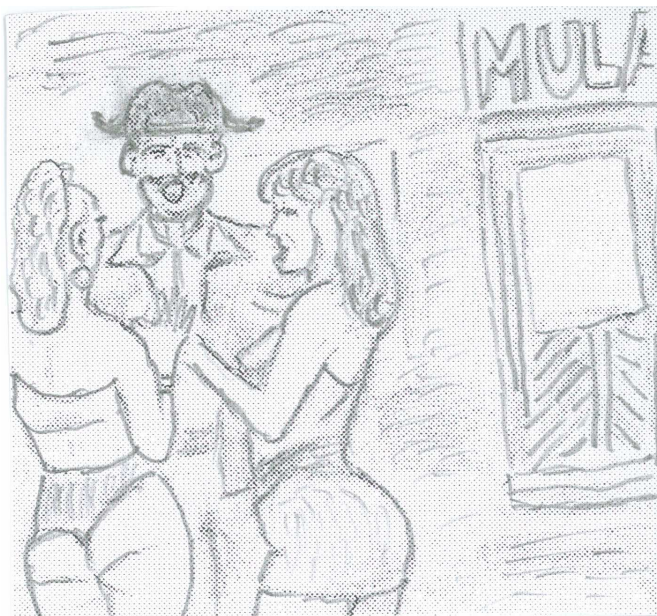

BÉLUCI, A TÉKOZOLÓ FIÚ.

SOMOGYI DÉNES

Grafikák készítői: Kürti Tamás: 1, 93, 120, 133, 142, 152, 164, 174, 188, 199, 208, 220-s oldalak.

Zbiskó András: 11, 39, 70-es oldalak.

Készült a szerző kiadásban.
2007.

TARTALOMJEGYZÉK

oldal.

1.Béluci, a tékozló fiú.....	4
2.Cseresznyeszüret.....	91
3.Szénaboglya...mozogni.....	120
4.Kölcsönként kocsonya.....	133
5.Kirándulás a Berki malomba.....	142
6.Pesta bátyó adója.....	152
7.Örökösök—haragosok.....	164
8.A mise.....	174
9.A szüret.....	188.
10.Örökálom.....	199
11.Drága kis lányom, aranyos csepp fiam.....	208.
12.A fákat kivágják, ugye?	220.

Béluci, a tékozló fiú.

Marcsa—az ifjú asszony—kerek-perec kijelentette, hogy ilyen nagy pofájú asszonnyal, mint amilyen az anyósa, a továbbiakban nem akar egy fedél alatt élni. Érezte, hogy minden további együttlét, az epeműködésében indíthat el vissza nem fordítható káros folyamatokat, amelyek végképpen aláássák az egyébként stabilnak mondható egészségét. Olyan pirospozsgás volt ő, amikor ehhez a házhoz irányította sorsa, mint anyósa kertjében a legszebben pirosuló nyári almafa termése. Most pedig ez a pirospozsgás arc kezdett úgy kifakulni, mint anyósa ráncos, bő szoknyájának az eredeti színe, amely csak az eldugott ráncok mélyén őrizte még az eredeti színét, de már ott is eléggé halványan.

Az öregasszony lecserélhette volna már régóta a kopottas szoknyáját valamilyen jobb minőségű, divatosabb szoknyára, azonban a pénzt jobban szerette még az új szoknyánál is, ezért, ha a fiatal menyecske erre buzdította, mindig így felelt neki:

—Jó lesz még ez nekem! Nem adok pénzt olyan új divatú szoknyára, amely még a fenekemet is alig takarja! Nem akarok hasonlítani az olyan erkölcstelen nőszemélyekre, akik bizonyosan a pokol mélységes fenekén végzik. Akkor aztán már hiába bánják tetteiket, a tisztítótűz égető lángját el nem kerülhetik.

Marcsa a továbbiakban, nem próbálkozott tanácsokat adni anyósa öltözködéséhez, mert úgy is süket fülekre talált. Sőt, ezekkel a szavaival egyre jobban magára haragította a makrancos öregasszonyt. Ha nem

akarta, hogy epe bántalmai kínozzák a jövőben, akkor nem tehetett mást, mint fogta kicsinyke batyuját, és faképnél hagyta a Béluci fiával együtt.

Amikor két hónappal ezelőtt, az 1986-os év márciusában, ide jött—ehhez a házhoz—akkor sem érzett valami nagy szerelmet Béluci fia, az öreglegény irányában. Most azonban, a két hónap elteltével, még annyit sem. Sokkal, de sokkal szebb és fiatalabb legényről álmodott ő valaha, de bizony az nem vette feleségül. Csak udvarolgatott neki és játszott vele, mint macska az egérrel.

Miután ő ezt a játékot megelégelte, jobbnak látta, ha Bélucinak igent mond, ha egyáltalán nem akart pártában maradni. Az ugyanis ott legyeskedett körülötte és ráadásul komoly szándékkal. Ő pedig nem akart vénlány maradni, ami nagy szégyennek számított ekkortájt falujában. Lány néven megöregedni azt jelentette, hogy ő senkinek sem kellett, mert annyira csúnya, vagy annyira nem való asszonynak. Ennél az állapotnál mégiscsak rangosabbnak ítélte, ha Béluci nevével, elvált asszonyok számát gyarapítja. Amikor igent mondott ennek a tenyeres-talpas legénynek, nem mondhatta hogy a legény szépsége volt az, ami erre a házasságra csábította.

Mindent lehetett mondani csak azt nem, hogy Béluci egy szép legény, akiről a szobrászművész külön szobrot tudna készíteni, mint hajdan Dávidról készítettek. Sokkal inkább hasonlított egy gonosztevőhöz, mint egy átlagos külsejű emberhez. A természet kegyetlen tréfát űzött vele, amikor a bárdolatlan arcát megformázta ennek a derék legénynek, aki a súlyát és termetét illetően, egy felbőszült bikához hasonlított leginkább.

Aki először találkozott vele, annak az első dolga volt, hogy megtapogatni pénztárcáját és egyéb értékeit, hogy helyén vannak-e még.

Pedig, amilyen ijesztő volt az arca, olyan nemes és együgyű lélek lakozott bizalmatlanságot sugalló testében.

Soha nem vitázott senkivel, hanem mindenre igent bólintott, egyetértését adva mindenhez.

Most, amikor újdonsült felesége ezt mondta neki:— „*itt hagylak*”, csendesen bólintott, és csak annyit mondott:

—*Ha Neked úgy lesz jó, akkor hagyd itt!*

Az anyós pedig nem esett ágynak bánatában, amiért alig pár hetes házasság után, *menye* máris odébb áll. Ő, eddig is ellenezte ezt a házasságot, mert szerinte *Marcsának nem a fia kell, hanem a vagyon*. Mint mondta, Marcsának fáj a foga a házára, földjeire, pénzére, állataira, amelyeknek eladását szorgalmazta. Mindezt azért akarja, hogy szép ruhákat vehessen magának, amelyekben jobban tetszik majd a legényeknek, akik előtt megnőtt az értéke, miután férjhez ment. Nem is lehet ezen csodálkozni, hiszen a legények mindig is szívesen udvarolgattak olyannak, akit már nem kell feleségül venniük, csak a megcsalt férj szarvának hosszúságát kell egyre hosszabbra növesztgetni. Azt azonban el kell ismerni, hogy az ilyen irányú igyekezetükben, Marcsában kiváló partnerre találtak.

Az eltelt párhónap alatt, az anyósa, ezt a véleményét, nem egyszer fejtette ki Marcsa előtt, aki ilyenkor még csak meg sem próbált tiltakozni „*kedves*” anyósának szavai ellen, ami még inkább felbőszítette az erényes öregasszonyt.

Az igaz, hogy Béluci nemcsak szép nem volt, de fiatal sem. Eljárt már fölötte az idő, igazi agglegény volt, aki már a negyvenedik évén túl járt.

Miután az egy szem fia ismét független lett, nagyon bízott abban, hogy a későbbiekben fiának már nem szottyan kedve semmilyen asszonyi néphez.

Művelgették párholdnyi földjüket, amit a termelőszövetkezet nem kebelezett be, és állatokat neveltek még a föld megművelése mellett.

Teheneket neveltek és bikákat hizlaltak, így lehet azt mondani, hogy gondtalanul élt anya és fia.

Így teltek az évek egymásután, ezért az anya, joggal hihette, miszerint fiának a női nem iránt való érdeklődése, örökre a múlt idők orvosolt problémája. Bélucinak azonban egyre jobban hiányzott a nő, még akkor is, ha ezt zsörtölődő anyjának újabban már nem emlegette. Az anya akkor lepődött meg csak igazán, amikor az eddig megnyugvó fia, váratlanul így szólt hozzá:

--Édesanya! Én valami asszonyt hozok a házhoz!

Az idős asszony, aki már a nyolcvan évéhez járt közel, értetlenül nézett lázadozó fiára:

--Minek neked az asszony? Azt akarod, hogy ismét pórul járrj, mint Marcsával?

*--Nekem még asszony kell! Nem vagyok még én **annyira** öreg! --*próbált Béluci szándéka mellett kitartani. De az anyja máris keményebb hangra váltott, hogy az eltévelyedni látszó fiát valami nagy-nagy bűnbeeséstől megóvja.

--Asszony! Asszony! Dolgozd ki magad becsülettel!

Sanyargasd a testedet mindennapi munkával, és akkor nem kívánod azt a csúnyát, amitől csak a pokolra számíthatsz!

*Mert az olyanfajta erkölcstelen életnek nem lehet más vége, mint a tisztítótűz, meg a pokol! --*az előbb még csak piringató öregasszony már kiabálni kezdett, és az ilyen élet miatt, a gyorsan közeledő világvégét is kilátásba helyezte.

Béluci, anyjának ilyen makacs ellenállását, látva, jobbnak látta jó kis fiúnak maradni, hogy kiérdemelje ezután is a **Béluci** becenevet, amit anyukája még

fiatalasszony korában adott neki, mikor még aprólépeseit próbálgatta az utcájuk porában.

Együgyűsége miatt, örökre megmaradt ez a becenév a falu lakói előtt, még ebben az időpontban is, amikor már barna haja ugyancsak bederesedett, és bizony meg ritkult, mint munkakedve a mezőgazdaság és az állattartás irányában.

Azonban a nőszemélyek iránti kedve nem szűnt meg, az anyjának makacs ellenállása után még hosszú évekkel sem, csak egy kisé lanyhult, ami a korral haladva, természetesnek mondható.

Kevesebb vágyat érzett már a nők iránt, azonban mégiscsak úgy gondolta, ha más férfiembernek lehet felesége, akkor neki is elkélne egy jóra való asszony, aki majd az anyja halála után a magányát megosztaná vele.

Bizony, az évek gyorsan múlnak és az öregasszony már közelebb járt a kilencvenhez, mint a nyolcvan évhez és ereje rohamosan fogyni kezdett. Így történhetett meg, hogy egyik májusi reggelen hiába próbálta ébresztgetni, az öregasszony nem mozdult.

Egy ideig még próbálkozott az ébresztgetésével, majd miután rögződött tudatában, hogy itt már csak a nagy *feltámadás* eljövetele segíthet, szólott a szomszédoknak.

—*Szegény Julis néni! Hát ő is elment!* –nyugodott meg Isten akaratában a szomszédasszony, majd Béluci felé fordulva így szólt:

—*Nyugodjál meg fiam az Isten akaratában, mert mindanyunknak ez a vége! Kinek előbb, kinek utóbb!*

Bélucin, eddig sem látszott, az idegességnek semmi jele, így aztán a szomszédasszony azt gondolhatta, hogy az ő szavai hatottak jótékonyan az árván maradt fiúra, ezért ugyancsak meg volt elégedve magával.

Pedig ezeknek a nyugtató szavaknak már csak azért sem volt semmi hatásuk, mert akinek szánták,

gondolatban már messze járt ettől a helyszíntől—és pedig a jövőben. Ezt a jövőt építgette a gondolataiban régóta, csak erről nem volt bátorsága nyilatkozni az erkölcsös, idős anyjának.

Így aztán most, az előállt új helyzetben, szabad út kínálkozott az eltitkolt vágyainak megvalósításához. Hogy könnyeket nem ejtett, azt gondolhatták szomszédjai, nem sajnálja az őt szülő édesanyát. Pedig sajnálta, de hát a hosszú együttlét alatt megkopik a szeretet.

A temetésutáni pár nap volt a legfurcsább. Nem oktatta senki, és ő sem tudott szólni senkihez. Eddig sem érzett különösebb kedvet a mezőgazdaság irányában, ezután meg annyit sem.

Kedvetlenül nézegette a mezőgazdasági munka kellékeit, amelyek ott rozsdásodtak a szabadég alatt, talán azért, hogy valaki csiszolgassa róluk a naponta vastagodó rozsdá rétegét. Így aztán ezek az eszközök ugyanúgy pusztulásra voltak ítélve, mintha azokat a termelősövetkezetbe vitték volna be, az állatállománnyal és a földekkel együtt.

Ott rozsdásodott egy erősen kopottas traktor, amely már akkor is sikerélményben részesítette gazdáját, ha a motorja hajlandó volt akaratának engedelmeskedve beindulni, a munkavégzés előtt. Ekkor azonban, bodor füstjével úgy lepte be a kis falu utcáit, mint télidőben, a Bükk hegységből alá szálló köd. Csak ez utóbbi hangtalanul akadályozta meg a lakók távollátását. A traktor repedezett kipufogóján kiáramló füst pedig olyan hangokat hallatott, mintha közelben katonai hadgyakorlatot tartanának az egri helyőrség katonái.

Az eke, a taliga, a vasborona, szekér, ekekap, ásók, villák, kaszák és más egyéb szerszámok, ugyancsak siralmas állapotban vártak arra, hogy valaki használatba vegye őket, és persze gondozásba is. Béluci azonban biztosra vette, hogy ezek a szerszámok már az ő kezétől fényesednek ki, ha egyáltalán kifényesednek valaha.

Az anyja halálával elérkezettnek látta az időt, hogy a saját elképzelését megvalósítsa, ami abból állt, hogy falusi emberből—városi emberré váljon.

Úgy gondolta, városi emberként előbb fog találni egy olyan nőszemélyt, aki talán még gyerekekkel is megajándékozza.

Azért csak gondolta, hogy *esetleg*, mert hosszú idő óta nem volt dolga női személlyel, és ezek után nem tudhatta, tudna-e velük mit kezdeni az ágyban, amennyiben mégiscsak eljöhetne ennek a régóta várt boldog pillanatnak az ideje.

Ez bizony csak akkor derülne ki, ha végre valamelyiket sikerülne az ágyába csalni. Azonban addig még rögs út vezet, sok buktatóval, mert a falujában egyetlen nő sem akart vele szóba állni. Ezért úgy gondolta, más vidéken kell keresnie a régóhajtott szerelmet.

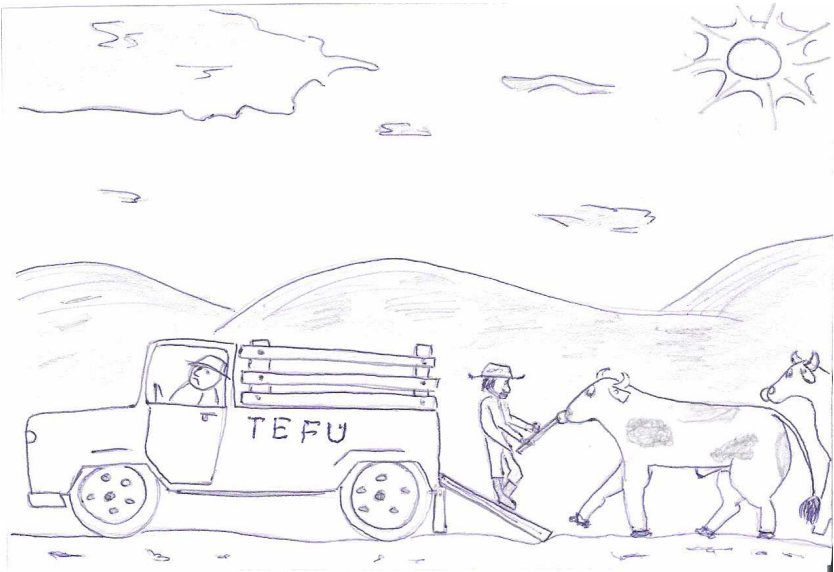
Kedvetlenül nézegette a rozsdás szerszámok halmazát, és úgy gondolta, nem velük kell kezdeni az eladást, hanem azokkal, akiknek naponta élelmet kell adnia, különben az éhen pusztulásuk után, egy bagóra valót sem érnek.

Bizony, az anyja sem vitt magával semmit a túlvilágra. Ebből tanulva nem látta értelmét, hogy az örökségéből bármit megtartsen. Ott porosodott a kerekese guzsaly, a szövőszék { falu nyelvén *eszváta* }, szekrények, díszes ruhás láda, és minden, amit valaha az öregasszony magáénak tudott és értékesnek tartott.

Az udvarról belépett az istállóba, ahol a tehenek és a két hízott bika nagy reményekkel néztek a belépő gazdájukra, nem sejtve, hogy ő hamarosan túlad rajtuk. De ha még sejtették volna is, akkor sem tehetnek semmit a gazdájuk szándéka ellen, mert a gazda akarata ellen tehetetlenek.

Béluci odament a hízott bikákhoz, megtapogatta szépen vastagodó hátsó felüket és így szólt hozzájuk:

--No Ráró, no Betyár, hamarosan meg kell válnunk egymástól!

Én bizony már nem etetlek tovább, hanem beadlak a vágóhídra mindkettőtöket! De ne féljete, túlادok a teheneken, malacokon, tyúkokon, mert nem akarom már őket sem etetni tovább! –próbálta vigasztalni a két bikát,

mintha azoknak, a többi állat vesztének tudatában, nem fájna annyira a pusztulásuk.

A két bika továbbra is jámboran nézett gazdájára, mintha nem értenék, vagy nem hinnék, hogy ez bekövetkezhet. Persze, ezt ők nem is érthették, mert emberi nyelven ezeket a szavakat még nem suttozták eddig a füleikbe. A következő napokban, a környék lakói, annak lehettek tanúi, hogy egy teherautó jelenik meg Béluci portáján. A teherautó platójához egy feljárót támasztanak, és azon felvezetik a Rárót, a Betyárt—a két hizott bikát—a teherautó terjedelmes platójára.

–Béluci elad mindent! Még az is lehet, hogy elköltözik innen! –jelentette ki az egyik szomszéd a másiknak a leskelődés közben, mintha sajnálná, ha ez bekövetkezne. Béluci eddig sem kötött az orrára senkinek semmit, most, amikor már valóban távozni készült erről a tájról, végképpen nem akarta szándékát közölni senkivel. Mindig magába forduló ember volt. Mióta meg a Marcsa—az egyetlen és rövid ideig létező felesége odébb állt, még inkább magába zárkózott. Restellte ezt a dolgot. Igen erős kisebbségi érzés kinozta amiatt, hogy nem kedvelték a női személyek, pedig mindenféle módon próbálkozott a meghódításukkal.

Most azonban elhatározta, hogy megveszi magának a szerelmet pénzért, ami hamarosan a kezében lesz, mert a vágóhídon, nem kevés pénzt kap ő ezekért a hizott bikákért.

Mielőtt beült volna a bikákat szállító teherautó fülkéjébe, odaszólt a beszélgető szomszédjához:

–Józsí bácsi! Én most elmegyek két napig, ezért megkérem adjon enni a jószágaimnak! –mutatott az istállók felé, ahol még a két bikán kívül ott maradtak a tehenek, malacok és még néhány apró állat, mint a tyúkok, libák, ezért a mutogatás közben folytatta a szomszédhoz intézett szavait:

—*Fizetségül fejje meg a teheneket magának, meg aztán a tojásokat is összeszedheti a tyúkölből!*

A szomszéd, megörült ennek a hirtelen jött munkának, amiért jó fizetést tudhatott magáénak és nem bánta volna, ha Béluci akár egy hétig távol marad. Hiszen a tej és a tojások ára, szép kis napszámnak ígérkezett.

—*Hát aztán hová megy Béluci, hogy két napig távol leszel?* —kérdezte óvatosan, mert nem tudhatta, Béluci neme sértődik meg az érdeklődő szavai miatt.

—*Elmegyek Pestre, megnézem milyen asszonyok élnek ott!* —felelt szűkszavúan, majd becsapva a teherautó ajtaját, elindultak az autó platóján idegesen mocorgó bikaival, Felnémet községből, Eger város vágóhídja felé, a ragyogó májusi napsütésben. A vágóhídon—miután lemérték az állatok súlyát—kezébe vehette az értük járó huszonegyezer forintot, amelyet kabátjának belső zsebébe süllyesztett. Mint, aki nem hiszi, hogy a bikák ára már a belső zsebében lapul, többször megtapogatta a domborodó zseben keresztül a bankókat, miáltal mintha máris nyugodtabb lenne és a fejét csóváltgatva, mormogta magában:

—*Nahát! Nem gondoltam, hogy ilyen két hatalmas állat, mint a Ráró, meg a Betyár, ilyen kis helyen elfér! De még a súlyuk sem olyan már, mint mikor a jászol előtt toporogtak.* Egy darabig még csóváltgatta a fejét és derűsen mosolygott miközben a város vasútállomása felé ballagott, ahonnan a legközelebbi vonattal szándékozott indulni a fővárosba.

Az állomás felé vezető út járdáján járó-kelő emberek, a derűs ember láttán, gyorsan megtapogatták zsebüket, mert azt hitték, hogy az ő forintjaik csalogatták ennek a betörő kinézetű embernek az arcára ezt a rendkívüli meglegedettséget tükröző mosolyt.

Amint felszállt a főváros felé induló vonatra, a kalauz sanda tekintettel méregette, majd megszólította, hogy vele kezdje a jegyek vizsgálatát.

--*Szabad a jegyet?* —mondta ezt olyan hangsúllyal, amiből lehetett érezni, hogy ebben a kocsiban—de talán az egész szerelvényen—ő a leggyanúsabb alak, már ami a bliccelést illeti. Nem volt kétsége afelől, hogy hamarosan a személyi adatokat kérnie kell, merthogy ez egy potyautas, ebben nemcsak ő, hanem más sem kételkedne.

Akkor lepődött meg, amikor Béluci egy érvényes, ropogós jegyet vett elő a zsebéből és átnyújtotta:

—*Ihol van a jegy, állomásfőnök úr!*

A kalauznak nem tetszett, amiért őt állomásfőnöknek titulálta, mert úgy érezte, gúnyolódik vele ez a bűnöző kinézetű alak, akinek nem lehet más szándéka ezzel a hizelgéssel, mint figyelmét elterelni arról, hogy az átnyújtott jegy érvénytelen. A kalauzban egy világ omlott össze az átnyújtott, érvényes jegy láttán, miután beismerte, hogy mégsem ismeri fel első látásra a bliccelő utasát, majd kedvetlenül szalutált és távozott.

*

Hősünk, pár órányi robogás után, a Keleti pályaudvar érkezési oldalán kiszállt a vonatból.

Egy ideig még bámészkodott a pályaudvar területén, bámulta a sok párhuzamos sínpart, majd az egyik kijáraton kilépett az ugyancsak forgalmas Baross térre.

Egy ideig bámulta az emberek és járművek bődületes forgalmát, amellyel alig bírt betelni. Sehogyan sem bírta felfogni egyszerű agyával, hogy miért rohannak itt az emberek olyan eszeveszetten. Legalább annyira rohannak, mint otthon, amikor a templom tornyában a harang, a mindent elpusztító tűzvészt kongatta. Márpedig itt most, semmilyen tűzvészt nem tapasztalt. Egy ideig még értelmetlenül rázta fejét, majd nekivágott a sűrű embertömegnek, mint aki eldöntötte: *Lesz, ami lesz!*

A nyüzsgő tömegben egy tébláboló rendőrt vélt felfedezni és már ott tartott, hogy nála érdeklődik egy jobbfejta szórakozóhely felől. Ám, az utolsó pillanatban mégiscsak meggondolta magát, mert attól tartott, hogy igazoltatás lesz a vége. Netalán megmotozza, és akkor ott találja nála a bikák árát, ami után képes lesz arra, hogy valamiféle rablással gyanúsítgassa.

Az is igaz, hogy arról neki hivatalos elismervénye van, mégis jobbnak látta, ha valaki mást kérdez meg. Azt azonban előre átgondolta, hogy csakis valami egyenruhást kérdez meg, mert a civilek között még csavargó is lehet. Hallott már ő ilyesféle rossz emberekről, akik olyan helyre irányítsák, ahol a bika árától pillanatok alatt megszabadulhat.

Amint így tépelődött egy vasutas egyenruhába öltözött alak közeledett feléje, akit nagyon illedelmesen megszólított:

—Jó napot állomásfőnök úr!

A megszólított ember, miután a gyorsan megtapogatott zsebeiben mindent a helyén talált, köszönés fogadása helyett, sandán figyelgette a jövevényt, akinek kinézete óvatosságra intette, majd végül mégiscsak megszólalt:

*—Nem vagyok én állomásfőnök! —*mondta epésen, mivel neki is az volt az érzése—*mint a vonat kalauzának—*hogy gúnyolódik vele ez a bűnöző alak.

—Hát, én annak néztem!

Mindezek ellenére, vasút nemes dolgozójának, jól esett az előbbi felértékelés, azonban jobbnak látta minél hamarabb szabadulni ettől a bűnöző kinézetű alaktól, ezért ő kérdezett:

--Tessék, mit óhajt?

--Azt kérdezném, nem tud-e valami jó szórakozó helyet, ahol még valami asszonyi nép is található? Ahol úgy istenigazából kiszórakozhatnám magamat!

A megkérdezett ember—mielőtt válaszolt volna—rögtön arra gondolt: *vajon van-e ebben a nagyvárosban olyan nőszemély, aki ilyen alakkal hajlandó lenne lefeküdni, bármennyi pénz is lapul ennek zsebében.*

Némi tétovázás után azonban mégiscsak válaszolt:

*--Menjen csak Kend az **B** mulatóba, ahol nemcsak vannak asszonyi népek, hanem még táncolnak is magának meztelen!* –mondta a vasutas emberke, és azon gondolkozott—miután Béluci a megadott irányba már indult—*nem kellene a mulatót riasztania, mivelhogy hamarosan kirabolják.*

Ezt a gondolatát mégis csak elvetette, mondván:

--Nekik, sem muszáj minden nap nyereséget könyvelniük!

Majd kiabálni kezdett a távolodó Béluci után:

--Hé, jó ember! Üljön fel a villamosra, mert elfárad mire a Nagymező utcába ér!

A **jó ember**, ebből már semmit sem hallott. Egykedvűen ballagott a megadott irányba, végig a Rákóczi úton.

A májusi napsugár kifényesített, fekete csizmáján csillogott. A fekete posztó kalapját szemébe húzva, ballagott a megadott irányba rendületlenül. Ahol elhaladt, megfordultak utána a járókelő emberek, már csak azért is, hogy az alig pár napja patkolt csizmája olyan kopogást produkált, mint a villamos kerekei a sínek toldásainál.

Olykor megemelte kalapját némely bámészkodónak, nehogy azt higgye róla, hogy ő még az

illetet sem tanulta meg a falujában, de nem viszonozták köszönését. Ilyenkor csóvált egyet a fején és úgy morogta:

--Micsoda neveletlen népség lakik ezen a tájon, akik még az illendő köszönést sem fogadják! — majd köpött egy olyan nagyot a járda közepére, mint otthon a gúnár liba löttyent az udvarra, jelezve értékelését, a köszönését nem fogadó emberek felé, majd tovább ballagott a mulató irányába, ahol remélhetőleg sok szépasszony keresi majd kegyeit.

Ebben bizonyos volt, amikor megtapogatta a belső zsebében lapuló Ráró és Betyár bikákért kapott pénzt, amely némi reménységre, valóban okot adott neki.

Alig egy óra múltán, a szórakozóhely recepciósja egy alakot pillantott meg, aki a fényes ajtón belépve bizonytalan lépéseket tesz feléje. A belépő, bűnöző kinézetű ember csizmája úgy kopog, mintha a villamos síneket vezették volna el a recepció mellett, amelyen a villamosok szünet nélkül zakatolnak, mint azt a közlekedés csúcsidejében teszik.

Az észlelés utáni első reakciója az volt, hogy a jobb kezét a riasztógomb közelébe helyezte és szűrős szemével figyelte a közeledő alakot, kinek érkezését be sem várva, a félelemtől kisé remegő hangon, megszólította:

--Mit óhajt az úr?

E szavak hallatán a jövevény kisé megfordult és maga mögé figyelt, mert szerinte másnak szólt ez a hűvös, udvarias megszólítás, hiszen őt még soha senki nem szólította *úrnak*. Mivel ott senkit nem látott, bátortalanul válaszolt a recepciósnak, aki már majdnem megnyomta a riasztó gombot félelmében:

--Szórakozni szeretnék, ha valami asszonyi nép is kerülne a szórakoztatásomra!

--Uram! Ez itt nem a legolcsóbb hely ilyen szórakozásra! –hívta fel Béluci figyelmét a recepciós, aki Béluciból mindent kinézett, kivéve a pénzt.

--*Van nekem pénzem!* –válaszolta a jövevény és a kabátját kigombolva, láthatóvá tette a belső zsebében vastagodó, lila ötszázas bankókból álló bankjegyköteget.

Ennek látványa, a szórakozóhely dicső recepciósának félelmét egyik pillanatról a másikra elűzte és arcára tüstént émelyítően édeskés mosolyt varázsolt.

Miután a pénz szagát orrlyukaiba felszippanította, már az sem érdekelte, ha esetleg a látott bankjegyköteg bűnözésből származik, csak nála legyen mielőbb elköltve. Ennek reményében, feltűnően udvariasan közeledett a nem éppen bizalmat sugárzó arcú jövevényhez. Talán azért, hogy mielőbb az ő zsebében lapuljanak, a most még a vendége zsebében elköltésre várakozó bankók:

--*Megkérdezhetem mi a kedves vendég neve?*

--*Béluci! Így szólítanak engem otthon, az én falumban.* –mondta a boldogságtól sugárzó arccal, a recepciós feltűnő kedvességét látván.

--*Milyen szép név! Bárcsak az enyém ilyen szép lenne.* –sőhajtozott a recepciós igen erős bánatot színélve, amiért ő annak idején nem a Béluci nevet kapta, majd máris kéréssel fordult vendégéhez:

--*Kérlek Téged, tegezzük egymást!*

Károly a nevem! Szervusz. Persze, Neked csak Karcsi.

Béluci meglepődve tapasztalta, milyen kedves emberek vannak ezen a szórakozóhelyen és minden gondolkodás nélkül, nyújtotta kezét Karcsinak:

--*Hát akkor, szerbusz! Béluci vagyok! Ha már így van, igyunk rá egyet.*

—Hogy mondtad azt, hogy „szervusz”?— érdeklődött kíváncsian Karcsika, a recepciós, akinek az volt az érzése, mintha Béluci valami **szerbusz** félét gagyogott volna az imént.

—Hogy mondtam volna? „**Szerbusz**”!

—Ezt még nem hallottam soha, hogy szer- **busz**

—A mi falunkba ezt így mondják! Így legalább van valami értelme, de ahogy te gagyogod Karcsikám, hogy szer-**vusz**, úgy semmi értelmi nincsen.

Ezután, a rövid párbeszéd után, vendég önbizalma egy parányi szikráról lobbant lángra:

--*Lám! Mégsem vagyok én olyan ütődött, mint a faluban mondják! Hiszen, ilyen fényes helyen is a kedvemben járnak!*—mormolta magában és növelte önbizalmát az időközben felszolgált kitűnő ital is, aminek még a nevét sem tudta, hiszen nem kortyolt még ő ilyen italt sohasem otthon a sarki kocsmában, ahová eddig járt.

Nem tudni varázsszóra-e, vagy Bélucinak az újdonsült barátjával történő pohárkoccintásra, két bártündér riszálódott a bárpulthoz. Persze, az ilyen varázsszavak megértéséhez kitűnő ismereteket szerzett már ez a két agyonpúderozott hölgy, az elmúlt évek során. Természetesen mosolyogni is olyan csábosan tudtak, hogy a szórakozást óhajtó kalapos fiú, falujának egyszerű embere, pusztán ezekre a csábos mosolyokra, máris úgy kezdett el olvadozni, mint kora tavaszonként otthon a házuk ereszeről alácsüngő jégcsapok.

A két hölgy észrevette ennek a *valahonnan* szalajtott, kalapos fiúnak az irántuk való ámulatát, ezért máris kéréssel fordultak a recepcióshoz:

--*Szia Karcsikám! Bemutatnál ennek a szépfiúnak?*
-kérdelte egyikük.

Bélucinak mindkét szeme, egyetlen pillanat alatt nőtt olyanra, mint a biliárdgolyó, amellyel ezek a szép hölgyek, még az előző percekben csatáikat vívták egymással. Ennek, a csinos hölgyek szájából kicsendülő „**szépfiú**” szó volt az oka, amit neki még soha nem mondtak. Pedig már úgy bederesedett a haja, mint októbertvégi hűvös reggeleken otthon a rét füve bederesedik.

--Ó! Bocsáss meg Ágikám a figyelmetlenségemért. Ő a legjobb „**barátom**”! —és amikor ezt mondta, közben Ágikára kacintott, amiből a bártündér már sejtette, hogy a „**barátja**” tele van bankókkal, ezért érdemes mindent bedobni, amivel az előbb megnevezett *szépfíút*, minél előbb levehetik a lábáról. Azt azonban nem mondta, hogy az ő barátsága az utolsó forintnál nem fog tovább tartan. Ezek a hölgyek mindezt azonban e nélkül is nagyon jól tudták, ezért Karcsinak nem volt más dolga, mint oldalba lökni Bélucit:

--*Mutatkozzál be a szép hölgynek!*

Béluci, az előbb még a biliárdgolyónyi szemeit összecsuksa, majd miután jól megdörzsölte újra kinyitotta és tapasztalnia kellett, hogy mindez, ami vele most történik, a valóság, mert az előtte álló szép hölgyek, lázban égve óhajtják bemutatkozását:

--*Béluci vagyok!* —mondta és meghajolt, mire a szép hölgy, felé nyújtotta kezecskéjét, amelyen a hosszú körmök lila színben tündökölték és bársonyos hangján, hozzá intézi bársonyos szavait:

--*Ági vagyok! Neked csak Ágika!*

Ezután a másik finom hölgy furakodott közelébe és kívánt bemutatkozni, Béluci kegyeit elnyerni:

--*Manci vagyok! Persze, Neked csak Mancika.* – tegezte is le egyből az álmélkodó, kalapos fiút.

A **szépfíú**, ezután, a bemutatkozás után, úgy virult ki, mint otthon az eső után a somkóró. Ha méhek lettek volna közelben, valószínű rászálltak volna egy kis nektárért. De mivel egyetlen méhecske sem repülgetett most errefelé, így ez a két pillangó szállt rá, megérezvén belső zsebében a nektárt—lila ötszáz bankó formájában.

--*Hívjál meg bennünket egy italra!* —mondta Bélucinak Ágika.

Eközben bizalmasan tapogató keze, a **szépfíú** domborodó belső zsebére tévedt, amitől olyan csábos mosolyt küldött leendő lovagja felé, hogy az megbabonázva szólt:

--*Vendégeim vagytok mind a ketten!* —mondta és a bárpult felé indult a nyakába kapaszkodó, két kipüderozott hölgy kíséretében.

Egyik az egyik oldalról, másik a másik oldalról simult a vendégségre hívó **szépfíúhoz**, aki a boldogságtól sugárzó arccal, engedte magát a bárpulthoz vezetetni.

A bárpultnál gyakorlott mozdulatokkal foglaltak helyet a széphölgyek, de a szépfíúnak időbe tellett, míg felkapaszkodott annak forgó ülőkéjére.

Ez a székek, hasonlított ugyan az otthoni fejőszékhez, azonban annál jóval magasabb és fényesebb volt.

Nem szokott ő ilyen fényes helyekhez és ilyen magas székekhez, ahonnan az ember még akkor is leszédülhet, ha nem ő fizeti a számlát.

Miután mégiscsak nyugalomba helyezte magát és mocorgott a magas széken úgy, mint otthon a kotlóstyúk a tojásokon, kérdőn nézett a bájos hölgyek felé, akik közül Mancika hallatta hangját, a bárpult felé tekintve:

--*Ferikém! A szokásosat!*

Ferike—a pultos—már jól ismerte a két hölgy *szokásait*, ezért a pult alól elővette az ilyen alkalmakra odahelyezett üdítővel töltött üveget és egy pohárkával töltött a hölgyeknek.

--*Neked mit adhatok?* —fordult Bélucihoz Ferike.

--*Egy korsó csapolt sört!*

--*Mi nem tartunk olcsó csapolt söröket!*

--*Hát akkor adjál olyat, amilyen van.*

Erre aztán Ferike felsorolt egy csomó olyan sört, amilyent otthon a sarki kocsmában még soha nem hallott. Mivel egyet sem ismert, az utolsóra rábökött:

--No, az, jó lesz!

Miután a pultos kitöltötte a vendég által jóváhagyott italt, ő is a szépfühoz fordult:

--Remélem, meghívsz engemet is egy italra?

--Természetesen! Töltsél magadnak is valamit.

Ezt követően, mindenki a Béluci egészségére ivott és annyit, hogyha kétszáz évig fog élni, akkor sem lesz szüksége semmilyen orvosra, mert az italok elfogyasztása után, ő már annyira egészséges lesz.

A hölgyek és urak, az igen fenséges ital helyett, az üdítőt kortyolgatták a gavallér egészségére, akinek a számláján szépen szaporodott a fizetendő összeg, mint ahogyan a pult körül szaporodtak az ivócimborái. Miután vendégei benyakaltak egy pár üveg üdítőt—a nemes nedű helyett—a hangulat emelkedni kezdett.

Bélucinak azért, mert egy kis tömény italt belecsempészttek sörébe, a vendégeinek pedig azért, mert szépen gyarapodott a számla összege, amit ők majd maguk között elosztva, jó kis borravalót tehetnek zsebre.

Így mulatozott a „**baráti**” társaság a késő éjszakai órákig.

Ekkor azonban már jobbnak látták, ha a gavallért leszedik a bárpult magas székéről, nehogy leszédüljön abból a magasságból.

Bizony a szédülés bekövetkezhet a sok elfogyasztott italtól, de még inkább az ez időre megduzzadó számlától.

Isten mentsen meg attól, hogy ez a szédülés még a számla rendezése előtt következzen be, hiszen akkor nem lesz, aki a számlát rendezze.

Miután Béluci szerencsésen földet ért—vendégei segítségével—Ferike igen nyájas hangjának kíséretében bökte orra alá a számlát:

--Béluci barátom! Kérlek, rendezd a számlát!

A megszólított „szépfű” bambán nézett maga elé. Az előbb még széken ülve, nemcsak a lába kezdett zsibbadni, hanem az agya is.

Egykedvűen nézte a számlát, azonban fátyolos szemeivel képtelen volt elolvasni az ott szereplő összeget, amelynek nagysága még a faluja fölött keringő vércse éles szemét is elkápráztatná.

Ferike azonban volt olyan kedves, hogy a számla végösszegét kedvesen fülébe suttogja:

--9500 forint--mindössze!

Ezekre a szavakra--mintha áramütés érné—megrezdült, de aztán mégiscsak benyúlt a belső zsebébe és kiemelte a lila bankjegyköteget, majd fizetett. A maradékot ismét visszahelyezte a belső zsebébe, amit aztán kívülről megtapogatott.

Ekkor érezte tapogató keze, hogy az egyik hízó bika --a Ráró—kiballagott a belső zsebéből úgy, hogy még csak egyet sem bögött elköszönésképpen.

Ha lehet forogni a sírban, akkor most volt az a pillanat, amikor az édesanya megfordult egypárszor saját tengely körül, a szűkre szabott koporsójában, nemtetszését nyilvánítva, *a tékozló fiú* féktelen pazarlása miatt. A szelleme pedig, talán fent a Mennnyországbán, éppen azon tűnődött, hogy érdemes volt-e ilyen gyereket felnevelni, egész életében sokat dolgozni, csak pusztán azért, hogy ez az elfajzott gyerek, most mindent eltékozol. Mindent, amit ők férjével megszereztek annak idején.

Bizony sokat dolgoztak ők, ezért a vagyonért, azokban az időkben. De sok munka mellett volt példa arra is, hogy tisztességtelen gondolatai támadtak, a vagyon gyorsabb gyarapítása érdekében. Már a szüleik halála után, az osztozkodáskor, el akarta orozni bátyja örökségét, de nem sikerült.

Sok év után, most ismét bátyja vagyonára fájt a foga, amikor bizonyossá vált, hogy annak nem születnek

utódai. Rögtön Béluci fiára gondolt. Az anya tanulmányozta a törvény paragrafusait, miképpen szerezhethné meg az utódnélküli bátyja vagyonát. Ekkor döbbsent rá arra, hogy ilyen esetekben a sógornője—mint bátyjának felesége—lesz a törvényes örökös. A vallást hívta segítségül óhajának beteljesedéséhez.

Szent Antal lábai előtt kuporogva, a templom hideg kövén, többször könyörgött azért, hogy sógornője vesztesen történjen meg előbb. A bátyja éljen tovább, de lehetőleg ne sokáig, csak élje túl sógornőjét, akár csak öt perccel, mert óhaja beteljesüléséhez ennyi bőven elegendő. Így aztán annak vagyona, Bélucihoz vándorol, mivelhogy ő jöhet csak számításba legközelebb örökös gyanánt. Ez volt akkor minden óhaja. A többi már csak idő és türelem kérdése csupán, amely mindenképpen kedvezően fog alakulni:

—*Az idő majd mindent megold!* —mondta ilyenkor. Persze, minél előbb oldja meg az idő, annál jobb. A szobor előtt áhítatosan fohászkodva, bőségesebben nyílt meg, az egyébként fukar tenyere, és hullajtotta forintjait, az előtte álló perselybe.

Talán, ha nem imádkozik és nem dob a perselybe annyi, kérése akkor is teljesül, mert sógornője éveken át, betegeskedett, majd ő távozott el előbb az élők sorából. Így aztán Béluci lett az örököse annak a vagyonnak is. A gyenge akaratú fiát teljes mértékben uralta, aki nem igen akart anyja akaratának ellenére cselekedni.

Béluci szófogadó fiúnak bizonyult. Más vonatkozásban is különleges egyéniségnek bizonyult Julis néni, az anya, aki a halállal szembeni küzdelemben, nem kérte orvosok segítségét. Nem bízott bennük. Úgy tartotta, hogy minden orvos az ő egészsége ellen cselekszik, ezért semmilyen gyógyszert nem használt. Már közel a kilencven évéhez, igazi boldogsággal töltötte el az a hír, ha nálánál fiatalabb személy halálhírét hallotta. Ilyenkor nem kis elégedettséggel mormolta magában:

—*Legyőztelek! Legyőztelek téged! Túl éltelek téged is!*

Természetesen volt annyira önző, hogy nem bánta volna, ha nálánál fiatalabbak, mind a falu temetőjében kötnének ki, még idő előtt, csak a Béluci fia éljen túl mindenkit, hiszen az édes fiának túl kell élnie mindenkit, mert azaz ő fajtája, vére és húsa. Mindenki vesztét kívánta még akkor is, ha életüknek folyása, fiának gyarapodó vagyonát nem veszélyeztette.

Amikor nálánál jelentősebben fiatalabbat sikerült túl élnie, minden esetben, különös mosoly jelent meg szilaj arcának barázdáin, ahol vesztét okozó bacilusok nem óhajtottak megtelepedni. Erre nagyon büszke volt, ezért nála semmilyen betegséggel sem volt ajánlatos panaszkodni, mert ilyenkor csavart egyet a fejkendőén és gúnyosan mondta:

—*Nincsen neked semmi bajod, csak elhagyod magad, annyira lusta vagy! Nem akarsz dolgozni!*

Azonban a halál mégiscsak legyőzte. Még a magas kora ellenére is nagyon félt a haláltól.

Most a Földön törtétek miatt, foroghatott a sírjában úgy, mint hajdan ujjai között, a fonalat fonó orsó forgott.

Ezért bizony már hiába forgott sírjában, mert a Ráró bika úgy eltűnt, mint a tavalyi hó a szántóföldeken, és biztos, hogy a Betyár nevű bika ára, ugyancsak hamarosan köddé válik. Talán a többi vagyonnak is ez lesz a sorsa, ha csak valami rokon nem figyel fel, Béluci fiának féktelen költekezésére és kéri gyámság alá helyezését. A még élő rokonoknak, az érdekeik minden bizonnyal így kívánták.

Béluci tökéletesen elázott a pultos Ferike segítségével, mintha még a tavalyi hóból is jutott volna számára, nemcsak a felszolgált nemes italokból. Csak a tavalyi hó legalább megáztatta a vetéseket, míg a bika ára, csak „kisfiút” áztatta el annyira, hogy szerelme

gerjedezni kezdett. Legalább is, ebben a pillanatban ezt még így érezte.

Tulajdonképpen ez volt az eredeti célja a pesti látogatásának. Úgy gondolta, egy ilyen nagyvárosban, a bikák áráért, talál valamilyen asszonyi népet, akik őt elszórakoztatják.

Ágika és Mancika kitűnő szimattal érezték meg a szépfiú gerjedelmét, meg azt is, hogy a Betyár nevű bika még ott lapul Béluci belső zsebében, még akkor is, ha egyet sem bög és egyet sem kapar első, vagy hátsó lábaival. Persze, az igaz, hogy szemükkel szintén láthatták, amint a számla kifizetésekor, Béluci széjjelválasztja a két bikát, lila bankjegyek alakjában. Ezért aztán nagy buzgalommal simogatni kezdték testének nemesebb részeit, különösen ott, ahol a gerjedelmének fokozódását leginkább remélték.

Először Ágika cirógatta az arcát, nyakát, majd érzékenyebb testrészeit simogatta úgy, ahogyan e nemes hivatása során már annyiszor tette ezt más férfiak esetében, és nem kis eredménnyel.

Röviddel ezután Mancika kezdett hozzá, nehogy valami földi jóból ő kimaradjon, ezért a nyakába kapaszkodott az élénkülő *szépfiúnak*, majd egyik kezét, a pénzt takaró belső zsebére helyezte.

Miután így ismét meggyőződött, hogy a Betyár nevű bika ára még mindig a testéhez lapul, már forrón ölelgette.

Ennyi előjáték után még a régen kialudt vulkán is fortyogásba kezdett volna, nem még egy olyan ember, aki ezzel a céllal utazott a fővárosba.

Ezek után nem csoda, hogy még azt a megmaradt gátlását is levetette, amit az ital eddigre meghagyott. Az italtól, és talán a szerelemi gerjedelmétől, szemei olyan

tűzben égtek, mint a Betyár nevű bikájának szemei még a pusztulása előtt. Ezért, Mancika simogató kezét elkapva, szenvedélyesen nyöszörgött, majd gagyogott az aranyfüggőkkel teleaggatott fülébe, amelyet ugyan csak sejtett, hogy pontosan merre van, mert a szép hölgy hajkoronája, többnyire eltakarta:

—*Mancika! Gye...gye...gyerünk szobára!*

Mancikának nem volt váratlan Bélucinak a simogatásra történt reagálása. Nem ma kezdte ő ezt a férfiaknak örömet szerző szép és nemes hivatást, ezért intett Ágikának, hogy indulhatnak a szobára.

Ők ugyanis már korábban eldöntötték, hogy egyiken sem mennek szobára ilyen alakkal egyedül, mert az ilyenfajta ronda alakok rendszerint perverzek, és igen szélsőséges kívánságokkal szoktak előállni.

—*Van pénzed arra, hogy ilyen két előkelő hölgyet szobára vigyél?* –kérdezte, majd intett az odalépő Ágikának.

—*Persze, hogy van! De nekem elég lesz egyikőtök! Minek nekem két nő?*

—*Csak ketten megyünk, vagy egyiken sem! De ketten is csak akkor, ha előre fizetsz ötezer forintot!*

Béluci vakargatta tarkóját és arra gondolt, hogy talán még az egyik nő is sok lesz, de mégis engedelmesen nyúlt a belső zsebébe és Mancika piros körmös ujjai közé csúsztatott tíz darab lila ötszázás bankót, a hajdani Betyár nevű hízóbika árából.

Mancika, igencsak begyakorolt mozdulattal helyezte el, a nem annyira duzzadó, mint inkább lötyögő kebleinek közelébe, a kapott lila bankókat. Ezek a keblek, a szakmában eltöltött hosszú évekről tettek tanúbizonyságot lötyögésükkal. Szépfiút azonban ilyen kisebb részletek már egy cseppet sem érdekelték, mert vágyai elviselhetetlen kínokkal kezdték el gyötörni, melyeknek kielégítése semmilyen halasztást nem tűrt.

Karcsika, a recepciós, és Ferike, a pultos, mosolyogva figyelték, amint a furcsa hármas a szobák irányába elvonul. Mancika az egyik oldalon, Ágika a másik oldalon támogatta a dúdolgató férfiút, aki talán a támogatás nélkül már menni sem lett volna képes. Ugyanis a lába úgy akadozott össze, mint a csámpás tehénnek a falujában, amikor az esti órákban fáradtan ballag hazafelé a legelőről.

Nem gondolták, hogy Béluci --a *szépfiú*--milyen erőtlen próbálkozások előtt áll, hiszen a két hölgy szaktudása máskor is csodákat művelt.

A dúdolgató ember gerjedelme úgy szállt el időközben, mint a postagalamb szállt el faluja fölött valaha a rábizott levéllel. Csak a galambra lehetett számítani, hogy valaha visszajön, de a szépfiú gerjedelmére már kevésbé.

Miután, végül mégiscsak feljutottak az emeleti szobába, az alkalomhoz illően mindhárman levetköztek, Bélucit a fürdőszoba illatos habjaival alaposan átdörzsölték. Azt meg kell hagyni, hogy a hízóbikák—a *Ráró* és a *Betyár*—búzeit érezték bőrén annak ellenére, hogy azok már nemcsak nem léteztek, de az értük kapott forintok is erősen megcsappantak. Azonban a trágyájuk bűze erősebbnek bizonyult a legjobban reklámozott parfüm illatánál is, amelyeket ez két nemes hölgy egyébként bőségesen pazarolt a kisé már elnyűzott testére.

A melegvízzel teleengedett kádból már kezdett kifolyni a bőséges hab, amelyből a szépfiúnak már csak az orra hegye látszott. A száját befogva, hatalmas orrlyukain keresztül, szürcsölgette a fürdőszoba illatos levegőjét, amellyel együtt a kád habját is úgy nyeldeste, mint a bikái vedelték a vödörrel elénkük helyezett vizet, amikor valaha még ő itatgatta őket.

A nagy tisztálkodás közben tapasztalniuk kellett, gondok lesznek a szépfiú gerjedelmével. Ami az előbb még

olyan ígéretesen indult, hogy joggal hihették, ilyen tüzes férfiú vágyainak lecsillapításához, egy bordélyház személyzete sem lesz elegendő.

A legválogatottabb módszereikkel igyekeztek vágyait visszahozni arra a szintre, amely a bárpult előtt még olyan nagy reményekre adott okot.

Ennek érdekében úgy forgatták pucér testét, mint a faluja búcsújában a láncos sürgő forgatta valamikor, amikor még hősünknek nemhogy ősz szakálla, de gyenge pihéi sem burjánzottak, a mainál sokkal fiatalabb, és talán kevésbé eltorzult ábrázatán.

Pedig azt el kell hinnünk, hogy Ágika és Mancika nagy tapasztalatokkal bírtak e férfiúi gyengeség gyógyításában. Hiszen régen elmúlt, már azaz idő, amikor ezt a szép és nemes hivatást választották holmiféle kapálás helyett.

Most azonban hamar belátták, hogy ezen a szépfűn még az északi sark kemény hidege sem tud segíteni, már ami a férfiasságának helyreállítását illeti. Ezek után Mancika állt elő, az eredménytelen küzdelem során, agyából kipattanó, mentő gondolatával:

--Ágikám! Nem látom értelmét a további küzdelemnek!

Az is lehet, már a bárpultnál sem volt igazi férfiassága, csak a sok italtól összegyűlt vizelete miatt érezte azt. Éppen ezért azt javaslom, üljünk rá valamelyiken, különben még a jövő héten is itt kínlódhatunk, a jól fizető kuncsaftokat pedig e miatt az idióta miatt mind elszalajtjuk!

A kókadt fejű Béluci, nem volt abban az állapotban, hogy ezeket a sértő szavakat értelmezze. Ha még értelmezné is, ő ezeket a szavakat már úgy megszokta, mint a lókupec lova verést. Többek között ezek a szavak azért sem bántották, mert az ilyen a sértő szavakat nem először mondták életében. Éppen ezért, mindenféle sértegetés úgy pergett le róla, mint korábban,

anyjának okító szavai, a női személyek veszélyességét illetően.

Most pedig, —hogy a szesz javában gőzölgött fejében—a bántó szavakat meg sem hallotta. A fürdőkádban pancsoló kisgyerekhez hasonlított, aki nem tudott betelni a testét körülölelő langyos, illatos habbal, amelyben ezek a szép hölgyek egyik oldaláról a másikra hempergették, hogy a bikáinak bűzét ne érezzék rajta.

Miután az ágyra vonszolták a habzó kádban megtisztult Bélucit, Ágika még egy-két pillanatig töprengett Mancika javaslatán, mely szerint ő üljön rá. Ő pedig úgy látta jónak, ha már ezt Mancika kitalálta—akkor kezdje ő a *ráülést*, mert szentül hitte, mindkettőjükre sor kerül az éjszaka folyamán.

Mancika nem tétovázott sokáig, hanem ráült a hátán fekvő Bélucira és gyötörgetni kezdte azzal a jól bevált módszerével, ami mások esetében eredményre vezetett. Végül belefáradt a nemes küzdelembe, s miután pedig Ágika szállta meg a szépfiút és az eddig tanult összes trükkjét felhasználva, tovább gyötörgette.

A keserves próbálkozások alatt, a hátán fekvő ember, fel-felnyögött úgy, mint aki szenvedője és nem élvezője ezeknek az eseményeknek.

Végül Ágika és Mancika egybehangzóan arra a következtetésre jutottak, hogy ezek a nyögések egyértelműen bizonyítják, Béluci túl van a legboldogabb perceken. Sőt, már a hetedik mennyországban jár, mert arcán a megelégedés édes mosolyával, elszundított. Ezért otthagyták a békésen szundító, nyöszörgő embert, akit úgy megdagonyáztak, hogy a saját bikája sem taposta meg jobban, amikor elszabadult valaha a jászolhoz csomózott kötelétől. Mély álomban aludta át az éjszakának még hátra levő rövid idejét. Hiszen már hajnalodott, amikor a két elfáradt hölgy, magára hagyta, édes álmával együtt.

A recepciós költötte délelőtt tíz órakor, mivel a szobát csak egy napra foglalta:

—Ébresztő Béluci! Nem restelli magát, hogy még mindig alszik? Odakint kellemes májusi szellő lengeti a fákat, maga meg jogtalanul alszik ebben az ágyban, hiszen szobát csak egy napra fizette! Vagy talán továbbra is le akarja foglalni? Tudom, képes lenne továbbra is a fővárosban enyelegni a szép asszonyokkal, a földeden meg elburjánzik a gaz, ebben a gyönyörű májusi időben! —kezdte el magázni.

Az éjjel meggyötört szépfiú, mindezekből az intelmekből keveset értelmezett, mert az éjjeli fáradtsága nem akarta engedni, hogy végre igaziból felébredjen. Végül is az ébredés után, az éjszakai eseményekről, csak igen halvány pillanatok jutottak eszébe, így aztán Ágikára és Mancikára is alig gondolt már. A recepcióst felismerve, könyörgően szólt hozzá:

—Karcsikám! Légy szíves, engedjél még egy kicsit szundítani, hiszen olyan fáradt vagyok.

—Nem vagyok magának Karcsi! Engem a kedves vendég főúrnak szokott szólítani!

—De hát tegnap megittuk a pertut! Legalábbis én erre emlékszem.

—Akkor még volt a kedves vendégnek pénze, ma meg örülök, ha a szobát ki tudja fizetni! —szólt epésen tegnapi kedves vendégének Karcsika és máris a számlával bibelődött, hogy ezt az üres zsebű, torzonborz alakot, minél előbb az utcára tessékelje.

—Ez a Karcsika meg van bolondulva, hiszen arra sem emlékszik, hogy tegnap pertut ittunk! —morogta magában, majd kifizette a szobát, miután a két bika árából alig maradt háromezernyi forint, amellyel a zsebében, kilépett a forgalmas utcára. A Keleti pályaudvart célba vette, ugyancsak gyalog, mintahogyan

előző napon, nagy reményekkel indult onnan a mulató felé.

Alig távolodott a mulatótól egy pár méternyire, amikor két örömlány karolta át és kezdte el odaadóan simogatni, az éjszakától fáradt tagjait, miközben mézédesszávaikkal csicseregték Bélucinak lekváros derelyéhez hasonló nagyságú füleibe:

—*Hová igyekszel szépfiú ilyen magányosan?*

—*A Keleti pályaudvarra, ahonnan elvisz engem a vonat az én csendes kis falumba.*

—*Képes lennél egyedül menni odáig? Még az is megtörténhet, hogy eltévedsz ebben a nagy forgalomban.*

—*Nem tévedek én el, hiszen tegnap is egyedül jöttem ezen az úton, mégsem tévedtem el.*

A két púderozott hölgy azonban nem távolodott el mellőle. Mintha még annak a kevés pénznek a szagát is megérezték volna, ami még a Betyár és Ráró bika árából nála maradt, amelyből a hazafelé induló vonatra szándékozott a jegyet megvenni.

Lehet, hogy Ágika, vagy Mancika adta nekik a tippet?! Nem tudni! Mindenesetre ezek a simogatások arra a következtetésre juttatták, hogy ő mégis csak egy igazi **szépfiú**. Nemcsak Mancikának és Ágikának tetszik, hanem más, finom úri hölgyeknek is, ezért hagyta magát simogatni, miközben szemei ragyogtak a boldogságtól.

Midőn így ábrándozott, azt vette észre, hogy kísérei egyetlen pillanat alatt párologtak el mellőle, és párologott el zsebéből az a maradék pénze is, amelyből a vonatjegyet szándékozott a hazafelé vivő útra megvenni. A Ráró és a Betyár nevű bikákért kapott pénzből nem létezett már semmi sem.

Ezt tapasztalva, a Keleti pályaudvar rendőrségén jelent meg, hogy ismeretlen tettes ellen feljelentését megtegye, ezért lépett ő most be egy nagyot köszönve, a rendőrségre, miközben a kezében tartott kalapját gyömöszölte nagy zavarában:

—*Jó napot kívánok a biztos uraknak! Milyen kellemes idő van most az ilyen hűvös szobában, amiben maguk ücsörögnek. Bizony odakint, ez a májusvégi napsugár, a kelleténél jobban sütögeti az utcákat: Jobban megszorul a meleg ezek között az istentelen magas házak között, nem úgy, mint otthon az én csendes kis falumban, ahol még a szellő is jobban járja a vidéket.*

Mind e közben, rend őrei egymásra néztek olyan tekintetekkel, amelyből az volt kiolvasható, hogy a belépő idegennek, nincsen minden kereke a helyén, netalán egy kicsit megütődött valamikor a fején. A belépésekor, azért engedte ilyen híg lére mondanivalóját. Történt ugyanis, hogy a korábbi időkben oly csendes fiúnak, mintha megjött volna az önbizalma, a mulatóban történtek után, hiszen az eddigi életében hallgatagon élő Bélucinak, újabban kedve szottyant a fecsegéshez. Ezt azonban nem mindenhol szeretik, hiszen ilyen forgalmas helyen, mint a Keleti pályaudvar, így is sok panaszos adja elő sérelmét és bizony néha a kelleténél hosszabban. Éppen ezért a rendőrök sandán tekingettek a bőséges beszédét tartó emberre, akiről már az első ránézésre az volt a benyomásuk, hogy még az ő szobájuknál is hűvösebb hely illetné meg, miután valószínűleg nem irigykedne rájuk a hűvös pihenőjük miatt.

Az egyikük, akinek előbb fogyott el a türelme, idegességét egy cseppet sem leplezve, szólt a fecsegő emberhez, kit a jövevény bűnözői ábrázata, már az első pillanatban bizalmatlanságra intett:

—Ne azzal törődjön, hogy hűvös van-e abban a helységben, amelyben a polgártárs szerint mi csak *ücsörgünk!* Azt mondja el nekünk, honnan menesztették magát és mi célból toppantott be ebbe a helységbe, ahol még a kalapját sem vette le, csak egyfolytában fecseg a belépése óta?

—A **B** mulatóból jövök én, *ha hiszik el, ha nem. Hogy ott süllyedne el, ahol van.* —mondta dühösen a kérdezett és kezével a mulató helyének feltételezett irányába mutatott, amelyet természetesen éppen ellenkező irányban építettek meg valaha, a szorgalmas munkáskezek. Ezen azonban egy cseppet lehet csodálkozni, hiszen valójában már azt sem tudta volna megmondani, hogy melyik ajtón jött ebbe a hűvös szobába. Azt pedig főleg nem, hogy ebben a nagyvárosban, az irdatlan, hatalmas házak között, merrefelé is található az imént emlegetett mulató.

—*Mit keresett a polgártárs abban a drága mulatóban, amelynek levegőjéből még egy szippantás is nagyon sok pénzbe kerül?* —kérdezte az őrmester és egyre kíváncsibbá kezdett válni a belépővel szemben. Ezután kialakult máris az a határozott véleménye: *ez egy minden hájjal megkent bűnöző, aki ártatlanságot igyekszik színlelni, csak pusztán azért, hogy ezzel őket félrevezesse.*

—*Mulatni voltam, mert ott igen szép hölgyek szórakoztatják a kedves vendégeket!*

Ez a válasz már a másik rendőrnek is gyanússá kezdett válni, ezért az a törzsőrmester ekképpen szólt a mulatozó polgártársához:

—Láthatnám a személyi igazolványát?

—Tessék csak, tessék parancsolni! Igaz nekem minden szavam, *ha hiszik el, ha nem!*

A törzsőrmester, miután kezébe vehette az igazolványát, a nevezett mulató számláját pillantotta meg annak lapjai között, amellyel bizonyosságot nyert, hogy Béluci valóban járt abban a mulatóban és szépen költekezett. Az összeg nagysága annyira elkápráztatta, hogy remegő kézzel tolta a többi rendőr orra alá a mulató számláját. Miután mindannyian megpillantották az ott feltüntetett összeget, jelentőségteljesen összenéztek, ami nem jelenthetett mást, mint: *nagy stílus, ravasz bűnözővel állnak szemben, aki csak úgy besétált a karmaik közé.* Ez

utóbbi, sehogyan sem tudták elképzelni, miért is tehetette. *Nem lehet vitás, ez egy minden hájjal megkent bűnöző, aki szokatlan módszereivel, belőlük akar hülyét csinálni.* Majd az első rendőr—az őrmester—rábökve újával a mulató igen borsos i számlájára, idegesen kérdezte:

—*Honnan volt a polgártársnak ennyi pénze, amiből ezt a számlát kifizette?*

Erre a kérdésre Béluci számított, ezért magabiztosan kotorászott kabátjának belső zsebében, ahol eddig még mindig megtalálta a vágóhídon bikákért kapott számlát. Most azonban hiába kotorászott, nem talált ott semmit, amely igazolta volna, *nem bűnözésből volt neki pénze mulatozásra, abban a híres mulatóban.*

A törzsőrmester nem bírta tovább cérnával Béluci színleltnek hitt mozdulatait, ezért durván rákiáltott:

—Mi lesz már? Igyekezzen befejezni ezt a kotorászást, mert nincsen nekünk annyi időnk, amennyire a polgártárs gondol. Legjobb lesz, ha rögtön bevallja: *betörésből származik a mulatozásra elköltött pénz, ami ezen a számlán szerepel.*

—Ellopták! —mondta ártatlan angyali arccal és bambán nézett a törzsőrmesterre, aki ennyivel nem érte be, ezért ő is angyali arccal kérdezte gúnyosan:

—*Kik lopták el?*

—Hát azok az erkölcstelen nőszemélyek, akik az utcán ölelgettek, a mulató előtt. Ezért jöttem én a biztos urakhoz, hogy bejelentsem sérelmemet, mert annyi pénzem sem maradt, amennyiből a vonatjegyet megvásárolhatnám hazafelé. De az nem elég, hogy a pénzemet ellopták, még az egri vágóhíd számláját is ellopták, amit a két bikám leadásakor kaptam, amelyre Huszonegyezer forint volt ráírva.

—Na most már elég a hazudozásból! Csak nem gondolja, hogy ilyen mesékkal minket beitet?

—*Bizonyísten így volt ez, ha hiszik el, ha nem. Hogy a rossz törné ki a cudar fajzatjukat, azoknak a becstelen*

nőszemélyeknek. —mondta a korábbi szépfü, kinek szavainak hitelességében ugyancsak kételkedtek a biztos urak, akik egy nagy kabaré színpadán érezhették magukat, ahol egy bűnöző, nagy-nagy színészi tehetséggel megáldva, igyekszik őket lóvá tenni.

No, de csak hadd próbálkozzon, mert ez még külön alakoknak sem sikerült eddig, nem még ennek az idiótának. Azért mondták idiótának, mert időközben rádöbrentek: *ennek az embernek nincsen minden a rendben az észjárásával, talán hiányzik egy kereke.* Hiszen ekkora hazugsággal különben nem merné etetgetni őket, a rend őreit.

Miután kikacagták magukat, a törzsőrmester a többi rendőr felé fordulva, előállt javaslatával:

—*Mi lenne, ha az egri vágóhidat telefonon megkérdeznénk, adott e le valamilyen állatot, vagy csak hazudozik itt össze-vissza?* Itt töltjük el vele az időnket feleslegesen, más ügyekkel meg nem haladunk.

—*Nem rossz ötlet! Egykettőre túl lennénk ezen a zavaros ügyön, amelytől már ugyancsak kábul a fejem.* —mondta a harmadik rendőr, aki eddig csak némán figyelte a fejleményeket, de mégis idegrángások mutatkoztak arcán és ugyancsak megfájdult a feje, amiért ilyen alakokkal kell foglalkozni, mint ez az alvilági, lüke alak.

—*Hívjuk fel telefonon a vágóhidat, ott majd megmondják mi igaz abból, amit a polgártárs előadott nekünk, amitől még a legszelídebb kutya is megveszne.* —mondták most már többen is.

Rövid tanácskozás után úgy döntöttek, ez utóbbi javaslat tehet leggyorsabban pontot ennek a zavaros eseménynek a végére:

—*Halló! Egeri vágóhíd?*

—*Igen, azzal tetszik beszélni!* —szólt egy alak a vonal másik végéről.

—*A Keleti pályaudvar rendőrőrsének törzsőrmestere vagyok, K. János törzsőrmester.*

—Tessék parancsolni Biztos úr!

—Csupán annyit kérdeznék, hogy Z. Béla, felnémeti lakos, az elmúlt napokban, adott-e el levágásra bikákat önöknek és mennyi pénzt kapott értük?

Egy pillanatig csend lett a vonal túlsó végén a szokatlan kérdés miatt, majd szavai hallatszottak:

—Egy pillanat türelmét kérem, mert emlékszem ugyan erre a leadásra, de a pénz összegének még utána kell néznem.

—Rendben van, várok! —mondta a törzsőrmester és odasúgta kollégáinak:

—Emlékeznek a leadásra.

Alig súgta ezt a kollégáknak, már a vonal másik végén megszólalt ismét a telefon:

—A kért személy adott le hízóállatokat, amelyekért Huszonegyezer forintot kapott!

—Rendben van! Köszönöm az információt! Viszonthallásra! —köszönt el a rend őre és elmondta társainak, hogy a polgártársnak minden szava igaz.

Természetesen, mégiscsak kinevették balgasága miatt, amit a pesti szórakozásáról időközben előadott. Ő mindent őszintén elmondott a kihallgatását végző rendőröknek, akik valószínűleg már régen nem derültek ekkorát. Közben a térdüket csapdosták annak ellenére, hogy illett volna hivatalos komolysággal hallgatni a kárt szenvedő embert. Azonban a kárvallott megjelenése, és balgasága, nem tette lehetővé, hogy nevetés nélkül végig hallgassák.

Mivel egyetlen forintja sem maradt, a rendőrség váltotta meg a vasúti menetjegyet a hazafelé vezető útra.

Megváltották a jegyet azért is, hogy megszabaduljanak Bélucitól, aki, ha Pesten maradna, az idegbajt hozná a rendőrségre. Jobbnak látták, ha falujában fogja nevelni a hízóbikákat továbbra is, amit valószínűleg ismét Pesten mulat el. Ezért lehetséges, hogy

nem most látják utoljára. Amíg a bikák meghíznak, addig sem idegesíti őket *Béluci --a balek*.

Miután meggyőződtek arról, hogy a megváltott jeggyel felszállt a hazafelé induló vonatra—megnyugodtak. Megnyugodtak, mert egy balekkel kevesebb maradt a fővárosban.

Hősünkkel talán még Gödöllőt sem érte el a zötyögő személyvonat, amikor már újabb terveket szövögetett, egy újabb utazásról, amely sokkal sikeresebb lesz, és remélhetőleg egy szépasszonyt visz majd haza a falujába. Fognak is majd ezért rá otthon irigykedni, mert falujában ilyen szépen festett, szépen manikűrözött hölgyekből, egyet sem lehet találni.

A vonaton utazó embertársai, egy kárörvendő mosolygást véltek felfedezni rajta, mely talán ilyen gondolatok közben jelenhetett meg szilaj ábrázatán:

„—*Drágalátos szomszédjaim! Megpukkadtok irigységetekben, ha egyszer olyan csodálatosan szép hölgyet viszek haza feleségnek, mint Ágika, vagy Mancika!*

”

Ebben rendületlenül bízott, ezért vigyorgott ő kárörvendően a robogó vonaton, azonban útitársai még így is félelmetesnek találták deresedő szőrzettel beborított, szilaj ábrázatát. Mindennek elérése érdekében, újabb utazás terveit szövögette fejében.

Erre az újabb utazásra, a portán található ingóságokat, állatokat, a házat kellett csak eladnia, hogy az értük kapott forintokkal, ismét elinduljon a fővárosba.

Elinduljon, hogy ismét szerencsét próbáljon.

Béluci ismét a falujában.

Langyos májusi eső permetezte eddig a vonat ablakát, azon a májusvégi délutánon, amikor az egeri vasútállomás felé közeledett Béluci, a Füzesabonyban történő átszállás után. Mire teljesen begördült a vonat Eger városának pályaudvarára, már az eső is elállt. Derűs jókedvében szállt le vonatról és vette célba, azt az

utasokra váró buszt, amellyel egészen a szülőfalujáig utazhatott, a fővárosból üres zsebbel érkező utas.

Derűs mosolyát látva, bárki azt gondolhatná, mindez a kellemes májusi időnek köszönhető. Az oszladozó felhők közül kibukkanó Nap aranyló sugara, végig pásztázta az útmelletti fákat, amelyeknek leveleiről, a frissen elálló eső cseppjei, csillogó gyöngyökként csüngtek alá. Levegő pedig, kellemesen megtisztult a városi szennyeződéstől, így nemcsak a növények, hanem az emberek is áldásnak tartották a májusi eső minden cseppjét.

Hiszen ilyen csodálatos időben, általában mindenki kellemesebben érzi magát, éppen ezért, derűs mosolyát látva, senki sem látott az érkező emberben semmi kivetnivalót. Az igaz, hogy mogorva ábrázata, úgy nyelte el a felszínes, gyér mosolyát, mint az éjszakai sötét erdő, egy repülő szentjánosbogár kemény, külső kitinrétegének foszforeszkálását. Azonban, ha valaki a lelkébe láthatna, mindenképpen megirigyelné a mogorva külsejű ember rendíthetetlen nyugalmát, elégedettségét, amellyel felvértezve, kapaszkodott felfelé az autóbusz lépcsőjén.

Alig telt el egy félórányi idő, amikor Felnémeten, falujának temploma közelében, kiszállhatott a buszból és ballaghatott a családi házuk felé, miközben dudorászott egy dalt:

*„Édesanyám kössön kendőt, selymet a fejére,
Menjen el a legszebb lányhoz a falu szélére.
Mondja meg, hogy el szeretném venni,
Kérdezze meg akar-e a feleségem lenni...”*

—*De jó kedved van Béluci!*—köszöntött rá az egyik idős szomszédja—Józsi bácsi—, aki kapuja előtti padon

üldögélve, már messzebből láthatta az érkezését, azonban dudorászását csak közelebb érve hallhatta meg. Nem bánta volna, ha később érkezik, hiszen őt bízta meg az állatok etetésével, amiért sok tejet és tojást tudhatott magáénak, az eltelt két nap elteltével.

—*Józsi bátyám! Minden okom megvan a jókedvemre!* —válaszolt a szomszédjának, miközben a levett kalapjával, kanyarított egyet a feje fölötti levegőben, hogy mozdulataival is tudtára adja a kérdezőnek: *jól sikerült a pesti útja.*

Ezekre a szavakra, a szomszédok egymásnak kiabálva be a portára, mind az utcán termettek. Főleg az öregasszonyok, kiket iszonyatos kíváncsiságuk hajtott ki abban a reményben, hogy olyan dolgokról fognak hallani, ami fölöttébb érdekli őket. Aki Pestről érkezik, a bizony sok új hírrel érkezhetsz meg, amin aztán ellehet csemegézni egy pár napig. Az is igaz, kevés olyan hír szokott lenni, ami az ilyen üldögélő öregasszonyokat nem érdekli:

—*Jött Béluci! Béluci megjött Pestről, de asszony nélkül jött! Bizony megjött, de nem hozott magával asszonyt! Úgy látszik még ott sem volt kedvére való.* —mondta Rozál néni, akit különösen érdekelt a megőszült, árva fiú sorsa, és minden más, ami történni szokott az utcában, de főleg az egész faluban, ezért intézte most nagy kíváncsisággal szavait a falujának most érkező, világot látott lakójához:

—Megjöttél Béluci? Hát az asszonynak valót hol hagyta?

—Megjöttem, de asszonyt még nem hoztam! Nem szabad az ilyesminek csak úgy neki rohanni, mint éhes borjú az anyja tőgyének, mert könnyen kiderülhet, nincsen is benne tej. Ki kell azt választani nagy gondossággal, mert ellenkező esetben úgy járhatok, mint Marcsával! *Enné meg a fene a cudarfajzatját, ott, ahol éppen van!* —köpött közben egyet az utca kövére—és folytatta az óvatosságára utaló szavait, amelyből esetleg

mások is tanulhatnak, merthogy az okos embernek a más kárán kell tanulnia.

—Ha nem vigyázok, az új asszonyom is olyan lesz, mint ő volt. Megszedi magát és faképnél hagy a megüresedett pénztárcámmal.

—Láttál e szép asszonyokat azon a tájon?

—Láttam bizony! Egyik szebb volt a másikonál! Olyan szép piros körmeik voltak, hogy maga a mi falunk összes rétjein nem találna annyira piros pipacsot, ha egész héten, napestig keresné, akkor sem! De a körmének hosszúsága, még bámulni valóbb volt. Azt mondom én magának, hogy a falunk felett talán még soha nem szállt el olyan vércse, vagy sas madár, amelyiknek olyan hosszú körmei lennének, mint ezeknek szép városi hölgyeknek volt az újaik végén. Nagyon szép volt Mancika, de Ágika sem volt alábbvaló. *Bizonyisten így volt ez, ha hiszi el, ha nem. Olyan igaz ez, mint ahogyan itt állok én most magával szemben, ebben a szent percben. Csak a jóisten látja a lelket, hogy minden szavam olyan színtiszta igazság, mint a Szentírásnak szavai a maga bibliájában.*

Rozál néni csak pislogott, amikor Béluci ezeket mondta. Pislogott már csak azért is, mert a Pestet járt fiú, sokkal beszédesebb lett, mint annak előtte bármikor. Hiszen nem volt ő ennek előtte beszédes soha. Most meg, úgy dől belőle a szó, mint a lyukas zsákból a kicsépett búza. Azonban kénytelen volt mindezeket neki elhinni. Pesten mégiscsak történhetett vele valami, kinek ennyire felvágódott a nyelve, hogy némelyek korábban már azt hitték, némaságra van ítéltetve.

—Hát a bikák árából maradt e valami, ha már *olyan* szép asszonyokkal találkozta abban a nagyvárosban?

—*Nem maradt abból semmi sem! Mit gondol maga, ott is olyan olcsó az élet, mint itthon, a trágyadombokkal tarkított falunkban? Az úri kiszolgálás és a szép*

asszonyok, nagyon sok pénzbe kerülnek mindenhol, Pesten pedig a szépasszonyok különösen drágán mérik bájaikat! Magas székeken ültem én a bárpult előtt, ahová nemesebbnél nemesebb italokat szolgáltak fel. Kedvemben járt ott nekem mindenki és szépfüúnak szólítottak, ha hiszi el, ha nem.

No, de hiába mondom én az ilyesmit olyannak, aki még nem járt Eger városánál tovább, de ott is csak azért volt, hogy a várospiácán a gyorsan romló almáját eladja.

—Csak nem azt akarod ezzel mondani, hogy a két bika árát, két nap alatt eldorbéztad?

—*Bizonyisten eldorbéztam én, ha hiszi el, ha nem! Olyan igaz ez, mint ahogyan én most itt állok magával szemben!* Abban a mulatóban, amelyben én jártam, olyan szép nőekkel—helyesebben gyönyörű hölgyekkel—találkoztam, mint Mancika és Ágika. Az ilyen szép hölgyek mindenhol sok pénzbe kerülnek, Pesten pedig különösen meg kell értük fizetni.

Rozál néni nem tudott szólni kábultságában semmit. Ilyen gyorsan képtelen volt feldolgozni a mindig takarékosan élő asszony, hogy ilyen két hatalmas hízó bika árát—mint Ráró, meg a Betyár—miképpen lehet eldorbézolni Pesten, két nap alatt.

Hamarjában nem tudott mit tenni, mint a kezében tartott szentolvasó szemeit morzsolgatta gyorsabban és ajka imát rebegett az előtte álló, vidáman dicsekvő, tékozló fiú lelki üdvéért. A felől nem volt semmi kétsége, ilyen nagy költekezéseknek, a pokol mélységes fenekén lesz vége. Képzeletében már látta, amint a tékozló fiú, a gychenna tűzében, irtózatoss kínok között felel a földi lumpolásaiért.

Rozál néni, aki anyja helyett anyja akart lenni, amikor az első döbbenetén túl volt, ismét kérdezett:

—*Ugye, nem méggy már többet ilyen drága szórakozóhelyekre?*

—Csak legyen ismét elég pénzem, meg sem állok, amíg oda nem érek! —jelentette ki a fővárost járt fiú és a viseltes kalapját, még jobban a szemébe húzta.

—Nem sajnálnád azt a sok pénzt azokra a cudar nőszemélyekre költeni, akik az erkölcstelen életük miatt, mindannyian a pokol mélységes fenekén kötnek ki?

—Dehogy sajnálom! Alig várom, hogy ismét eladhassak valamit, és a pénzemmel felutazhassak a fővárosba, egy kis szórakozásra! —mondta tántoríthatatlanul, ki a dorbézolását most csak pusztán azért szünetelteti, mert nem maradt egyetlen fillérje sem. Sőt, még a vonatjegyet is a rendőröknek kellett megvenniük, a hazafelé vezető útra.

—Nem sajnálnád el lumpolni azt a kis vagyont, amit apád-anyád, keserves verejtékével megszerzett neked azért, hogy könnyebb sorsod legyen az életben?

—Mit sajnáljak rajta? Ha már egyszer nekem akartak jót, akkor nekem kell az örökséget mind elköltenem, mert nekem így esik a legjobban!

Ennek a párbeszédnek, egyre több szomszéd fültanúja lehetett, hiszen kíváncsiságuk úgy hajtotta ki őket otthonaikból, mint a májusi vetésbe tévedt tehenet a tehénpásztor hajtotta ki hajdan, amikor még tehéncsorda legelészett a falu legelőjén. De az már ugyancsak régen volt.

Az utcára kiérkezők, először csak némán hallgatták a Pestet járt fiú beszámolóját, aki ennek az útjának beszámolójával, egyre inkább elképesztette őket.

Itt is-ott is hallatszott a bámészkodók morgolódása, amely akkor vált különösen hangossá, amikor hallaniuk kellett, hogy Béluci, két nap leforgása alatt, két bika árát mulatott el, és ennek ellenére a megbánásnak semmi jelét sem tapasztalni rajta. Sőt, mintha még büszke is lenne rá, hiszen eddig mindig hallgatag embernek ismerték, most pedig egyszerre, a

könnyelműsége mellett, szószátyár, fecsegő emberre váltott.

Márton sógor, aki távolabbról rokona volt a fecsegő fiúnak, alig egy pár évvel volt idősebb nála. Nem tudni honnan került elő, miután megérkezett a tékozlófiú, de igen idegesnek, feldűltnak látszott. Nem bírta már tovább türelemmel hallgatni a fecsegést, ezért kemény hangon vetette oda nevelő szavait, hazatérő rokonának:

—Nehogy azt gondold, még egyszer elengedünk a pénzt elverni abba a bűnös városba! Nem szégyelled magad, apád-anyád keserves verejtékét úgy pazarolod el, mintegy mulatozó Gróf, aki csak úgy örökölte a kastélyokkal díszített, több ezer holdas vagyonát! No majd én teszek róla, hogy megfékezzem a pazarló életmódodat! Ha kell, akár gyámság alá vétetlek, akkor aztán csak filléreket kapsz, ha kapsz egyáltalán. —mondta dühösen, az időközben megjelent, dühös sógor, aki a vagyonpazarlást hallva, roppant idegessé változott.

Titokban már régóta ráéhezett rokonának vagyonára. Ő volt a legközelebbi rokona a pazarló embernek és az öröklés lehetőségére, mindig nagyon odafigyelt. Minden rokont számításba vett, de csak azokkal tartotta igazán a rokoni kapcsolatot, akiket reménye szerint egy idő múltán megörökölhet. Gyakran mondogatta élete párjának az elmúlt évek folyamán:

—Te asszony! Csak egy kis szerencse kell és a miénk, lehet ez a vagyon is, helyesebben a Kálmánkáé, egyetlen drága fiunké, mert előbb-utóbb neki adjuk, csak az öröklésnek a végére juthassunk valaha.

A leendő örökség végső élvezője, a tizennyolc éves fiú, nem sejtette, hogy szülei ilyen távol rokontól, szintén neki szeretnének örökölni. Csakhogy, akitől örökölni akarnak, megnősült időközben. Feleségül vette ezt a *feslett* erkölcsű, elvált asszonyt, a Marcsát, legalább is a kedves rokonok *feslett* erkölcsűnek kiáltották ki.

Erre a nősülésre olyan idegessé váltak, mintha már minden az ő nevükön állna és most ezzel a friggyel, minden tervüknek vége lehet. Nem lehet azon csodálkozni, ha Julis nénit—Béluci anyját—örökösen menyé ellen uszították:

—Nem kell ennek a feslett nőszemélynek a maga fia, csak a vagyona! Ezért ment feleségül a maga fiához, nem pedig azért, mert szereti.

Jobban teszi, ha minél előbb széjjelválasztja őket, mielőtt mindent magára írat, azzal a gyengeakaratú fiával! Akkor aztán kiteszi magát a házból az ároktopartjára!

Ezt elhiheti nekem, ha én mondom magának. *Olyan igaz ez, mint az, hogy itt állunk, ezen a szent helyen.* —mondta gyakorta a megnősült fiú anyjának az a kedves sógor, aki olyan távolról volt sógorságban a családdal, hogy ezt a rokoni kapcsolatot már alig lehetett nyomon követni. Annyi azonban igaz, hogy bármennyire távoli rokonnak számított, nem tudott közelebbiről sem az anya, sem a fia.

A távoli sógor, telhetetlenebb volt az adószedők legöblösebb zsákjánál. Soha nem elégedett meg a földjein termett termésekkel, hanem mindig sírva panaszkolt: — *csak nekem nincsen szerencsém, csak az én földem, terem ennyire keveset!*

Így zsörtölődött, siránkozott mások előtt abban a reményben, hogy majd csak megsajnálja valaki. Amikor pedig úgy gondolta, nem hallja senki, akkor folyton füttyörészett, danolászott. Bizonyítva azt, ő nem egy kedvetlen ember, csak sajnáltatja magát. Mindennek ellenére nem akarta megsajnálni senki sem.

Talán nem hitték el siránkozó szavait, már csak azért sem, mert a keserves panaszok ellenére, szépen gyarapodott földjeinek száma és másféle vagyonkája ugyanúgy.

Szépen gyarapodott ugyan, de nem a telhetetlen ember mohóságának megfelelően.

Amikor megunta a *kevés pénzzel* való siránkozását, akkor az erejének csökkenését kezdte el emlegetni, olyan kétségbeesetten, mintha már egy pohár bort sem bírna a szájához emelni.

Ilyenkor aztán így mondta, a vele beszédbe keveredő embernek:

—*De jó neked! Neked adott az Isten sok erőt és sok egészséget.*

Ezt mondta akkor is, ha nyilvánvaló volt, hogy a vele beszélgető ember sokkal gyengébb nála, sokkal kevesebb munkát képes végezni, mint ő.

A gyenge ereje mellett azonban meg kell említeni, hogy a mástól kapott pohár bort, mindig szájához bírta emelni, még akkor is, ha annak nagysága közel járt egy vödör nagyságához és persze telve volt borral.

Voltak olyanok, akik azt mondták, nemhogy nincsen ereje, hanem annyi van, mint az igavonóökrök legtöbbjének.

Voltak olyanok is, akik váltig állították, hogy azért ilyen büsképű, mert az anyja, akaratán kívül, sírva szerelmeskedett a fogamzásának idején az apjával. Ettől lett gyógyíthatatlanul siránkozó örökidőkre, Márton sógor.

Amikor korábban Marcsa elhagyta Bélucit, felvillant egy reménysugár, amelyben terveinek megvalósulását, látta közelebbi időben megvalósulni. Tudta jól, a szigorú erkölcsű anyja, nem fog engedni a házhoz még egy másik asszonyt, a távozó Marcsa helyett. Ha pedig nem lesz másik asszony, nem lesz, aki szüljön ebbe a vagyomba egy gyereket, ezért minden az ő Kálmán fiára száll. Az öregasszonnyal pedig nem kell törődni, hiszen az éveinek száma magáért beszél.

Szentül hitte, az elhagyott Béluci, bánatában az ivásnak adja fejét, miután hamarabb befejezi majd földi pályafutását. Mindezek ismeretében egy cseppet sem kell csodálkoznunk azon, ha a kedves sógor feldúlt idegállapotban érkezett most arra a helyszínre, ahol tékozló Béluci sógor, hányaveti módon felelget, az őt nevelő, jó akaratú embereknek okos szavaira. Ezért szólt hozzá keményebben a kelleténél, reménykedve abban, hogy ezt a féktelen költekezést az ő szavainak hatására már nem fogja folytatni tovább.

A tékozló fiú azonban nem ijedt meg az előbb elhangzott, fenyegető szavakra. Nem azért mintha értette volna a törvény paragrafusait. Vagy értette volna, mi az a *gyámság*. Csak egyszerűen azért nem ijedt meg, mert fel sem fogta, mit jelentene az számára, ha őt Márton sógora *gyámság* alá vetetné.

Pedig ez a ravasz sógor, minden hájjal megkent ember a javából, ezt akárki elhiheti. Kevesen tudtak az eszén túljárni. Talán csak Izidor sógora, aki nagyon jól ismerete már ennek a siránkozó embernek a lelkivilágát, amikor panaszainak özönét zúdította olykor a nyakába, mint például ezt a napokban tette:

—*Kedves Izidor sógor! Magának soha nem fáj semmije? Mert nekem most is úgy hasogat minden csontom, mintha valaki kalapáccsal verné valamennyit.*

A kedves Izidor sógornak, ebben a pillanatban hasított bele irgalmatlanul a köszvény a hátába. Majd onnét, már szinte menetrendszerűen, haladt tovább lefelé a farcsontjába. De, ha már elindult abba az irányba, nem is állt meg egészen a ballábfejeig. Ott aztán olyan görcsöt rántott, a pokoli kínokat érző ember lábfejében, mintha valaki búcsúi csavargatós cukrot akarna lábfejéből készíteni, ezért próbálja azt spirálba csavarni.

Nem kis erőfeszítésébe került uralkodni érzésein, mert ellenkező esetben, a fájdalomtól talán, így kiáltana fel:

—*Jaj Márton sógor ne emlegetse már ezeket a nyavalyás betegségeket, mert pokoli kínokat kell most is kiállnom, melyek csak fokozódnak a bajokat emlegető szavaira!*

Ő azonban tudott uralkodni fájdalmán és nem panaszkodott az előbbi módon. A gyors panaszkodás helyett inkább gondolkodott előbb. Okos ember ez az Izidor sógor!

Ő úgy gondolta, nem érdemes panaszkodni senkinek, mert azzal az ő fájdalma úgysem szűnik meg. Ha barátainak panaszkodik, akkor azokat csak elbűsítja panaszával, mert minden bizonnyal osztoznak bánatában. Ha pedig ellenségeinek mondja el kínjait, akkor azoknak okoz vele örömet. Ő pedig nem akarta barátainak búsulását és nem akarta ellenségeinek örömét sem. Azt látta jobbnak, ha inkább dicsekszik a nem létező egészségével, amitől barátai vidámabbak lesznek, ellenségei pedig megpukkadnak az irigységtől. Mindezek a gondolatok mellett, Márton sógornak, az előbb feltett kérdésére, így válaszolt:

—*Nem fáj még nekem semmi sem! Úgy érzem én magamat, mint húsz éves koromban. Erőm, egészségem van, a gazdaságom ugyancsak rendben van! Hát akkor mit tudjak én kendnek panaszolni?*

Erre a válaszra, még ha Márton sógornak nem görcsölne is most az epéje, mindenképpen megmozdul benne egy epekő, könyörtelen kíno kíséretében elindul benne valamilyen irányban. Nem azért, mert ilyen egyszerűen kívánja elhagyni a siránczó testet, hanem azért mozdul meg, hogy pokoli kínokat okozzon, a más egészségére folyton irigykedő embernek.

Ezeket, az egészséget dicsérő szavakat, mindet elhitte. Aki rátekintett az irigységtől egyre jobban eltorzuló arcára, láthatta, Márton sógor feje egyre kékebb lesz, majd lilulni kezd dühében. Kinek feje inkább

hasonlít már egy nagyméretű céklára, mint a korábbi ábrázatára.

Izidor sógor ravaszul, észrevétlen pislantgatott néha a szenvedő emberre, miután természetesen megsajnálta és otthagyta a céklaarcú sógorát. Nem akarta tovább a „jó” egészségével traktálni, hiszen már így is eleget szenved az imént hallottak miatt.

Béluci nem törődött az örökségre váró rokon, vagy rokonai türelmetlen várakozásaikkal. Talán azért, mert tudatosan pusztított mindent és tudta, nem lesz mit örökölniük a vagyonára sóvárgó, kapzsi embereknek.

*

A nyár közepén is túl járt már az idő. Ennek ellenére még mindig forró szelek suhogtatták a lankadozó fák lombkoronáját, amelyek az aszályos időjárás miatt, hervadtabbnak tűntek, mint az elmúlt évek nyarain, máskor ilyen tájban. Az aszály csak ott okoz igazán nagy gondot, ahol a termőföldben mezőgazdasági növények szomjaznak az eső után. Ott van igazán gond, ahol annak rendje és módja szerint, a tavasszal megszántott földeket beültették, bevetették, hogy az elültetett, vagy elvetett mag megsokszorozódjon, az emberi gondoskodás, a jótékony időjárás és a nyári langyos esők hatására.

A termelészövetkezet hatalmas területein, hasonlóképpen esőre vártak a gyümölcsösök, szőlők és persze az egynyári kapás növények. A perzselő napsugarak hatására, a falu legelőin, csak a felperzselte fű

torzsái tanúskodtak arról, hogy ezt a helyet korábban a termelőszövetkezet állatai, tele hassal hagyhatták el.

Legtöbb embernek a tagosításkor, ha akart, ha nem, be kellett lépni a szövetkezetbe. Magángazdálkodó alig volt már a faluban Bélucin kívül. Őt nem akart belépni, de nem is várták el tőle, mintha már vezetők akkor sejtenék, nem sokra mennek vele, nem sokat veszítenek, ha kívül hagyják. Ő pedig egy cseppet sem sajnálta, amiért kint hagyták. Nem szerette, ha mások parancsának kell engedelmeskednie, így aztán megtehetette, hogy akkor dolgozott a sajátjában, amikor kedve volt hozzá. A munkakedvére azonban ritkán volt példa. Így teltek el évei. Művelgette azt a földet, amelyen a nem megfelelő művelés miatt, alig termett valami.

Teltek fölötte az évek, amelyeknek száma már a hatvanat is elhagyta. Mióta pedig magára maradt, és nem volt, aki munkavégzésre ösztökélje, alig dolgozott valamit az egyre jobban elgazosodó földjein. Legfeljebb annyit, hogy a kaszálón fűvet kaszálgatott az állatainak, melyeknek száma úgy lett kevesebb, mintahogyan szaporodtak a gazda őszhajszájai.

Béluci már tavasszal tudta, nem akar természeteni semmit, hiszen eltökélt szándéka volt már akkor, ő városi emberré akar válni. Hiába öregedett meg, erről a szándékáról nem akart lemondani, mintahogyan a nősülési szándékáról sem.

Abban az időben, amikor hazajött az első pesti kiruccanásáról, ismét adogatta el a teheneit, malacokat, baromfi állatokat és mindent, amik szerint élelem nélkül nem bírják sokáig. Az értük kapott pénzt nagy gondossággal rakta be a takarékszövetkezetbe. Mások, ezt látva, talán arra gondoltak, Béluci meredeken megváltozott és a tékozlófiúból takarékos ember formálódott. Talán mindez a szomszédok nevelésének hatására következett be, vagy talán Márton sógor

gyámsággal fenyegető szavainak lett ez a hatásos eredménye.

Rozál néni, kellemesen duruzsoló szavaival, szólt az örökségre vadászó Márton sógorhoz, aki most is és máskor is aggódón, féltőn, látogatta meg a pusztulásnak indult portát, az örökségéért való folytonos aggodásában:

—Én úgy látom, Béluci megváltozott az utóbbi időben! Hatott rá a szomszédok nevelése, és persze a te szavaid sem mentek el nyomtalanul a fülei mellett! Állandóan rakja pénzét a takarékbba! Ki tudja mennyit gyűjtött már össze? Jó lenne bepislantani a takarékkönyvébe. Isten engem úgy segítjen, hogy semmire sem vagyok én kíváncsiabb, minthogy mennyi lehet már abba beleírva.

Az örökségre váró sógor azonban, gyanakvó természete lévén, nem akarta elhinni, hogy megváltozott tékozló sógora. Nem tudni miért, de folytonosan rémálmok gyötörték, amelyekben tékozló sógora mértéktelen költekezéséről rémségeseket álmodott. Pedig valamikor biztosra vehette, mindennek, ami ott van, csak ő lesz az örököse. Azonban a Ráró és a Betyár nevű bikák árának az eltékozlása, komoly óvatosságra intette. Hiszen számára nem volt közömbös, marad, vagy nem marad a rokona után valami, amennyiben az Úr magához szólítaná. Ekkor végre megnyílhatna az út a tékozlófiúnak a sír felé, neki pedig a régóhajtott vagyon megöröklésére.

Rozál néninek, ezen szavai, valósággal bebalzsamozták Márton sógornak vagyonra éhes lelkületét, ezért hálásan nézett az öregasszony sokat látó szemébe és úgy mondta:

—Bárcsak a keresztre feszített Úrjézus igaz szavai szólnának magából! Isten látja a lelkem, Szent Antal perselyéhez nem lennék szűkmarkú.

Bizonyisten mondom én magának, olyan ember vagyok én, akinek ígéreteiben megbízhat mindenki, csak

egyszer valóra válhatna ennek a pazarló embernek a megjavulása! No meg a pusztulása.

Ez utóbbi mondatot azonban csak gondolta és nem mondta ki. Nem tette hallhatóvá Rozál néni fülei számára, kiről tudta, hogy a falu egyik legpletykásabb öregasszonya. Talán a dédelgetett álmait tovább adná egy másik pletykás asszonynak, az meg az egész falunak, amiből azt gondolná a falu, hogy ő egy *olyan* ember, aki a másik ember vagyonára szemet vetett. Pedig ő nem *olyan* ember, csak azt szeretné, ha a tékozlófiú végre a jó útra térne, miáltal a falu nemes és hasznos polgárává válhatna. Ez utóbbi gondolatokat igyekezett, a veleszületett színészi tehetségével, elhitetni a falu lakóival.

Nem mondta ki ugyan az utóbbi gonosz gondolatát, ezt mégis a legtöbben tudták. Tudták, nem semmiért örködik távoli rokonának vagyona felett. Hiszen erre már akkor rájöttek, amikor gyakorta így hangoztatta:

—Nem érdemes a más vagyonára szemet vetni, vagyont gyűjtögetni, mert úgysem viszel senki semmit a másvilágra! Julis néninek, { Béluci anyjának } sem volt érdemes akkoriban a bátyja vagyonára szemet vetni, mert ő sem vihette magával a sírba, hiába örökölte meg! Nem volt őrajta semmi, csak az a kevés ruha, amivel a mély gödörbe leengedték.

Siránkozó szavaival ezt hangoztatta ugyan, azonban ennek mindig az ellenkezőjét cselekedte. Mikor így beszélt, az álságos, jóságos arca teljesen átszellemült. Ebben az állapotában, bármelyik festőnek modellt állhatott volna, egy templomi szent freskójának ihletéséhez, majd megalkotásához, akit még élteben sem érdekelték az anyagi természetű dolgok, csak az Úr áhítatos imádása.

Ilyenkor, az arcáról kövér cseppekben csepegett a jóság, és szavai selymesebbek voltak a legjobb minőségű kínai selyemnél. Az ilyen megtévesztő, színészi

tehetségének a hatására, az őt eléggé nem ismerő emberek hallgatóságában, esetleg kerülhetett olyan személy, aki máris legszívesebben, még élteben, szentté avatná, ha az csak rajta múlna.

Mivel pedig az ilyen hiszékeny embereken nem múlnak ekkora nagyhorderejű dolgok, Márton sógor szentté avatása ezúttal sem történt meg, bármennyi nagyot alakított a színészet tudományában.

*

A Rozál nénivel való álságos, jóságos beszélgetése után, a modorán semmit sem változtatva, nyitott be a Béluci portájára. Bármerre is tekingetett vizsla szemeivel, mindenütt a portán, csak a pusztulás nyomait tapasztalhatta, amiért minden színészkedés nélkül, most valóban elszontyolódott.

Keserves kínokat állt ki, amikor látta azoknak a tárgyaknak a pusztulását, amelyeket már régóta a magáénak érzett. Az eke, borona, kapák, kaszák, a traktor a pótkocsijával együtt, hizlalták magukon azt a rozsdaréteget, amelyet az anya—Julis néni—halála óta, senki sem kenegetett olajjal azért, hogy a pusztulástól megóvja. Alig tudott uralkodni magán, hogy lusta tékozlófiút, székestől együtt fel ne borítsa, ki egy gyümölcsfa árnyékában, gondtalanul horkolgatott, mintha ezen a portán már semmi tennivalója nem lenne:

—Ejnye sógor, hát semmi munkát sem találsz ezen a portán, hogy ilyen békésen szundikálgatsz, amikor a rozsdá úgy rága ezeket a vasakat, hogy már az utca végén csikorog a jóérzésű ember füle, errefelé haladtában? —mutatott az érkező Márton sógor az enyészet felé megállíthatatlanul haladó szerszámokra, abban a reményben, hogy az imént még horkolgotó ember azon nyomban elkezd róluk kapargatni a rozsdát.

Béluci előbb azonban egy nagyot ásított ezekre az okító szavakra, majd az ásítástól nehezen jövő szavaival ekképpen igyekezett az aggódó sógort megnyugtatni:

—Nyugodjál meg kedves sógorom! Ne aggódjál feleslegesen! Hiszen láthatod, én is nyugodt vagyok!

Az ócskavas telepen még a rozsdáért is megfizetnek! Ezek után minek kaparnám le róla azt a rozsdát? Csak azért, hogy azzal is kevesebb pénzt kapjak a vasakért? Ezt nem gondolhatod komolyan. —mondta az ébredező ember olyan lelki nyugalommal, hogy a kedves sógornak felállt a hátán a szőr, ezt a bődületes nyugalmat tapasztalva.

—Csak nem az ócskavas telepre szánod ezeket a szerszámokat, amelyeket csak gondozgatni kellene. A gondozott szerszámokkal lehetne igazán a földeket művelgetni, amelyekről már mindenki tudja a határban, hogy kinek a tulajdona, mert parlagföldet a tiéden kívül már nem lehet találni.

Csak a te földeden terem gaz a falu határában, amiért illene már egyszer restelkedned, de úgy látom ez nálad nem fog bekövetkezni.

Szegény Julis néném mit szólna mindehhez, ha egy pillanatra kidughatná fejét a sírjából?

—Az ő dolga, hogy neki mi lenne a véleménye. Engemet, egy cseppet sem érdekelt, akkor sem, most pedig még kevésbé. Mintahogyan a te véleményed sem. Eladok én mindent és berakom a takarékszövetkezetbe. A

most hallottakból, a *takarékoskodó* szó ragadt meg legjobban Márton sógor agytekervényeiben és rögtön arra gondolt, Rozál néninek mégiscsak igazak lehetnek szavai, az árva fiú takarékoskodását illetően. Ebben a pillanatban korholó szavait hízeltetésre váltotta, azért, hogy bővebb tájékoztatást kaphasson a takarékbba helyezett pénz mennyiségéről.

Úgy okoskodott, jó neki, ha a pénzét kapja meg örökségül. Egy szép, vastagra hízott takarékkönyv, legalább annyira áldásos örökség, mint bármilyen más vagyon.

—*Kedves sógor, nem hiába beszélnek a faluban, de én is úgy látom, valóban megváltoztál, és nem akarsz úgy elkölteni a takarékbba berakott pénzt, mint a Ráró és a Betyár bika árát. Mégiscsak okos ember vagy te, mert a takarékbba nem rozsdásodik el a vagyonod, hanem szépecskén kamatozik.* —mutatott ismét a rozsdásodó szerszámokra, miközben édesdeden elmosolyodott, majd folytatta:

—*Megkérdezhetem e tőled, hogy mi a célod az összerakott pénzeddel?*

—*Meg bizony kedves sógor. Nem akarom én azt sokáig kamatoztatni. Amikor összegyűlik egy utazásra való, ismét meglátogatom a szépasszonyokat Pesten. Elhiheted nekem, olyan szép asszonyokat nem találsz itt a falunkban. Olyan szépen öltözködnék, és olyan kellemes illatuk van, mint ibolyanyílásakor, a mi akácerdőnkben lenni szokott.*

Ez utóbbi mondatokra, a kapzsi sógornak még a lélegzete is elállt és hallgatott egy pillanatig, mielőtt válaszolt volna neki, aki ebből a rövidke beszédszünetből arra következtetett, hogy Márton sógora kételkedhet szavainak hitelességében, ezért a szokásos módon bizonygatta elhangzott szavainak hitelességét.

—*Bizonyisten így van ez, ha hiszed el, ha nem! Olyan igaz ez, mintahogyan én most itt állok veled*

szemben! Csak az Isten látja a lelket, hogy igazat mondok!

Az előbb még Béluci megjavulásában bizakodó sógornak olyan hirtelen jött e csalódás, hogy egyik pillanatról a másikra, úgy érezte, az epéje felháborodott és mindjárt azt kezdi el hányni, ezért minden köszönés nélkül hagyta ott a végképpen elkorcsosult, tékozló sógort.

*

Hazaérve, sokáig spekulált, miképpen lehetne mégiscsak *gyámság* alá vetetni ezt a megátalkodottan elzüllött embert, a távoli rokonát, akitől, ha nem tesz valamit ellene, nem fog örökölni semmit.

Egy átvirrasztott éjszaka görcsös fejfájásának eredményével kereste meg reggel az ügyvédet:

—*Jó napot kívánok ügyvéd úr! Nagyon kellemes időnek ígérkezik a mai nap, mert most nincsen annyira meleg, mint a tegnapi napon volt.* —lépett be az ügyvédi iroda ajtaján olyan hajlongások közepette, hogy az ügyvéd máris templomi oltárnak gondolta az iratokkal tele íróasztalát, amely mögött ő a legnagyobb imádnivaló szentként ücsörög.

Azzal azonban tisztában volt, miszerint nálánál tisztességesebb ügyvédek szoktak ülni ilyen irodákban. Mivel hosszúnak találta ügyfelének hajlongási idejét,

amelyre talán az ügyfélfogadási idő sem lenne elegendő, beléfojtotta kérdésével a további hízélgő szavakat:

—Csak, tessék bátran előadni, mi célból kereste fel irodámat ezen a szép nyári napon, amelyen a Nap ugyanúgy araszolgat az Égen, mint más napokon!—célzott szavaival a múltó időre, nehogy még a lemenő Nap is hajlongások közepette találja ezt a szószátyár ügyfelét, aki csak a drága idejét akarja tőle ellopni.

Márton sógor gyűrögette a kezében tartott kalapját zavarában, mert nem tudta miképpen kezdjen bele ebbe a kínos ügybe. Hogyan mondja meg a várakozó ügyvédnek, hogy távoli rokonától való öröklést látja veszélyben, azért nyitott ő most be ebbe a fényes irodába, amelyben már a levegővétel sem olcsó multság.

Jobbnek látta, ha jövetelének céljaként nem a kiszemelt örökséget említi, hanem a tékozlófiú jó útra terelését, aki fölött, mint legközelebbi rokon, szívesen vállalna *gyámságot*, amennyiben a törvény a gyámságra helyezés mellett döntene.

—Nagy az én bánatom, drága ügyvéd úr!

Egy hatvan év feletti rokonom ügyében jöttem, aki minden vagyonát el akarja kótyavetyélni, különböző szórakozóhelyeken. Olyan idős ő, mint én, de hogy úgy mondjam meg magának az igazat, ahogy van, egy kicsit komolytalan gondolkodású, egy kicsi *lököttség* lehet a fejében.

Egy pár éve is két hízóbika árát mulatta el Pesten, két nap alatt. Most ismét arra készül, hogy ezt a mulatozást tovább folytassa. Ha ez így megy, minden vagyonát elkótyavetyéli. Ezt lenne jó megakadályozni, ezért jöttem én most ide, hogy a segítségét kérjem, amit ugyancsak meghálálnám a drága ügyvéd úrnak! Szívesen vállalnám a gyámságot felette, amennyiben a törvény gyámság mellett döntene!

Az ügyvédnek úgy, ahogy volt, már kezdettől fogva, minden gyanús volt ezzel a csúszó-mászó emberrel kapcsolatban. Mert ez az ügyfele, legszívesebben hason csúszva közelítette volna meg íróasztalát, mint az olyan típusú emberek, akiknek a cipótalp elkopása helyett, a hasukon rojtosodik ki a ruha és a talpnyalástól nyelvük érdessége, teljesen megszűnik.

—Vannak e hozzátartozói a tékozlónak?

—Nincsenek! A rövidéletű házasságát a felesége távozása szakította félbe. Az anyja pedig nem régen halt meg és az óta nincsen, aki megállíthatná dorbézolásában.

—Ki a legközebbi rokona?

—Én lennék drága ügyvéd úr! Én! Egyes-egyedül én!

—Milyen közlől rokona ennek az *elvetemült* személynek?

—Az apjával az én apám unokatestvérek voltak, a megboldogulásuk előtt. Én meg ugye, apámnak a fia vagyok, így hát én vagyok Bélucinak, Z. Bélucinak—merthogy így becézik őt a faluban—a legközelebbi rokonal!

A ravasz ügyvéd, ezt az okfejtést hallgatva, akaratlanul elmosolyodott egy kissé, hiszen fékeznie kellett önmagát, mert nagyon is átlátott azon a szitán, amelyet a folyton hajlongó ember tartott szemei elé, némi ködösítés céljából.

—Ezek után, a lehetséges örökösként, elsősorban ön jöhetne számításba, már amennyire megfelelne a törvény előírásainak, a nevezett személy *gyámjaként* és persze majd örököseként.

—Én is így gondoltam drága ügyvéd úr! — dörzsölgette örömeiben egyre izgatottabban kezeit Márton sógor, mert az ügyvéd szavaiból azt értelmezte, hogy elképzelése nem lehetetlen.

Az ügyvéd előtt hirtelen felértékelődött ez a csúszó-mászó ember, akiről most vált előtte nyilvánvalóvá, hogy

nem is annyira a gyámság az, ami végső célja, hanem a gyámság alá helyezett személynek az öröksége.

—És mennyi vagyona van ennek a tékozló emberkének?

—Vagyona az van szépen! Van háza, van pincéje, van vagy húsz hold földje, tehenei, sertései, traktora és még sok más mezőgazdasági szerszáma

—Kedves ügyfelem, ez az ügy nem is olyan egyszerű, mint azt ön gondolja! Ezzel nem akarom azt mondani, hogy terve kivitelezhetetlen, hanem azt, hogy ennek *„sora van, mint a rétesnek”*. —Élt az ügyvéd ezzel a falusi közmondással, már csak azért is, hogy ügyfele nem féljen annyira tőle.

Eközben az ügyvéd már nem titkolta mosolyát és mosolygása mellett folytatta a gyámság alá helyezés érdekében legjobbnak vélt elképzelését:

—Először kell egy olyan orvosi igazolás, amelyben, a szóban forgó személy, gondolkodásának korlátozottsága, kellőképpen igazolva lenne. Persze, olyan személyek is kellene tanúként, akik halandóak lennének megjelenni egy olyan tárgyaláson, amelyen a nevezett személy féktelen tékozlását, hitelt érdemlően igazolnák.

Mindezek után, a legelső teendő, az a bizonyos orvosi igazolás, amelyben a szakorvos javasolja a nevezett személy gyámság alá helyezését.

Amikor ez a birtokában lesz, akkor jöjjön el ismét, hogy a további teendőket megbeszéljük.

Márton sógor máris olyan hálás tekintettel nézett az ügyvéd úrra, mintha e beszéd után, már magáénak érezhetné tékozló sógora összes vagyonát, ezért az örömtől sugárzó arccal kérdezte:

—Mivel tartozok drága ügyvéd úr?

—Most csak ötezer forint! Ha pedig a végére érünk ennek az ügynek, akkor majd a többiről beszélünk! És most köszönöm, hogy idefáradt. A viszontlátásra!

*

Amikor Márton sógort, az ötezer forintjának lefizetése után, az ügyvéd úr finoman kitessékelte, az irodájából, a hátrafelé lépegető, hajlongó ember máris tisztában volt azzal, hogy a doktornak kulcsfontosságú szerepe lehet Z. Béluci gyámságra helyezésében.

Nem is a körzeti orvosra gondolt, aki csak beutalót ad a szakorvosi rendelésre, hanem arra a szakorvosra, aki majd ki fogja állítani azt az igazolást, amelyből egyértelműen kitűnik, *a tékozló fiú nem beszámítható, ezért gondnokság alá helyezése minél előbb kívánatos.*

Azért minél előbb, mert egy hosszadalmas eljárás eredménye esetleg annyit érhet csupán, mint *eső után a köpönyeg*. Egy ilyen költekező ember, pár nap alatt képes arra, hogy vagyonát teljesen eltékozzolja nem még akkor, ha hosszabb idő áll rendelkezésére.

A Ráró és a *Betyár* nevű bikák árának eltékozlása, a legjobb példaként szolgál ennek bizonyítására.

Másnap, félénken kopogtatott be a körzeti orvoshoz, hogy beutalót kérjen kedves sógorának vizsgálata céljából a szakorvosi rendelőbe:

—*Jó napot kívánok doktor úr!*

—*Jó napot kívánok! Tessék foglaljon helyet és mondja el, mi a panaszja!*

—*Egy nagyon szokatlan ügyben jöttem én most a kedves doktor úrhoz!*—jelentette ki mézes-mázas szavaival a rendelőbe lépő ember, miközben a fűrészkávéhoz hasonló módon meghajolva közelítette meg a kedves doktor úr íróasztalát.

A doktor úr a nagy hajlongásokból, az első gondolatában, azt a következtetést vonta le, hogy az előtte egyfolytában hajlongó ember, le akarja magát százalékoltatni, mert megunt a termelőszövetkezet földjein a kukoricát kapálgatni, ebben a nyári nagy melegben. Amikor páciense tovább folytatta beszédét, hamar be kellett látni: *ebben tévedett.*

—*Doktor úr kérem, nem én vagyok beteg, hanem a sógorom. Az igaz, hogy ő erről a betegségről semmit sem tud.*

A hajlongó ember ezen szavaira megállt a doktor kezében az a toll, amellyel szokása szerint, egy papírlapra céltalanul firkálgatott, amikor a pacienseinek panaszát hallgatta.

—No, és mi baja van a sógorának, hogy nem is tud róla, és mégis beteg?

—*Mióta megárvult szegény feje, mert ugye az édesanyja, szegény Julis néném megboldogult, azóta egy folytában költekezik. Már teljesen elherdálja a megboldogult szülők örökségét, ha nem lesz minél előbb gyámság alá vonva.*

—Nagykorú már a sógora?

—*Korára és termetére nézve nagykorú, hiszen hatvan éves elmúlt, azonban a gondolkodását nézve még mindig kiskorú, mert, akinek ennyi éves korára még mindig gyenge ezen a tájon, az már nem is lesz nagy korú soha!* —sorolta sirámain Márton sógor a saját fejére mutatva olyan sajnálkozás közben, hogy a doktor már

majdnem meghatódott ekkora rokoni szeretet tapasztalva, ami manapság már nem túlzottan gyakori jelenség.

—Mi a neve a becses rokonának?

—Z. Béla, helyesebben Béluci, mert a faluban így ismeri őt mindenki a gyerekkora óta.

—Érdekes, ezt a nevet még soha nem hallottam, pedig már egy pár éve praktizálok ebben a faluban!— csóválta meg fejét a doktor, miközben kereste a nyilvánartásában, de nem találta.

Ez az ember még nem járt ebben a rendelőben, mert akkor megtalálnám a nevét valamelyik kartonokban!

—Nem is járhatott, mert az anyja is úgy halt meg 95 éves korában, hogy csak messziről látta az orvosi rendelőket. Ha néhanapján beteg volt, akkor sem ment el az orvoshoz soha. Ha a szomszédok pirongatták, hogy elhanyagolja magát és küldték orvoshoz, akkor mindig azt mondta: *ő még élni szeretne!*

Éppen ezért nem tudom, miképpen csalhatnám el a rendelőbe most fiát, aki hasonló elveket vall a megboldogult anyáéval. — kapargatta tarkóját Márton sógor az igen elmélyült gondolkodása közben.

—Erővel pedig senkit sem lehet a rendelőbe hozni! —fejtette ki véleményét az orvos, mire az aggódó sógornak támadt egy mentőötlete, amit hamarjában mondani kezdett a doktornak:

—Majd azt mondom neki, hogy a doktor úr olyan kenőcsöt tud felírni, amitől szebb lesz az arca, mint egy húszéves fiatalembernek. Ezzel egészen biztosan ide tudom csalni, mert minden áron nőszülni akar már egy idő óta, de ő nem tetszik a női nemnek. Amin nem is csodálkozom, mert a természet nagyon fukar kézzel bánt vele, amikor a szépséget osztogatta.

—Mondjon neki azt, amit jónak lát, csak mielőbb hozza be a rendelőmbé. Ha elhozza, én megvizsgálom, már csak azért is, mert szeretnénk én is egy olyan típusú

embert látni, akinek az anyja úgy éli meg a 95 évét, hogy még orvosnál sem volt! —mondta az orvos az aggódó sógornak, aki repesett az örömtől, mikor a rendelő ajtaján kilépett.

*

Az orvosi rendelőből kijövő, gyámságot szívesen vállalni akaró sógor, a tékozló öregfiú lakását vette célba, hogy ravaszságával az orvosi rendelőbe csalja azt az elvetemült embert, akinek vagyonára már nem most kezdett el fájni, az ez idő tájára még ki nem hulló néhány foga.

Nagyon jól ismerte ő a tékozló sógort, aki folyton a szép nők után vágyakozott, annak ellenére, hogy azok egyáltalán nem vágyakoztak utána, mivel egyiküknek sem tetszett. Mindezek ismeretében azt eszelte ki, hogy a doktor egy olyan csodálatos szépítőszert fog neki felírni, aminek használata után minden szépasszony bolondulni fog utána.

Kora délután járt már az idő. Az egész nap tartó melegnapsütés megtette hatását. Béluci a tikkasztó meleg ellen, a diófája árnyékában találta hűsülésére leginkább alkalmasnak a helyet. Csendesen horkolgatott, mint olyan ember, aki mindig megtalálja lelki békéjét, mert ő maga úgy találja, a gazdaságában minden a legnagyobb

rendben van. Gondolata szerint, ha valahol még ettől is nagyobb rend lenne, azt mindenképpen el kellene rontani. Egyszóval, teljesen megelégedett saját gazdaságának állapotával, azért szundikált ő most a legnagyobb békében. Az a kis rozsdá, ami a vasakat mardossa, egyáltalán nem nyugtalanította. De nem nyugtalanították a kapálásra hiába váró veteményes kertek sem, amelyekről, a föléje magasodó gazok miatt, lassacskán már azt sem lehetett megállapítani, hogy mivel ültették be tavasszal a napszámosai.

Egyik oldalán a fekete pulikutyája, a másik oldalán az ugyancsak fekete színű macskája látta jónak, ha követi gazdáját az álmok világába.

Ebben az idilli hangulatban lépett be Márton sógor, akinek az irigységtől rögtön csikarni kezdett az epeköve. Ezt a bőszült, nagy nyugalmat tapasztalván, nem is lehet rajta csodálkozni, holott minden munka, elvégezetlenül vár valami szorgos emberi kézre. Ezek a munkák azonban olyan feleslegesen várnak a szorgos kezekre, mint aszályos időben, a jótékony esőre váró fonnyadt kukoricás ültetvények.

—Jó napot Béluci sógor! Nem vagy tán beteg hogy úgy eldültél ezen a szent napon, mint a krumplis zsák?— köszönt illedelmesen és kérdezett, miután belépett a portára, ahol senkit sem tapasztalt olyan nyugtalannak, amilyen ő maga volt a látottak miatt. A hanyag gondozás miatt, minden egyes tárgy pusztulásával érezte, ő lesz szegényebb, és ennek tudata még inkább felbőszítette.

Szerette volna, úgy istenigazából a sógorának szemébe mondani:

—*Béluci sógor, te egy lusta, rendetlen fráter vagy és nem érdemled meg azt a kis napi eleséget sem, amit naponta magadba gyűrsz, csak pusztán azért, hogy sivár életedet tovább tengesd, az én kedvem ellenére!*

Szerette volna ezt mondani, de nem mondta. Igyekezett uralkodni valódi érzésein, hiszen azért jött ő most erre a portára, hogy a korábban átgondolt ravasz cselével, a körzeti orvos elé csalja, aki majd egy beutalóval szakorvosi vizsgálatra elküldi. Ott aztán egyértelműen meg lesz mondva: *a beteg gyámságot igényel*. Ekkor az ő régóta dédelgetett álma, végvalahára, beteljesedik.

—Kedves sógor! Tudod e hol jártam én most?

—Megtudom, ha megmondod, mert az újamból nem szophatom ki, hogy te honnan vetődtél az én portámra, ahol csak az álmainkat háborgatod! —mondta és mutatott a vele eddig alvó állataira is, akik addig vele szundikáltak, amíg ez a rakoncátlan ember álmukat nem zavarta őket, de most azok is ébredtek.

A kutya nem rejtette véka alá nemtetszését a háborgatás miatt, ezért fogait vicsorgatta először, majd elindult az őket zavaró, szemtelen jövevény irányába, talán azért, hogy a nadrágját kiszabja.

—No te, no! Maradj nyugton, mert ellátom a bajodat! —szólt rá a rakoncátlan állatára a ház gazdája és hellyel kínálta az érkező sógorát, ki folytatta beszédét, hogy jövetelének célját hihetően előadja:

—Azért jöttem, mert a doktorunk olyan csodálatos, fiatalosító kenőcsöt tud felírni, ami még az ilyen mélyebb ráncokat is elsimítja egy-két hét alatt. —mutatott Béluci arcára, aki amúgy is tisztában volt ezekkel a ráncokkal, ha erre nem figyelmezteti a kedves sógora.

—Biztos vagy ebben sógor?

—Biztosabb vagyok én ebben, mint abban, hogy most ezen a szent portán veled beszélek!

—Ha ez így igaz, akkor elmegyek ahhoz a doktorhoz, pedig korábban azt mondtam, én soha nem megyek semmilyen doktor rendelőjébe! De ez a fiatalítás izgat egy kicsit, *megmondom neked őszintén, ha hiszed el,*

ha nem. Háttha a szebb asszonyok is jobban szóba állnának velem.

—Az, hogy jobban szóba állnak, nem lehet vitás egy percre sem. Úgy ragadnak majd rád a szebbnél szebb nőszemélyek, mint a nektárt adó virágra a méhek, *ha hiszed el, ha nem!*

—Azt mondom én neked Márton sógor, ne késlekedjünk egy percig sem, ha ez így igaz.

—*Olyan igazat mondok én neked, mint a szentírásban a biblia szavai. Isten látja a lelkem, hogy minden szavam igaz.*

A gyámolító sógor, maga sem akarta elhinni, hogy ilyen könnyen orvos elé viszi. Ilyen szavakkal azonban bárkit meglehet győzni, hiszen kevesen vannak olyanok, akik holnap nem szeretnének szebbnek látszani, mint ezen a mai szent napon.

Mindezeket figyelembe véve egy cseppel sem meglepő, ha mindketten alig győzték kívánni a reggelt, amikor a doktor rendelője ismét fogadja a betegeket. Béluci sógor azért, mert minél előbb szebb akart lenni annál, mint amilyen ma, Márton sógor pedig azért várta a reggelt, mert azzal az új nappal talán közelebb kerülhet sógora gyámolításához és talán majd a vagyonához is.

Béluci harcias, kendermagos kakasa, még a kukorékolásával sem jelezte a közelgő új napnak szent hajnalát, amely a gazda türelmetlensége miatt nehezen akart elérkezni ezen a forró, nyári éjszakán.

Más napokon nem várta ő ennyire az idő múlását, mert mindegy volt neki, miként forog az idő kereke. Most azonban megszépülésének lehetősége felcsigázta szegényes fantáziáját. Várta a reggelt, mint gyerekkorában a karácsony előtti mikulás bácsit, aki az ámbitusra kitett csizmájába rakta az ajándékát, már amennyiben ő ezt magaviseletével akkoriban kiérdemelte.

Vége mégiscsak kivirradt. A dombok mögül megjelent a Nap vöröses korongja, amely egyre fényesebb lett, amint araszolgatott az Ég boltozatán egyre magasabbra. Mikor aztán már elég magasán járt ahhoz, hogy a későn kelő doktor úr is felébredjen, a két sógor együtt kopogtatott rendelőjének ajtaján.

*

Amikor a doktor megpillantotta a belépő és nála még soha sem járt embert, óhatatlanul elmordult. Talán máris a Teremtőt próbálta kérdőre vonni, amiért ilyen nyers, faragatlan arccal áldotta meg a belépő paciensét, akitől mindenképpen megijed, ha nem a Márton sógorának kíséretében lép be most a rendelőjének

ajtaján. Ennek az embernek ábrázata, egy vastag farönkből durván kibárdolt faszoborhoz hasonlított leginkább, és nem Isten teremtette emberi archoz.

Miután a sógor magukra hagyta őket, elnézte még egy pillanatig, bár tudta, nincsen a kenőcseinek tárházában olyan csodaszer, amellyel ezt az arcot vonzóvá lehetne tenni, bármily nőszemély számára.

Nem is ez volt az ő célja. Célja csupán az volt, hogy ilyen trükkel elcsalassa rendelőjébe azt az embert, akinek az életéből már eltelt több mint hatvan év, és még soha nem kereste őt semmilyen panaszával rendelőjében. Hogyan lehet a nélkül élni, hogy még csak egy nátha sem képes olykor az egészséget csorbítani? Ez volt a doktor kíváncsiságának legfőbb kérdése.

—Tessék, foglaljon helyet! —mondta, de nem mutatta, melyik székre gondolja, aminek az lett a következménye, hogy ez a teljesen újnak számító paciense, az ő székére telepedett le és ott rögvest úgy fészkelődött, mint otthon a kotlóstyúk a tojásokon szokta. Már ez nagyon gyanúsnak tűnt szemében.

—Bocsánat, de a másik székre gondoltam! — mutatott meglepetésében arra a székre, amelyre más esetekben a betegeit ülteti, akik jó betegek lévén, gyakran eljárnak rendelőjébe, minélfogva volt idejük megismerni az itt érvényes szabályokat.

Miután a doktor érthetővé tette számára, hogy az orvosi rendelőben a székek között vannak különbségek, beleült a mutatott másik székbe és tekintetével körbejárta a rendelő belsejét.

Száma számára teljesen ismeretlen szerkentyűk sokasága csillogott, amelyekre megilletődve tekintgetett, melyekre, sem az anyjának életében, sem neki nem volt szüksége, és lám az anyja 95 évig élt és ő úgyszintén él és aránylag jó egészségnek örvend. Nemcsak, hogy él, de még mindig olyan érzései támadnak, amik a szép hölgyekkel

kapcsolatosak. Csak hát, ezek a szép hölgyek nem akarnak vele szóba állni, nem találják őt eléggé vonzónak. Ezeket a válogatós nőket soha nem lehet eléggé kiismerni.

Ez egy kisé elkésérítette, de most bizalommal nézett a doktorra, aki máris kérdéseit intézte becses személye felé:

—*Hogy érzi magát Z. bácsi?*

Béluci a „Z. bácsi” szóra értetlenül nézett az orvosra, hiszen őt eddig még mindenki csal Bélucinak, szólította. Még a gyerekek is, hiába fiatalabbak nálánál. Mivel azonban más nem volt bent ebben a szobában, hamar rájött, erre a kérdésre neki kell válaszolnia, ezért a gondolkodás idejéig megvakarta kobakját és igyekezett válaszolni:

—Jól érzem magam, csak szeretnék egy kicsit fiatalabbnak látszani, hogy jobban szóba álljanak velem a szépasszonyok, mert némelyik olyan válogatós, mintha grófnőnek született volna!

—Nem is volt még beteg soha?

—Nem emlékszem rá! A mi családunkban nem volt divat betegségről beszélgetni, hiszen az anyám is úgy élte meg a 95 évét, hogy nem vette be azokat az ártalmas pirulákat, amelyekről sokan azt hiszik, hogy majd erősebbek lesznek tőle, közben pedig legyengülnek.

Hogy mind azt, amit mondott, komolyan gondolja, szavainak igazát a szokásos módon kezdte el bizonygatni.

Így igaz ez kedves doktor úr, ha hiszi el, ha nem! Csak az Isten látja a lelkeket, hogy igazat mondok! A színtiszta igazat!

—Akkor minek köszönheti egészségét, ha nem jár orvoshoz, nem szedi a pirulákat, amelyektől más, megbetegedő emberek, visszanyerik a korábbi egészségüket?

—Annak, hogy soha nem ismertem melyik az egészséges étel, és mi az, ami nem egészséges, mert

mindent megettem, ami csak elém került. De így volt ezzel az anyám is. Ő is megevett mindent, hiába reklámozták, hogy amit ő eszik, az nem egészséges, mert egészséges csak az lehet, amiről reklámokban ezt kijelentik.

A doktor csak hallgatta Béluci bölcselkedéseit, miután arra a következtetésre jutott, hogy eddig semmi olyat nem halott ettől az embertől, ami azt bizonyítaná, miszerint vállon felül gyengébb lenne, mint az emberek legtöbbje. Majd újabb kérdést intézett pacienseéhez, aki csak szépséget adó kenőcsért jött most a rendelőjébe.

—Azt mondják, mindent elpazarol, amit szüleitől örökölt. Pestre jár mulatni, ahol kétes hírű hölgyekre szórja pénzét, ennél fogva félő, hogy mindent eltékozol!

—Hát, ami igaz, az igaz. Én még olyan jól nem mulattam sehol sem, mint abban a pesti mulatóban. Nem kevés pénzembe került, de megérte!

Sorolta a mulatóban vele történt dolgokat, melyektől a doktor akkorákat nevetett, hogy még a könnye is kicsordult. Mikor aztán jól kikacagta magát, egy intéssel leállította a fecsegő paciensét, aki sorolta volna tovább pesti mulatozásának hiteles történetét, de a rendelő várójában mások is vártak a bebocsátásra. Főleg azok, akik jobban bíztak a gyógyító tudományában, azonban mégis volt még egy kérdése.

—Nem sajnálta azt a sok pénzt elkölteni a szépasszonyokra?

—Miért sajnáltam volna? Nincsen senki, akire hagynám vagyonomat, hát akkor miért ne mulathatnám el? Az anyám sem vitt el magával semmit az ócska ruháján kívül, hiába kuporgatott egész életében.

Az örökösök meg had mérgelődjenek, had egye őket a fene, amiért nem hagyok nekik semmit sem. Ha még éltemben elmulatom a vagyonomat, nem kívánják annyira tán még a halálomat sem, mert akkor úgysem örökölnék utánam semmit.

Én még nem halottam olyan koldus embert, akinek halálát kívánták volna, mivelhogy nem marad utána semmilyen örökség. De, bezzeg olyan szavakat már lehetett hallani a hátam mögött, hogy: *„ez a Z. sógor, nem akarja feldobni a talpát, amíg a vagyonát el nem kótyavetyéli! Nem marad ezután semmi sem!”*

A doktor, mindezeket hallva, vakargatta fejét, körülbelül azon a részen, ahol előbb még Béluci vakargatta, kérdéseire való várakozása közben.

Erősen töprengett, miképpen utalja ő ezt az embert elmeszakértői vizsgálatra, amikor hasonló helyzetben talán ő sem tenne másképpen. Mindenesetre gondolatai nem olyan ember gondolkodásmódjára utalnak, akinek leginkább a *gyámságra* lenne szüksége.

Nem közveszélyes, csak egy kicsit könnyelmű és persze túlságosan naiv, mert azt hiszi, létezik olyan kenőcs, ami őt vonzóvá teszi bárki számára.

Mindezek után nincsen semmi ok arra, hogy bármelyik specialistához beutalja, aki nagyobb bajt fedezhetne fel agyában. Annyi bajt semmiképpen sem találna, ami után gyámság alá lehetne vetetni. Nem is beszélve arról, ha ez az ember a szakorvosi rendelőben feltett kérdésekre is hasonlóképpen válaszol, akkor az ő szaktudását vonják kétségbe, ne talán azt találják mondani; *ő a nem normális*, amiért ezt az embert hozzájuk utalta.

Amikor ezeknek a gondolatoknak a végére ért, felírt egy olyan kenőcsöt, amivel ez az idiótának mondott ember kenegetheti magát, akár reggeltől estig, és mégsem lesz tőle semmi baja. Mintahogyan egy hideg vizes borogatás, nem lehet különösebben ártalmára senkinek, így a felírt kenőcs sem lesz ártalmára a fiatalodni akaró *betegének*. Használni azonban semmiképpen sem fog, mert ezt az arcot még a szülei elrontották, egy szerelmes éjszakán, amelyen akkor jobban teszik, ha mással töltik az erre fordított idejüket.

Alig pár perccel a rendelőből kilépő Béluci után, Márton sógor, kíváncsiságától hajtva, idegesen kopogtatott az ajtón, sürgős bebocsátást kérve.

—*Doktor úr kérem, van-e valami eredmény?*

—Van bizony! Felírtam neki a fiatalító kenőcsöt, de nem hiszem, hogy lesz valami eredménye! Sógorának az arca még a születése pillanatában eldeformálódott annyira, hogy nincsen az a kenőcs, ami abból, a nők számára vonzó arcot varázsolhatna!

—Nem is erre lennék én kíváncsi drága doktor úr, hanem arra, kapott-e beutalót szakorvosi rendelőbe, ahol az elmeállapotát megvizsgálva, kijelentenék: *a beteg gyámságra szorul!*

—Nem kapott és nem is fog kapni, mert az ő betegségére nem fognak gyámságra szoruló igazolást adni, egyetlen szakorvosi rendelőben sem!

—Miért nem kapott drága doktor úr? Én ezt nem értem, hiszen olyan pazarló életmódot folytat, amely nem vall normális gondolkodásra.

—Igaz, egy kicsit idióta, de betegsége csak a vagyona nézve veszélyes más dologra és másokra nem! Meg kell, mondjam magának, hogy az ő helyzetében talán én is hasonló módon cselekednék. Hiszen közvetlen örököse nem marad utána.

—*Éppen ezért kellene gyámság alá venni, mert nem marad hamarosan semmije, ha ez így folytatódik még valameddig!*—siránkozott az örökségre váró sógor.

—Csak azért, mert valaki esztelenül költekezik, még nem lehet hibbantnak nyilvánítani, és gyámság alá helyezni. Ilyen dolgok miatt a fél országnak ott lenne a helye. Nagyon sokan élnek manapság olyanok, akik többet szeretnének elkölteni felesleges dolgokra, és ezért mégsem gondol senki arra, hogy az ilyen embereket gyámság alá kellene helyezni. Mindezek után azt mondom magának; *ne tápláljon olyan reményeket, melyeknek*

megvalósulási esélye egyenlő a nullával. —fejezte be közölnivalóját a doktor.

Márton sógor olyan kábult állapotban lépett ki a rendelő ajtaján, mintha valami morfium injekciót kapott volna bent a rendelőben, vagy talán még annál is erősebbet.

Aki látta őt hazafelé ténferegni, azt gondolhatta, hogy ebben a nyári hőségben napszúrást kaphatott, mert a széles úttest mindkét oldalán akart egyszerre haladni, ezért hol az úttest bal oldalán ténfergett, hol pedig annak jobboldalán.

Nem köszönt vissza a ráköszönő embereknek, amit korábban sohasem tett. Ismerve az ő nyájasságát, hízogó modorát, ez már több volt mindenkinek, mint gyanús.

Pedig nagyon is meglehet őt érteni. Hiszen már korábban, teljesen beleélte magát abba, hogy csak idő kérdése, és övé minden vagyon, amivel Béluci rendelkezik. Az idő pedig szépen beérleli azt a gyümölcsöt, amit teljes egészében ő szüretelhet le, csak legyen türelme mindezt kivárni.

Helyes gondolat volt ez mindaddig, amíg a tékozló fiú esztelen költekezésbe nem kezdett.

Még ezután is látott némi reményt a vagyon megörökléséhez, amit a gyámság alá helyezésben még korábban kedvezőbbnek látott. Most azonban a doktor, minden reményét szertefosztatott, hiszen világosan megmondta;

„Bélucit egyetlen orvos sem mondja ki, gondolkodásában cselekvőképtelennek, csak azért, mert esztelenül költekezik”.

Ahogy teltek a napok, hetek, egyre jobban magába forduló emberré változott, az egyre többet csalódó sógor. Nem látott semmi esélyt arra, hogy az öröklésről szóló nagy álma valaha is beteljesüljön.

Akkor lett volna még valami esélye, ha a tékozló sógorával történne valami katasztrófa még addig, amíg mindenét el nem tékozolja. A sógor azonban csak virult és virult és persze költekezett, még akkor is, ha a doktor által felírt kenőcs, nem hozott számára semmilyen eredményt a megszépülésében.

A csalódott sógor mindezek hatására olyan búskomorságba esett, hogy kilátástalan helyzetében a kert diófára akasztotta fel magát, ahol aztán kilehelte a lelkét, mert későn találták meg a kötélén csüngve. Ezzel a szomorú eseménnyel olyan fordított állapot állt elő, mint amikor a dada előbb alszik az altatódaltól, mint a baba.

Vagy fogalmazhatnánk úgy is, hogy az örökhagyó túlélte az örökösét. Sajnos ilyen az élet és ennyire kiszámíthatatlan. Szolgáljon ez másoknak is tanulságul, akik hasonló helyzetbe kerülnek az életben.

Miután Béluci—az örökhagyó—eltemette örökösét, szomorúan tapasztalta, hogy az eltelt idők folyamán magára kent több dézsányi kenőcs sem hozta meg azt az eredményt, amit a kezdetben még annyira remélt, ezért nem kenegette magát tovább.

A doktornak pedig végképpen búcsút mondott. Hiszen egyéb betegséget, a nők utáni vágyódáson kívül, nem észlelt szervezetén, így a továbbiakban nem koptatta feleslegesen a keményszárú csizmáját, a rendelő irányába való haladásában.

Az őszi szelek fújtak már faluja felett. A nem is oly távoli hegyeket, a szivárvány minden színébe öltöztették az őket takaró erdők színesedő lombjai, amelyek a közelgő, zord tél érkezését jelezték előre.

Így rohannak a napok. Ma még melegen süt a Nap, holnap pedig az Eged hegy irányából, északi szél borzongató hideg fuvallatot sodor Felnémet falura, amely ez idő táján már Eger városához van csatolva, annak egyik külső kerülete lett. A hűvösödő idő miatt, a vékony nyári ingre, egy pulóver felvétele lesz kívánatos. Így jönnek egymás után a hónapok, az évek és bederesedik hajunk, amely ma még talán barna, vagy fekete. Az ezerkilencszázkilencvenes éveket írják már a naptárakban, amikor mindannyian rádöbbenünk: *ismét öregebbek lettünk!*

—*Szegény, deres hajú Béluci!* Mondhatjuk őszintén, hiszen hiába költekezett a doktor kenőcsire, mégsem hozta meg számára azt a szépséget, amelynek birtokában, ezek a válogatós nők, rá is pazarolnának némi szerelmet.

Pedig neki is megvannak a maga érzései, vágyai, csak vágyainak beteljesülése sokkal nehezebben valósulhat meg, mint másnak. Mennyi, de mennyi időt pazarolt már arra, hogy magának egy jóra való asszonyt tudjon fogni, azonban ezt a törekvését nem akarja siker koronázni. Minél inkább nem akar sikerülni, annál inkább rögeszméjévé válik. Ezek után nem lehet azon sem csodálkozni, ha minden lehetőséget megragad, egy asszony, egy hűséges társ megtalálására.

A hűvös, télelőtti estéken a falu kocsmájába jár el, hogy magányos, unalmas estéit, emberi társaságban tölthesse el. Itt hallja azt, hogy a Szovjetunió területén élő kárpátaljai magyar nők, nem olyan válogatósak a férfiak kiválasztásában, mint az anyaországi társaik. Egy

anyaországi férfival kötendő házasságra sokkal inkább hajlandóak, mint a magyarországi területen élő társaik.

Ezen nincsen semmi csodálkozni való, mert így juthatnak könnyebben a magyar állampolgársághoz. Mindezt, a szomszéd asztalnál ülők, beszélgették egymás között, ami nem kerülte el figyelmét.

Amikor ezt meghallotta, rögtön eldöntötte, mindenképpen kiutazik a Szovjetunióba, és onnan hoz magának egy jóra való asszonyt, akinek nemcsak a külső a fontos, hanem elsősorban az a belső, láthatatlan érték, amit ez a bizalmatlanságot sugárzó arc most még teljes egészében eltakar.

Ahhoz, hogy a szovjetunióba beutazzon, vízumra volt szüksége, amit annak rendje és módja szerint megpróbált beszerezni. Mindenek előtt azonban legfontosabbnak tartotta megszabadulni olyan értékeitől, amelyek törődést, gondozást igényelnek.

Eladott minden állatot, minden olyan eszközt, ami gondozást igényel és eladta a földjeit. Egyszóval, eladott mindent, csak a házát hagyta meg. Az eladásokból származó pénzeket a korábban megnyitott takarékkönyvébe rakta, miáltal annak értéke ugyancsak meg növekedett.

Miután az otthoni dolgait ilyen módszeresen elrendezte, neki kezdett annak a vízumnak a beszerzéséhez, amelynek segítségével kívánta átlépni a szovjet—magyar, baráti államhatárt, hogy ezúttal másfelé keresse szerencséjét.

Talán a bemutatott fénykép lehetett az oka, talán más, azonban az eredmény határozott elutasítás, miszerint nem léphet a szomszédos ország területére.

Nem olyan ember ő, aki könnyen feladja elképzelését, ezért a tiltott határátlépés mellett döntött, vállalva annak minden következményét, amennyiben elkapják.

Azon a tél elei hajnalon, amikor elindult otthonról a határ felé, már kezdett szálingózni a hó az egyre tömörebb, és szürkébb ólomszínű felhőkből. A jeges szél himbálta a fák csupasz ágait, amelyek között elsuhanva, olyan füttyülő hangot adott, mintha máris a határőrök golyói süvitenének füle mellett, pedig a határtól ekkor még messze járt.

A Vásárosnamény felé haladó vonaton ücsörgött még csupán és eldöntötte, hogy annak vasútállomására érkezve, leszáll a vonatról, majd gyalog halad az országhatár felé. Nem gondolta rosszul, hiszen ez után az állomás után, már egyre gyakrabban igazoltatnak a határőrök a vonaton, akik elsősorban csempészekre vadászgattak. Aki errefelé engedély nélkül utazott a vonaton, arra egyértelműen rá lehetett mondani: *ez az ember csempész!* Errefelé, ebben az időben, nem volt divat a disszidálás, amellyel inkább a nyugati határ felé próbálkoztak.

Béluci azonban egész életében különc volt. Nem hasonlított sem külsőleg, sem belsőleg embertársaihoz, mert neki más életet szánt a Sors. Az életének forgatókönyvét nem úgy írták meg, mint legtöbb földi halandónak, ennél fogva nem is viselkedett hozzájuk hasonlóan.

Amikor leszállt a vonatról, gyalogosan vette célba Beregsurány községet, amit már jóval előbb kinézett magának a térképről.

A téli évszak miatt már alkonyodott, amikor elérte a falut, pedig egy leállított teherautó segítségével hamarabb jutott a falu közelébe. Mi sem természetesebb annál, minthogy a falu kocsmáját vette először célba. Ez idő tájára ugyancsak megszomjazott, meg aztán itt próbált olyan értesülésekhez jutni, aminek segítségével könnyebben átjuthat a szigorúan őrzött Szovjetunió államhatárán.

Vizsla szemek szegeződtek a belépő emberre, aki a bent iszogató emberek számára ismeretlennek és nagyon szószátyárnak tűnt, miután megszólalt. Azonban ebben a kocsmában nem először lehet látni olyan idegen embert, akit nemcsak a szomjúsága hajt be a kocsmába, hanem még inkább az információ szerzésének lehetősége.

A belépőt mindenki csempésznek nézné, ha lenne akármilyen kicsi csomagja, azonban nála még egy napi eleség is alig van.

Miután belépett, egy nagy köszönéssel kezdte:

—Adjon az Isten mindenkinek jó estét! Legjobb most idebent kortyolgatni az italt, mert odakint már hópihéket kavargat a jéges szél.

Azt mondom én maguknak: nem érdemes ilyen meleghelyről egy moccanásnyira sem távozni, akinek nem, muszáj, mert odakint megbánná az ember! Így igaz ez, ahogyan mondom, ha hiszik el, ha nem!

Miután bőségesen köszönt a bentieknek, a pultot vette célba és nyájasan szólt a kocsmároshoz, aki egyre bizalmatlanabban nézett a belépő idegenre, akinek kinézete, bizalmatlanságot és félelmet sugárzott számára. Talán meg is ijedne tőle, amennyiben nem lenne tele a füstben úszó kocsmája, iszogató emberekkel.

—Egy féldeci pálinkát kérek, ami talán melegít rajtam valamennyit, mert majd megfagyok ebben a cudar hidegben! —mondta és dörzsölgette kezét, remélve azt, hogy ettől majd előbb melegszik fel.

A kocsmáros, miután eléggé megnézte vendégét, kimérte a kért italt és a pultra helyezte, majd kérdésért szegezte a jövevénynek:

—Nem ismerős maga nekem! Talán utazik valamerre?

Béluci nem szeretett hazudozni soha. Amit gondolt minden esetben ki is mondott, nem azért, mert tudatosan

őszinte akart lenni. Éppen ezért, most is a maga őszinteségével felelt a feltett kérdésre:

—*Disszidálni akarok én!*

—*No de arra felé?*—mutatott döbbsen a kocsmáros a határ irányába, amit a leszálló est miatt, csak sejteni lehetett, hogy merrefelé van.

—*Arrafelé bizony! Oda akarok én valahogyan átjutni, és onnan hozni valami jóra való felséget magamnak!*—mondta a tőle megszokott őszinteséggel és mutatott ő is a Szovjet határ felé jobb kezével, mert a ballal a pultra helyezett ital után nyúlt, miután a kocsmáros azt a pultra tette.

Erre a párbeszédre már többen felfigyeltek a bent ülők közül, akik máris megkérdőjelezték az idegen elmeállapotát, mivel emlékezetük szerint, disszidálási szándékkal, a mutatott irány felé, még senki sem távozott az országból. Nem is beszélve az elhangzott fecsegéseiről, ami más belépő idegenekre egyáltalán nem jellemző. Mindezek után nem kételkedtek abban, hogy ennek az idegennek, valamilyen elmegyógyintézetben lenne a helye, ezért máris őszinte sajnálattal tekintettek feléje.

Az idegen azonban tovább fecsegett, nem is gondolva arra, hogy a kocsmában ülők között besúgó is lehet, aminek következtében még a határsáv megközelítésére sem lesz lehetősége, mert nyakára hozza a határőrséget, még a határ megközelítése előtt.

Miután megunt fecsegést, kérdéssel fordult a kocsmároshoz:

—Mondja meg nekem, merrefelé juthatok át legközelebb?

Kérdésére a kocsmáros mélyen hallgatott és hallgattak a többiek is, akik szintén nem akartak ebben a tiltott határátlépésben segédkezni, mert iszonyúan féltek a bűnrészesség vádjától.

Miután nem kapott senkitől választ, másfelé terelte a beszéd fonalát:

—*Azt mondják, szépasszonyok vannak odaát, akik nem válogatnak annyira a férfiakban, mint nálunk!*

A kocsmáros elengedte füle mellett az idegen szavait és helyette az őszinte aggódásának hangot adva szólt a fura emberhez:

—*Nem fél, hogy elkapják a határon?* —kérdezte, mert máris valódi részvétet érzett az idegen iránt, vagy azért, mert bolondnak nézte ő is, vagy pedig azért, mert biztosra vette, hogy elkapják. Ha nem is a magyar határőrök, de a szovjetek minden bizonnyal lefűlelik, ezt a bűnöző kinézetű határsértőt.

—*Nem félek én attól! Jól tudok én rejtőzködni, ha a helyzet úgy kívánja, még akkor is, ha maguk nem mondják meg, merrefelé könnyebb átjutnom. Meg aztán, nem világosban indulok én a határátlépésre, hanem az éjjeli sötétségben!* —jelentette ki bátran, kinek bátorságához az elfogyasztott pálinka is hozzájárulhatott.

E határozott kijelentés után, kért még egy féldecit, miután még bátrabb lett és elköszönt a kocsmavendégeitől, majd az időközben beálló est sötétségének leple alatt, a zöldhatár felé indult, csak úgy, vaktában,. Nem telt bele még öt perc sem, amikor elnyelte őt az esti szürkület, amely ekkorára végképpen eluralkodott a tájon.

A korábbi hőszállingózásból nem lett igazi hőésés. Az előbb még komornak látszó hófellegek eloszlottak annyira, hogy az ezüstösen kibukkanó Hold fénye miatt, a korábbinál jóval világosabb lett.

Ez az időjárás változás azonban nem szegte kedvét a disszidensnek, sőt, inkább még fűtyörészni kezdett, mint aki nem is illegális határátlépésre készül, hanem otthon a sarki kocsmából ballag hazafelé, s azért van annyira jókedve.

Ilyen hangulatában azt sem vette észre, amikor áthaladt egy szakadt drótkerítésen, miáltal a Szovjetunió

területére került. A kevés hóban, minden lépésének helyét maga mögött hagyta, amire nem is gondolt, hogy ezzel a szovjethatárőröknek nyújt segítséget lefüleléséhez.

Talán ötszáz métert mehetett fűtőréssze, amikor három hatalmas kiáltást hallott maga mögött:

—Sztoj! Sztoj! Sztoj!

Ezzel egy időben, egy figyelmeztető lövés is eldörrent, amire ugyancsak megrezzent, mert sejtette, hogy az elhangzott kiáltás és a lövés, csak neki lehetett címezve.

—*Jól van, no! Jól van, no! Azért nem kell mindjárt úgy durrogatni azt a vacak puskát. Még megsérülhet valaki, akkor aztán elfolyhat a vére!* —kiáltotta ezt úgy, mintha az orosz határőrök közül valaki értené a magyarnyelvet.

Az a három szovjet határőr, akik megállásra szólították, egyáltalán nem voltak kíváncsiak az ő oktató fecsegéseire, hanem körbefogták, földre teperték, és bilincssel kapcsolták össze hátulról a két kezét.

Ekkor felhúzták a havas földről és a géppisztolyukkal lökdösve oldalát, terelték maguk előtt a határőrségre.

Béluci, amikor kezén érezte a bilincs szorítását, megszeppent és már sejtette, hogy olyan valamibe keveredhetett, amibe még élete folyamán soha nem került, pedig már ugyancsak bederesedett a haja az életének utolsó évtizedében.

Amikor beértek a szovjethatárőrségre, a benti villany fényénél, a határőrök is megszeppentek, mert a disszidens arcának kinézete, a legelvetemültebb rablógyilkost jutatta önkéntelenül eszükbe, aki szerintük, régen túl van már legalább kettő tömeggyilkosságon.

A határőrök már az elfogásánál tapasztalhatták, nem érti az orosz nyelvet, ezért egy tolmácsot kértek segítségül ahhoz, hogy kihallgathassák. Először azonban

teljesen átvizsgálták ruháit, iratait, de semmi olyat nem találtak nála, ami arra utalna, hogy az elfogott egyén egy kis stílű csempész, aki némi nyereséget remélve, engedély nélkül kelt át a határon.

Ez az állapot nagyon megnehezítette dolgukat. Nem találtak nála semmilyen árucikket, ezért csempész mégsem lehet. Ha nem csempész, akkor ki is ő valójában?

Talán egy nagytehetséggel megáldott diverzáns, aki eljártssza előttük a bányát, együgyű, ártatlan embert, miközben kabátjának bélésében, mikrofilmeken, különböző adatokat juttat be a Szovjetunió területén megbúvó társainak, kém társainak, akikkel egy közös céljuk van: *a szovjethatalom megdöntése!*

Talán egy roppant okos diverzáns, akit az imperialisták küldtek, azért, hogy aknamunkát fejtsen ki a Szovjetunióban, ahol már a szocializmus építésén is túl vannak és a legfejlettebb társadalmi rendet, a kommunizmust építik.

Fütyörészve érkezett át a határon és ez több volt számukra, mint gyanús. Vagy talán az elmegyógyintézetből szökhetett meg? Ekkor a viselkedése máris meg lenne magyarázva.

Ilyen töprengések és egymásközi magyarázkodások között tanakodtak azon, hogy az elfogott egyén ki is lehet valójában? Majd a tolmács segítségével, az első kérdésüket feltették az elfogott diverzánsnak, merthogy diverzáns, ahhoz már nem férhet semmi kétség:

—Honnan jön az elvtárs és mi célból lépte át a Szovjetunió államhatárát, engedély nélkül?

—Magyarországról jövök én, mert hallottam, hogy a Kárpátalján sok szép asszony van, akikből szeretnék egyet hazavinni feleségnek!

—Jobb lesz, ha nem áll elő ilyen mesével és őszinte vallomást tesz, amelyben megnevezi az itteni kapcsolatait. Nálunk az őszinte vallomást tevő embernek bűne, jóval enyhébb elbírálás alá esik, mint a hazudozóé, akinek úgysem engedjük, hogy bennünket orrunknál fogva vezessen.

—*Tiszturak, higgyék el nekem, hogy minden szavam igaz, amit mondtam! Olyan igaz ez, mintahogyan én most itt állok! Ha hiszik el, ha nem! Csak az Isten látja a lelkem, hogy igazat mondok. Ne menjek el innen, ha szavaim nem igazak!* —mondta nagy hévvel a határsértő, de szavainak nem dültek be, hanem újabb kérdést tettek fel:

—Mondja el őszintén a kapcsolatait, azoknak a személyeknek neveit, akikkel érintkezni szokott!

—*Újabban nem érintkezek én már senkivel! Amíg otthon Józsi bátyó és a felesége élt és a Márton sógorom élt, velük érintkeztem, de már ők is elköltöztek az anyám után, a túlvilágra.*

A tiszturak azonban nem dülnek be olyan könnyen ilyen fecsegő meséknek, ezért teljesen levetköztették, majd ruháinak bélését kiszedték, kutatva az oda elrejtett mikrofilmek után.

Miután a csizmájának bélését is kiszedték, azt tapasztalták, sokkal, de sokkal, ravaszabb kémmel állnak szemben, mintahogyan azt először gondolták. Ravaszabbal, mert semmilyen bizonyítékot nem találnak nála. Vagyis mindent betanult, gondolva egy alapos motozásra. Egyszóval, van ennek az alaknak esze, van gógyija, ha a sok adatot fejben tudja tartani. Mindezek miatt nem estek pánikba, hanem jól helybenhagyták, amiért lóvá akarja őket tenni. Ezután visszaöltöztették a sallangosra szedett ruháiba és bedugták egy erős vasalással ellátott cellába, ahol majd az idő, a szigorú bánásmód, előbb-utóbb úgy is megtöri, miután ő fog jelentkezni az őszinte vallomástételre.

Szegény Bélucit, három hónapig tartották szigorúan őrzött cellájában. Naponta vezették elő kihallgatásra, amelyen nem egyszer elcsattantak a pofonok, de a diverzáns nem vallott. Hallgatott, bármennyire szaporodtak fején a sebek.

Aki ismeri Bélucinak őszinteségét, ezen egy cseppet sem csodálkozik. Ő eddig sem hazudott soha! Akkor most miért cselekedne másképpen? Mindig azt vallotta: *hazudni nem szabad*. Több bevallanivalója pedig később sem akadt.

Már a tavaszi kikericsek sárgállottak börtönének udvarán, amikor vallatói ráébredtek arra, hogy ezt az embert agyon lehet verni, de vallomástételre bírni nem lehet.

Talán néha az is eszükbe jutott, hogy a fogva tartott mégsem diverzáns, hanem egy olyan ember, akinél nincsen teljesen minden rendben. Kitartott vallomása mellett, mely szerint ő egy szépasszony szívét akarta csupán Magyarországra átvinni és ezért követte el a határsértést. Semmiképpen sem akarta megdönteni a Szovjetunióban uralkodó társadalmi rendet, ezért őtöle tovább virulhat a kommunizmus, ahol minden ember már régóta a Kánaánban érezheti magát.

*

Amikor három hónap multán végre kiléphetett a börtönének kapuján, már Húsvét közelében járt az idő. A

márciusi végi enyhébb napok kicsalták az avar alól az ibolyákat, mintha látványukkal kárpótolni akarnák a börtönviselt embert, az ártatlanul elszenvedett hónapokért.

Amikor a határt is átléphette, akkor nyugodott csak meg igazán. Visszanézett a Szovjethatár felé és csak halkan morgott magában, nehogy illetéktelen fülek meghallják morgását, miután visszavigyék őt, a szomorú emlékeket idéző cellájába, ahol annyiszor vallatták válogatott módszerekkel a szovjet kémelhárítók:

—No barátaim! Engemet soha többet nem láttok, mert nincsen az a szépasszony, akiért egyszer én még ezt a határt átlépném! —suttogta magában, mert az eltelt három hónap megtanította arra: *legjobban teszi, ha gondolatait nem teszi hallhatóvá idegen fülek számára. Főleg pedig nem a szovjet kémelhárító fülek részére.*

Azonban felesleges volt magában fogadkoznia, mert a róla készített sok fénykép és az újlennyomatok vétele, nem tette többé számára lehetővé, hogy a Szovjetunió államhatárát még egyszer az életében átléphesse. Egyszóval: *kitiltották a Szovjetunió területéről, örökidőkre.*

Az eltelt három hónap alatt sokat fogyott Béluci, pedig mindig jó étvágyú emberként ismerte őt a korábbi környezete. Az étvágyával ez alatt a három hónap alatt sem volt gondja, azonban azt be kellett látnia, hogy fogva tartásának helye, nem kedvez semmilyen jó étvágyú embernek, így neki sem.

Lefogyottan, de nem elcsüggedve, ballagott már hazai tájakon, a megviselt ruházataiban, ami még inkább növelte a személyéből egyébként is sugárzó bizalmatlanságot.

Az útmentén, ahol elhaladt, kikericsek, ibolyák nem válogattak abban, hogy a mellettük elhaladó ember kiféle-miféle, hanem teljes pompájukban virágoztak, kellemes látványban részesítve az út vándorát, ebben a

kellemes, tavaszi napsütésben. Béluci pedig csak szívta magába a tavaszi levegőt, amely a sok-sok ibolyától úgy illatozott, mintha kölnivízzel locsolkodna.

Az ilyen körülmények között gyalogló emberen nem lehet csodálkozni, ha a három hónap előtti füttyös kedve ismét jelentkezni kezdett.

Olyan dalokat füttyülgetett sorjában egymásután, hogy az útmentén daloló mezei pacsirták, megszégyenülve érezvén magukat, mindannyian elhallgattak arra az időre, amíg a most szabadult vándor, tisztes távolságra elhaladt a fészkelő helyüktől.

Beregsurányba érve, alkalmi munka után nézett, mert annyi pénze sem volt, amennyiből legalább egyszer megtömhethné a régóta korgó gyomrát, nem pedig a hazáig tartó útra a vonatjegyet megvehesse.

Miután munkájának eredményképpen jól lakhatott és a vonatjegyet is megvehette, felszállt a hazafelé tartó vonatra, amellyel végre-valahára hazaérkezett.

De régóta várta ő már ezt a napot. Ez a három hónap hosszabbnak tűnt, mint az eddigi életének eltelt napjai. Várták őt a szomszédok is, akik nem tudhatták, mi történhetett Bélucival, hiszen ő három hónapig még sohasem volt távol lakásától. Még akkor sem, amikor Pestre járt szórakozni, ahol csodálatosan szép és csodálatosan drága hölgyeket talált az idejének kellemes eltöltésére.

Amikor hazaért, a szomszédok meglepődtek a megtért disszidens fizikai állapotán, aki a legszigorúbb fogyókúrán sem veszíthette volna el, a korábbi kilóinak számát ennyire sikeresen, mint a határon túli szépasszonyok között.

—*Mi lett veled Béluci? De lesoványodtál! Csak nem a szépasszonyok tettek benned valami kárt? Vagy talán a koszt volt szűkösebb a hazai kosztnál?*—kérdték többen is, de Béluci nem akart sokat beszélni az elmúlt

hónapokról, mintha valaki megfélemlítette volna, ezért csak ennyit mondott:

—*Odaát, a kommunizmus építésében vettem részt, ami áldozatokkal jár! Komolyabb kihívások elé állítja az embert, mint nálunk, ahol még csak a szocializmust építjük!* —mutatott a határ felé, majd olyan mozdulatot tett, amiből mindenki megérthette, hogy a továbbiakban nem kíván erről nyilatkozni. Azt azonban mindenki láthatta; *asszony nélkül jött haza, vagyis, ott sem sikerült senkit meghódítania.*

Szegény Bélucil! Megderesedett a haja, megöregedett az óta, amióta első és egyben utolsó felesége—Marcsa—elhagyta őt. Az eltelt idő alatt, mindig nőszülni akart. Asszony keresésével töltötte életét, mégsem sikerült egy megbízható párt találni magának, de még egy megbízhatatlant sem.

A Sors nem volt kegyes hozzá, hiába fáradozott oly sokat, hosszú évek alatt, mégsem jártak eredménnyel kitartó fáradozásai, pedig a nyolcvan év közelebb van már hozzá, mint a hetven.

Már csak a lakása maradt Felnémeten, de azt is eladta, amikor a disszidálása után visszatért falujába.

Amikor a lakást is pénzzé tette, kivette takarékból, a korábban berakott összes pénzét, és Budapestre költözött, ahol a nyolcvan év feletti nénje élt, szintén magányosan.

Itt vásárolt pénzéért egy belső udvari, leromlott lakást és itt élte életét egy ideig. Ahogyan szaporodtak arcának ráncai és fehéredett ki az eddig még csak deres haja, úgy hagyták békén a nőket kívánó vágyakozásai.

Nyelcvan éves korában teljesen megunt a nagyvárosi életet, miután eladta a rossz állapotú, belsőudvari pesti lakását és a *Stadion* autóbusz pályaudvaron felült egy kelet felé tartó buszra.

Mezőkövesdre érve, megunta az utazást, ezért leszállt az autóbusról, amelyen már ingyenesen utazhatott.

Hogy miképpen kötött ki Szomolyán, azt ő maga sem tudta. Nem éltek itt rokonai, azonban a pénzéből már nem tudott venni máshol lakást csak egy kisebb faluban, ezért itt vásárolt egy kis házat.

A kertjét a szomszédok művelgették maguk hasznára, akik kezdetben bizalmatlanok voltak vele szemben, azonban később rájöttek: bűnözőhöz hasonló arcának ellenére, ő a világ legjámborabb embere.

Itt is többször próbálkozott még a nőüléssel, azonban soha nem járt eredménnyel.

Ha kérdezték tőle:

—Béla bácsi! Hogyan került Szomlyára, ahol még csak rokonai sem élnek? Ő így válaszolt:

—Meguntam Pestet, ezért felültem egy Kelet felé tartó buszra, amelyről Mezőkövesden leszálltam. Amikor ott várakoztam, a szomolyai busz állt be legelőször a buszpályaudvarra, ezért arra szálltam fel.

Szomolyán vagy háromévnyi ideig lakott. Mivel koránál fogva már ingyenesen utazhatott, az idejét azzal töltötte, hogy felült a buszra reggel és estig utazgatott az országban.

Estére azonban mindig hazajött. Nyughatatlan ember volt, nem találta helyét, nem volt senkije, akihez kötődött volna.

Egyszer aztán eladta házát és egy pesti idősek otthonában kötött ki. Ezután már senki sem hallott róla semmit, végképpen elnyelte őt a nagyváros.

Szegény Béluci! Talán másképpen alakul egyhangú élete, ha a Teremtő nem ezzel az arccal veri meg. Azt, hogy ezzel az arccal megverte, annak legjobb bizonyítéka a sivár, üres élete, amelyen nem sikerült változtatni, bármennyire szeretne volna.

CSERESZNYESZÜRET..

Előszó.

Az alföldi falvakhoz képest jóval szerencsésebb fekvésű település Szomolya. Az ide érkező idegen könnyen talál egy olyan magaslatot, ahonnan az egész falut beláthatja anélkül, hogy valami emberi kéz építette, magas építményről kellene ezt megtennie.

Ha csak a Nagyvölgy tető oldalára ballag ki, máris láthatja a völgyben hosszan elnyúló falu házait. Ha még többet akar látni, tovább lépked fölfelé a domb oldalán, ahonnan már nemcsak a falut, de még távolabbi tájakat is láthat kedvező látási viszonyok esetén.

Észak felé az Eged-hegy, Vár-hegy, távolabb, észak felé, a Bükk-hegység többi hegyei törnek az ég felé. Dél felé az Alföld települései látszanak egészen a Tiszáig. Erről a dombtetőről szemlélődő ember szabad madárnak érzi magát, csak éppen a szemlélt területet nem tudja olyan könnyen elérni, mint a szárnyait lebegtető madár.

Még Eger város északnyugati házai is látszanak, a Hajdú-hegy csücskén. Innen, a dombtetejéről Noszvaj és Mezőkövesd felé vezető országút szintén látható lent a völgyben, ahol gépkocsik ablaküvegei csillognak a rávetődő napsugaraktól, melyek az április első felét idézik, a harmadik évezred első évében

A falut határoló dombokon, a hajdani évtizedekben ültetett cseresznyefák fehér virágai díszítik e tájat és adnak ünnepi köntöst ennek a vidéknek.

Sajnos egyre kevesebb cseresznyefa bontogatja illatos szirmait és termi a messze földön is híres

gyümölcsét. Pedig, pár évtizeddel előbb, még ezeken termett a híres rövidszárú fekete cseresznye és adtak megélhetést—más egyéb mezőgazdasági tevékenység mellett—a falu lakóinak.

Az ipari fejlődés hatására a fiatalság jelentős része elvándorolt, másfelé keresve a megélhetését. Ezért most--a domb tetejéről szemlélődve—hiába figyeljük a faluból gyümölcsösök felé vezető ösvényeket, nem látunk rajta oda igyekvő embereket.

Tisztelt olvasóim! Menjünk most vissza a múltba öt, hat évtizedet, amikor a szomolyai dombokon több volt a cseresznyefa, mint erdőiben minden más fa. Amikor még a falu cseresznyéjéről volt híres és adott megélhetést a falu lakóinak.

Még a hó sem olvadt el, amikor a noszvajiak megjelentek Szomolya utcáin egymásba rakott, teljesen új hátyikka, amelyeket télen készítettek és most, hangos rikkantgatásaikkal kínálgatják megvételre:

—*Hátit vegyenek! Hátit vegyenek! Itt a jó erős hátí!*
Nem adom drágán!

Van itt mindenféle hátí! Kis hátí, nagy hátí, sőt, még vékás hátí is!

Igyekezzenek, mert a későn jövőknek már nem jut!
Hát igyekezzenek ide hozzám emberek!

Panni nene éppen a tyúkok alól szedegette a tojást, amikor ezeket a kurjongatásokat meghallotta. Ekkor jutott eszébe, hogy a cseresznyés hátyijaiból többet leselejtezett a tavalyi évben, mert a cseresznye ki hullott már belőle az itt is, ott is támadó réseken.

Már a tyúkok csak úgy fogadták el tojó hátyinak, ha a réseket Sándor bátyó agyonfoltozott nadrágjával betömte, mielőtt a tyúkól falára felakasztotta.

—*Várjanak egy kicsit!* —kiáltott a portája előtt már tovább haladó hátyisok után, akik már a harmadik porta előtt jártak mire Panni nene a tyúkól szűk ajtaján végrehaláhára kipréselte magát:

—*Édes lelkem! Ne hátit kiáltsanak, hanem hátyit! Szomolyán ez ennek a becsületes neve!* —mondta, majd kérdezte az edényeket cipelő embereket:

—*Hogy adják ezeket a hátyikat?*

—*A kis hátyit harmincért, a nagy hátyit negyvenkettőért, a vékás hátyit meg ötvenkettő forintért!*

—*Nem érnek azok annyit! De talán még felét sem.* —mondta és olyan lesújtóan mutatott a hátyik irányába, hogy az eladóknak be kellett látniuk, az előbb mondott árakból engedniük kell, hacsak nem akarják hazacipelni portékájukat.

Ezt pedig semmiképpen sem akarták, ezért ijedten szóltak Panni nenének, aki olyan elmenő mozdulatokat produkált, mint akinek ilyen árak hallatán esze ágában sincsen a vásárlás.

—*Álljon meg már jó asszony! Nem kell mindjárt úgy elrohanni, mint, akinek a háza ég!*

Panni nene még egy kicsit ballagott befelé a portájára—mutatva azt, hogy nem mindenáron akar ő vásárolni—majd megállt. Ekkor aztán az eladó férfi kivett egy hátyit a többi közül, majd földre téve ráült és erősen gyötörgetni kezdte.

Látja milyen erős hátyi ez? Megbírja ez még magát is!

Erre aztán Panni nene választott egyet és ráült. A faháncsból készült edény nyekergett—nyöszörgött terjedelmes ülepe alatt úgy, hogy az árus ijedten kiáltott rá:

---Mit cselekszik jó asszony! Magát az öthehtós hordó sem bírná el, nem még ez a hátyi!

—Ha jól el van készítve nem lesz ennek semmi baja! Még azt is ki kell bírnia, amikor a Méti hegyi sáros, csúszós úton, hanyatt esek vele! —mondta az aggódó árusnak, aki kétségbeesetten szólt rá Panni nenére.

Természetesen, ez hátyi jól el lett készítve, ezért megbírta terjedelmes alakját. Ám, mégis tíz forinttal olcsóbban vásárolt meg három darabot. A vásárlás után elégedetten ballagott be a portáján, mert tudta, hogy cseresznye érésekor már egyetlen forintot sem tudna lealkudni az árából.

Bizony az ilyen vásárlást soha nem szabad, az utolsó napokra halogatni. Az idő pedig elrohan, és máris április van.

A tavaszi napsütés hatására virágba öltöznek a cseresznyések. A Gyűr, Demecs, Vénhegy, Nyárias, Métyi hegy, és természetesen a Gyep cseresznyése, ahol szintén óriásira nőtt cseresznyefák virágainak illatát sodorta, vitte magával a dombok tetején keresztül tovasuhanó, enyhe tavaszi szellő.

Ezen a tavaszon úgy tűnik a költöző madarak korábban érkeztek. Éneküket zengik a virágzó fák ágai között. Együtt örülnek az emberekkel a virágdíszbe öltözött domboknak. Amíg a madarak elsősorban a fák koronái között található hernyóknak, rovaroknak örülnek, addig a falu lakói a szép időjárás miatt remélhető cseresznyetermésnek.

Persze az embereknek többet kellett tenniük azért, hogy a cseresznyefák bőséges termést hozzanak, amiből majd a pénztárcájuk gyarapodni fog.

Először, a cseresznyésnek szánt területet kézi erővel fel művelték hatvan—hetven centiméter mélységben.

Bizony csak akkor nőnek igazán a cseresznyefák, ha úgy előkészítik a talajt, mint a szőlőnek. Ezt a munkát leginkább télen végezték, amikor a határban nem volt más munka.

Az is igaz, hogy a szomolyai ember mindig szőlővel együtt ültette a fát. Amíg a fák nem nőttek nagyra, addig a még szőlő is termett. Amikor az egyre növekvő fa beárnyékolta a tőkéket, egyre kevesebb szőlő termett ezen a helyen. Az előrelátó gazda ekkor kiszedte a szőlőkarókat, nehogy a fákról lepottyanó szüretelőket a szőlőkarók felnyársalják.

Márpedig az, hogy a cseresznyeszüretelők időnként leesnek, annyira bizonyos, mint az, hogy a cseresznyét mértéktelenül habzsoló embernek gyakran kell futnia a sűrű bokrok irányába.

De a szüretelés még odébb van!

A megművelt területbe ősszel, vagy tavasszal be kell ültetni a vadcsesznyefát, mert ebből lesz életképes termőfa a beoltás után. A szomolyai emberek mindig tudták, hogy a legjobb vadcsesznyefát az Eged-hegyen és a Várhegyen találják.

A kellően megrágyázott talajba ültetett fát, már a következő évben beoltották különböző fajtájú cseresznyével, *főleg a messze földön híres szomolyai rövidszárú fekete cseresznyével*. Ezt a fajtát hiába próbálták más vidékeken termelni, soha sem lett olyan, mint ami a falu dombjain termett.

Az itt élő ember maga oltotta be a vadcsesznyefát. Ha kellett követ bányászott, szántott, vetett, aratott, szőlőt művelt, erdőt ültetett, erdőt vágott, pincét vágott. Gondozgatta fáit, és ha kellett, bepermetezte néhanapján, amikor valamilyen kártevő annak a növekedését veszélyeztette. Ősszel bekötöztette annak kergét, nehogy a vad megrágja

Az így gondozott fák gyorsan növekedtek és a tavaszi meleg hatására, évek multával, egyre több virágrügy pattant ki ágaikon.

Fehérbe öltöztek a falut határoló dombok, amelyek még távolabbi tájakról—az alföldi falvakból is--jól látszottak. Ilyenkor aztán a Szomolyáról elköltözött embereknek megdobbant a szívük, mert tudták, ahol azok a fehér dombok látszanak, ott van szülőfalujuk, a távoli völgyben rejtőzködve.

A többi Bükk aljai falvakat határoló dombokon nem virágoztak a cseresznyefák, ezért nem öltöztek olyan fehérbe, mintha hó borította volna enyhe lankáikat.

A távolélők lélekben már készültek a cseresznyeszüretre, amit nem mulasztottak el, ha csak valami baj erre őket nem kényszerítette.

A rövidszárú fekete cseresznye május végén, vagy június elején érettnak tekinthető. Természetesen ennek pontos idejét még a legtapasztaltabb csőszök, pásztorok sem képesek megmondani, pedig az időjárás ismeretében jártasabbak más embereknél. Ha áprilisban jó az idő, akkor május végén már szépen feketéllenek az óriásira nőtt cseresznyefák termései. Ha azonban hűvös az időjárás, akkor bizony csak június első felében lesz érett a rövidszárú fekete cseresznye.

A cseresznyések gazdái gyakran látogatnak ki a dombokra, hogy megsejmeljék az érés előtt álló bogyókat, mert ezeknek az árából lehet vásárolni mindent, amire szükség van. Márpedig pénzre mindig nagy szüksége van a falu lakóinak! Vagy azért mert a szekér kereke összeroggyant a gödrös, köves úton, vagy azért mert nősül a nagy legény, férjhez készül a nagylány, tönkrement a keményszárú csizma, összetörött a nagykapu, kiskapu. Vagy kell a pénz az orvosra, születésre, temetésre és még kitudná megmondani, hogy mi mindenre kell a cseresznye ára. Sajnos, mindezekre könnyen előkeríteni pénzt csak meseországban lehet—

Szomolyán nem. Így aztán már jóval a bogyó érése előtt tervezget mindenki, hogy mire költi majd el annak az árát.

Mindenki tudja, nem lehet annál sürgősebb munkája, mint az érett gyümölcs leszüretelése. A cseresznye még száraz időben is romlandó, ha pedig esősre fordul az időjárás, akkor még előbb romlik.

Eljött hát az ideje annak, hogy a gazda távoli családtagjának, barátainak és másoknak igénybe vegye segítségét, hogy a szüretet időben elvégezze. Mert akinek húsz—harminc, vagy még ennél több fája van, már segítség kell a szüreteléshez. Ez lehet rokon, elköltözött családtag, de lehet napszámos is. Jól jön minden szorgalmas kéz, csak segítsen.

Szabóék portáján felugatott a házőrző kutya--a Buksi--és rohant a kapu felé. Miután a kapuhoz ért az ugatást abbahagyva, nyüszítésbe kezdett és a farkát csóválgatta. Majd lelapult a földre, hogy a kapu elé érkező, régen nem látott gazdit üdvözlje.

--Buksikám! Buksikám! De régen láttalak! --kiáltott be a jövevény a deszkakapunak időközben kitágult résein. Erre a hangra Panni nene figyelt fel legelőször és az ámbitus oszlopa mögül kilépve összecsapta két kezét ámulatában:

--Jaj nekem Istenem! Gyertek ki a házból, mert ritkán látott vendégünk érkezett! --kiáltott be a ház lakóinak, akik erre a kiáltásra egymásután jöttek kifelé a házból és kukkantottak a nagykapu irányába, ahol éppen belépett a távol tanuló nagyfiú—Miklós.

A vendég és vendégvárók ezután egymást ölelve hullatták örömkönnyeiket, a hosszú hónapok utáni találkozás örömeire. Csak Sándor gazda keményítette meg szívét, mert egy férfiember nem hullajthatja úgy könnyeit, mint a nőszemélyek és a gyerekek.

Nem azért, mintha ő a fiát nem szeretné. Nagyon is szerette mindig és másoknak dicsekedett azzal, hogy az ő fia latint tanul abban a távoli iskolában, ahová tanulni jár, ahol a kántorságot megtanulja.

Az igaz, jobban szerették volna, ha papnak tanul, de hát a lányokhoz jobban vonzódott, mint a fekete papi ruhához.

--No, aztán miképpen megy a sorod?

—Köszönöm kérdését—elég jól, csak sokat kell tanulni.

--Ja fiam, aki úr akar lenni, annak áldozatot kell érte hozni. Bizony, aki nem örökölt, annak tanulni kell, ha nem akarja egész életében a földet túrni.

*--Csak nem akarod, éhesen hallgassa meg hosszú atyai intelmeidet ez a szegény gyerek?—*szólt urának az édesanya és tessékelte fiát befelé a házba.

A húga—Ilonka és öccse—Imre, ott csüngtek Miklós nyakán mind addig, amíg anyjuk rájuk nem szólt:

—Imádkozzatok és fogjatok hozzá az ebédhez, mert délután készülődni kell a cseresznye szüreteléséhez!

A család még félig se tudta elmondani az ebédelőtti hálaimát, amikor Miklós már hozzáfogott az evéshez.

—Ejnye fiam, miféle zagyva nyelven hadartad el imádat, hogy Te máris nekiláttál az evésnek?

—Hát latinul Édesapám! Ezen a nyelven sokkal hamarabb ellehet mondani az imánkat.

Az apa, még egy ideig csóválgatta fejét, majd folytatták imájukat, mert ők még félig sem tudták elmondani, Miklós pedig már javában nyeldeste a jobbnál-jobb falatokat.

Hát igen—ők nem tudtak latinul és így azt sem tudták, hogy ez a Miklós valójában elmondta-e az imáját, vagy lóvá tette őket. Így aztán az imádkozás alatt sandán tekintettek a vendég irányába, aki egy cseppet sem zavartatva magát, tömkölte magába a legjobb falatokat.

Miután teleette magát, böfögött kettőt--hármat és figyelte testvéreit és a szüleit, akik még csak most láttak az ebédhez, mivel ők csak magyarul tudták az imájukat elmondani.

—Már ezért is megérte latinul tanulni!—gondolta magában és elégedetten simogatta meg a hurkát a pampuckát {fánkot} kívülről, mivel azok már az emésztés folyamatában, a végsőpusztulásuk felé kanyarogtak a beleiben.

Miután a család minden tagja befejezte az evést, Sándor gazda hallatta hangját:

—No, akkor lássuk munkához! Készítsük elő a holnapi szürethez fontosabb felszereléseket!

Bizony, a cseresznyeszüretnek meg vannak a maga kellékei, ugyanúgy, mint a szántásnak az eke, a kőbányászásnak a csákány, a vasékek, vasbunkó és, mint Guba úrnak meg van a gyaluja, fűrészje és egyéb fűrő—faragó szerszáma. A cseresznyeszüretnek meglehetősen sok kelléke van:

Először, ott van az a nagy, magas szedőszék, ami akár két-három méteres. Ennél fogva semmilyen száraz helyre nem fér be, így aztán egyik szürettől a másikig—egy teljes éven át—a kőkerítés mellett száradnak, dagadnak annak a csapolásai, olyan mértékben, hogy még Guba úr, asztalosmesternek is nehéz munka lenne azt megjavítani.

Márpedig azokat a csapolásokat meg kell javítani, mert ellenkező esetben ledobja magáról a cseresznyét csipegető embert, úgy, mint Lojzi bá gebéje ledobja hátáról, az éppen hogy felkapaszkodó gazdáját.

A másik kellék a hátyi. A kis hátyitól—a vékás hátyiig. A kis hátyira kampó van ráerősítve, amellyel a faágára lehet akasztani, hogy a szüretelő ember egyik kezét szabadbá tudja tenni. Van annak úgy is mire használni mind a két kezét, miközben egésznapon át a fán csüng, bizonyítva majomtól való származását a hős

emberi fajnak. A következő kellék a hosszú létra, amely a legmagasabb fák ágait kell, hogy elérje. Erről a magas létráról lehet igazán nagyot esni. Esés közben egy teljes miatyánkot van idő elmondani.

A másik kellék a *kamó*. Ez, olyan két méter hosszúságú bot, amelynek segítségével a szüretelést szabotáló ágakat magához húzza a majomként csüngő ember, úgy, mint a hortobágyi pásztor lasszójával megfogja a rohanó csikót.

Persze a kamónak a végén nem kötél van, hanem egy odanőtt faág, amelyet bele lehet akasztani a cseresznyét termő ágakba, és lehet szedegetni a bogyókat.

Amikorra mindent előkészítettek a másnapi szürethez, már szépen beesteledett. Aki ezt még nem vette volna észre, azt a legelőről hazatérő kecske nyáj mekegése, tehéncsorda bögése, disznó nyáj visítózása kellően figyelmeztette. Azonban az este eljövetelére, az éhes gyomor korgása figyelmeztette legjobban az eddig szüretre készülődő családot, így a latint tanuló Miklóst is:

–Édesanyám! Maradt e még az ebéd finom fánkjából?—kérdezte édesanyját.

Panni nene értetlenül nézett fiára és hasonlóképpen apja, Sándor gazda, aki máris epésen szólt rá:

–Miféle fánkról beszélsz Te? Almafánkról, körtefánkról, vagy mi a nyavalyáról?

–Hát, amiből az ebéd kor ettem. –dadogta a hazalátogató fiú.

–Neked teljesen elvették az eszedet abban az iskolában!

A pampuckára azt mondod fánk, a hátyira meg kosár, a gereblyére meg gegege!

–De Édesapám a pedagógusunk így mondja. –mondta felbőszült apjának a fiú csendesen.

–Engem nem érdekel semmiféle demagógus. Ha itthon vagy beszélj szomolyaian!

—De Édesapám, *nem demagógus az, hanem pedagógus!*

—Az, *nekem teljesen mindegy, hogy Te minek nevezed! Itthon úgy beszélj, hogy a faluban megértsenek, mert különben kiveszlek abból az oskolából, mielőtt teljesen elbutítanak!* –fejezte be fiának nevelését egy határozott kézmozdulattal, hogy részéről befejezettnek tekinti az iménti párbeszédet.

Ezek után a vacsora csendben zajlott le, majd álmra hajtották fejüket a reggeli cseresznyeszüretig.

A Gyúrtető mögött még alighogy vörösödni kezdett az ég alja, amikor Sándor gazda ide—oda járkált az alig derengő portáján, nyomában a hűséges Buksi kutájával. Miután az igavonó teheneit megetette, megitatta, fel költötte az eddig még alvó családjának többi tagjait.

Azok, nagy ásitások mellett ébredtek, és máris nagy mozgolódás támadt a portán, a házban. Mindenkinek megvolt a maga feladata, amit igyekeztek mielőbb elvégezni, hogy még a napkelte előtt a cseresznyésbe kiérjenek.

Amíg Panni nene, és Ilonka lánya az elemózsiát készítette, addig Sándor gazda fiaival felrakták a kis hátyikat, nagy hátyikat, ládákat, szedőszéket, hosszúlétrát a szekérre. Miután minden a felkerült, kivezették a teheneket az istállóból a szekér elé, és a jármot a nyakukra tették. Ezután a család elfoglalta a szekér üresen maradt helyeit és elindultak a gyepi cseresznyés irányába.

Így tették ezt a szomszédok is. Csak ők más irányba mentek. Mentek a Demecsre, Métihegyre, Kutyahegyre, Gyűrre, Poletárba, Nyáriasba, kinek merrefelé volt a cseresznyése.

Miután Sándor gazda családjával, és a cseresznyeszedéshez szükséges felszereléssel megrakott szekér a Vásáros hegyre ért, megállította a teheneket,

hogy ziháló tüdejükből az elfogyott levegőt pótolják. Ekkor figyelt fel arra, hogy Márton sógor megelőzte őt a felkelésben, mert a kis szőlőtőkéit permetezgette, ezért oda köszönt neki:

—*Adjonisten Sógor! De korán kelt kend?*

—*Korán, korán, de a vadgalamb már megelőzött!*— mutatott a közeli cseresznyés felé, ahol egy magas fa kiálló száraz ágán a vadgalamb mélabús énekét turbékolta.

—*Mi ellen permetez Sógor?*

—*Lisztharmat, peronoszpóra, minden szívó-rágó kártevő, kapcabetyárok, kupcihérok, de még az adóhivatal ellen is.*

—*Az adóhivatal ellen mivel permetez?*

—*Ciánnal! Az a leghatásosabb!*

—*Halkabban Sógor, mert meghallja valaki és az atyaúristen sem menti meg az internálótábortól!* — figyelmeztette sógorát halkán és közben mutatóujját a szája elé tette, mert az utolsó szavakat a sógora már böszülten kiabálta.

Erre az intelemre a sógor, ijedten figyelt a Deber akácos sűrű bokrai felé, mert spion bárhol lehet bármikor—még ilyen kora hajnaltájban is.

Sándor gazda pattintott egyet ostorával, amiből a tehenek megértették, hogy indulni kell, mert az ilyen bűnös sógor még őket is idő előtt a vágóhídra juttatja.

A közeli cseresznyésig nem hallatszott semmiféle hang, a szekér kerekének nyikorgásán és a vadgalamb turbékolásán kívül. Ez utóbbiért azonban nem jár internálás, mert a vadgalamb turbékolását még a falu legjobb besűgője sem tudta megfejteti.

Amint a cseresznyésüket elérték, lepakolták az összes felszerelést a szekérről, a teheneket megszabadították a járomtól és az Imre fiú, máris vezette őket vissza a Deber akácosához, hogy meglegeltesse.

Teljesen megvirradt. Azonban az óriásira nőtt cseresznyefák termése nemcsak sötétben látszott feketének, hanem a felkelőnap aranyló sugaránál úgyszintén.

A szomszédos cseresznyések gyorsan benépesedtek, zsibongó—zajongó szüretelőkkel úgy, hogy a turbékoló vadgalambok, és a cseresznyét csipegető madarak jobbnak látták, ha a közeli erdőbe visszavonulnak.

Alig pakolták le szekérről a szüretelő eszközöket, napszámos segítők megérkeztek hátukon hátyikkal, amelyekben egy—egy szedő kis hátyi volt napi élelmükkel és ivóvízzel tele edénnyel, amennyiben napszámba jöttek.

Amikor a fák alá cipelték a szedő székeket, létrát, az idősebbek már feltudtak, mászni a cseresznyefára a fiatalok után, akik létra nélkül másztak fel és tömték magukba a finomabbnál—finomabb bogyókat úgy, hogy hangjukat sem lehetett hallani.

A szomszédos cseresznyésekben szüretelők hasonlóképpen a cseresznye zabálásához láttak, olyan csendben, hogy az előbb még erdőbe menekülő madarak azt hihették, a szüretelők vissza mentek a faluba. Ezért aztán némely bátrabb seregély ismét visszajött, de rá kellett jönniük, hogy az emberek is úgy falatozzák a cseresznyét, mint ők, csak nem olyan rikácsolással. Erre a felfedezésre, gyors szárnycsapásokkal az erdőbe vonultak.

Ki tudna ellenállni ennek a *rövidszárú fekete cseresznyének*, amelyre tavaly óta egy kerek évet kellett várni, hogy ismét jól lehessen lakni vele. A zöld levelekkel borított ágakról négy—ötszemes fürtökkel csüngtek alá, arra várva, hogy a szüretelők hátyijaikba szedjék.

Mikor aztán teleették magukat, rákerülhetett a sor arra, hogy a hátyikban szaporodjon a cseresznye.

Ekkor aztán megindult a hangosabbnál—hangosabb beszéd, aminek a gazda örült csak igazán, mert tudta, hogy ha már többet beszélgetnek, akkor kevesebbet esznek, és végre a hátyikba kerül valamennyi bogyo.

Olyan hangzavar uralkodott a cseresznyésben, hogy a bábeli toronynál ehhez képest csak halk pisszegés lehetett. A hangnak nincsen határa! Az első szomszéd a második szomszéddal kiabált. A hatodik szomszéd a hetediknek kiabálta, hogy övé a legszebb cseresznye az egész szomolyai dombokon. Amennyiben ezt a hetedik szomszéd, a hatodiknak nem akarta elhinni, úgy a hatodik tovább kiabált. János koma az ötödikből, a negyediknek kiabált:

—Hej Gyuri sógor! Sajnálhatja, hogy ezeken a sűrű lombokon nem lehet átlátni!

—Ugyan miért kellene sajnálnom Sógor?

—Azért mert nem láthatja az unokámat, aki már nem használja a bilikéjét, amikor a nagy dolgát végzi.

—Hát mennyi idős az unokája?

—Az elmúlt héten töltötte be a hetedik évét! – kiabálta János koma.

—Hát az nem olyan nagy hőstett, hogy dicsekedjen vele! Az enyém még csak öt éves mégsem hoztunk neki bilikét, nélküle végzi nagy dolgát ott a bokortövében. Ha nem hiszi, jöjjön át gyorsan, mert most még azt is láthatja, hogy egyáltalán nem kell erőlködni sem.

És valóban, az imént a kis Gyurika úgy iramodott a bokrok irányába, mintha Antal bátyó a csőszfokosával kergetné. Azonban ez egy nagy tévedés, a valóság pedig az, hogy a cseresznye evés hozta a kelletténél gyorsabb működésbe a beleit, pedig erre még időben figyelmeztette apukája—Gyuri sógor.

De hát, ki tud ilyenkor parancsolni étvágyának? Senki sem!

A felnőttek egymás után iramodtak az erdő felé olyan tempóban, hogy bármelyikük gyorsasági rekordot állítana fel futásban.

János koma úgy látta, legjobb, ha az unokája dicséretét most szünetelteti, mert a mások unokái még többre képesek, ezért másfelé fordította a beszéd fonalát.

—*Hej Gyuri sógor, de sokat dolgoztam én már az életemben, de mégsem bánom, mert a sok munkámmal megalapoztam az unokám jövőjét úgy, hogy neki már ne kelljen dolgozni.* —dicsekedett ismét János koma.

—*Ez nem jó gondolkodás Sógor! Mert így nemcsak azt tanulja meg, hogy a munkát miképpen kerülje el, hanem azt is, hogy a munkát végző embert nem kell becsülni. De ezért őt nem lehet hibáztatni, mert csak akkor értékeli bárki a munkát végző embert, ha ő maga is dolgozott valaha.* —állította le János koma dicsekvését végképpen Gyuri sógor. Ezek után nem tehetett mást, mint azt, hogy a dicsevéseit beszüntetve, szedegettette az érett bogyókat.

A szüretelők ezek alatt a távbeszélő kiabálások alatt serényen dolgoztak. A kis hátyik, nagy hátyik itt is, ott is szépen megteltek a ropogós, édes, fekete bogyókkal. Ezek a viccelődések, heccelődések pedig arra voltak jók, hogy az idő gyorsabban teljen és elterelje figyelmüket arról, hogy már reggel óta úgy csüngenek a fán, mint a majmok csüngenek az afrikai vadonban.

Egészen közelről—a szomszédos cseresznyéből—Rozál sógorasszony hallatta szapuló hangját, a Jani fiát illetően:

—*Mondja meg nekem Sógorasszony, miért ostoba az én fiam annyira, hogy ezt az Idát szemelte ki magának, aki nemcsak koldus, hanem még a cseresznyét sem tudja szedni?*

—*Hát aztán miért nem tudja?*—kérdezte az Ida lányt szapuló sógorasszonyát Róza nene méltatlankodva.

—*Miért, miért! Hét nem vette még észre, hogy egész nap sem képes egy kis hátyi cseresznyét leadni a fáról? A fa alatt meg annyi zöld ág van aláhullva, mintha a kecske legelte volna a lombokat.* —mondta halkán Rozál sógorasszony ügyelve arra, nehogy a néhány fával odébb ábrándozó Ida lány meghallja az őt szapuló szavakat. Majd újabb becsmérő szavakba kezdett:

—*Higgye el, nem ér ez a lány semmit. De talán még annyit sem!*

Mindezt olyan határozottan jelentette ki, hogy hinnünk kell, miszerint a semminél van, ami kevesebb és ez pedig ennek a szépséges Ida lánynak az értéke, aki a cseresznye szedegetése helyett, most is csak ábrándozik, és csábítóan mosolyog Rozál nene Jani fiára.

Ő azonban még tovább szapult:

—*Ez egy istencsapás a cseresznyefákra, mert ezek a gallyak már nem teremnek jövőre egyetlen bogyót sem! De talán még azután sem!*—mutatott epésen az odébb lengedező csonka faágakra.

Róza nene erre a beszédre, nem szólt semmit, mert Idácska hangját közelből hallotta, ezért köhintett egyet, figyelmeztetve sógorasszonyát, hogy a szapult személy közel jár. Erre aztán az elhallgatott, mert nem szánta leendő menyé fülének az iménti mondatokat.

Alighogy elhallgatott, a kis Janika kiáltott fel:

—*Egy hintót látok a falu felől közeledni!*

Sándor gazda figyelt fel a szomszéd kisfiú hangjára, aki máris figyelmeztette a zajongó szüretelőket, a rangos látogató érkezésére. Az senki előtt sem volt kétséges, hogy a hintóval csak a titkár elvtárs érkezhet. A szüretelők erre a figyelmeztetésre elcsendesedtek, mintha megszéppentek volna az érkező hintó utasától.

Amint megérkezett, egy nagyot köszönt a láthatatlan szüretelők irányába, akiket a sűrű lombok eltakartak, azonban a fák alatt sorakozó, cseresznyével telt hátyik elárulták, milyen irányban serénykednek.

—*Jó napot emberek! Telnek--e a hátyik? Milyen az idei termés?*

—*Jó napot Titkár elvtárs! Hát, nincsen annyi, mint tavaly volt, de nagyobb szemű a tavalyinál.*—felelt Sándor gazda mások helyett is, mivel ő volt legközelebb az érkező titkárhoz, mert létrája az érkezése felől volt neki támasztva egy óriási cseresznyefának.

—*Látom szép, nagy szemű cseresznyék vannak a hátyikban!*

—*Nemcsak szépek, de finomak! Ezért szaladgálnak a szüretelők az erdő felé.* —kapcsolódott a beszélgetésbe Janika apja—Pesta bátyó, aki illendőnek tartotta, hogy szóljon valamit az öt takaró lombok közül.

A Titkár elvtárs ennyi, cseresznyét dicsérő szó hallatán, nem tudott ellenállni a csábító fekete bogyóknak és beállt az egyik fa alá, majd kóstolgatta, szemeztette az alsó ágakról alácsüngő finom gyümölcsöt.

—*Ez bizony valóban finom! Kapós lesz az idén. Már most két teherautó érkezett, megpakolva üres ládákkal a községháza elé Budapestről.* —mondta elégedetten. Amint így szemeztetett egy koppanást érzett homlokán, és a koppanás helyét tapogatva az ujjá olyan piros lett, mint a vér.

No, aki a cseresznyefa alá áll, annak cseresznye eshet a fejére, aki meg az almafa alá áll, annak alma pottyanhat a fejére, és ez bizony még nagyobbat koppanhat feje búbján. Mindez bizony véletlenül. Az bizony már nem véletlen, hogy a következő cseresznyemag a titkár elvtársnak már az orrán koppant. Majd egyre szaporább koppanások következtek, amiből rögtön rájött, hogy valaki céltáblának használja kobakját. Felnézett a lombok közé és azt a pillanatot kapta el, amikor a Janika ismét célba vette kobakját az ujjai közül kiröppenő cseresznyemaggal, ezért máris rákiáltott:

—*Abbahagyod—e már te cudar kölyök!? A fehér ingem olyan lesz, mint a pulykatozás a sok piros magtól!*

Ezekre az intelmekre, Pesta bátyó riadtan eszmélt, attól tartva, netalán a titkár elvtárs még azt gondolja, ő biztatta fiacskáját a kobakja elleni támadásra, ezért máris rá kiáltott:

—*Nem szégyelled magad te büdös kölyök, hogy úgy lödözöl a tikár elvtársra, mintha ő egy kutya, vagy egy nagy barom lenne! Rögtön lepiszkállak ezzel a bottal, ha be nem fejezed a cseresznyemag lödözését azon nyomban!*

Pesta bátyó máris olyan mozdulatokat tett, mintha rögtön lerántaná Jani fiát, ezért a titkár elvtárs csillapítani kezdte:

—*Nehogy lerángassa már azt a gyereket! Még valami csontja törhet az esésben!*

—*Talpára esik az, mint a macska és biztosabban mozog a lombok között, mint ott bent az erdőben a mókus!*—mutatott Pesta bátyó az erdő irányába békülékenyebben, hiszen a titkár elvtárs hangjából arra következtetett, ő már megbocsátott rakoncátlan gyerekének.

Ezek után jókedvére fordult, mint a disznótóri vendég szokott fordulni a kiadós vacsora, és még kiadósabb italozás után, és máris kedveskedni akart a titkár elvtársnak:

—*Janika! Szavald már el azt a verset, amit legutóbb tanultál!*

Amikor azt mondta legutóbb, akkor arra gondolt, amit az iskolában tanult utoljára.

Janika pedig arra, amit valójában utoljára tanult. Ez a versike pedig nem volt más, mint az a vers, amit az utcabeli nagyfiúktól tanult, akiket, már megmételyezett a *szabad Európa* rádió, az *Amerika hangja*, és az ezekből hallható burzsoá ideológia.

Janika, miután úgy ugrott le a fáról, mint a mókus, vigyáz állásba vágta magát egy jó úttörő pajtáshoz illően, és a titkár elvtárs előtt szavalásba kezdett:

„Nem szánt—vet az égi madár,
 Mégis eltartja a határ.
 Én sem szántok, én sem vetek,
 Mégis elvagyok köztetek.
 Ti etettek, Ti itattok
 És én ezért irányítok. ”

Pesta bátyó a szavalást hallva, kék és zöld színekben játszott, és döbbsen hallgatta fiacskáját, ahogyan a szomszéd szüretelők hallgatták. Valamilyen nagy—nagy vihar kitörésére számítottak, amely a még szüreteletlen cseresznyét is fák alá rázza le, levelestől, gallyastól, egy ilyen vers elmondása után, amennyiben az elmondottakat a titkár elvtárs magára értelmezné. Mert a tikár gondolhatja azt, hogy ő egy olyan élősködő a nép nyakán, mint a tehéncsordán a bögyök hada.

Ha pedig úgy gondolja, akkor Pesta bátyónak ezért az internálótábor kinézhet, mert az ilyen gyereket nevelő egyént, csak ott lehet maradéktalanul megtisztítani a burzsoá ideológiától.

Mindenféle ijedelem--bárki részéről teljesen felesleges volt, mert a titkár elvtárs kezdetben nem figyelte annyira, Janika mit szaval. Inkább azt figyelte, milyen talpraesetten áll előtte. Így aztán csak az utolsó szavakra figyelt, amiből a derült ki, hogy ő ezeket az embereket ő irányítja, és ezért érnek el kimagasló eredményeket a cseresznyeszedésben. Ezért még örült is és megveregette Janika vállát, miközben kérdezte:

—*Mitől vagy Te ilyen okos Janika?*

—*Ettől-e!*—mondta és a kezében szorongatott cseresznyemagokat, törögetni kezdte egy kődarabbal a cseresznyefa kemény kérgén, és jó étvággal eszegette.

—*Adjál már nekem is vagy négy szemet!*

—*Adok, de csak egy forintért adok egy szemet!*

A titkár elvtárs miután négy forintjáért megkapta a négy szem magot, törögette és eszegette, majd a homlokára csapott és így kiáltott fel:

—Te Janika! Ezért a pénzért egy kiló cseresznyét lehet vásárolni!

—No látja! Máris okosabb lett!

A titkár elvtársnak még a szája is tátva maradt Janikának ezen a megállapításán, majd önfeledten hahotázott. Erre aztán mindenki nevetésben tört ki a közelben. Így Sándor gazda, Pesta bátyó, Rozál sógorasszony, a többi gyerekek és mindenki, aki a közeli fákön szedte a cseresznyét és hallotta az elhangzottakat.

*

A júniusi napsugarakat megtörték az óriási cseresznyefák lombjai, így a szüretelők nem érezték elviselhetetlennek az ilyenkor szokásos meleget.

Pedig igazán meleg volt. Sőt, a páráság még fokozta a melegérzetet. Ezért, aki csak tehette a fa árnyékos oldalán, szedegette a finom, édes és fekete bogyókat. A napos oldalt pedig meghagyták arra az időre, amikor majd a Nap olyan kegyes lesz, hogy égetően meleg sugarait másfelé pazarolja.

Azt azonban senki sem kívánta, hogy felhő takarja el a Napot. Talán azért, mert ha felhő van, abból eső lehet. Az eső pedig a cseresznye szüretelők és a szomolyai cseresznye réme. Pedig annak érését legtöbbször eső zavarja meg. Ekkor aztán a falu környéki dombokról

hazafelé jövet úgy csúszkálnak a szüretelők, mint ahogyan a Nagyvölgy-tetőn csúszkálnak télen szánkóikkal a szomolyai gyerekek, és persze a mezőkövesdi gyerekek, mivelhogy ottan nincsenek dombok, ahol a szánkókkal csúszkálni lehetne.

E napon az eső békén hagyta a cseresznyésekben szorgoskodó embereket. A délidő már egy órával odébb volt. Így az ebéd ideje úgyszintén, amire ilyenkor nemigen figyel oda senki, hiszen az egész nap egy hosszú ebédidőnek tekinthető, a finom bogyók folyamatos kóstolgatása miatt.

Sándor gazda és családja folyamatosan szüretelték a cseresznyét. A latinul beszélő Miklós fiú kitett magáért, így aztán már alig volt üres edény a fekete érett bogyóknak. Ez akár azt is jelenthette, hogy nemsokára lehet menni a felvásárló helyre, ahol a napi munkát pénzre lehet majd váltani.

Ilyen tájban szokott előfordulni az, hogy a fákon kapaszkodó kezek izmai lanyhulnak az óvatossággal együtt. A szomszédos fák irányából az ágreccsenést követően, egy éles sikoltás hallatszott:

—Jaj Istenem! Jaj Istenem! Mi lesz most énvelem? Nem lesz már nekem se kezem, se lábam! Egész életemre meggyomorodtam! Nem szedem én már a cseresznyét jövőre, de talán még az után sem!

Ezek a fájdalmas jajgatások, Marcsó nene sírásra görbülő szájától származtak, amikor a kétméternyi magasságú cseresznyeszédő szék megbillent vele és a fa alatti gallycsomóra pottyant, kezében azzal az ággal, amelyet kapaszkodásra használt ez idáig.

Pesta bátyó ijedten pillantott abba az irányba, ahonnan élete párja keserves panaszát hallotta. Amikor látta, hogy Marcsó nene egy rugalmasan puha gallycsomó tetejéről kérdezi, mi lesz most már ővele, megnyugodva felelt neki:

—*Ha fiatal korodban nem vitt el az ördög, most majd elvisz! Ami meg a jövő évi cseresznyét illeti, nem kell addig várnod, mert máris szedheted tovább, csak leemelünk erről a gallycsomóról a szomszédokkal, ha addig nem ordibálnál!*

Valóban, a szomszédok erre a nagy sikoltozásra igen gyorsan ott termettek, hogy Pesta bátyónak segítsenek Rozál nenét talpra állítani, aki ezt a személyét érő katasztrófát kisé eltúlozta, ahogyan ezt máskor is tette. Azonban a jelenlévők előtt férje-urához intézett néhány megjegyzést, aki az ő nagy baját sem most, sem máskor nem hajlandó elismerni:

—*Minek van az ilyen ember a világon, aki a másik ember baját nem akarja elismerni még akkor sem, ha úgy néz ki, mint a szárnyaszegett lagzi kakas a kés után?*— kérdezte és ismét elfoglalta helyét a szedőszék tetején, még hosszú ideig zsörtölődve szedegette a cseresznyét. Erre a zsörtölődésére már nem figyelt senki, hanem mindenki visszament a lombok közé és szedegették az érett bogyókat.

Persze voltak olyanok, akik még a sikoltozásra sem figyeltek oda, mert egymással voltak elfoglalva. Úgy turbékolgattak egymásnak, mint erdőben a vadgalambok. Egy óriásira nőtt cseresznyefa lombjai között úgy cirógatták—simogatták egymást, szerelmes szavak kíséretében, mint a gyümölcsös határos erdőben a párzásra készülő madarak.

Csak kényszerűségből csipegették a cseresznyét, de főleg a fa új hajtásait tördelték úgy, hogy Rozál nene balsejtelve, a jövő évi termést illetően, egy cseppet sem volt alaptalan. Ebből máris kiderült, hogy ez a szerelmes pár Rozál nene fia Jani, és hát a kedvese a szemrevaló Idácska.

*

Az még odébb volt, hogy a melegen sugárzó Nap korongja elbúcsúzzon az ostorosi dombok mögött. Azonban a szüretelők hangos beszédei egyre kevésbé hallatszottak aombok közül.

Mintha titokban készülődtek volna arra, hogy a cseresznyével tele hátyikat, ládákat, „*belopják*” a felvásárló helyre úgy, hogy a szüretelő szomszédok ebből a szándékukból minél kevesebbet észleljenek.

Mindenki tisztában volt azzal, hogy akik a felvásárló helyre később érkeznek, nehezebben tudják eladni gyümölcsüket, mert a ládák elfogynak. Az is igaz, hogy a Titkár elvtárs két teherautó érkezéséről beszélt, amelyek üres ládákkal megrakottan érkeztek.

Két teherautó láda bizony elég kevés ahhoz, hogy mindenki gyümölcse elférjen benne.

A falut határoló dombokról úgy özönlik a cseresznyével telt hátyik sokasága, mint egy kiadós zápor után a zavaros víz özönlik a Kánya patak medrébe.

Mert a Gyep cseresznyésen kívül, ott van Méti hegy, Kutya hegy, Derék hegy, Vén hegy, Gyúr, Demecs, Poletár, amely helyekről szintén a falu felvásárló helyére kerül a finom gyümölcs.

Bizony nem kettő, de néha öt teherautó kevésnek bizonyult arra, hogy mindenkitől fel tudják vásárolni a cseresznyét.

Aki nem sajnálja a fáradságot, és kevesebb a cseresznyéje, jobban teszi, ha a kunyhó földjére terített papírra leönti, és már korahajnalban elindul vele Eger város piacára. Itt jobb pénzért és biztosabban eladhatja.

Persze akinek több terem, az a közelebbi felvásárló helyre, a faluba szállítja be szekeren, vagy kerékpárján.

Sándor gazda a fák lombjai fölött a fokozatosan erejét vesztő napkorongot figyelte aggodalmasan, majd sürgetően szólt fiához:

—*Miklós fiam! Szólj Imre öcsédnek, hajtsa ide a teheneket, mert indulnunk kell a felvásárló helyre, ha még ma el akarjuk adni a cseresznyét! Mert ha nem jut láda, akkor a mai napon már nem vásárolja meg senki sem! Ebben a melegben pedig nem veszélytelen ennyi gyümölcsöt tárolni.* —mondta és az árnyékos fa alá mutatott, ahol hátyikban, ládákban a fekete bogyók arra vártak, minél előbb a felvásárló helyre jussanak.

Miután a legkisebb fiú—az Imre gyerek—a szekérhez vezette a teheneket, a jármot a nyakukra téve a szekér elé fogták az igavonó állatokat és a gyümölccsel tele edények mellé álltak.

Alig mozdult meg a szekér, amikor a kerekeinek nyekergő hangjára Pesta bátyó a szomszédban ijedten kiáltott fel:

—*Csak nem a felvásárló helyre készültök!?*

—*Oda bizony! Itt van már az ideje, meg aztán tele vannak már az edények is.* —válaszolta Sándor gazda.

Ezekre a hangokra a távolabbi szüretelők felfigyeltek, majd gyorsan abbahagyták a beszélgetéseket és a nótákat dúdoló fiatalok, elhallgattak.

Tudták, most a legfontosabb teendő a leszüretelt bogyók eladása. Mert ez a legkorábbi termés, amiért pénzt kapnak. A pénz pedig mindig kevés és olyan könnyen elfolyhat, mint Marcsó nene felborult fejő zsétárjából {fejő edény} a frissen fejt tej elfolyik.

Az igaz, hogy ez a rövidszárú fekete cseresznye nagyon finom gyümölcs, de nem tárolható annyi ideig, mint a dió. Így aztán a cseresznyét termelő ember csak akkor nyugszik meg igazán, ha már kezében szorongatja annak árát.

Alig telt el félórányi idő mikor már a cseresznyések elcsendesültek. A szüretelők legnagyobb része a felvásárló hely felé cipelte hátán, vagy kerékpárján, vagy szekeren szállította a finom cseresznyéjét. Csak azok maradtak még, akik Eger város piacán akarták eladni jobb pénzért. Ők akár estig maradhattak, mert csak korahajnalban indultak a város piacára.

A községháza előtti téren már hosszú sorok kígyóztak, hogy a sok—sok hátyi cseresznyéjükön mielőbb túladhassanak a sorokban várakozó emberek.

A várakozók soraiban itt is-ott is, morgolódo emberek idézték fel azokat az időket, amikor több helyen volt felvásárló hely a faluban. Sőt, a cseresznyésekbe kimentek a felvásárlók és a helyszínen vásárolták fel. Megmentve a szüretelőket a cipekedés nehézségeitől. Nem beszélve arról, hogy némely helyeken egy pár fillérrel még többet adtak kilójáért.

Ez a morgolódás csak erősödött, amikor bizonyossá vált, nem jut a kettő teherautónyi ládából a várakozók nagy részének.

Ilyenkor alakulnak ki igazán a parázs viták, veszekedések, hogy ki érkezett előbb a felvásárló helyre. Mert, ha átengedi a későbben jövőnek az elsőbbséget, pórul járhat, ha éppen az ő cseresznyéjének nem jut majd láda. Éppen ezért mindenki figyel mindenkit és a türelmetlen törtetőket az őket megillető helyre, küldik.

János koma már nem törődött a sorban állókkal, és az elsőbbségért folytatott vitáikkal, mert ő idejében érkezett cseresznyéjével, amikor még nem kellett sorban állva várakoznia az átvételre.

Már a közli kocsmá ajtaján próbálta magát kipréselni. De sem ő nem adta meg az elsőbbséget az üres hátyijának, sem az üres hátyi öneki. Így aztán hátijával együtt beszorultak az ajtóba. Pesta bátyó sietett segítségére azzal, hogy az üres hátyit kikapta kezéből, mielőtt teljesen beékelte volna magát vele. Ekkor aztán

János koma a cseresznyepálinkától imbolyogva az utcára lépett. Ő mindig a cseresznyepálinkát szerette, mert annak nincsen olyan elviselhetetlen bűze, mint a törkölypálinkának.

Rozál nenét mégsem tudta becsapni. Ő sohasem szaglászott, hanem ilyenkor élete párja botladozó lábait, majd keresztben álló szemeit figyelte, amelyek ilyenkor olyan laposakat pislantottak, hogy annál laposabb csak az ő tekintélye lehetett Rozál nene előtt, aki máris imígyen szólt a közelben tébláboló Buksi kutyájához:

—*Látod e Buksi kutyám ezt az emberi maradványt?*

A Buksi kutya erre a farkát erősen csóválgatva szűkülésbe kezdett gazdaasszonya szavaira és még éberebben figyelt rá, aki folytatta hozzá intézett szavait:

—*Örülj, hogy kutyának születél, mert különben ilyen disznó kinézeted lenne!*

A kutya erre úgy ugatott fel, mint aki megértette gazdája szavait, hogy őt most meg dicsérték, örömeiben tovább ugatta János komát, akit csak a botladozó lába akart cserbenhagyni, az esze nem:

—*Nem kuporgatok, inkább megiszom! Ez legalább az enyém, de ha kuporgatok egészen biztos, hogy a másé lesz! Minek a pompa, minek a kincs, ha abban nekem élvezetem nincs.* —gügyögte panaszos hangján miközben olyan csuklásokba kezdett, mintha a pokol összes ördöge őt emlegetné.

A felvásárló hely felől dühös kiabálások hallatszottak. A felvásárló felállt egy székre, hogy mindenki láthassa, és szólni kezdett:

—*Emberek! Elfogytak a ládák, de legyenek türelemmel, mert újabb teherautó érkezik Budapestről üres ládákkal! Hamarosan megérkezik!*

Csak azt ne mondta volna, hogy „hamarosan”.

A tömeg nem bízott abban, hogy az újabb láda szállítmány mennyisége már elég lesz, ezért elindult az

érkező teherautó elé, és a templom melletti kanyarban izgatottan várt a teherautóra.

Ez a módszer máskor is bevált. Alig félóra multán megérkezett az autó, platóján az üres ládák sokaságával. A kanyarban mindig fékeznie kellett, most pedig meg is kellett állnia, mert a ládákra vadászó emberek feldühödve útját állták.

A teherautó vezetője, riadt tekintettel figyelte az útját elálló embereket és erősen fékezett:

—*Mit akarnak? El akarják magukat gázoltatni?*

Az izgatott emberek nemigen törődtek ezekkel a kérdésekkel, hanem a fiatalabbak már a lassító autó oldalain kapaszkodtak annak a platójára, és az üres ládákat dobálták lefelé hozzátartozóiknak.

Ők pedig lent a földön, arany kincsként szorongatták azokat, nehogy valaki másnak a cseresznyéje kerüljön azokba a ládába.

Az emberekben már korábban felmerült a gyanú, hogy a felvásárlók rokonai soron kívül kapnak a ládából. Ezt azonban senki sem tudta bizonyítani.

Alig tíz perc multával az üres teherautó beállt a felvásárló helyre. Ezzel egy időben az emberek megérkeztek, kezükben ládákat cipelve, nem törődve a dühös felvásárlóval.

Sándor gazda és családja üres ládákkal kezükben érkeztek vissza a ládaszerzési akcióról, amiket, a latint beszélő fiú dobált le a teherautóról.

Miután papírral kibélelték a ládáikat, a hátyikból és más edényekből telerakták a finom, édes, fekete, rövidszárú cseresznyével, amely kitudja hová kerül, a fogyasztók asztalára.

Nemcsak az országban, hanem határon túl is nagyon szerették ezt a finom cseresznyét. Azonban a szervezetlenség és fejetlenség miatt voltak évek, amikor

nem jutott el azokra a helyekre, ahol várták ezt az ízletes gyümölcsöt.

Amikor pedig szervezeten folyt a felvásárlás és az értékesítés, sokan élvezhették határainkon belül és kívül egyaránt.

Az első termés a cseresznye, valamennyire feltöltötte a falu lakóinak pénztárcáját, amely a hosszú télen olyan lapos lett, mint Panni nene gyűrődesháza. Azonban most már Panni nene pénztárcája nem hasonlított semmilyen gyűrődesházhoz.

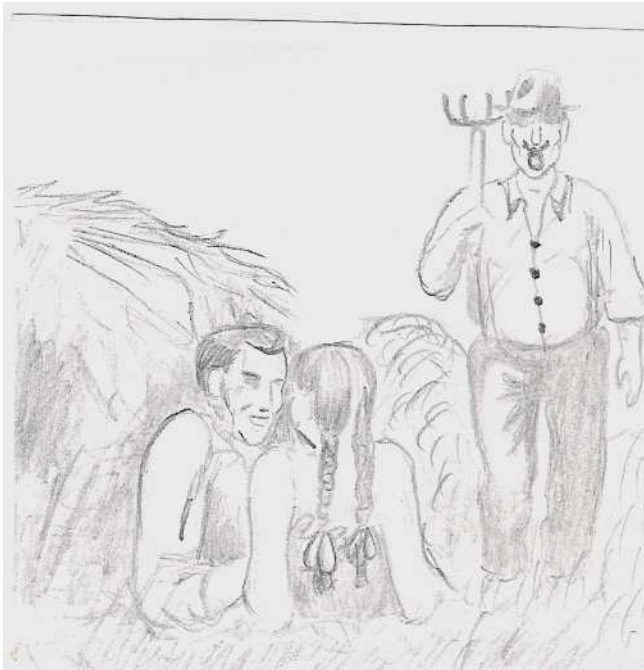
Ott lapultak benne tízesek, húszasok, ötvenesek, de még százasok is, zizgő kemény, papír bankók formájában. Ezekről úgy kigömbölyödött, mint Sándor gazda, Daru nevű tehene, amikor a tilosban legelt valamelyik kukoricásban.

Azonban Sándor gazda és családja sokat dolgozott azért, hogy pénztárcájuk ilyen szépen kigömbölyödjön, amit az árnyékban heverésző emberek ilyenkor irigykedve néztek.

Pedig sok verejték elfolyik addig, míg a kis csemetefából olyan nagy cseresznyefa növekedett, amelyen nem egy, hanem még négy vékás hátyi cseresznye is érlelődik, amit ha a gazda meglelt, azt mondja:

--Megérte! Megérte a sok verejtékkel járó munka.

SZÉNABOGLYA----MOZOGNI.

Az ember sorsa igen gyakran hasonlít, az ősszel lehulló falevél sorsához, amelyet a feltámadó csípős szél kavargat a levegőben, s miután eleget kavargatta, egy félreeső szegletben lerakja, és ott felejtí.

Lajos bácsit nem az őszi, csípős szél hozta a faluba, és rakta le ott örök időkre, hanem az első világháború pusztító tornádója.

Amikor vége lett a háborúnak, nem akart és nem ment haza dél Olaszország barátságos, melegebb tájékára, ahonnan őt ez az iszonyú forgószelel elsodorta.

Pedig valaha fájós szívvel hagyhatta ott azt a helyet, ahol a gyermekévei és a fiatalsága telt el, a számára akkor még kedvesebb vidéken, az Adriai tenger partján.

Azt, hogy—Ő--miért nem kívánczozott vissza arra a tájra, örök titok maradt a falu számára, amiről még akkor sem beszélt, amikor már beszélte a magyarok nyelvét.

Voltak olyanok, akik nagy szerelmi csalódást emlegettek, míg mások, soha el nem évülő háborús bűneire gondoltak, hiszen tisztí rangja volt az olasz hadseregben.

Annyi bizonyos, nagyon alkalmazkodott a falu lakóihoz és ezért rövid idő multával mindenki megszerette. Csak a nevének kimondása okozott gondot, amit a falu lakói olyan nyelvtördelőnek és érhetetlennek találtak, hogy el is keresztelték őt hamarosan Lajosnak. A családi neve pedig maradt a nemzetisége, és így lett az ő neve *Olasz Lajos*, szomolyai lakos.

Akkor még nem kellett szégyellni a magyar keresztneveket országunkban, ezért ő ezt hamarosan megtanulta, megszerette és értett róla, ha valaki őt így szólította: *Lajos bácsi*.

Bizony, ma már, akik itt születnek is, olyan neveket kapnak, ami teljesen idegen a magyaros nevektől. Ha Lajos bácsi most kerülne e tájra, nyugodtan maradhatott volna Lorenzó, Renátó, és bármi csak ne magyar neve legyen. Mostanság már az a divat, hogy olyan nevet kapjon a gyerek, amit magyar ember minél nehezebben tud kimondani.

Amikor a faluba került, negyven év körüli lehetett. Így a második világháború idején már a hatvanöt évhez állt közel. Amikor-annak idején-letelepedett a faluban,

egy módosabb gazdához szegődött cselédnek. Valójában nem cselédként bántak vele, hanem inkább családtagként.

Ő, erre a bánásmódra munkájával és viselkedésével nagyon rászolgált. Nem nősült meg, nem alapított családot, így nem gyűjtött, halmozott anyagi javakat. Hiszen, amire szüksége volt, a befogadónál mindent megkapott, így ez értelmetlen lett volna részéről.

Jobban megismerte a falu határát, mint némely helybéli lakos, így egyedül megtalálta a művelésre váró földeket. A magyar nyelvet azonban soha sem tanulta meg annyira, hogy őt bárki is összetévesztette volna egy született falubéli lakossal.

Persze a bőre színe sem hasonlított az e tájon élő lakosok bőre színéhez. A napsütötte olasz haza, jóval több fényben részesítette, mint ez a táj az itt élő embereket.

Azon a bizonyos napon—amikor elindult a villával vállán a Hátmegi rétre—a májusvégi napsugár az új hazájában sem volt fukar, sem a fény, sem a meleg tekintetében.

Kalapját mélyen a szemébe húzta, hogy a késődélutáni napsugarak ne kényszerítsék szemeit gyakori hunyorgatásra, és így haladt a Felső parton keresztül a Derék hegy irányába. A Derék hegytől már alig negyedórányi járásra elérte azt a kaszálót, ahol az előző napok egyik hajnalán, a rét harmatos fűvét rendre lekaszálta.

Tulajdonképpen már majdnem két napsugaras napon keresztül száradhatott a széna, amit villájával készült most megforgatni, hogy a másik oldala is megszáradjon, a meleg napsugarak szárító hatására.

Az itt töltött elmúlt évek során jól megtanulta ő a paraszti munkát, így azt is, hogy csak a száraz szénát szabad csak boglyába {csomóba} rakni, mert egyébként

hasznavehetetlen, penészes, az állatok etetésére alkalmatlan széna lesz belőle.

Mielőtt leért volna a Hátmegi rétre, tekintetét körbe hordozta a tájon. Talán azért, mert ez a határrész némiképpen emlékeztette őshazájára—a dél olaszországi tájra--, amit több évtizede, hogy elhagyott, ha most a naptáron az Ezerkilencszázötvennegyedik évet olvassuk.

Ilyenkor mindig dúdolt valami ismeretlen dalt a hazája nyelvén, mert annak ellenére, hogy régóta élt már a faluban, érzelmeit csak olasz dalokkal tudta igazán kifejezni.

Tetszett neki ez a határrész, amelyet gyümölcsösök határoltak kelet felől. Nyugaton, északon a sűrű erdő, míg délen a Csereszlyuki csordakút, az állatok deleltetésére szolgáló területtel együtt határolták az üde rétet.

Nem hullámozott ugyan a kéklő Adriai tenger, nem ringatta a meleg szél a narancs és olajfaültetvényeket, de mégis tetszett neki e táj.

Ezen a helyen—az erdő szélén—az akác ligetek bódító illatát érezhette a réten, és az olajfák helyett cseresznyefák lombjait ringatta a májusvégi meleg szellő. A réten pedig a még kaszálatlan fű, úgy hullámozott milliónyi, tarka virágjaival, mint az Adriai tenger kéklő, habzó sós vize.

Lehet, hogy e miatt a hasonlatosság miatt szerette meg ezt a vidéket, ahol a kaszálók némelyikén, a szénaboglyák már úgy sorakoztak egymás mellett, mint a gyümölcsösökben a cseresznyefák, az érlelődő fürtjeiket csüngetve, sorakoztak egymásután.

Amint így békésen, dalolgatva ballagott, egy sikolyt hallott, aztán még egyet. Riadtan tekintett a sikolyok irányába, majd a dülöngő szénaboglya elárulta merrefelé van az a hely, ahol nagy bajában segítségre vár valaki.

A békésen ballagó embert villámcsapásként érték ezek a sikolyok, ezért nem tétozódott, hanem előre szegezett villájával rohant a boglya irányába, hogy a bajbajutott embertársát a gyilkosával szemben megvédje.

Mert afelől nem volt semmi kétsége, hogy szörnyű bűncselekmény kellős közepébe cseppent. Azt gondolta, a bajbajutott embertársán csak ő segíthet, hiszen rajta kívül más segítség nincsen a környéken.

Úgy szorította a négyágú villát, mint középkori harcos szorongatta dárdáját mielőtt az ellenség szívébe, döfte, és máris megsziporázta lépteit, hogy mielőbb a szénaboglyához érjen.

Amint a boglyához ért, a látványtól eltátotta a száját és a villát döfésre tartó keze úgy ernyed el, mint a nyári hőségben a réten a lekaszált fűszálak, csak sokkal, de sokkal rövidebb idő alatt.

A szénaboglyához közeledve arra számított, hogy talál egy gyilkost, akinek kezében hosszú kés, netalán jól élezett balta sújt le éppen az áldozatára.

Ehelyett egy pucér nőt látott, aki velőtrázó sikolyok hallatása közben, úgy kapaszkodott egy szintén pucér férfi nyakába, mint ahogyan a kullancs kapaszkodik áldozatába.

A férfi is átölelte a nőt és közben akkorákat nyögött, mintha a szénaboglyát akarná egyszerre felemelni egy szekérre. De mivel szekér sem volt, meg aztán ilyen irányú szándék sem, nem volt nehéz kitalálnia, hogy ezek a nyögések mi célból történnek.

--*Mamma Mía!.....Mamma Mía!* —kiáltott önkéntelenül Lajos bácsi meglepetésében, majd a látvány szörnyűsége miatt többször keresztet vetett magára, hogy az égiek bocsánatát elnyerje e bűnös látvány miatt, az eddig szemébe húzott kalapját pedig a feje búbjára tolta.

Ezekre a felkiáltásokra a hancúrozók észrevették Lajos bácsit, aki gyorsan fordult és rohant a bűnös helyszíntől minél távolabb.

Futott vagy kétszáz métert—a forgatásra váró szénáig—majd megállt, hogy a munkáját elvégezze, miközben fejét csóváltatva ismételte most már halkabban:

—*Mamma Mía. Mamma Mía.*

Egy kisfaluban mindenki ismer mindenkit. Így ők szintén felismerték egymást. A faluban mégsem hallatszott semmilyen pletyka erről az eseményről, még a későbbiekben sem—egészen az őszig.

A munkával töltött nyár úgy elszállt, mint a költöző madarak sokasága elrepült e vidékről a hidegebb őszi napok beállta előtt.

A fák lombjai először csak elszínesedtek, majd a hideg őszi szél elválasztotta a gallyaktól a színes leveleket és széjjelszórta a tájon.

A sok határi munka az emberek legtöbbjét lefogyasztja, így nyáron megszabadul az előző télen felszedett többlet súlyától. Csak T -Marcsával történt fordítva a dolog.

Legtöbb szűrós szemű öregasszony már szeptemberben kételkedve vizsgálgatta, Marcsa lassú, de folyamatos gyarapodását.

Sőt, Rozál nene—a legpletykásabb öregasszony—nem állhatta, hogy Julis szomszédasszonyának erről a lányról néhány szót ne említsen:

—*Jó étvágyú ez a Marcsa!* —bökött a lány után fejével, aki illedelmesen köszönt, amint elment a két öregasszony előtt.

—*Nemigen válogatós lány ez. Megeszi, ami elébe kerül.*—mondta erre Julis szomszédasszony, miközben a babot szabadították meg hüvelyétől a ház előtti küszöbön.

—*Nem tudom én hallod, ételtől gömbölyödik e, vagy valami mástól?*

Ezt a valami **mást** olyan jelentőségteljesen ejtette ki, hogy Julis nene megértve a helyzet komolyságát, a bab fosztását abbahagyva, még a száját is eltátotta:

—Csak nem gondolod, hogy valakivel **dolga** volt?

—Bizonyisten mondom Neked, én arra gondolok! És most is azt mondom, ne mehessek el erről a helyről, ha nincsen igazam. Mert én csak ilyesmire gondolok, vagy arra, hogy a szentlélek szállta meg. De hát ilyesmi ritkábban szokott előfordulni ilyen gömbölyödési esetekben.

Julis nene, ilyen perdöntő bizonyítékok hallatán, jobbnak látta, ha kezeit nem babfosztásra használja. Azért, hogy az ámulatának hangsúlyt adjon, összezsapta mind a két kezét:

—Hát aztán, tudja e már az anyja?—kérdezte.

—Azt bizony nem tudom! Ha nem vak, akkor már észrevehette. De azért arra kérlek, ne mondd el senkinek. Még valaki azt találná mondani, hogy én egy pletykás vénasszony vagyok. —fejezte be Rozál nene mondókáját a szokásos a szokásos figyelmeztetéssel.

Ennek ellenére mégis mindenki úgy tartotta, hogy ő a falu legpletykásabb öregasszonya.

A Marcsa leányzó anyukája, Panni nene, persze nem volt vak és buta sem, hogy a lányát a falu előtt szapulja.

Majd szapulják azt a pletykás vénasszonyok, ha eljön az ideje. Az idő pedig gyorsan közeledett. Ezért látta elérkezettnek az aggódó anya, hogy Marcsa lányából kiszedje annak bűnös legénynek a nevét, aki ezt a csúfságot hozta rájuk a falu előtt:

—Ki volt az a lator, aki így megszégyenített?

Marcsa konokul lehajtott a fejét és hallgatott.

—Nem hallottad? Ki volt az a lator, aki ezt a szégyent hozta a családunkra?

A lány nem akart válaszolni, pedig anyukája az **édes** szót már olyan sziszegéssel mondta, hogy a béka ilyen sziszegés hallatán, minden gondolkodás nélkül a kigyó szájába ugrana.

Ekkor Panni nene, a lány két ágba font hajának egyikét a kezére csavarta, mire a Marcsa lány felszisszent:

—*Ki volt az a lator? Ki volt az a pokolfajzat?*

De a lány most sem akart válaszolni. Ezért hajának másik fonatát is a kezére csavarta és úgy kérdezte:

—*Ki volt az? Mondd meg nekem azonnal, mert a hajadat utolsó szálig kitépem!*

Marcsának be kellett látnia, a szenvedése csak akkor szűnik meg, ha válaszol:

—*Gyuri! B. Gyuri!* —bökte ki a lator nevét és keservesen zokogott.

—*Tudtam én! Tudtam én, hogy ez a semmire való szoknyapecér, nem semmiért legyeskedik a házunk környékén! De úgy élek én, hogy lúggal öntöm le, ha el nem vesz feleségül, mielőtt a baba világra jön!*

Most pedig vedd fel az ünneplő ruhádat, mert rögtön fel keressük azt a semmire kelő szoknyapecért!

Miután így ráparancsolt a lányára, ő maga szintén átöltözött, hogy erre a sorsfordító eseményre illőképpen legyen felöltözve.

A következő órák eseménye egyáltalán nem volt közömbös a lány, de még a család számára sem. Mert, ha ez a Gyuri legény elismeri gyarlóságát, akkor feleségül veszi Marcsát, és nem történik más, mint az, hogy a házasság után születő gyereknek törvényes apja, neve lesz, és hát apja családi nevét megkapja.

—*De ha nem ismeri el? Akkor mi lesz?* — morfondírozott magában az aggódó anya, és máris villámokat szórt mindkét szeme, erre az utóbbi szörnyű gondolatra.

Bizony, ha nem ismeri el, akkor hosszú ideig ezt pletykálják majd a faluban, de még a szomszéd falvakban is.

Arról nem beszélve, hogy az anyja családi nevét kapja és így örökidőkre így mutogatnak rá.

—*No nézd csak, ez itt egy zabigyerek! Ez a vénlány meg az anyukája, aki megesett valakivel, de hogy kivel azt csak a jó Isten tudja, vagy az sem.*

Hogy az ilyen bajokat elkerüljék, igyekezett most anya és megesett leánya B. Gyuriék háza felé.

Marcsa apukája azonban otthon maradt. Úgy gondolta, ha felesége—Panni nene—békésen el tudja intézni, akkor jobb, ha ő most még távol marad.

Ha nem ismeri el, akkor más eszközöket kell alkalmazni, mert a családjának a becsülete mindennél fontosabb.

Azt, hogy a Gyuri legény elismerje paráználkodását, nem hihették komolyan. Már csak azért sem, hogy egy ideje esze ágában sem volt, hogy a házuk környékén ólálkodjon.

Mert eddig—amíg a baj nem történt meg—úgy kujtorgott a környéken, mint a macska annak a lyuknak a környékén, amelyikről biztosan tudta, hogy az egér még benne lapul és előbb, vagy utóbb biztosan elkapja.

Amikor a bűnös legény házához értek, Gyuri anyja nyitotta ki a kaput, a házörző kutya veszett csaholására. Amint előadták jövetelük célját, a ház asszonya összecsapta kezét ijedtében, már csak azért is, mert ez a Marcsa nem a gazdag lányok közé tartozott:

—*Ezt már nem hiszem el! Az én fia nem „olyan”, hogy ilyen paráznaságra adná a fejét, ha az a lány olyan gazdag lenne, hogy a szomolyai határ egyvégtében az övé lenne—még akkor sem!*

Ekkor lépett ki a tornácra a Gyuri legény, akinek anyukája haladéktalanul feltette a kérdést:

—*Te vagy ennek a gyereknek az apja?* —mutatott Marcsa lány erősen gömbölyödő hasára.

—*Hogy....hogy...micsoda vagyok én?!* —gagyogta és olyan rémülten pislogott, mint az egér, amely a macska szorító fogai közül már nem szabadulhat. Neki azonban ebben a pillanatban mégis volt még egy lehetősége a menekülésre. Ez pedig a konok tagadás:

—*Én ilyet soha nem tettem Marcsával, meg mással sem! Nem vagyok én **olyan**!* —ismételte anyjának szavait.

Panni nene volt olyan okos asszony, hogy nem próbálkozott tovább az apakereséssel, hanem hátat fordított nekik, és már elmenőben kiáltotta:

—*Majd a bíróságon találkozunk!*

Miután hazaértek, a lányához intézte szavait:

—*Látod, mit tettél! Most aztán nevelheted egyedül gyerekedet, szégyenben és szegénységben, hogy egy koldussal még több legyen a faluban! Mert ez a Gyuri, a bíróságon sem ismeri el az apaságot. Annyira biztos vagyok ebben, mint abban, hogy holnap reggel is onnan kel fel a Nap.* —mutatott a Gyűrtető irányába izgatottan.

A Marcsa lány erre ismét szipogásba kezdett, majd hirtelen abbahagyta a szipogást és anyja felé fordulva szólt:

—*Látta valaki, amikor Gyurival „**azt**” tettük!*

—*Hogy miket beszélsz Te? Ki látta? Hol látta?* — kérdezte egyre idegesebben, és a lánya hajának mindkét fonatát megmarkolta, és úgy rángatta.

Az idegességét teljesen meglehet érteni, mert ezután, az apakeresés után, már nemcsak Rozál nene, meg Julis nene pletykál erről, hanem az egész falu.

Az egész falu pletykálja majd, hogy az ő lánya nem a jó étvágya miatt gömbölyödik, hanem azért, mert nagyvérű, és bizony megesett.

—*Ki látta?*—tette fel a kérdést Marcsának türelmetlenül, aki a hajának cibálása után már nem

szipogott, hanem egyenesen úgy bögött, mint némely szomjas tehén a csordában.

—*Lajos bácsi! Ő látta!*

—*Melyik Lajos bácsi?*—kérdezte gyorsan, kapaszkodó szalmaszálat sejtven a bajból való kimászásra.

—*O—O—Olasz Lajos bácsi. Ő látott bennünket a Hátmegi réten, a szénaboglyában.*

Ezután, a vallomás után, a Marcsa lány bővebben elmondta az egész dolgot, meg azt is, hogy ő nem nagyon akarta—csak egy kicsit. De ez a kicsi bőven elég volt ahhoz, hogy nagy baj legyen belőle.

Amint ezt elmondta, apukája lépett be a szobába, aki a nyitott ajtón keresztül mindent hallott:

—*Elmegyek Lajos bácsihoz. Beszélek vele, hogy mit látott? Eljön e tanúnak?*—mondta és már indult is a koronatanú lakhelye irányába.

Bizony egy ilyen tanú—koronatanú—a bíróság döntését számukra kedvező irányba befolyásolhatja, ami egyáltalán nem közömbös.

Lajos bácsi olyan restelkedve beszélt erről a dologról, mintha ő hentergett volna a szénaboglyában Marcsával, nem pedig az a pernahajder B. Gyuri. De, ha csak az életkorát nézzük, tudjuk, hogy ez bizony már kevésbé lehetséges.

Hazajövet, András bátyó—a Marcsa lány apja—megnyugodva mesélte párjának, Lajos bácsi valóban mindent látott. De nemcsak látott, hanem tanúnak hajlandó eljönni, ami azt jelenti, hogyha a bíróság elfogadja az ő tanúvallomását, ebből a Gyuriból vő lesz, az ő veje.

Ez, természetesen nem olyan nagy baj, hiszen van szántóföldjük, cseresznyésük, de még kőbányájuk is. Csak testvére nincsen, de az meg nem olyan nagybaj, hogy a szülők vagyonát majd egyedül kell örökölnie.

Miután Olasz Lajos bácsi a nevére szóló idézést—a tanúként való megjelenésre—kézhez vette, pár nap múltán a kalapját a szögről leakasztotta, fejét tarkója tájékán megvakargatta, felsóhajtott:

–Mamamía! Mamamía! Mit kellett megérni, ennek a szegény, ősz fejemnek?

A bíró először Marcsát —a megesett lányt hallgatta meg, és talán arra gondolt réveteg tekintete közben; *ilyen szemrevaló lánnyal, még ő is elhancúrozna bármelyik szénaboglyában, de talán még mellette is.*

Azonban a tárgyalás menete kötelezte őt arra, hogy a szénaboglya helyett, a tárgyalóterembe hozza vissza eltévelygő, bűnös képzeletét és máris a megrettent B. Gyurihoz intézte szavait:

—Felkérem B. Györgyöt, nyilatkozzon a vele szemben elhangzott váddal kapcsolatban! Elismeri, vagy tagadja azokat?

A Gyuri legény most is konokul tagadott. Nem akart még most apává válni.

Ezután a bíró a tanút—Olasz Lajost—szólította és intézte hozzá kemény szavait:

—Esküdjön, hogy csak az igazat mondja, mert a hamistanúzást a törvény bünteti.

Lajos bácsi remegő hangon mondta:

—Esküdni, hogy csak az igaz mondani!

A bíró értetlenül hallgatta a magyar szavakat remegő hangon kiejtő embert, de miután tájékoztatták, hogy nem beszél jól a magyar nyelvet, ettől a továbbiakban eltekintett.

—Olasz Lajos, felkérem mondja el mit látott azon a bizonyos nyári napon? —szólt a tanúhoz, aki úgy forgatta nyelvét a szájában, mint a kalapját remegő kezében, majd sorolni kezdte a látottakat:

—Aznap menni Hátmegi rét, széna forogni.

Amikor én érni közel a rét, akkor hallani, valaki sikítani. Én gondolni, valaki ölni ember. Én figyelni, honnan sikítani. Akkor látni, szénaboglya mozogni. Fogni villa kezem szorosan, és menni, segíteni. Odaérni, ahol szénaboglya mozogni. Ekkor látni én csúnya dolog. – mondta a tanú és máris gyorsan keresztet vetett és elhallgatott.

A bíró és a teremben lévők mosolyogtak, amint Lajos bácsi—a tanú—bűnösebbnek érezte magát, mint a paráználkodó B. Gyuri és ezért az engesztelő kereszteteket úgy szórta magára, mint ősszel a búzaszemeket vető ember szórja a magvakat a felszántott földjére.

Az engesztelő keresztet vetése után nem akarta folytatni a látottak sorolását, ezért a bíró ismét szólította:

—Kérem a tanút, hogy tanúvallomását folytassa!

Lajos bácsi —bármilyen nehezére esett—folytatta:

—Közelebb menni és látni, nincs kés, nem ölni senki ember. Látni a lány pucér. Látni a legény pucér. A lány fogni legény nyaka és sikítani. A legény ölelni lány dereka és nyögni nagyot és sokat. Én elszaladni!

Ezekre a szavakra végképpen kitört a nevetés a tárgyalóteremben, azonban a bírónak, az asztalára mért ütésére, ismét csend lett a teremben, csak néhány ember kuncogott csupán halkán.

—Felismeri, hogy tanúvallomásában szereplő lány és legény azonos az itt megjelent felperessel, illetve alperessel? —tette fel utolsó kérdését a bíró a tanúnak.

—Igen! Ő lenni a lány, ő lenni a legény!—mutatott határozottan Lajos bácsi a két paráználkodóra.

Ezután, a határozott felismerés után, egyértelművé vált a hallgatóság számára; a szénaboglyát Gyuri legény és Marcsa leányzó mozgatta, és nyilvánvalóan közös beleegyezéssel paráználkodtak.

A Gyuri legény végül feleségül vette Marcsát, akinek pár hónap múltán megszületett a gyereke, akit végül mindannyian megszerettek.

Marcсібól nem lett vénlány, és az újszülöttből zabigyerek. Lett azonban egy szállóige a faluban:
 „Szénaboglya –mozogni!

KÖLCSÖNKÉRT KOCSONYA.

Egy kismadárka ott csiripelt, az egyik akácfa kiálló ágán. Látszott rajta, mindezt örömeiben teszi. Az akácfa ágait még nem borították zöld levelek. Az ágak között csípős szél nyargalászott, amely az avarból felkapott egy száraz falevelet

és vitte, magával ki a Felső partra. A kis madárka libbent egyet, és máris lent volt az avaron. Nem tudni ezt miért tette. Talán azért, mert a száraz avar alól majd egy kukac kerül elő, vagy azért, mert egy ibolya bokrocska levelei váltak láthatóvá.

A Debertető napsütötte lankáján itt is, ott is ibolya bokrocskák bújtak ki az avar alól, a kellemesen melegítő napsugarak hatására. Ez bizony már csalhatatlan jelét mutatta a tavasznak. Valószínű ennek örült a kismadárka, és ezért csiripelt és röpködött úgy örömeiben. Gyűrtető oldalában is hasonlóképpen bújtak elő a zöld ibolya bokrocskák, amelyből több helyen, több száron, bimbók kapaszkodtak az ég felé, onnan várva segítséget ahhoz, hogy lila szirmokká növekedjenek.

Amikor már bimbós az ibolya, nem sok meleg kell hozzá, hogy illatos, virágos mezővé változtassa az akácerdő környékét. Ekkor van az, amikor bátran kijelenthetjük, itt a tavasz, nyakunkon a húsvét!

Julis néni ez idáig nem figyelte milyen ünnep közeledik. Lehetett karácsony, húsvét, vagy pünkösd. Annyira szegény voltak, hogy nem tellett jobban ünnepnapokon sem, mint a szürke hétköznapiakon. Ezek után teljesen közömbös volt mi az, ami közeledik és mi az, ami már elmúlt.

Férjurát már több éve eltemette, akit a szegények betegsége-a tüdőbaj- szakította el tőlük. Egy lányát, és nála kisebb fiát egyedül nevelte, akiket jobban szerette volna, ha még továbbra is kicsik maradnak. Azt tartotta róluk: *Míg kicsi kis baj, ha megnő nagy baj.* Ezt az aggodalmat meg lehet érteni, mert ha ez a Sárika nagylány lesz, lehet küzdeni—dolgozni a hozományért, ami a férjhez menő lányt annyira megilleti, mint a nyiladozó ibolyát a meleg napsugár.

Jól tudta ő mi illeti meg a férjhez menő lányt. Ahonnan azonban nincsen mit elvenni, onnan bizony

még az Isten sem vehet el. Ezek után nem lehet csodálkozni, ha Sárikát még sokáig szerette volna kislánynak tudni, mert a hozomány még sokáig nem jön össze. Azt, azonban ő sem hihette komolyan, hogy Sárika megáll a növekedésben, amíg a hozománya valamilyen csoda folytán úgy meggyarapodik, mint ahogyan a Deber akácosában ekkorára az ibolya bokrocskák megsokasodnak.

Sokáig nem értette azt sem, hogy ez a nagykamasz Szabó Gyuri, meg a cimborája Kovács Misi, miért legyeskednek, kujtorognak kisházuk környékén úgy, mintha ezen a tájon ingyen adnának valamit. Mikor aztán megértette, meg is ijedt nyomban. Amikor Sárika levetette téli ruháit, volt mit nézni még neki is.

Ezek a szűrös szemű legények meg a ruhán is képesek átlátni. Ha meg a téli ruházatát is leveti, van is mit nézni rajta.

Sárikának egyetlen tél alatt olyan kicsiny lett blúzocskája, mint amilyen hozománya.

Azt pedig elhíhetjük, hogy nagyon kicsiny volt.

, Mellének két kicsiny halma úgy gömbölyödött a blúza alatt, mint a májusi eső után a Lánytó erdőrészen az avar alatt a finom gomba növekedik.

Szégyellette is ő ezt nagyon. Ilyenkor amúgy is pirosposzsgás arca még pirosabb lett, mintha neki ezért szégyenkeznie kellett volna.

Jól állt neki ez a piros arcocska, mely hamvasabb volt a leghamvasabb kék szilvánál, amely a Bentelek fáin termett.

Julis nene, miután megértette mi az oka ezeknek a legényeknek házuk előtti kujtorgásaikkal, elgondolkozott és hangosan morfondírozott magában:

–Bizony megnőtt a lányom! Tavaly még csak kisfiúk locsolkodtak ibolyafőzettel, és nekik locsolkodás után elég volt egy piros tojás. De ezek a nagykamaszok már rózsavízzel locsolkodnak, és őket már illik meg kínálni egy

kis étellel és itallal is. És miután ezeket így végig gondolta, összecsapta két kezét feje fölött:

*–Holnap már húsvét van!—*ezt olyan kétségbeesetten mondta, mint akinek még lenne mit tennie, ha erre korábban jön rá.

Pedig akkor sem tudott volna, olyan finom kalácsot sütni, és finom kocsonyát főzni, amivel ezeket a nagyfiúkat már illik meg vendégelni, mert nem volt miből.

Addig töprengett, hogy elindult a szomszédja felé és miután benyitott annak kapuján előállt kérésével:

*–Pannikám! Két tányér kocsonya kellene nekem! Nem számítottam nagylegények locsolkodására, de valami azt súgja nekem, hogy egy--két legény beténfereg a portára, és nem tudom őket megkínálni.—*adta elő olyan félszegen mondókáját, hogy a szomszédasszony máris sajnálni kezdte szegény özvegy szomszédját.

—Keveset főztem most én is ! Nem hiszem, hogy nekünk elég lesz.

Én csak kölcsönbe kérem. Holnap már visszaadom! Úgysem kell ezeknek a legényeknek, mert mire a falu alsó végétől ideérnek, már teleeszik magukat más helyeken!

Panni nene egy kicsit bosszankodott, de meg sajnálta Julis nenét ezért ezt mondta:

–Hát jól van Julis, adok két tányérral. Holnap majd visszahozod!

Julis nene, miután megígérte, hogy holnap visszahozza, elköszönt és kísé nyugodtabban ballagott hazafelé, kezében a két tányér kocsonyával, mert így már nem kellett félnie attól, hogy a betévelygő locsolkodókat semmivel sem tudja megkínálni.

Az bizony ugyancsak nagy szégyen, ha a rózsavízzel locsolkodó legény úgy hagyja el a lányos házat, hogy valami jófajta étellel—itallal meg sem kínálják.

Ez a szégyen olyan gyorsan terjed a faluban, mint a Deber akácosában az avartűz száraz tavaszokon, amikor a gondatlan emberek miatt, az meggyullad. S ha ez így van, akkor megérthetjük Julis nene megnyugvását amint a két tányér kölcsönkapott kocsonyával hazaérve könnyebben szenderült álomra.

Másnap korán ébredt. Talán, azért mert álma nyugodt volt, vagy talán azért, mert a kakas is korábban kukorékolt, mintha ő is locsolkodásra indulna a falu utcáin

Egy percre még ágyban maradt. Ez alatt az idő alatt átgondolta, hogy kellően készített el mindent erre a nagy ünnepre.

Már egy héttel előtte kimeszelte házikóját kívül és belül, amely így olyan fehér volt, hogy egy légypiszkot meglehetett volna látni rajta, de koratavaszon a legyek még a kőfal repedéseiben várták a melegebb időt. Persze, minden munkájában segített Sárika. Ő mázolta fel a tisztaszoba földjét, az ámbitust és persze a meszelésből is kivette a részét. A tisztaszoba ragyogott. Ide várták a locsolkodókat. Azokra már nem kellett sokáig várni, mert amint a Gyürtető mögül a felkelőnap bekukkantott a faluba, innen-onnan, lányok sikoltásai hallatszottak.

Amin nem lehet csodálkozni, mert a cudar legények és fiatalemberek mulatságosabbnak tartották azt, ha a gémes és kerekes kutak vizéből ejtik meg a locsolkodást.

Márpedig a kút vizét nem melegítette fel a kelőnap sugara, és más sem, ezért aztán ugyancsak csiklandozta a lányokat, fiatalasszonyokat amint bőrüket áztatta.

Azért nem kell mindjárt kétségbeesetten sajnálni a sikoltozókat, mert a locsolkodás után dicsekedtek, hogy ez, meg ez a cudar legény, úgy meglocsolta, hogy még a bugyogója is csuromvizes lett, és aznap többször át kellett öltöznie.

Sajnálni csak azt kell, akit sem kútvízzel, sem ibolyafőzettel, sem rózsavízzel nem locsoltak meg. Ők sajnos szárazak maradtak és szomorúak. Reménykedhettek abban, hogy jövőre nekik is ruhát kell cserélni, és akkor a boldogságtól valóban kivirulnak úgy, mint a Felsőpart pázsitja a májusi esők után. De addig még várni kell!

Sárikának nem kell a következő húsvétig várnia. A rácsos kiskapu nyikorgása figyelmezteti a ház lakóit, hogy valaki, vagy valakik bejöttek a portára. A kisablakon kikukkant az udvarra, ahol Szabó Gyuri és Kovács Misi félénken jönnek az ámbitus felé, ahonnan bármikor beléphetnek a pitvarba a kopogás után. Ekkor lesz Sárika még pirosabb, és dobban a szíve még nagyobbat az ajtó belső oldalán.

A kopogásra pedig nem kell sokat várni, mert máris hallható, bár kisé félénken.

Ekkor, Julis nene ujjával megérinti Sárikát, aki megszeppent és nem akar mozdulni, mintha a locsolkodóktól félne. Pedig a kisablakon keresztül láthatja, hogy a locsolkodók kezében semmilyen vízzel tele vödör nincsen. Van ám rózsavizes üveg, amelyet bátortalanul szorongatnak. Az a csoda, hogy össze nem roppan kezükben.

--*No! No! Mire vársz? Nyisd már ki azt az ajtót!*—halja a bátorító szavakat és kinyitja a pitvar ajtaját.

--*Adjonisten jó napot Julis nene!*—fordul a ház asszonya felé a Gyuri legény, és süvegét szorongatja bal kezével, míg jobb kezével a rózsavizes üveget fogja úgy, hogy látszódjon belőle valami.

--*Adjonisten édes fiam! Mi járatban vagytok?*

--*Locsolkodni jöttünk! Szabad-e locsolni?*—szólal meg a Misi legény is, bizonyítva azt, hogy ő sem néma legfeljebb bátortalanabb Gyurinál, hogy csak másodiknak szólalt meg.

--Hát aztán tudtok-e valami verset mondani, vagy csak úgy nekiestek a lányomnak, és már locsoljátok?

--Tudunk bizony!—vágta rá a Gyuri legény.

--No, akkor gyertek beljebb a szobába!— tessékelte a ház asszonya őket a csak a vendégek részére megszépített tisztaszobába.

Amikor beléptek, mind a ketten kihúzták magukat, összetették bokájukat, majd a Gyuri legény hallatta hangját:

*„Én kiskertész legény vagyok,
Rózsavízzel locsol...ko... dok.
Szépen kérem az apját
De még szebben az anyját
Adja elő a lányát
Had öntsem meg a haját
Hogy viruljon a haja,
Mint a pünkösdi rózsa.”*

Miután, kisebb elakadás után, befejezte köszöntőjét, Julis nenétől odább lépett Sárika elé, és a rózsavizes üveg tetejét lecsavarva, a piruló lány hajára locsolt az illatos rózsavízből. A szemérmes lány két ágba font haja nemcsak szebb lett, hanem még illatosabb is. Ez az illat gyorsan tovaterjedt a tisztaszoba levegőjében, amely ettől olyan kellemes illatú lett, mint amikor a virágzó akácerdő illata a falut körülvevő dombokról beáramlik a völgyben hosszan elnyúló faluba.

, Alighogy Sárika minden bátorságát összeszedve megköszönte a locsolást, a Misi legény kezdett bele köszöntőjébe:

*„Zöld erdőbe jártam
Kék ibolyát láttam,
El akart hervadni,
Szabad-e locsolni?”*

A versike elmondása után ő is meglocsolta Sárikát, csak a másik hajfonatát.

Most már Julis nenén volt a sor, hogy a locsolkodókat megkínálja abban reménykedve, hogy úgy sem fogadnak el semmit ezek a szégyenlős legények.

Ezek szerelemből jöttek locsolkodni. Láta ő ezt bátortalan viselkedésükön. Ha pedig ez így van, akkor nincsen mitől félnie, és főleg nem kell féltetnie Panni szomszédasszonya kocsonyájának az elpusztításától.

Bezzeg a locsolkodóknak nagy része csak azért járkal a faluban össze-vissza locsolkodni, hogy jókat egyen-igyon és kapjon pár forintot a festett tojás mellé. Ők a kéregetők, akik mindenhová benyitnak még akkor is, ha annál a háznál csak férfiember lakik.

--Ennétek-e valamit galambocskáim? -kérdezte bátortalan vendégeit, bízva abban, hogy azok nem fogadják el a felkínált ételt, mivelhogy igen bátortalanok.

--Köszönjük, de nem vagyunk éhesek!—szabódott a Gyuri legény.

--No, azért mégiscsak hozok be egy kis kocsonyát.—mondta már csak azért is, nehogy koldus szegénynek nézzék és már ment ki a kamrába. Miután behozta letette az asztalra. Egyik tányérral a Gyuri legény elé, másikkal a Misi legény elé. Amint letette, a kocsonya rezegni kezdett. A porcogós fül darabkák, köröm darabkák, a paprikás zsírral borított megkeményedett kocsonyával együtt, még rezegtek egy ideig, majd rezgésük megállt. A finom kocsonya illata átjárta a tisztaszoba levegőjét, amely szobában már csak Julis nene remegett, a kocsonyáért való aggódásában. Azonban bármennyire aggódott, nem kerülhette el a következő szavakat:

--Egyétek csak galambocskáim! Van ebben minden, amit jónak lehet mondani. Van ebben porcogós fül, köröm darabkák, de még a ropogós farkából is van belefőzve, paprikával, borssal, fokhagymával fűszerezve.

A két locsolkodónak még e nélkül is összefutott a nyál a szájukban. Hogy ezeket a dicsérő szavakat hallották, még inkább megkivánták a fenséges, és kíváncsú, piros paprikával színezett ételt.

Pedig már előre eldöntötték nem fogadnak el semmilyen ételt és italt, nem úgy, mint némely éhenkórász locsolkodó, aki csak azért kopogtat be mindenhová, hogy tele egye magát, és nagyokat kortyoljon, bőföggön.

A Gyuri legény azonban most mást gondolt:

-Ha nem fogadom el, mit mond majd Julis nene?

Talán azt, hogy válogatós vagyok?

Vagy talán azt gondolja, utálok a főztjét?

Ez bizony sokkal rosszabb minden más véleménynél! Ezért aztán egy merész mozdulattal felvette a kanalat a tányér mellől, és belenyomta a kocsonyába annál a résznél, ahol a legfinomabb porcogós fül merült el majdnem teljesen, paprikás zsírral borítottan.

A Misi legény, hasonlóképpen cselekedett.

Julis nene döbbenten állt. Sem szólni, sem mozdulni nem tudott. De mit tudott volna tenni? Ő kínálgatta vendégeit, akik jó vendégek akartak lenni, ezért a felkínált ételt végül mégiscsak elfogadták.

---Mit mondok én a Panni szomszédasszonynak?

Hogy mondom meg neki, hogy ezek a cudar legények nincsenek tekintettel semmire, csak felfalnak mindent, amit eléjük raknak? –sóhajtozott és kábultan ment kifelé a tisztaszobából, hogy ne lássa, ne hallja a porcogós fül további ropogtatását.

KIRÁNDULÁS A BERKI MALOMBA.

Nagyon megörült, amikor az édesapja azt mondta, hogy elmehet vele búzát őröltetni a Berki malomba.

Efféle kirándulásra mindig kapható volt. Unta már a tíz-tizenkét éves játszótársaival elkövetett újabbnál-újabb csínytevéseket.

Ezeknek a csínytevéseknek legtöbbször szülői fenyítés lett a vége. Ezt nevezte ő nadrágszíjfenyítésnek, ami után több napig sajogtak a fenyített testrészei.

Már napokkal előtte lázas izgalomban teltek napjai, és túlságosan szűknek érezte helyét a faluban.

Ha a társaival történt játszás során a Nagyvölgy-tetőre feljutott, nem mulasztotta el, hogy a ragyogó kilátást ki ne használja.

A domb tetejéről szemlélgette a távoli hegyeket, falvakat, amelyek ilyen magaslatról nézve nem tűntek olyan távolinak.

Most, hogy feljutott, figyelt a Berki malom irányába, amit Andornaktálya dombjai eltakartak a szeme elől.

Nehezen közeledett az indulás napja, amit az édesapja csütörtök éjféli utánra tűzött ki.

—*Már csak hármát kell aludni!*—biztatta önmagát folyvást, míg végül elérkezett az indulás előtti utolsó délután.

A szekeret kihúзва a fészer alól, megkezdték a búzával teli zsákok felrakását a szekérre. Ezt követően pedig az útravaló élelemre, vízre, takarókra került a sor, hiszen két-három napos út volt kilátásba.

Ő, be-beszaladt az istállóba, hogy a teheneknek enni-inni adjon.

A **Virág** nevű tehenük hosszú, égneke álló szarvával többször feléje fordult, óvatosan figyelve a buzgólkodását. A nagydarab szürkés-fehér színű magyar tarka tehén—a fején óriási szarvaival—nem tudta mire vélni a serénykedését, ami eddig szokatlan volt számára, hiszen a szülőktől kapott fenyítéseket nekik adta tovább.

A másik tehén a **Lámpás**, csak nyeldeste szorgalmasan az eléje rakott takarmányt, mintha sejtette volna, hogy az ebből nyert erőre hamarosan szüksége lesz.

Édesapja közben nagy gondossággal foglalatoskodott a szekér körül. A petróleummal teleöntött viharlámpát kötözte fel a szekér oldalára, amire majd nagy szüksége lesz az éjszakai órákban, a rossz állapotú földutakon haladva a Berki malom felé.

A nyolcvan centiméter hosszúságú kisbaltát különös figyelemmel helyezte az ülés mellé, hogy mindig kéznél legyen.

Ennek fontosságát csak a későbbiekben értette meg, hiszen most—a háború után—mindenfelé elszaporodtak a rablóbandák.

Szomolya—Novaj—Ostoros—Andornaktálya környéki földúton alig pár hete—az éjszakai órákban—gyilkolták meg Cs. Jánost, aki az egri vásárban eladott ökreinek árával igyekezett hazafelé Szomolyára.

Úgy gondolta, errefelé biztonságosabban hazaérhet falujába, mint a rövidebb úton, az erdőn át.

Sajnos tévedett! A tetteseket soha sem sikerült elfogni.

Az ilyen gyilkosságok, rablások nagyon elszaporodtak, és rettegésben tartották az utak vándorait.

Éjszaka különösen veszélyes volt az ilyen út, de nekik már pirkadatra ott kellett lenni az őrlésre vitt búzával, ezért nem válogathattak az időpontban.

A búza őrlésére sokat kellett várni, mert ebben a vízimalomban őrölték a legfinomabb lisztet a környéken, ezért itt mindig sokan őröltették búzájukat.

A Júniusi Nap, sugarainak erejét veszelve, bíborszínű korongjával bukott le a Nagy völgy tető mögött. Ők is lefeküdtek, álomra hajtván fejüket a gyorsan közeledő éjféli indulásig.

A közeli indulás izgalma miatt, nem igen jött az álom, csak rövidebb bókolasok zavaros álmokkal.

Nem bánta, amikor az édesapja ébresztő kezét érezte a vállán:

—*Ébredj fiam! Ébredj, mert mi leszünk a legutolsók a malomban!*

Ezekre a nőgató szavakra kiugrott az ágyból és igyekezett minél hamarabb felöltözni, nehogy az ő lelkén száradjon a búza őrlésének esetleges elmaradása.

Az édesanyja segített a gyorsabb öltözködésben, mert Pistike még olyan kábult volt, hogy egyedül csak hosszú percek alatt lett volna képes felöltözni, az idő pedig rohant és ezért igyekezni kellett. Az éjszakai hűvös idő miatt pedig ajánlatos volt felöltözni.

Miután mégiscsak sikerült elkészülni, édesapjával—Péter bácsival—elfoglalták helyüket a szekérülésdeszkájára terített pokrócon és elindultak az átláthatatlan sötét éjszakába a nyikorgó szekérrel.

Az édesanyja aggódó hangját hallották mögöttük:

—*Vigyázzatok magatokra!*

A megrakott szekér nyekergése mellett, már ezt is csak alig hallották.

Csillagos volt az égbolt, de mégis sötét. A Hold még a későesti órákban lecsúszott az ostorosi dombok mögött. Egy-két kutya vonyított csupán. Talán korainak találták az indulásukat ezért restelltek igazából még ugatni is. Így az ő kellemetlen vonyításaik mellett kapaszkodott fel a tehenes szekér az Ortás út tetejére. Ezzel a falu utolsó házai elmaradtak mögöttük, a kutyák vonyításával együtt.

A *Virág* és a *Lámpás*, ide-oda himbálódzó járassukkal vontatták a búzával megrakott szekeret, ami úgy tűnt alig halad valamicskét a Berki malom felé vezető földúton.

A viharlámpa kanóca pislákkolt csupán az ide-oda himbálódzó lámpa kormos üvege mögül, amely úgy nézett ki, mintha valami kísértet kezében világítana.

Az édesapja leakasztotta a gyeplő végét a löcsről és azzal paskolta a tehenek hátát, fürgébb mozgásra serkentve őket. Azok azonban ettől nem mentek gyorsabban, nekik mindegy volt mikorra érnek a malomba. Nem idegesítette őket a búza őrlése, tartották magukat az előbbi lassú tempóhoz.

Pistikének úgy tűnt, mintha menetközben is tudnának aludni. Mikor a szijostor előkerült, *a Virág* hátrafelé rúgott egyet, amint a hátán érezte annak suhintását, ezért aztán fürgébben kapkodták a lábukat.

A nyakukon lévő járom már recsegni kezdett, ezért édesapja nem suhintgatta őket az ostorával tovább, nehogy a járom még az úton eltörjön.

Már Novajt elhagyták, de a keleti égbolton semmi jele sem látszott a pirkadatnak.

A sötétséget szemük már megszokta, de egy bizonyos idő múltán, a közelebbi fák körvonalai igen halványan már látszottak. Az édesapján valami nyugtalanságot vett észre, aki óvatosan a balta után nyúlt és megállította szekeret.

Megszeppenve figyelte apja mozdulatait, amint a baltát markolászta, miközben belekémlelt, fülelt az éjszakai csendbe. Leszállt a szekérről és úgy figyelte a sötétséget, amely csak nagyon lassan kezdett ritkulni.

—*Mi baj van?* —kérdezte aggódva, mert úgy érezte, mintha apja félne valamitől, pedig ő nem szokott félni.

—*Psztt! Maradj csendben!* —mondta és feszülten tovább figyelt. Ezután óvatos lépésekkel előre ment, de előtte halkán ráparancsolt; *maradjon csendben.*

Félni kezdett. Halott ő már útonállókról, rablókról, ezért moccanni sem mert a helyéről, hiszen nem volt ő sem bátrabb, mint a többi tíz év körüli gyerek. Úgy érezte, hosszú percek telnek el, mire az apja végre visszajött.

Apja nem szólt semmit hozzá, csak a teheneket nógatta remegő hangon:

--Gyerünk Virág, gyerünk Lámpás!

Erre a tehenek ismét elindultak a búzával megrakott szekérrel.

Apja a lassan gördülő szekérről folyamatosan tovább figyelt, hallgatta és kémlelte az áthatolhatatlan sötétséget, amit alig észrevehetően kezdett koptatni a kelet felől közeledő pirkadat.

Ez a nyugtalanság volt érezhető mindaddig, míg a keleti égbolton végre megpattant az Ég burka, hogy helyet adjon a közelgő hajnalnak.

Még alig derengett valamennyi halvány világosság, amikor a pacsirták magasba emelkedve köszöntötték a felkelő Napot, amelyet még csak ők láthattak, de az út vándorai nem. Az édesapja beszédesebb lett, így mesélni kezdte, hogy valamikor még sok volt a rabló, de most már nem kell félni tőlük.

Pistike azonban az előző eseményekre gondolva, ezt nem hitte el neki, de már ő sem félt, mert a Nap korongja—ha vörösen is—kibukkant a dombok mögül.

Így már nemcsak a pacsirták láthatták, hanem ők is. A virradat eljövetelére mind a ketten megnyugodtak. Látta, hogy apja el-elbóbiskol a szekér ülésén és talán ettől ő is nyugodtabb lett, és csendben lecsukódtak szemhéjai.

Akkor ébredt, amikor édesapja megállásra szólította teheneit, hogy az andornaki domb tetején a szekér kerekét, a kerékkötő láncsal megkötözzék a fékezéshez, a közeledő lejtő miatt.

A domb tetejéről már látszott a vízimalom, a hosszan kigyózó Eger patak partján, amelynek duzzasztógátjában, a rávetődő napsugaraktól csillogott a víz felülete.

Északi irányban Eger város templomainak tornyai csillogott a kelő Nap sugara. Már járt a városban. Akkor az erdők közötti földúton ment a szüleivel, amely mindössze nyolc kilométer hosszúságú a falu és a város között. A láncsal megkötözött kerék

csikorgott és fékezte a kereket a meredek, kavicsos domb oldalán, amíg a völgybe le nem értek. Innen már csak pár száz méter útjuk volt a malomig.

A malom környékén már sok szekér várakozott búzával megrakottan. Megelőzték őket, hiszen azok mind lóval vontatott szekerek voltak, csak ők érkeztek tehenes fogattal.

Megnézték őket, amint az ide-oda csámpázó tehenekkel becommogtak a malom udvarába.

—*Honnan jöttek bátyám?* —kérdezte egy lovas szekeres ember az apját megszólítva.

—Szomolyáról! —válaszolta a kíváncsi embernek Péter bácsi.

A teheneket kiszabadították a járom kemény szorításától, és a szekéroldalához kötözték, miután az abrakosukat elővéve, egy-egy nagy adag terményt tettek beléje, hogy had falatozzanak. Megérdemelték, hiszen hegyen-völgyön át ők vontatták a malomig a búzával megrakott szekeret.

Ez után, Péter bácsi bement a malomba, hogy a búza őrlését megbeszélje a molnárral, Pistike pedig a malmot bámulta, hiszen soha nem látott még ilyen szerkezeteket.

A hatalmas kerék lapátjaiba dült a víz a patak duzzasztó gátjából.

A mohától zöldes kerékóriás, forgása közben zakatolt, és egy fogaskerekes tengely segítségével vitette be az erejét a malom belsejébe, ahol a terményeket őrölték.

Bent –a malomban—különböző kerekek, tengelyek, szíjak adták tovább a forgatóerőt nagy zakatolás és dohogás kíséretében.

Az emberek egy észe öntözte a búzát a mohó étvágyú garatba, míg mások a megőrölt lisztet engedték nagy gondossággal a zsákokba.

Pistike itt értette meg igazán, hogy miért lisztes a molnár, mert a levegőtől kezdve a szerkezetekig minden olyan lisztes volt, mint amilyen vörös volt cseresznyésükben a cseresznyefa és környéke, amikor a seregélyek a cseresznyét megdézsmálták.

Kiment a malomból, mert máris úgy nézett ki, mint egy igazi molnárlegény a fehér ruhájában.

Ez idő alatt az édesapja beszélt a molnárral, aki másnap hajnalra ígerte a búzájuk őrlését. Ezért aztán volt idejük pihenni bőven, a következő nap hajnaláig. Édesapja a tehenek etetéséhez kezdett, ő pedig ismerkedett a malom környékével.

A gát duzzasztó vize egy-két méter mélységű lehetett, fürdésre alkalmas tiszta vízzel, amelyben a városi gyerekek úgy úszkáltak, mint a halak. Ő azonban nem mert fürödni, mert nem tudott úszni.

Ennyi vizet ő még soha nem látott, hiszen a szomolyai Kánya patak vize legtöbbször bokáig alig ért, így nem tanulhatott meg benne úszni. Irigyelte a városi gyerekeket, akik minden félelem nélkül ugrottak be a duzzasztó mély vizébe.

Szerteszéjjel csapódott a víz amint beugrottak, majd rövid időre elnyelte őket, aztán újra feljöttek a felszínre.

—*Ugorj be!* —biztatta egyikük, látva rajta, hogy kedve lenne egy kis fürdőzéshez.

—*Most nincsen kedvem.* —válaszolta, mert az igazságot nem merte megmondani nehogy lenézzék, amiért még úszni sem tud.

A fürdőzőktől távolabb halak dobálták magukat a felszínre. Még távolabb, vadkacsákat látott békésen úszni a víz felszínén.

Az ő faluja határában nem volt tó, így hal és vadkacsa sem, ezért még sokáig figyelte őket.

A Nap már lemenőben volt. A városi gyerekek abbahagyták a fürdözést és hazafelé indultak.

Az édesapja a szekér mellett készített fekhelyet szénából az éjszakai alváshoz. Álmosak voltak, ami az előző éjszaka miatt érthető volt.

Ők a szekér egyik oldalán, míg a tehenek a másik oldalán pihenték fáradalmaikat.

Édesapja korán kelt, a búza őrlése miatt, ő azonban még tovább aludt a jó, puha szénaágyban, a meleg pokrócok alatt.

Amikor felébredt már megőrölték a búzájukat. A zsákok ott sorakoztak liszttel és némi korpával telve a malom külső falához támasztva.

Pistike megtapogatta zsákokat, amelyek még melegek voltak a frissen őrölt liszt miatt. Jóleső érzéssel gondolt az új őrlésű lisztből készülő meleg cipóra, kalácsra, amely így egy ideig biztosítva látszott.

Felrakták a szekérre a zsákokat és ezzel a hazaindulásra készen álltak.

A tehenek is kipihenték magukat, miután megették a frissen őrölt korpából az abrakjukat, ezért a hazaindulásra készen álltak, amit talán már ők szintén vártak.

Még az idő is nekik kedvezett. Nem kellett már félniük semmitől és senkitől, mert a napsütötte tájon, madárénekek kíséretében, ballagtak a hazafelé vezető úton, amit nappal elkerülnek az útonállók.

Novajt elhagyva—közel Szomolyához—a delet kongató déli harangszót hallották, annak ellenére, hogy a faluból még semmit sem lehetett látni, a falut rejtegető Nagy völgy tető miatt.

A nagyon ismerős táj miatt tudták, nem rejtegetheti előlük sokáig, és a következő percben, előbukkan majd a falujuk, a templomával a völgyben, hosszan elnyúlva.

Talán a déli harangszó varázslatos hangjára, elindult a legelésző csorda, a Felső partról a Csereszlyuki delelőhely irányába.

Az első tehén nyakában a kolomp szólt. Tisztes távolságban követte a csordát a birkanyáj, amelyet egy pulikutya nagy buzgalommal terelgetett a juhász fütttyentéseire. Utánuk a disznónyáj következett. Mintha még nem lettek volna elég sárosak, igyekeztek a hűvöst adó pocsolyás rét felé, ahol kedvükre dagonyázhattak a déli forróságban.

Legvégén a kecske nyáj következett, élén a Berci nevű bakkecskével, amely most is olyan haragosan nézett az út vándoraira, mintha valamelyik anya kecskét akarnák elszeretni tőle.

Ennek a bakkecskének még a pusztá látványa tiszteletet parancsolt. Nem mert volna senki kikezdeni vele. Aki mégiscsak kikezdett, az örökre megbánta.

A kecskepásztor—az öreg Zakkar bátyó—a kalapjához emelte kezét és így üdvözölte az apját, aki kezével szintén kalapjához bökött a viszont köszönésképen.

Amikor a nyájak mind elvonultak előttük, szabaddá vált az út, és folytatták útjukat a már csak pár percig tartó hazafelé vezető úton.

A Vitéz kutyájuk már messziről megismerte, a szekerük, számára már nagyon is ismerős nyikorgó hangját, és futott sebesen eléjük.

Nagy farkcsóváltatás mellett nyüsztített és ugatott egyszerre, talán azért, hogy korholja őket, amiért két napon át nem találkozhattak.

Nyüsztíteni azért nyüsztített, hogy hűségéről továbbra is biztosítsa őket, ugatni meg azért ugatott, hogy korholja őket, amiért napokig elhagyták gazdái.

Persze ez az ugatás lehetett örömugetés, hogy így üdvözölje az érkező gazdikát.

Talán nemcsak az érkezésüknek szólt mind ez, hanem a következő hetek jó falatjainak, amely most a szekérrel a portára beérkezett.

Bárminek szólt, mindannyian megörültek, hogy végre itthon lehetnek, mert most is bebizonyosodott, hogy mindenhol jó, de legjobb itthon, mert csak itthon tud igazán megpihenni a test, és a lélek.

PESTA BÁTYÓ ADÓJA.

Gyuri sógor az alsó Bentelek felől ballagott hazafelé a vállára akasztott nagykapájával, amikor a Toter mama

házánál elérte azt a keskeny földutat, amely az Angolaj felől csatlakozott az Ortás útra, az alvégi utca végéhez.

A kapája olyan fényes volt, hogy az első ránézésre tudni lehetett, a gazdája nem henyéléssel töltötte a nap első felét. Ezért aztán gondolni lehetett arra, hogy az óta sok dudva, muhar és másféle gaz lankadozik a májusvégi napsütésben.

A földúton haladtában arra lett figyelmes, hogy semmilyen nyom nem látszik annak porában a tegnapi napról, de még a mai napról sem. E helyett simára boronált utat talál olyan tisztán, hogy egy pillanatig azon töprengett rá lépjen-e, össze lépegesse-e ezt a szépen elsimított poros földutat.

Korgó gyomra azt diktálta, lépjen csak rá minél előbb és minél előbb falatozzon abból az ebédből, amelyet élete párja—Rozál nene—ezen időtájra egészen biztosan megfőzött.

Miután mégiscsak rálépett, tett egy párlépést, és máris visszatekintett oda, ahol már csak az ő mezítlábas nyoma látszott az út porában.

Először csóvált a fejével egyet-kettőt, majd telve kíváncsisággal tovább indult, hogy vajon meddig vezet ez a szépen boronált út, amelyen még egy macska, de még egy egér lábnyomát is meglehetne látni, ha valamelyik égernek kedve lenne rálépni.

Nem kellett sokáig mennie—talán még annyi ideig sem, amíg a vadgalamb átrepül a faluja felett, amikor azt látja, zöldlevelekkel tele csipkebokor csomója hömpölyög előtte, elsimítva földút porát.

Először azzal próbálkozott, hogy jobb, vagy baloldalon elébe kerül a csomónak, de az a keskeny utat teljesen beterítette úgy, hogy sem jobbra, sem balra nem hagyott annyi helyet, hogy ő elférjen mellette.

Márpedig a csipkebokrot csak kellő távolságra érdemes megközelíteni, mert az olyan, mint Rozál nene, aki Gyuri sógorba még akkor is beleköt—belekapaszkodik—ha kellő távolságra van tőle, nem még, ha érinti.

Ilyen tapasztalatokkal a birtokában nem próbálkozott tovább, hanem rákiáltott a csipkebokrot húzó személyre, akiből semmit sem látott, de feltételezte, hogy valami emberi lény húzza:

—*Hé! Jó ember! Engedjen már el, mert vacsorára sem érek haza, nem még az ebédre!*

Erre a kiabálásra a szűrös csipkebokor csomója nem mozdult tovább, így Gyuri sógornak lehetősége nyílt arra, hogy a bokorcsomó mellett elhaladva meggyőződhesen, milyen erő mozgatta azt ez idáig.

Ott bizony, egy ziháló tüdejű embert látott, aki egy kötélدارabot a vállán általvetve húzta a tüskés gallyakat:

—*Pesta bátyám! Hová húzza ezt a haszontalan bokrot?* —kérdezte miután felismerte a bokor húzóját.

—*Hová húznám? Hát a beszolgáltatásba!*

Ha meg nem fogadják el, ráteszem a keritésemre, amit ezek a cudar gyerekek, meg a kuttyák már annyira letapostak, hogy laposabb, mint a kánikulában a Felső part száraz fűvén legelésző csorda bármelyik tehenének a hasa.

Pesta bátyó jobban tette volna, ha az adóval, és a beszolgáltatással nem viccel, mert amint hazaért Borcsa mama egy adópapírral a kezében várta. Ebből is látható, hogy rossz dolgokat nem érdemes még vicc formájában sem emlegetni:

—*Nézd! Miféle hatvan forintról szól ez az írás?* —nyújtotta oda az írományt férje-ura orra alá úgy, mintha ő többet értene az olvasás tudományához. Pedig ő sem tudott jobban olvasni.

Az életük folyásához nem volt szükségük ahhoz, hogy olvasni tanuljanak. Elég volt az, ha számolni tudtak

annyira, hogy reggelente megszámojják a tyúkokat, hogy az éjszaka folyamán mennyit vitt el belőlük a görény.

Pesta bátyó forgatta kezében a papírt, aminek az lett az eredménye, hogy rájött, valami hatvan forintról szól a papír. Vagyis, ő sem tudott többet, mint Borcsa mama.

—Hát hallod—még én sem tudom miféle hatvan forintról, szól ez az írás!

Az is megeshet, hogy ennyi pénzt adnak, csak be kell érte menni! —jelentette ki bizakodóan és máris viszketést érzett tenyerében erre a pénzre gondolva.

—*Akkor meg ne halogasd az időt, hanem máris menjél be érte a községházára, mert még másnak adják od!*. —mondta Borcsa nene nagy bölcsen és nógatta urát a mielőbbi indulásra.

Az öreg nem tétovázott sokáig, hanem a régóta zsírosodó kalapját megigazította a fején és kezében a becses irománnyal elindult a községházára.

Amikor bekopogott a hivatal ajtaján, illő módon emelte le sok vihart látott kalapját, amely soha nem ázott át. Ez köszönhető az évek óta ráarakódó koszos zsírrétegnek, amely a hosszú évek alatt úgy rakódott rá, mint arcára a ráncok rakódtak észrevétlenül.

A bütykös ujjával történt bátortalan kopogás után, végül benyitott a hivatal ajtaján.

Az elnök elvtárs az ajtóval szemben ült egy széken, és Mancikának—a titkárnőnek—diktált igen fontos jelentést a járási főelvtárs részére.

Amikor Pesta bátyó benyitott, egyik kezében a kalapját, másik kezében a fontos irományt rezegetve, csendesén köszönt:

—*Szabadság, elnök elvtárs!*

—*Tessék! Mi a baj?* —szegezte neki a kérdést, a fontos jelentést diktáló elnökelvtárs anélkül, hogy egy „szabadsággal” visszaköszönt volna az öregnek.

—Csak azt kérdezném, mikor fizetik ki ezt a hatvan forintot? —nyújtotta át a kezében rezegtetett irományt.

Az elnök elvtárs, miután kezébe vette az iratot, úgy váltogatta arcának színét, mint a kaméleon, majd dühösen rákiáltott az előtte toporgó emberre:

—Van-e magának esze?!

Tudja, egyáltalán miről szól ez az írás?

—Hát a hatvan forintról, amit én kapok!

—Nos, hát tudja meg az elvtárs, hogy ezt a pénzt maga adja nekünk, mert ennyi adóval tartozik! —az elnök elvtárs ezt már úgy kiabálta, hogy Mancika aggódva csillapította:

—Ne tessék idegeskedni, mert legutóbb is ettől lett baja, attól ment fel a vérnyomása!

—Hogy az ördögbe ne idegeskednék, amikor ilyen emberek vannak, akik azt gondolják, hogy a községi tanács egy jól tejelő tehén, amit állandóan lehet fejni, mert annak a teje kifogyhatatlan.

—Az elvtárs fizet, nem mi! —rágta szájába Pesta bátyónak a tényállást az elnökelvtárs ismét, csak most már kezdett kékülni arca a dühtől.

Ezekre a szavakra az öreg kétségbeesetten mondta:

—De elnök elvtárs! Ha a kutyám, meg a macskám az összes bolháját kirázná magából, és tíz fillérért el tudnám adni darabját, akkor sem lenne hatvan forintom!

Hát akkor miből fizessem meg a hatvan forintot, amit azt sem tudom, miért kell, hogy fizessem, amikor nincsen semmim sem?

—Az már a maga baja! Ha egy héten belül nem fizet, küldöm a végrehajtót, aki majd lefoglalja a hatvan forintot, kamatostól!—válaszolt az elnök dühösen és távozást intett, közben a szabótálást emlegette, és az érte járó internálást.

Bárki azt hihetné, Pesta bátyón úrrá lett a félelem és a bánat, amikor kilépett a községháza ajtaján annak

tudatában, hogy a végrehajtók jelennek meg a portáján hamarosan.

Legfeljebb csak szomorú lett, amiért pénz nélkül kellett hazamennie.

A végrehajtóktól meg nem kellett félnie. Mert ahol nincsen elvonnivaló, onnan senki sem tud elvenni, még ők sem.

Nádfedeles kis háza kívül, belül málladozott. Ha a házikó picinyke ablakán valaki benézett, nem látott ott bent semmi értéket. De, ha be is menne valaki, egy durva asztalt látna a szoba közepén, amit a mellette lévő lócával együtt, Pesta bátyó faragta valamikor, egy életlen baltával.

Az asztalhoz közel egy rozoga ágy áll, amelyen a kopottas dunnahuzat úgy engedi magából a maradék pelyhet, mint télen a hópihéket hullatják magukból a szürke fellegek.

A szoba sarkában—télidőben—egy vaskályha pőfékeli magából rendületlenül a füstöt. A füst persze a rossz kémény miatt, szívesebben marad a szobában, mint a szeg-zugos nyíláson az ég felé távozna.

Így aztán, csak ilyenkor—nyáron —nem füstöl, amikor nem gyújtanak benne tüzet.

Hogy mégsem maradjon füst nélkül a szoba, időnként Pesta bátyó pipájából szállnak a bodorfüstök és így az ajtóhoz érkező szünyogok, igyekeznek barátságosabb helyet keresni maguknak.

Borcsa nene már várta az éppen belépő párját:

—*Hoztad-e a pénzt?*

Az öreg addig válaszra sem méltatta, amíg az ágya alatt tartott lórés üveget kétszer-háromszor meg nem nyalta.

Az is lehet, hogy a kinti meleg miatt volt ez neki sürgős, vagy pusztán az elmaradt pénz miatt volt szüksége egy kis vigasztalásra.

—*Még hogy hoztam-e a pénzt?*

Nem ők adják, hanem nekünk kell fizetni az adóba!

—*Nekünk?! Ugyan miután kellene fizetnünk, hiszen alig van egy kis krumpli a kertben, meg az a kiszáradásra ítélt szőlőnk a Méti hegyen.*

—*Lehet, hogy a bolhák után is fizetni kell, amik a Buksi kuttyánkat—no meg a macskánkat csiklandozzák.*
—mondta Pesta bátyó kedélyesen, mintha a végrehajtókkal való fenyegetést már elfeledte volna.

Az lehet, hogy a lőre gyorsabban hatott ebben a meleg időben, és ez okozta a bátorságát, de bátor lehetett attól is, hogy a végrehajtók nem találnak semmi olyat, ami nekik kellene.

Egy kopottas ásó, egy kapa, balta, gereblye egyetlen végrehajtó előtt sem képvisel értéket, hiszen nem azért lettek ők végrehajtók, hogy ilyen szerszámokkal sanyargassák testüket.

Az is igaz, Pesta bátyó sem sanyargatta testét a kelleténél jobban. Annyit megtermelt, hogy nekik úgyahogy elég volt, és lett elegendő élelmük és egy kis lőrējük, többet meg nem termelt.

A falutól öt kilométernyi távolságban lévő szőlőjét művelgette a Méti hegyen, amelyen egy kis kunyhócska állt a gallyakból összetákoltan.

Nem lehetett ugyan rámondani, hogy az egy királyi palota, de arra jó volt, hogy a gyorsan érkező nyári zivatar elől némi menedéket adjon.

A kunyhó körül egy kis konyhakertet alakított ki, ahol a paradicsom, paprika megtermett, a kunyhó előtt bográcsában főzött ételéhez.

A szomszédos erdőben mindig talált finom gombát, amit olyan jól el tudott készíteni, hogyha a végrehajtók a főzés végére érkeznek, mindenképen lefoglalják.

Szerencséjére azonban oda lusták voltak kimenni, így a főztjét ő ehette meg.

Utána egy kis lőrével leöblítette torkát, és máris úgy érezte magát, mint a király a palotájában, vagy a tanácselnök a párnás irodájában.

Sokszor hajtotta álomra fejét a szénával terített kicsi ágyon a kunyhójában, már csak azért is, hogy reggelente ne keljen a faluból szőlőjébe kigyalogolnia.

Itt volt Vendel bátyó kunyhója, ahol a zugpálínkaforrással foglalatostkodó szomszédokat felkereste, hogy a régi idők történeteit egy kis jó pálinka kortyolgatása mellett felidézzék.

Jobban szerette ő ezeket a történeteket hallgatni, mint a kisbíró kiabálását, dobolását bent a falujában.

Bizony a kisbíró sohasem kiabált semmi jót.

Mindig csak azt kiabálta, hogy miből, megnyit kell még az adóhivatalnak befizetni, mert annak a zsákja még a pap zsákjánál is telhetetlenebb volt.

Másnap estefelé azonban mégiscsak hazaballagott. Ha már másért nem, azért mindenképpen, hogy a lőrésorsóját feltöltse lőrével, és tarisznyájába kenyeret, szalonnát tegyen. No meg aztán pipadohánnyal megtömje a dohányos zacskóját, mert egy kis füstölés nélkül még a Méti hegyi levegő sem az igazi.

Így történhetett meg az, hogy a végrehajtók, akik másnap reggel korán nyitottak be a kapuján—még otthon találták.

—*Nyissa ki az elvtárs a kapuját!* —kiabált be egyikük hozzá úgy, mintha olyan zárt kapu állná útját, amin a lakók segítsége nélkül képtelenség lenne bárkinek bemenni.

Pedig, egy kis szellő elég volt ahhoz, hogy a kapu minden emberi beavatkozás nélkül úgy kitárulkozzon, mint a bűnét megbánó vétkes ember, a gyóntatófülke rácsos ablaka előtt. Azonban Pesta bátyó mégiscsak odaballagott kapujához és kitárta előttük kapuját, amely a kenetlenség miatt olyan nyikorgó hangot hallatott, hogy

a végrehajtókban máris felmerült a gyanú—*az elnök elvtárs rossz címet adott, mert itt még kapukenőcsre sem telik, nem még adóra.*

—*Hajlandó-e az elvtárs az adó tartozását most egy összegben megfizetni?*—tette fel a kérdést egyikük az öregnek, aki éppen a bagót rágta és ahhoz, hogy válaszolni tudjon, a megrágott bagót kellett kiköpnie.

A kiköpött bagó olyat bűdös volt, és olyat lottyant, hogy egy gúnár libának is becsületére vált volna ekkorát lottyantania.

—*Hát a hajlandóság már megvan bennem! Most már csak a pénz hiányzik!* —jelentette ki az öreg és kalapját leemelve, úgy vakargatta tarkóját, mintha a pénz előteremtése miatt törné a fejét.

—*És az, mikor lesz?* —kérdezték, mire az öreg mindkét kezét széjjeltárta, majd egyik kezével az égen szépen bodrosodó bárányfelhők fölé mutatott:

—*Azt csak a jó Isten tudná megmondani, így hát ezt Tőle kérdezzék!*

—*No, arra mi nem várunk! Máris kezdjük a foglalást!* —mondta egyikük és most már mind a kettő végrehajtó lépkedett a porta belseje felé, miközben vizsla szemeikkel valamilyen értékek után kutattak.

Mivel az udvaron, és a kertben sem találtak semmi olyat, ami esetleg egyetlen forintot is érne—célba vették a kis házikót.

A ház küszöbén, Borcsa mama szétzilált, fésületlen hajjal állt az ajtó előtt, és egyetlen fogát rejtegető száját mosolyra ferdítette, amittől olyan ijesztően nézett ki, mintha egyenesen a temetőből érkezne.

A bátor végrehajtók azonban nem ijedtek meg, hanem útjukból félretolták, majd behatoltak a lakásba.

Először az ütött-kopott edényeket nézegették, de mivel a zománcnak bőven híjában volt valamennyi, a

foglalásra nem jöhettek számításba. Ezért aztán tovább keresgéltek.

Egyik az ágyat emelgette, a másik az asztalt tologatta, majd megemelte és visszajuttatta eredeti helyére.

Ekkor aztán a sok-sok lyukból—amelyeket az asztal láthatatlan lakói, hosszú évek alatt fűrtak—sok finom por hullott a földre.

Ennek a lisztnek a finomsága hasonlított ugyan a Berki malomban őrlött lisztre, csak nem lehetett belőle olyan finom cipót sütni.

Ezt látva a végrehajtó, az asztalt nem bolygatta tovább. E helyett a székeket lökdöste, de mivel ezek is porzottak, dühösen felborogatta valamennyit.

Amelyik az ágyat emelgette hasonló tapasztalatokat szerzett. Ezért aztán ő is olyan dühös lett, hogy az egyetlen cirok söprűvel a dunna közepébe vágott. Annak ellenére, hogy mindez nyári időben történt—amikor hétággal sütött a Nap—egyetlen perc alatt úgy beterítették a szoba levegőjét a dunnából kiszabaduló pelyhek, mintha máris tél lenne.

Mivel a legyek bőségesen röpködtek a szobában, a végrehajtók sem gondolhattak a hirtelen beköszöntő zimankós télre, csak arra, hogy a dunna sem ér már semmit.

A dühöngő végrehajtók egyre jobban krákogtak a beszívott pelyhek miatt, és kirohantak az utcára, meg sem állva a tanácsházáig.

Itt, az elnök elvtárs gyanakvó tekintetével szemlélgette az érkezőket, mivel a lógó orruk azt sejtette—*nem jártak eredménnyel,*

—*Sikerült a foglalás?*

—*Nem sikerült elnök elvtárs, és nem is fog sikerülni a jövőben sem!.*—jelentette ki egyikük, akit legkönnyörtelenebb végrehajtónak ismertek ezen a tájon.

—*Hát aztán miért nem?* —kért magyarázatot a zavarában szaporán pislogó végrehajtótól.

—*Oda csak vinni lehet, hozni nem, mert nincsen ott semmi a bűdös bagón kívül.* —mondta másik végrehajtó.

Erre a kijelentésre az elnök olyan dührohamot kapott, hogy nekirohant az ablaknak és úgy tűnt meg sem áll a kőkerítéssel körbekerített első világháborús emlékműig. Az öngyilkossági szándékáról mégiscsak lemondva, az asztalon heverő adóívet fel kapta és darabokra szaggatta.

Ettől a pillanattól kezdve Pesta bátyó—mint adózó állampolgár—nem létezett tovább.

Márpedig ezt az adót be kell valakinek fizetni, mert a járási elvtársak megkövetelik, hogy a falu teljesítse adózási kötelezettségét.

Mint ahogyan a járástól elvárja megye, és hát a megyétől elvárja kormány. És bizony a kormánytól egy külföldi hatalom, amelytől a magyarok a történelem folyamán még igen kevés ideig voltak függetlenek.

Az elnök elvtárs jól tudta, ezt az adót be borított, hűvös irodájának igen gyorsan búcsút mondhat.

A végrehajtók már régen elpárologtak, amikor az elnök irodája egyik szegletétől a másikig, még mindig rohangált.

Agyában úgy cikáztak a gondolatok, mint viharos nyári égbolton a villámok cikáznak. Jól tudta ő azt, hogy a puha szőnyeggel borított, hűvös irodája forog veszélyben, ha a járási elvtársak felé kevesebb adó érkezik. Még egy ideig rohangált, majd egy nagyot dobbantott és megállt:

—*Mancika! Papírt az írógépbe! De előtte keresse meg a legjobban adózó kulákok névsorát!*

Miután Mancika átnyújtotta kért névsort, remegő kezével az írógépbe papírt tett és feszülten várt.

—*Írja három példányban a következőket:*

FELSZÓLÍTÁS!

Felszólítom az elvtársat, hogy Június 12-ig 20, azaz Húsz forint adó hátralékát az adóügyi előadónál fizessen be!

Ez a pótagó, a népi demokrácia építési ütemének meggyorsítását szolgálja, amelynek szükségessége nem lehet kérdéses senki előtt sem, csak a szabotáló kulákok előtt.

Amikor Mancika az utolsó betűvel is elkészült, tollat vett a kezébe és kérdőn nézett az elnökre, a címzetteket illetően.

—Az elsőre írja: K. János Lenin út.

A másodikra: G. László Sztálin út.

A harmadikra: F. Lajos Marx K út.

Miután a személyek nevét ráírta, azt a legnagyobb „magyarokról” elnevezett utcák nevével ellátta, most már az elnök elvtárson volt a sor, hogy aláírja:

Községi Tanács.

Tanácselnök: X.Y.

1953. Június havának 10-ik napján.

Szomolya.

ÖRÖKÖSÖK—HARAGOSOK.

A tyúkok olyan kotkodálásba kezdtek, hogy a lármájuk az utcára kihallatszott, ahol Pistike a többi

gyerekkel játszadozott. Aggódva hallgatta, az ő udvaruk felől jön e ez a rikácsolás, de miután bizonyossá vált, hogy onnan jön, rohant be az udvarukra.

Az ilyen hangokra oda kellett neki figyelni, mert előfordult már, hogy kóbor macska, vagy kutya, vagy görény akart jófajta pecsenyéhez jutni, esetleg frissen tojt tojást kóstolni. Miután nem csillapodott a rikácsolás, rohant befelé az udvarra és rohanás közben a kaputámasztó karót magához vette, hogy azzal bírja jobb belátásra a tyúkok hívatlan látogatóját.

—*Hova rohansz azzal a karóval Te neveletlen, бүдös көlyөк?* —kiáltott rá váratlanul Rozál nagynénje, aki Gizi nénje és Marcsa nénje társaságában ült a lócán az istálló előtt. Látszott rajtuk, hogy egyáltalán nem örülnek karóval felvértezett, hirtelen megjelenő alakjának.

A Rozál nénje, Gizi nénje és Marcsa nénje, az apjának nővérei, akik most is akkor látogatták meg házukat, amikor szülei a határban a földeken dolgoztak.

—*Hova rohannék? Hát nem hallják, hogy a tyúkokat öli valami féreg?*—felelte nekik és lépett tovább a tyúkól irányába máris.

A tyúkól bejáratát teljesen eltakarta mamája kifelé tolató alakja, amely ugyancsak meggörnyedt, hogy kiférjen az ajtón. A fekete ruhájánál még feketébb kötenyét, nagy gonddal fogta maga előtt egyik kezével, míg a másikkal rámutatott:

—*Törődj a magad dolgával! Menj az utcára a cimboráidhoz, és ott jártasd a szádát!*

Ebből rögtön megértette, hogy a következő jelenetek miatt nem kívánják a jelenlétét, éppen ezért nem mozdult egy lépést sem—már, csak azért sem. És nem mozdult azért sem, mert ő is nagyon szerette a tojásrántottát és aggódni kezdett, hogy nénéi nagyszoknyáinak a vastag ráncaiban kikerülnek a

tojások az udvarukról. Az ugyanis már bizonyossá vált előtte, hogy a mamája kötényében tojások várnak az udvaruk elhagyására.

A mamája—akinek négy gyereke volt—minden gyerekét egyformán szerette. Ezt a szeretetét úgy próbálta kifejezésre juttatni, hogy akinek több volt, adott belőle annak, akinek kevesebb volt. Azt azonban nemigen vizsgálta, hogy ki-mennyit dolgozik ezért a többért.

Azon törte a fejét, hogy miképpen juthattak be az udvarukra nagynénéi, hogy ő nem vette őket előbb észre. Az is igaz, hogy az udvarukra a kert felől is be lehetett jutni.

Amíg ezen, törte a fejét, mamája ismét rákiáltott:

—*Mégy e már kifelé, Te bűdös kölyök?*

—*Jó nekem itt is!* —jelentette ki dacosan és leült egy ládára bizonyosságául annak, hogy ő maradni akar.

Annál sokkal jobban ismerték, hogy olyanra próbálják rábeszélni, amiben ő egyszer már megmakacsolta magát. Így hát úgy tettek, mintha ügyet sem vetnének rá és semmitmondó dolgokról tereferéltek abban a reményben, hogy majd csak lanyhul az ébersége, vagy megunva őket kivonul az utcára társaihoz.

Viszonzásul Pistike hasonlóképpen cselekedett. Egy bogárkával foglalatoskodott, amely az ő fogságából szeretett volna szabadulni, de egy bottal megakadályozta, mielőtt a bogárka az udvar fűszálainak rengetegében végleg eltűnne a szeme elől.

Szeme sarkából azonban tovább figyelte a lócán szorosan egymás mellett ülő öregasszonyokat.

A figyelésnek hamarosan meglett az eredménye, mert mamája összefogott kötényéből, szép lassan kezdtek el vándorolni a tojások, a nagynénéi bő szoknyáinak ráncaiba anélkül, hogy a figyelemelterelő tereferéjüket egy pillanatra abbahagynák.

A következő percben Gizi nénje állt fel és simogatta bő szoknyájának ráncait, miközben így szólt:

—*Menni kellene már hazafelé, mert még főznöm kellene!* —mondta, és kezével tovább simogatta a szoknyája ráncait, mire a többiek szintén felálltak és hasonló módon cselekedtek.

Pistike úgy érezte, mondania kell valamit:

—*Vigyázzon, mert összeroppan a tojás!* —szólt a szoknyáját simogató Gizi nényének úgy, hogy a többiek is értsenek belőle.

—*Miféle tojás? Te szégyentelen!* —kiáltott rá elpirulva és idegességében egy tojást kisimogatott szoknyáinak ráncai közül, amely egy loccsanás után folyni kezdett a lóca előtti kőlapokra.

A közelben nyújtózkodó macska fürgén ugrott talpra, hogy kihasználja nagynénikéi pillanatnyi dermedtségét és jóízű nyalakodásba kezdett.

Ezt a dermedtséget használta ki Pistike, amikor kiosont a biztonságosabb utcára—cimboráihoz.

A hazafelé vonuló nagynénikéi sandán figyeltek irányába, és ő nem hitte, hogy e percben sok jót kívántak neki.

Ez idő alatt a 77 éves nagyapja a kerti diófa alatt egyedül üldögélt, nem akart elvegyülni a korábban még a lócán üldögélő asszonyi néppel.

Pipájával foglalatосkodott, hogy a dohánnyal megtömött pipájából mielőbb füstöt eregessen. Csiholó vasával a tűzkövet csiholta, amely a hozzá szorított száraz taplóra csak nehezen akart szikrát szórni.

Betegeskedett már egy ideje. Mindenfajta baj elérte, mint ahogyan ilyen korban ez már lenni szokott. Egykedvűen tűrte baját, amit egy kis borral és pálinkával igyekezett enyhíteni.

A mamája—nagyamama—szintén 77 éves volt. Nemigen panaszkodott ő sem a betegségére, pedig gyakran asztmás rohamok gyötörték. Ha Pistike szülei orvoshoz akarták vinni, csak legyintett:

—*Felesleges pénzpocsékolás, mert megfiatalítani és meggyógyítani ők sem tudnak.*

Nem feküdt ágyban, lábon hordta betegségét. 1948.-ban—egy májusi napon—77 évesen, egyik pillanatról a másikra, hirtelen eltávozott az élők sorából. A mama halálával nagyapa állapota rohamosan romlott.

Mintha feladta volna az életért való küzdelmet, már nem érdekelte semmi sem. Az egyébként is rossz hangulatát tovább rontotta az, hogy gyerekei között elkezdődött az örökségért folyó harc—a vagyon felosztása. Apónak nem maradt semmi, mert eddig is a mama tulajdona volt minden, amit most a gyerekei örököltek.

A vagyonért folyó harc, végképpen egymás ellen fordította apját és nagynénéit, a testvéreket. Az örökösödési tárgyaláson a közjegyző karjait széttárva mondta:

—*Sajnos, Apóra nem maradt semmi, még vagyonélvezeti jog sem!*

Vállalják-e ennek tudatában nagyapó eltartását? – tette fel a kérdést Pistike apjának és anyjának a közjegyző, nagyapa előtt.

—*Vállaljuk!* —mondták mindketten, bár jól hallották, nagyapónak nem maradt semmije sem.

Nagyapónak a lányai—Pistike nagynénjei—nem vállalták apjukat, amikor a közjegyző őket kérdezte, ezért röviden csak ezt mondta nekik:

—*Szégyelljék magukat!*

Ők azonban nem szégyellték, hanem tovább folytatták a jussolást még a hagyatéki tárgyalás után is. Pistike nem értette, miért lesznek egyre nagyobb haragosok nagynénjei és szülei a kevés vagyon felosztása után. Nem értette azt sem, hogy akik eddig testvérként éltek, most adáz ellenségekké válnak.

Nem sokkal a tárgyalás után nagynénjei mindenre elszánt mozdulattal léptek be a portájukra. A belépők,

vizsla tekintettel figyelték a portán még található ingóságokat:

—*Sok minden maradt még itt abból, ami az anyámé volt!* —jelentette ki Gizi néne a többi jussoló nevében is.

—*Mi az, ami szerintetek nem az én munkámból van még ezen a portán?* —kérdezte Pistike apja, Sándor gazda, az újabb jussolásra érkező testvéreit szomorúan, mert a földeket is igazságtalanul örökölték meg. Hiszen a Kutya hegyen található egy gyalog gyümölcsös is az ő napszámos béréből lett vásárolva. De a Vén hegyi cseresznyés, a Vaslápai szántó, a Burbolyán található fél gyalog föld, a Felsőréti szántó, derékhegyi gyümölcsös, Pazsag, föld mind-mind az ő nevükre került, mégis elégedetlenek.

—*Minden kellene nektek csak a beteg idős apátok nem!* —korholta testvéreit, de azok erre nem figyeltek, hanem a Rozál nagynénike egy felsorolásba kezdett:

—Itt van még az ötven literes rézüst, a zsírosbödön, a köpülő, a guzsaly, eszváta{szövőszék}, asztal, lisztesláda, karos lóca, dunna, párna, gereben, tiló, politürozott sifon, de még a tíz búzás zsák, amin folt is alig van!

A Rozál nagynénikéje olyan buzgalommal, sorolta mindezeket, mintha ezekhez a tárgyakhoz valóban joguk lett volna, pedig mindezek vétele már Pistike szüleinek házassága után történt. Szülei természetesnek tartották azt, hogy amiért ők dolgoztak törvényesen az övék. A földek esetében sem törekedtek arra, hogy jogilag rendezett legyen annak hovatartozása, mert túlságosan jóhiszeműek és fenntartás nélkül hittek mások becsületességében.

Pistike nagynénikéi—a jussolók—igyekeztek mindent megkaparintani, még semmit sem érő, értéktelen kacatokat is, mire apja türelmét veszítve kihajtotta őket a portáról, akik azután soha többé nem mentek be oda. De minek mentek volna, amikor onnan már semmit sem

vihettek el nagyapón kívül. Egy szegény öregember azonban már nem olyan érték, amiért érdemes lett volna oda bemenniük.

A jussolási perpatvarok még jobban meggyorsították nagyapó betegségének fokozódását. Érezte azt, hogy nem csak az anyagi biztonsága, de a lányaiba vetett hite is erősen, megrendült, és mindenétől megfosztva áll ebben a világban.

Pistike édesanyja –nagyapó menyé—látva apónak rohamos gyengülését, egyik nap így szólt hozzá:

—*Apámuram! {após}Elvisszük, Mezőkövesdre!*

Van ott egy jó orvos, aki megvizsgálja magát és ad valami jó gyógyszert a bajára.

---*Minek vinnétek? Úgy sem tud meggyógyítani, meg aztán az erőmet sem tudja visszaadni, a sok pénzt meg elkéri a vizitért.* —mondta nagyapó olyan lehangoltan, mint aki már semmi reményt nem lát a gyógyulásához.

—*De bizony meggyógyított az már sok beteget, miért pont magát nem gyógyítaná meg.* —bizonygatta Pistike anyukája, hogy mégis el kellene menni arra a vizitre.

Nagyapó, aki életében még sohasem járt orvosnál, megingott és valami kis reményt vélt megcsillanni, hogy ez a doktor esetleg visszaad valamicskét, a régi egészségéből, ezért egy kissé bizakodóbban szólt:

—*Hát nem bánom, próbáljuk meg, hátha ért az én bajomhoz az a híres doktor.* —adta meg magát végleg nagyapó.

Mindig korán volt ébresztő a háznál, de másnap reggel még a szokásosnál is korábban.

A Gyűrtető fölötti égbolton még semmi jelét sem mutatta a közelgő pirkadat, hiszen az Ég alja még ottan is koromsötét volt. A hajnal közeledtét máskor jelző

kakasok néma csendben vártak arra, hogy a kukorékolásukat megkezdhessék.

Csak a tehenistállóban kezdődött meg az etetés és fejés a máskorinál korábban. A tehenek nem tudták mire vélni ezt a korai ébresztést, de ennek ellenére nekiláttak a jászolba tett széna evéséhez.

Kint—az udvaron—Pistike édesapja kihúzta a szekeret a fészert alól, és szénával telerakta annak rakterét, hogy hosszú útra a teheneknek legyen eleségük, és persze nagyapának kényelmes fekhelye Mezőkövesdig tartó rázós, makadám úton. És a vizsgálat után majd vissza Szomolyáig.

Az édesanyja a készülődés alatt nagyapó tisztaságáról gondoskodott, és az ünneplő ruhájába öltöztette, hogy abban jelenjen meg a vizsgáló doktor előtt.

Amikor az induláshoz minden készen állt, nagyapón volt sor, hogy ráfeküdjön a szekérderékba helyezett szénára.

Nagyapó először tiltakozni kezdett:

—*Nem vagyok én úr, hogy a puha szénára fektessetek!*—morgolódott ez ellen, mert életében megszokta, hogy a kemény szekérülésen, vagy pedig annak rakterében foglalt helyet.

—*Feküdjön csak nyugodtan a szénára, hiszen maga most beteg! Ezen a rázós úton még a lélek is elszáll belőle.* bizonygatta neki Pistike apja.

—*Hát akkor én már annyira beteg vagyok?*

—*Azt majd a doktor mondja meg, de addig is vigyázni kell magára.*

Miután nagyapa helyet foglalt a szekéren, Pistike és szülei elfoglalták helyüket az ülésre terített pokrócon, és elindultak a doktorhoz.

Háromórányi idő kellett ahhoz, mire a tehenek által vontatott szekér, eldöcögött Mezőkövesdig, a doktornak háza elé.

A Nap már hétággal sütött. A falut határoló dombok távolinak tündek a doktor háza előtt nézve, a völgyben megbúvó faluból pedig semmi sem látszott.

A szénával terített derékből nagyapó egy kis segítséggel felkászálódott és egy rövid időre a Gyűrtető déli lejtője felé tekintett, ahol valamikor ő még egészségesen dolgozott, ahová odahallatszott a közeli erdő madarainak véget nem érő éneke.

Most pedig, Mezőkövesdről kell néznie a Gyűrtetőt betegen, a gyógyulásának kevés reményével.

A nagyhírű doktor előtt reszketve állt, hiszen nem volt még ő ilyen helyen, nem tudhatta milyen az a vizsgálat, milyen fájdalmat kell ez alatt elszenvednie.

—*Hát hol fáj Bácsikám?* —kérdezte a vizsgálatát elkezdő orvos, de ő nem mert felelni a hozzá intézett kérdésre.

—*Csak bátran, tessék mondani!* —biztatta nagyapót.

—*Hát, itt is, meg ott is.* —mutatott testrészei felé, amikor végre lett annyi bátorsága, hogy válaszolni, mert a doktornak.

Végül mindenfelé mutatta a gonosz fájdalom jelenlétét. Talán jobb lett volna, ha csak egyszerűen ennyit mond: Mindenhol!

A doktor tapogatta, majd hallgatójával meghallgatta a nagyapó ziháló tüdejű testét, és amikor végzett a vizsgálattal barátságosan szólt hozzá:

—No látja! Már meg van a vizsgálat. Nem kell félni ennyire a vizsgálattól! —mondta a reszkető nagyapónak, aki nem biztos, hogy csak a félelem miatt reszketett.

Reszketett már ő a gyengesége és a háromórás székérutazás miatt is. Most már hivatalosan beteggé lett nyilvánítva a doktor által.

Amikor Pistike édesapja kivezette a nagyapóját a székérhez, az édesanyja még ott maradt a doktorral, hogy

a beteg állapota felől érdeklődjön, és a vizsgálatot kifizesse.

—A *lánya a betegnek?* —kérdezte anyjától a doktor.

—*Nem! A menyé vagyok!*

—*Nagyapónak már egy hónapja sincs hátra! Előrehaladott rákja van!* —jelentette ki anyjának, majd egy csekély összeget kért a dermedten álló asszonytól az előbbi vizitért, amely nagyapó gyógyulásához nem vezetett. A doktortól kijövő édes anyján Pistike és az apja is látta, hogy nagyapónak komoly betegsége van.

A Nap korongja vörösen készült elköszönni a Nagy völgy tető mögötti láthatáron, amikor a beteget szállító szekér a falu közelébe ért.

Az eddig még legelésző birkanyáj, kecskenyáj, disznónyáj, tehéncsorda abbahagyva legelést, elindult a völgyben szürkülni kezdő faluba, amire a beteget szállító szekér elérte a falu szélét.

A tehéncsorda első tehenének nyakában a kolomp olyan búsan szólt, mintha a szekéren ülők lelkébe látott volna, és ahhoz igazítaná hangjának rezgéseit.

Az udvarukra beálló szekérről lesegítették nagyapót, majd ágyához vezetve, Pistike előtt az édesanyja szólt hozzá:

—*A doktor azt mondta, hogy ezután már többet kell pihennie, ezért feküdjön le az ágyra.*

—*Ezután már mindig feküdnöm kell?* —kérdezte szomorúan a vizsgálaton átesett nagyapó.

—*Amíg meggyógyul.* —felelte az anyja.
Tíz nap multán eltávozott az élők sorából.

A lányai nem siratták, pedig többet örököltek még attól is, amit remélhettek, anélkül, hogy apjukat gondozták volna. Nem kellett nekik más csak az átkozott vagyon, aminek elosztását még soha senkinek sem sikerült igazságosan elosztani.

Ezért kellett nekik, testvéreknek—egymásra rosszat mondani. Egymást szapulni, átkozni, és a mindent letaposó birtoklási vágy örökös lázában élni.

Pistikei szülei és nagynénjei ezért voltak örökösök-haragosok életük végéig.

A MISE.

A nyári nap sugara bőséges melegével ontotta áldását Eger város utcáin sétálgató, járó—kelő emberekre, akik zömében turisták voltak. Ez a meleg a késő délutáni órákban csak fokozódott, amikor már az épületek is átmelegedtek.

Csak a turista képes arra, hogy a rekkenő hőség ellenére az utcákat rója, mert a helybeliek inkább az árnyékos helyeket, lakásokat szokták választani a hőség idejére.

A főiskola árnyékában várakozó taxikból a vezetők szuggerálva figyelték őket, állandóan reménykedve abban, hogy valamelyik turista majd csak beül egy húszforintos taxizásra, ha már többre nem.

Vigyori kollégája—Zokogi taxisofőr—keserű mosolygás közben mutatott az előttük álló taxikra és mondta:

—*Annyian vagyunk már, mint a hangyafészekben a hangya! Nem éri már meg taxizni! Abbahagyom én már a taxizást!* —mondta ő már évek óta a jól begyakorolt szöveget, amit persze sohasem követte a megvalósítás.

—*Csak türelem! Csak türelem!* —próbálta csitítani Zokogi kollégáját Vigyori, látva azt, hogy kollégája fájón hordozza körbe a tekintetét, kutatva—keresve leendő utasát. A vasárnap délután sétálgató turistáknak azonban semmi kedvük sem kerekedett arra, hogy egy kis taxizásra beüljenek valamelyik várakozó kosiba—főleg nem a Zokogi kocsijába.

—*Olyan ez, mint a horgászat! Egyszer majd csak jön a nagy hal és ráakad a horogra!*

Látod, tegnap este is volt egy fuvarom Jászberénybe. —próbálta vigasztalni Zokogit.

Vigyori vigasznak szánta az iménti kijelentését, azonban társa irigykedve kérdezett:

—*Jászberényben voltál?*

—*Ott bizony, és ráadásul bőkezű utasom volt!*

Csak ezt ne mondta volna Vigyori, mert Zokogi amúgy is sárga arca, az irigységtől még sárgább lett a vidéki fuvar hallatán.

Ugyanis minden taxis álma egy jó vidéki fuvar, amikor szebben ketyeg a taxióra, mint Eger város, emelkedőkben bővelkedő utcáin, ahol csak a benzinóra mutatója figyelmezteti a vezetőt, hogy a benzinkút felé ajánlatos fordulnia.

Sárga arcát, fájón fordította Bazilika irányába, mintha az égiektől akarná számon kérni, hogy neki miért mérik ilyen szűken a vidéki fuvart. Ezután Vigyori felé fordulva, mind a két kezével a térdeit csapdosta:

—*Mondtam már én, Neked annyi a szerencséd, hogy tíz más embernek együttesen nincsen annyi.*

Vigyori arcán nem titkolt káröröm suhant át, és meghagyta kollégáját abban a tévhitben, hogy ő a fuvart illetően, sokkal szerencsésebb nála. Ezért aztán igyekezett olyan vidéki fuvarokat mondani, ami soha sem történt meg, amiről még hallani is jólesett, neki is.

Zsugoriságán és irigységén mindig jókat kacagott, és amikor csak tehetett, mindig eltűlozta szerencsését, hogy had bosszankodjon ez a zsugori Zokogi.

Ám a szerencse ismét Vigyori oldalára állt, mert háta mögül erőlyes hangot hallott:

--*Szabad a taxi?*

E kérdésre hátrafordulva pillantotta meg e kedvesen csengő szavak gazdáját.

Bizony az ilyen szavak a taxis fülének olyanok, mint az éhes kutyának gazdája vacsorára hívogató szavai.

Vigyori, egy hetven éve körül járó idős asszonyt pillantott meg bő szoknyájában, és mellette egy hasonló korú asszonyt, ugyancsak bő szoknyában.

—*Szabad bizony nénikém, de még nem én következek!* —mutatott a hosszú kocsisor elején álló taxik felé, mert a sorban állás szabálya őt erre kötelezte.

A fuvarra váró kollégák, árgus szemekkel figyelték a szabály megszegőit, így Vigyorit is és láthatták, amint a várakozó kocsisor elejére mutatott.

Azonban nénemasszony nem tágitott kocsijától, hanem dacosan mondta:

—*De én ezzel akarok menni, mert a szegény megboldogult uram nekem nagyon sok sárga virágot hozott valaha!*—mutatott Vigyorinak ugyancsak sárga színű Moszkvicsára, amely leginkább Zokogi arcszínéhez hasonlított, aki minden szót hallott, és hallhatta, hogy ismét nem őt választotta a kedves utas.

A taxis szabály szerint, ha valakit kiválasztott a kedves utas, akkor ő következett fuvarra még akkor is, ha a sor legvégén állt.

Az utas kérése nekem parancs. —mondta Vigyori elégedetten és kinyitotta az ajtókat, amelyeken bő szoknyáikkal együtt begyömöszölte őket a taxi belsejébe.

Ha netalán a bő szoknyáknak egy-két fodros része kint maradt volna, akkor sem volt semmi gond, mert a szoknyák nagyobb része az utastérbe került. Főleg az a része, amelyre a pénzes bukszát rejtő zsebet a varrónő valaha gondosan felvarrta.

Amikor végül indulásra készen álltak, úgy kérdezte meg, mintha azt a bő szoknyájukról nem tudta volna kitalálni:

--*Hová parancsolják?*

--*Felsőtárkányba!* —mondta a beszédesebb öregasszony, aminek hallatán Zokogi kiáltott utána:

—*Mondtam ugye!?*

Ezzel valószínű, kollégája szerencséjére célzott, az irigységét egy cseppet sem leplezve, azonban erre Vigyori egy „*pát*” intett idegesen toporgó alakja felé.

A Moszkvics autó motorja kellemesen duruzsolt a megadott cél felé haladtában. A járdán mindenfelé nyüzsgötek az emberek, akik továbbra sem akartak

taxiba szállni. Ebben a pillanatban Vigyorit ez már nem érdekelt, mert ő az utasainak a beszélgetését hallgatta. Helyesebben mondva, csak az egyik utas szavaira figyelt, mert a másik csak hallgatott, vagy ha szólt is, csak keveset.

—*Ejnye Panni komámasszony, meg sem látod az új szoknyámat?* —kezdte korholni komaasszonyát a bőbeszédű öregasszony.

Most varrattam én ezt, erre a misemondatásra! Nem kevés pénzembe került ez nekem!

Igaz, lett volna olyan szép anyag az egri méter árú boltban, ami még ennél is jobban tetszett.

—*Akkor miért nem azt vetted meg?*

—*Azért, mert nagyon olcsónak találtam az árát.* —mondta a bőbeszédű öregasszony.

—*Hát én ezt nem értem Rozál! Szép lett volna, meg olcsó is, mégsem azt vetted meg.*

—*Azért nem vettem meg, nekem ne mondja az a mocskos szájú Bedő Marcsa, én fősvény vagyok!*

Ne mondja azt sem, hogy én olcsó ruhákban járok!

Panni komámasszonyt nem elégítette ki ez a magyarázkodás, de nem beszélt többet a szoknyáról, persze másról sem, ezért Rozál komámasszony ismét beszélni kezdett:

—*No, komámasszony!* Akkor megbeszéljük a sofőr bácsival, hogy miután átöltöztünk, hozzon vissza a misére. Ha a misének vége lesz, akkor meg hazahoz majd bennünket. —mondta a taxit foglaló Rozál komámasszony, a kevés beszédű koma asszonyának, akinek a továbbiakban nem akadt más dolga a helyeslésen kívül.

Egyszer magázták egymást, másszor nem. Az akkurátus öregasszony ezután Vigyorihoz intézte szavait:

—*Ha hazaérünk, átöltözünk és jövünk vissza a misére, amit az én drága, jó, megboldogult uramért mondatok a Bazilikában.*

Vigyorinak nagyon ígéretesen hangzottak ezek az oda-vissza taxi fuvarok, de kíváncsisága arra ösztökölte, hogy kérdést tegyen fel a bánatos özvegynek:

—*Nem lenne jobb, ha otthon mondatna misét?*

Nem kellene utazgatnia és a taxira fizetnie?—mondta ezt olyan alázatosan, nehogy megsértődjön, mert akkor vége a jó fuvarnak

—*Az én drága, megboldogult uram, megérdemli, hogy az egri Bazilikában mondassak misét a lelki üdvéért, ahol sokkal több villany ég, és sokkal szebb minden, mint a mi templomunkban.*

Meg aztán lássa meg a falu, hogy milyen felesége voltam én a megboldogultnak.

Vigyori azonban mégis úgy gondolta, hogy az utóbbi érv volt a mozgatórugója a Bazilikában történő misemondatásnak, és a megboldogultnak jobb dolga van most a Túlvilágon, mint az életében volt ilyen satrafa mellett.

Időközben beértek a faluba és a visszapillantó tükörbe nézve látta, Rozál komaasszony mozgolódik a hátsó ülésen. Majd büszkén hátraveti magát, és a jobb kezével a járókelőknek integet, vegyék már végre észre, ki utazik a hátsó ülésen.

Ez az integetés annyira elfoglalta, hogy az utolsó pillanatban kiáltott rá Vigyorira, mert majdnem tovarobogott az özvegy háza előtt.

—*Ez lesz az! Ez lesz az! Ez itt!*

Vigyori, egy gyors fékezés után lassított és rákanyarodott a portára bevezető hidra és máris ki akart szállni, hogy az utasainak ajtót nyisson, miután kibogozza bő szoknyaikat a kocsi ülésének zugaiból, amikor az özvegy ismét rákiáltott:

—*Dudáljon már egyet!*

Majd, miután a duda gombját megnyomta, ismét rászólt:

—*Dudáljon, jó hosszan, amíg a szomszédok ki nem jönnek!*

Erre az újabb felszólításra addig dudált, míg a szomszédok innen is, onnan is kijöttek házukból, már csak azért is, hogy nem tűz van-e. Azonban nem lángolt semmi sem, csak az özvegy intette türelemre Panni komaasszonyát, aki ki akart szállni a taxiból, mivelhogy megérkeztek:

—*Várjon komámasszony! Még Bedő Marcsa nem jött ki!*

Ám, amikor ő is kijött, kinyitotta az ajtót, és körbehordozta tekintetét a kíváncsiskodó szomszédokon, várva arra, kérdezzenek tőle valamit:

—*Hol jártál Rozál?* —kérdezte végre az egyik szomszéd asszony, aki a legkíváncsibb természetűnek bizonyult a dudálásra kiérkezők között.

—*Misét mondatok Jánosom lelki üdvéért az egri Bazilikában!*

Ott voltunk komámasszonnyal, hogy nem marad-e el a korábban előjegyzett mise. —válaszolta és a komámasszonya felé fordulva várta tőle szavainak igazát bizonyítani:

—*Igaz e komámasszony, ott voltunk?*

—*Ott!* —felelt röviden, mert ő legalább annyira keveset beszélt, mint amennyire az özvegy sokat.

—*Sokba kerül az, Te Rozál!*

—*Sokba—sokba!* —ismételte szomszédasszonya szavait, majd folytatta:

—*Jánosom lelki üdvéért nekem nem sok semmi sem! Igaz e komámasszony?*

Miután az özvegy tapasztalta, hogy elég sokan látták, indult befelé a házba átöltözni és küldte komámasszonyát is, aki a közelben lakott.

Vigyori, ez alatt az idő alatt türelmesen várt, mert a taxióra szépen ketyegett és eközben Zokogi kollegájára gondolt:

—*Hej, ha látna most engemet Zokogi.* És mikor rá gondolt, az irigységtől sárga arca jelent meg képzeletében a várakozás perceiben.

„—*Ilyen szerencséd is csak neked van!*”—szokta mondani, amikor a valósnál hosszabb várakozási időt mesél be neki. Ilyenkor siránkozva mondja:

—*Bezzeg, nekem csak az Almagyar dombra kerül fuvar húsz forintért, huszonöt forintot meg a benzinre költök.*

Ez az Almagyar dombi fuvar annyira a begyében volt, hogy mindig ezt panaszkolta kollégái között. Azok pedig egy táblát tettek a kocsija hátuljára, amire ezt írták:

„*Csak Almagyar dombi fuvart vállalok!*

Mire ezt észrevette két-három utast is elszalajtott a tábla miatt.

A Zokogin történő töprengéséből, a nyíló kiskapu nyikorgása hozta vissza a jelen valóságába.

Az özvegy ballagott kifelé a kiskapun és vette célba Vigyori taxiját. Az amúgy sem karcsú alakját még terebélyesebbé tette a most magára öltött rokolyás bő szoknyák sokasága, amelyet rétegesen húzott egymásra. Ebben a pillanatban tűnt fel a láthatáron Panni komámasszony hasonló öltözkéiben.

Hogy valójában miért is öltöztek át, azt Vigyori a mai napig sem érti. Ahogyan elnézte öltözküket, semmi különbséget nem tudott felfedezni a lecserélt szoknyák és az újonnan magukra öltött szoknyák között.

Az előbbi fekete bő szoknya volt, a mostani ugyancsak olyan. Sőt, még a taxiból is annyi ránc maradt ki belőle, mint a másik szoknyából, mikor végre begyömészölte azokat a kocsi belsejébe és rájuk csukta az ajtókat.

Az özvegy, még jobban pózolt az újabbnak vélt ruhájában. Az induláskor Vigyorinak újra dudálnia kellett, de a szomszédok már nem jöttek ki, hanem a becsukott kapuk résein kukucskáltak kifelé. Ám az özvegy, ezt is észrevette, és komaasszonyához intézte szavait:

—*No, mit szól hozzá komámasszony? Hogy irigykednek a szomszédok, amiért ők csak itthon tudnak misét mondatni? Ugye irigykednek?*

—*Úgy bizony komámasszony!* —válaszolta szűkszavúan, miközben ujjai között az olvasóját morzsolgatta megállás nélkül, és továbbra is igent mondott mindenre.

És, mert ilyen volt, azért volt ő az özvegynek a komaasszonya. Mert ha nem bármiben nem értene vele egye, akkor az özvegy már régen lecserélte volna olyanra, aki mindenben igazat adna neki.

A faluból kiértek a taxival és az özvegy már nem pózolt tovább, mert igyekezetére úgy sem figyelt már senki a továbbiakban.

Elővette hát az olvasóját, és ujjai között morzsolgatta, de egyáltalán nem biztos, hogy gondolatai az olvasó körül jártak. Addig morzsolgatta, míg a taxi a bazilika melletti parkolóba bekanyarodott.

Amikor végül kikászálódtak, Vigyori kezébe a fuvardíjat leszámolta, jelentős borralalóval.

—*Visszajönne értünk egy óra múlva?* —kérdezte.

—*Vissza bizony!*—jelentette ki Vigyori elégedetten, amikor a viteldíjat szép kis borralalóval a pénzes bukszájába csúsztatta.

—*Ha ezt látná Zokogi kollégám, még az epéje is elfakadna.* —gondolt rá és már indult a taxiállomásra, ahol sejtése szerint ismét találkozhatott vele.

Ebben nem tévedett! A kollégája a sor legvégén utasra várva, türelmetlenül toporgott. Elmondása szerint

egy húsz forintos fuvarja volt csak az elválás óta és nem több.

—*Fel a fejell!* —vigasztalta Vigyori a savanyú arcú kollégáját, de az nem akart vidulni, amíg valaki váratlanul nem kérdezte tőle:

—*Szabad a taxi?*

—*Tessék! Tessék! Tessék parancsolni!* —invitálta taxijának belsejébe leendő utasát, akinek ajkáról elhangzott egy boldogító szó:

—*Maklárra!*

Zokoginak sárga arcszíne erre a varázsszóra, egy csapásra úgy múlt el, mint nyárzáró után az égboltról a szivárvány elmúlik, az egyre erősödő napsugárzásában. Csendes bazsalygással indult az utasa által megadott irányba—Maklár felé. Ám előtte büszkén tekintett Vigyorira, és fejét a fejtámaszhoz szorította olyan elszántsággal, mint aki mellől az utas már többé ki sem száll. Ezután kikanyarodott a Kossuth Lajos utcára és eltűnt a taxistársai szeme elől.

—*No lám, Zokogi is tud mosolyogni!* —állapították meg kedélyváltozását a társai, ami a vidéki fuvarnak volt köszönhető.

Miután Zokogi elment, Vigyori a járó-kelő embereket figyelte, hogy taxizási szándékukat még a kocsihoz érés előtt felismerje.

—*Szabad a taxi?* —hajolt az ablakához egy fruska kedves mosolyával.

—*Tessék!* —tessékelte beljebb, miután a jobboldali ajtót maga mellett kinyitotta.

A szeme sarkából rápillantott úgy, mint minden más utasra, aki beül a kocsijába.

Miután beült az a kocsiba, előbbi kedves mosolya eltűnt arcáról és úgy gondjaiba merült, hogy még az úti célt is elfelejtette mondani.

—*Hová parancsolja?* —kérdezte a töprengő fruskától.

—*Jaj, bocsánat!* —mentegetődött.

--*A Karaszek térre, tessék.* —mondta és ezután eleredt panasza, mint az őszi eső.

—Tudja, a barátaimmal találkoztunk, de még az elején ott kellett hagynom őket. Olyan ingerült, türelmetlen, és csipkelődő voltam.

Éreztem, minél előbb ott kell hagynom őket, mert esetleg jóvátehetetlen hibát követek el, amit nagyon meg fogok bánni.

Ez az egész napom ilyen. Mindenkiel kötekedek, apró-cseprő ügyekkel megpróbálok belekötni környezetembe.

Ezen idő alatt megérkeztek a megadott címre, de az utasa nem mozdult. Láta rajta, hogy tanácstalan és az őszintesége meghatotta, ezért megpróbálta bele élni magát az ő helyzetébe.

—*Mi lenne, ha visszamenne közéjük?* —kérdezte tőle őszinte segítőszándékkal.

Most még mindent jóvátehet könnyen. Ha talán valakihez komiszabb volt, könnyen bocsánatot kérhet. Ha nem volt, akkor csak besétál, mintha semmi sem történt volna.

Vigyor utasa, csak erre a biztatásra várt, amelynek hatására döntött:

—*Visszamegyek!* —jelentett ki megkönnyebbülten, mint akinek nagy kő esett le a szívéről.

Visszaérkeztek az indulási helyre, ahol a lány köszönetet mondott a jó tanácsért és elköszönt. Vigyori pedig azt remélte, hogy jól fogja majd magát érezni az előbbi társaságában.

Az idő közben eltelt. A Bazilikában végéhez közeledett a mise. A megboldogult, az óta valószínűleg közelebb került a Mennyszághoz. Sokkal közelebb, mintha az özvegy csak a falujában mondatott volna érte misét. Legalábbis Rozál komaasszony erről szentül meg

volt győződve. Hiszen ezért mondatta ő a misét az egri Bazilikában.

Nem sokáig kellett várnia, amikor megpillantotta az özvegyet, a hallgatag komaasszonya kíséretében. Ő is megpillantotta a rá várakozó taxit, és vonszolta magával Panni komaasszonyát:

—*Megyünk! Megyünk!* —kiáltotta, és nagy igyekezettel vették célba a rájuk váró gépkocsit.

—*Ne siessenek, megvárom.* —kiáltotta a rohanó komaasszonyék felé, akik úgy rohantak, mintha a taxi egyébként nem várta volna meg őket, pedig az csak rájuk vár és nélkülük el nem indulna.

—*Igyekezni kell, mert besötétedik mire a faluba, érünk!*—hadarta az özvegy.

—*Nincsen semmi baj, jó lámpái vannak a taxinak!* – nyugtatta meg Vigyori, mert azt hitte, komámasszony aggódása a sötétedés miatt van.

—*Nem attól félek, hogy nincsenek jó lámpái, hanem attól, hogy nem ismernek fel engemet a kocsiban a sötétedés miatt.*

Ilyen magyarázat után Vigyori megértette, miért kell sietnie, és szoknyástól begyömöszölte őket.

Ha az özvegy kéri, már a bazilikánál elkezdi a dudálást. Sőt, még szirénát is szereltet, ha kéri a kedves utasa.

Igyekezett hát minél nagyobb tempóban haladni a falu felé, remélve azt, hogy a sebesség túllépése miatt nem kapják el a rend őrei.

—*Milyen volt a mise?* —fordult kérdésével az özvegyhez, mielőtt az, másról kezdene el beszélgetni Panni komámasszonnyal.

—*Szép volt! Nagyon szép volt! Ha ezt a szegény megboldogult uram, már akkor tudja, minden bizonnyal már előbb megboldogul.* —áradozott a mise szépségéről

úgy, mintha ilyen misét még soha nem mondtak volna senkiért.

—*Igaz-e komám asszony mennyi sok gyertya égett?*

—*Igaz bizony!* –bizonygatta Panni komámasszony gépiesen, miközben ujjai most is a szentolvasó szemein matattak, és arra összpontosított.

Amikor ismét meggyőződhetett arról, hogy komámasszonyt nem bírja bővebb beszédre bírni, ismét kérdést intézett hozzá:

—*Ugye komámasszony milyen szép ruhát viselt a pap, és a ministránsok?*

Komámasszonyt azonban most sem sikerült kizökkentenie imájából ezért most is gépiesen válaszolt:

—*Úgy bizony komámasszony! Úgy bizony!*

Miután ismét meggyőződhetett Panni komaasszonya szüksézsavúságáról, ismét Vigyorihoz intézte szavait:

—*Megmutatom a falunak, Zsellér Rozál még mindig pénzesebb, mint más! Én még most is tudok Egerben misét mondatni, nem úgy, mint az a nagy pofájú Bedő Marcsa!* —és, hogy szavainak megfelelő nyomatékokat adjon olyat csapott a taxi üléstámlájára, hogy Vigyori egy pillanatra félre rántotta a kormányt, amitől az özvegy—komaasszonyával együtt—az ajtó felé borult.

—*Jaj, Rozál! Mit csinálsz?* —riadt meg Panni komaasszony, attól való félelmében, hogy hamarosan ő érte is misét kell mondatni, Rozál komaasszonya viselkedése miatt.

—*Összetöri az ülésemet jó asszony!* —kiáltott rá a Bedő Marcsát szapuló özvegyre Vigyori, mert attól tartott, hogy még egy ilyen ütés és mindhármuknak megszűnik e világi gondja.

És természetesen Bedő Marcsa—akinek ezt az ütést címezték—éli majd tovább a világát boldogan.

Vigyori, szeme sarkából figyelve az özvegyet, arra gondolt, hogy szegény megboldogult kaphatott ilyen fenyítést „*boldog*” férj korában.

Hála Istenek, épen értek be a faluba ilyen, események ellenére.

—*Dudáljon! Dudáljon!* –adta az utasítást az özvegy, és integetett a kint ácsorgó falubelieknek olyan lendülettel, ha csak fél szárnya van, minden bizonnyal a levegőbe emelkedik.

Így azonban továbbra is földön járó maradt ezért a házáig érve, Vigyorinak egyfolytában dudálnia kellett.

A szomszédok kint ültek a házaik előtt.

—*Megérkeztetek Rozál?* —kérdezte egyikük, aki talán a legkíváncsibb volt a kint ülők közül.

—*Meg bizony!* —felelt öntelten és gögösen forgatta a fejét ennyi kíváncsi ember láttán.

—*Szép volt a mise?* —kérdezte a másik szomszéd.

—*Szép bizony! Ugye komámasszony?*

—*Úgy bizony!* —mondta a komaasszonya gépiesen.

Az esze azonban mindenképen máshol járt, azonban ez nem akadályozta meg abban, hogy szükség esetén, ha kell, bizonyítani tudjon.

Ezután az özvegy elővette a bukszáját, és a szomszédok szemeláttára bőkezűen fizetett. Vigyori pedig gyorsan becsapta az ajtót és gázt adva, otthagya az özvegyet komaasszonyával együtt, mert úgy érezte a feje duplájára nőtt Rozál komámasszony miatt.

—*Szegény „megboldogult”!* mondta magában teljes meggyőződéssel, mert bizonyos volt abban, egy ilyen boszorkány mellett eltöltött földi élet után, most ő valóban *megboldogult*.

Közeledett a taxiállomás felé. Kábultsága alábbhagyott, minél messzebb került a falutól.

Már csak abban bízott, hogy a nap hátralévő részében, ilyen utas már nem kérdezi meg tőle:

—*Szabad a taxi?*

A SZÜRET.

Zokogi nagy füstfelhő kíséretében gurult be a taxiállomásra. A kocsija motorház tetején kápráztatóan csillogott a napsugár, míg a motorháztető alatt friss erő duruzsolt, a kocsi motorjának cseréje után. Azonban az új motor is okádta magából a füstöt, de ez legalább ment valamennyire, nem úgy, mint a lecserélt motor.

Az első motor már tizenkétezer kilométer után bedöglött. Még szerencse, hogy garanciális volt, mert így Zokoginak —a borraivalon kívül —egyéb költsége nem merült fel.

A taxiállomáson munkanélküli sofőrök trécseltek egymással, hogy az unalmas időt elűssék valahogyan.

Zokogi beprézelte magát Vigyori mellé és biccentett egyet köszönésképpen.

—*Húsz forint?* —kérdezte Vigyori és célzott az előbbi fuvarjára.

—*Persze, hogy annyi!* —válaszolt az a kérdésre olyan lehangoltan, mint akinek már soha az életben nem lesz egy zsírosabb fuvarja.

—*Majd jön a Te horgodra is egy nagy hal!* —próbálta vigasztalni társát egy közeli jobb fuvar kilátásba helyezésével, de az, keserűen mondta:

—*Nincsen nekem olyan szerencsém!*

Nekem csak az Almagyar domb jut, az meg megeszi a hasznót.

—*Tíz perc múlva más lesz a véleményed!* —mutatott Vigyori előre, ahol a „CB”—s taxisok egymásután álltak ki a sorból, a központjuk hívására.

Vigyoriék egy páran nem tartoztak semmilyen társasághoz, így „CB” rádiójuk sem volt. Éppen ezért, fuvart csak a taxiállomáson—vagy utcán leintve—tudtak szerezni.

—*Nincsen nekem olyan szerencsém. Nekem csak az Almagyar domb jut, az meg megeszi a hasznót!* —ismételte a korábbi szöveget olyan bizonyossággal, mintha neki már nem lenne soha többé másfelé fuvarja.

Azonban alig negyed óra multán már mind a ketten előre jutottak a sorban, ahová már szállingóztak az utasok.

A leendő utasok között két öregasszony közeledett.

—*Azok biztosan vidékre mennek!*—mutatott rájuk Zokogi és szinte szuggerálta őket, hogy neki jusson a jó vidéki fuvar.

Kiszállt a kocsijából és kinyitotta az ajtókat, hogy érthetőbbé tegye a kedves utasok számára, az ő kocsijába máris be lehet ülni, akár egy vidéki útra is.

A következő másodpercekben Zokogi idegesen toporgott kocsija mellett, és hangos szóval latolgatta kollégájának, ki, vagy kik lesznek a leendő utasai, akik megkérdezik:

—*Szabad a taxi?*

Pillanatok alatt suhant át az arcán a bánat és az öröm felhője, amikor a két öregasszony kosarakkal a kezükben mégiscsak a Vigyori kocsijánál állt meg:

—*Szabad a taxi?* —kérdezték tőle amint megálltak a kocsija mellett, kezükben himbálódzó üres kosarakkal.

—*Tessék csak, tessék.* —tárta szélesre előttük az ajtókat, majd a kosarakat a csomagtartóba helyezte. Eközben Zokogira pillantott kárörvendő mosolyával és kezeit, magyarázatképpen, szélesre tárta:

—*Ez van!*—mondta ravaszul kollégájának, akinek arca a szokásosnál sárgább lett, a számára elugrott fuvar láttán, és az, a sírógörcseivel küzdve mondta:

—*Mondtam már én, hogy tíz embernek sincsen annyi szerencséje, mint Neked!* Miközben ezt mondta, szája széle úgy remegett, mint annak a macskának a bajsza, amelyik a kalitkába zárt aranyhörcsöghöz nem tud bejutni, a védőrácson keresztül. Ezen idő alatt Vigyori utasai elfoglalták helyüket a Moszkvics ruganyos ülésein, ő pedig egy „pát” intett toporgó Zokoginak, aki szerint kollégája most egy hosszú vidéki útra indul.

—*Hová megyünk?* —kérdezte utasait miután indulását már irányjelzővel, jelezte.

Rövid bizonytalan suttogás után, a taxit foglaló asszony szólalt meg:

—*Tessék menni az Almagyar domb irányába!* – mutatta az irányt kezével, mire Vigyori ugyancsak meglepődött:

--*Hová?!*—kérdezte újra, mint aki nem hallotta jól az előbbi mondatot, mert ettől jobb fuvarra számított az indulás előtt.

—*Az Almagyar domb felé!* —ismételte meg újra a taxit foglalo öregasszony az előbb mondott útirányt, mire tapasztalnia kellett, a hallásával nincsen semmi baj és indulhat arra az átkozott Almagyar dombra, amit minden taxis legszívesebben örökidőkre elkerülne.

—*No, ezt jól kifogtam!* —mormolta magában és a belső visszapillantó tükörből figyelte utasait.

A mozdulatlan alakjukból csak a nyelvük volt mozgásban a suttogás miatt, míg a többi testrészük úgy süppedt a mozdulatlanságba, mint a télire eltett befőttek a polcokon.

Vigyori elhatározta magában, ez után a rövid fuvar után, nem áll be a taxiállomásra, hanem a vasútállomáson próbálkozik új fuvar szerzésével, nehogy Zokogi kiröhögje a vidékinek hitt fuvar miatt.

Amikor felértek az Almagyar dombra egyik öregasszonyt így szólt hozzá:

—*Megbeszéltük a barátnőmmel, hogy tovább mennénk az Eged hegy felé, amennyiben elvisz bennünket.*

—*Semmi akadálya! Benzin van a tankban, a kocsim meg bírja a terepet. Így hát rajta, mehetünk!* — felelt az előbbinél vidámabb hangulatban, mert ez már mégis csak messzebb van, mint az Almagyar domb.

A két idős asszony—akik hetven év közelében jártak—most egyszerre beszédesebbé váltak vele.

—*Nem kell felmenni az Eged-hegyre!* —mondták nevetve, bár Vigyori oda is felvitte volna őket a száraz, köves úton.

—A sógornak ott van a szőlője, és megnézzük érik e már. —mondták talán azért, nehogy azt higgye, ők csak céltalanul furikáztatnak össze-vissza.

—Korán van még a szőlő érése! Még csak augusztus van. —akarta őket jobb belátásra bírni, de ők kitartottak az útcéljuk mellett.

—Korai fajták azok. Irsei meg Favorit. —bizonygatták mind a ketten.

—Hát, ha úgy van, hogy van ott a sógornak szőlőterülete, és érik, akkor gyerünk. —mondta.

Minél magasabbra kapaszkodott kocsi fölfelé a domboldalán, Vigyoriban annál inkább támadt a gyanú, nincsen semmilyen sógoruk, és ezek után nincsen ültetve szőlője sem—egyszóval—ezek lopni, akarnak.

—Bánja a ménkő! —nyugtatta meg már-már feltámadó lelkiismeretét Vigyori, amint a szőlőtáblák között keresgéltek a „sógor” szőlőjét, amire egyre nehezebb volt rátalálniuk.

—Mit számít ez az egy-két kosár szőlő a termelőszövetkezet hatalmas területéből? Semmit! Lopja azt úgy is mindenki. A kis ember kevesebbet, az elnök meg sokkal többet. Kinek mennyire van lehetősége.

Mindenki úgy van vele, hogy amit már hazavisz, az már meg van. A végén pedig vagy jut valami a munkaegységre, vagy nem.

A megyei főnököknek nem kell lopniuk. Nekik beteszik a csomagtartóba, és a házukhoz szállítják, nehogy az ő kezük koszolódjon össze. A kis embereknek ezt maguknak kell megtenniük, és ezt már lopásnak nevezik.

—Itt álljon meg, itt lesz!—mondta az egyik öregasszony türelmetlenül és mind a ketten kiszálltak a kocsiból.

Vigyori, előszedte terjedelmes kosaraikat a csomagtartóból és a kezükbe adta, miközben szívből

kivánta, találják meg a „sógor” szőlőjét a hatalmas szőlőtáblában.

—*Maradjon itt! Majd intünk, ha utánunk kell jönnie!* —igazította el a vizslatekintetű nénemasszony. Ők pedig úgy vetették be magukat a termelőszövetkezet szőlőtáblájába, mint az őserdőt járó emberek vetik be magukat a dzsungelbe, liánvágó késükkel felvértezve.

Egy darabig még látta őket—helyesebben csak a fejüket—felbukkanni a szőlősorok között, amint nagy buzgalommal keresték-kutatták a „sógoruk” szőlőjét, majd végképpen eltűntek a szőlőtáblák óriási nagyságú dzsungelében.

Az augusztusi nap sugara perzselte a tájat. Minden ajtót kinyitott, hogy elviselhetőbb legyen a hőség a kocsi belsejében, és várta türelmesen, amikor majd intésükre tovább indulhat a perzselő napról.

Már-már hajlott arra a gondolatra miszerint lóvá tették, amikor előtte hatszáz méternyire, kosarakkal,—*üres kosarakkal*—integettek, menjen utánuk.

Megnyugodott. Nem tették lóvá. Nem ették meg őket a vaddisznók, de a „sógor” szőlőjét sem találták meg, mert a kosaraikat üresen rázták a levegőben—úgy integettek.

Ez utóbbi miatt, még sajnálta is őket. Sokat fáradoztak hiába és még taxit is, kell fizetniük, minden haszon nélkül.

Odaért hozzájuk. A nagy meleg miatt csapzottak voltak.

—*Sajnos nem találtuk meg a sógor szőlőjét!* —mondták és nyújtották feléje kosaraikat kedvetlenül, hogy a csomagtartóba betegyé.

Fölöttük egy pacsirta pehelyként lebegett a nagy meleg ellenére, de ennek a rossz hírnek hallatán abbahagyta a trillázó énekét és földre szállt, mintha sajnálta volna az üres kosaraikkal visszatérő öregasszonyokat.

Elindultak hát a városba olyan üres kosarakkal, mint ahogyan onnan korábban kiindultak.

Vigyori sajnálta őket a sikertelen út miatt, mert nem a legjobb módját választották a „sógor” szőlőjének megközelítésére, amikor a taxira gondoltak.

Hallgattak mind a hárman, amikor egyik öregasszony felkiáltott:

—*De Veronka! A sógor nem ide ültette a korai szőlőt, hanem Felnémetre!*

—*Bizony úgy van az!* —helyeselte a másik és a taxit Felnémet felé irányították.

Vigyori kuncogott magában még akkor is, ha világosan látta, hogy ezzel az újabb „sógor” témával őt próbálják félrevezetni.

Tetszett neki, hogy nem siránkoznak, hanem saját erejükből próbálják megoldani anyagi gondjaikat, ha már a politikusok ígérte Kánaán, még mindig nem akart elérkezni.

Eldöntötte, a fuvardíj elszámolásánál mértékletes lesz, és nem fogja kérni a taxióra digitális számjegyei által mutatott teljes összeget. Egyet értett velük még akkor is, ha ez a törvény szerint elítélendő cselekmény.

Arra gondolt, mennyien vannak olyanok, aki már az ötödik életükre való mennyiséget összelopták, és mégis tovább lopnak.

Miért ne lopjon az, akinek---nem saját hibája miatt—még egy életre való sem jutott, annak ellenére, hogy egész életében sokat dolgozott. Ráncos arcukat és kezüket figyelve gondolt arra, ha valaki a dolgos élete után kényszerül ilyen cselekményre, az nem az ő szégyene.

A Moszkvics motorja már az új cél felé duruzsolt és nyelte a kilométereket abban a reményben, hogy a „sógor” másik szőlőjében már találnak érett szőlőt.

A Cifrapu utcában egy szembejövő kocsi villogtatta fénykürtjét, amelyben Zokogi kollégája bámult

rá értetlenül, hogy az elválásuk óta Vigyori még mindig a város utcáit járja. Ő is felvillantotta fénykürtjét vizsonzásul és máris elhaladtak egymás mellett.

Zokog arca rendkívüli kíváncsiságot tükrözött, jelezve azt, hogy ezt meg kell Vigyorinak magyaráznia.

—*Oké Zokogi! Majd elmagyarázom, csak találkozzunk!* —mondta magában, és máris rakosgatta egymás mellé gondolatait, amellyel úgy *megeteti*, hogy még sokkal jobban irigykedik majd rá, mint ez idáig bármikor.

Áthaladtak a városon. Az idős asszonyok —némi bizonytalanság után—sikerrel irányították „sógoruk” szőlője felé a taxit, ahol már valóban érett fürtök mosolyogtak az aszott kezükre, hogy az üres kosaraikat mielőbb megtölthessék velük.

—*Itt! Itt, tessék megállni!* —hadarta egyikük, amikor a sárguló szőlőfürtök megvillantak a perzselő nap sugaraiban.

Kérésüknek eleget téve megállt, és a kosaraikat előszedte a csomagtartóból abban a reményben, hogy azok hamarosan megtelnek az érett fürtökkel.

Egy pacsirta röpdösött magasan a fejük fölött most is. Mintha egész útjuk során örködné, nehogy a csősz karjaiba fussanak, mert akkor magyarázkodhatnának, miért nem látta őket a szőlő kapálásánál.

Ahol van érett szőlő, ott gyorsan halad annak szedése. Negyed óra multával tele kosarakkal bukkantak ki a sorok közül.

Annak ellenére, hogy terjedelmes kosaraik voltak, gyorsan megteltek. Már nyugodtnak kellett volna lenniük, mégis jobbra-balra forogtak idegesen. Amikor a kosarak végre bekerültek a csomagtartóba, kisé megnyugodtak. Amikor pedig a taxi eltávolodott a szőlőtől, már mosolyogtak és idegességük egy csapásra megszűnt.

Vigyori a visszapillantó tükörből figyelte őket, amikor egyikük nyugtalanul figyelte a taxióra számjegyeit és mutogatta a másiknak, majd a sofőr felé fordult:

—*Tessék mondani, ilyen sokba kerül a fuvar?* — mutatott a könyörtelenül számláló taxióra digitális számjegyeire.

Vigyori egy pillanatig hallgatott, majd vigasztalóan szólt:

—*Nyugdíjasoknak ötven százalék kedvezmény van!*

Erre a kijelentésére megnyugodtak és jelezték, közelednek a céljuk helyszínéhez. Ez a cél természetesen a város piaca volt. Erre Vigyori már korábban rájött, még ha ezt igyekeztek előtte titkolni is.

—*Itt, tessék megállni!* —szólt egyikük hirtelen.

Miután megálltak, kiszedte a kosarakat és ajánlkozott azok helyszínre cipelésére. Ők azonban nem akarták előtte felfedni, hogy a piacra mennek a frissen szüretelt szőlőkkel. Nem gondolták, hogy ezzel a szőlővel kapcsolatban, már semmi titkuk nincsen a sofőr előtt.

Végül, kifizették az óra által mutatott díj felét, és még szőlőt is adtak, majd „titkukkal” együtt elköszöntek.

Valószínű úgy gondolták, minden titok akkor a legtitkosabb, ha minél kevesebben tudnak róla.

Vigyori pedig visszaindult a taxiállomásra, ahol Zokog kollégája már türelmetlenül várt rá.

Amint megérkezett Zokogi kiugrott a kocsijából, és neki szegezte a roppant kíváncsi kérdését:

—*No, mi van? Megérte?* —természetesen a fuvarra gondolt.

—*Meg bizony! Nagyon jó fuvar volt!*

—*No, de merre jártál? Mit szállítottál?* —kérdezte egyre türelmetlenebbül, mert a szűkszavú válaszával egy cseppet sem volt megelégedve.

—*No, jól van Zokogikám, ha részletesebben kívánod, ám legyen!* —mosolygott magában Vigyori és

elkezdte a handabandát, a száját is nyitva tartó kollégájának:

—*Hát, tudd meg, Füzesabonyba vittem őket, mert holnap lagzi lesz a rokonságukban, és azt készítik elő. Tudod, a lagzi rengeteg bajjal jár!* —kezdte el a történetet, amikor az közbevágott:

—*De akkor mit kerestél a Cifrakapu úton?*

—*Vissza kellett mennünk Felnémetre, hogy onnan még sok apróságot elvigyünk Füzesabonyba.* —mondta büszkén Vigyori.

—*Hát akkor kétszer is voltál Füzesabonyban?* —szegezte ismét neki az irigységgel agyon fűszerezett kérdését.

—*Persze, hogy voltam!*

—*Mondtam én már Neked, hogy annyi szerencséd van, hogy tíz embernek együttvéve sincsen annyi szerencséje!* —már szinte kiabálta az irigységtől bepírulva, majd arca lilára váltott a fokozódó dühében.

Vigyori a hatás kedvéért, a zsebéből két ötszáz forintost húzott elő, aminek színe a kollégája lila arcszínével megegyezett.

—*Ez még semmi! Az a sok jó kalács, amit megettem. Megettem egy nagydarab köszöntőkalácsot. Sok, jó mákos, túrós rétest, mert ezeket már kisütötték és még melegek voltak a frissen sülés miatt.*

A nagy, hosszú tepsiben egy egész kanyart megettem, mert oda és vissza megettem két hosszú rétest. —sorolta Zokoginak, akinek a szája akaratlanul is mozgásba lendült ennyi finomság hallatán és a pusztá levegőt rágta úgy, mintha az ő fogai is a rétest örölnék.

—*De ezzel még nincsen vége!* —folytatta.

Ezután kakas levest tálaltak fel, amelyet még soha nem ettem eddig. Ezután pulykacom, pulykamell, meg aztán még ki tudja mi minden. —sorolta a finomabbnál-finomabb ételek sokaságát és a hatás kedvéért erőltetett böfögésbe kezdett.

Ami sok, a sok! Ez már Zokoginak is sok volt.

Hányszor ábrándozott ő hasonló fuvarokról, és mégsem akart neki sikerülni. Ezt azzal magyarázta, hogy neki nincsen szerencséje. Nem vette észre, hogy ilyen szerencséje másnak sem igen szokott lenni. Persze ezt Zokoginak hiába mondaná, úgysem hinné el.

Kapzsisága besavanyította agyvelejét és már csak abban hitt, hogy mindenki mással csak a jó történik, vele pedig csak a rossz.

Ezek után nem lehet csodálkozni, hogy Vigyori szerencséjét—amit eddig tízszeresére saccolt—most megdupláztá:

—*Nem tízszer, hanem hússzor annyi a szerencséd, mint más embernek!* —dadogta körben forogva és a térdeit olyan erővel, csapdosta, hogy a nadrágjának szövete foszladozni kezdett.

Mivel ennyire magánkívül volt, még azt sem vette észre, amikor a leendő utasa a kocsija ajtaját kinyitva kérdezte:

—*Szabad a taxi?*

—*Én vigyem?* —mutatott Vigyori a leendő utasára— miközben a vállát meglökve, hozta vissza őt testben-lélekben a kocsija és a leendő utasa mellé.

Erre aztán feleszmélt:

—*Viszem én! Viszem én!* —pillantott utasára és máris mondta kesernyés mosolyával:

—*Tessék! Tessék!* —hajolt meg lila arcával utasa előtt, majd ő is beszállt, mielőtt az utas másik taxit nem választ helyette.

Az azonban nem akart mást választan. E helyett csak annyit mondott:

---*Almagyar domb! Cecei út!*

Ezeket a szavakat hallva, Zokogi lába beremegett, és a kuplungot olyan hirtelen engedte ki, hogy a kocsija bakkecske módjára ugrott az Almagyar domb irányába.

ÖRÖKÁLOM.

A fúrótoronynál kolompolt, zörgött, csilingelt az emelőmű, amelyre a drótkötél szépen, sorban csévélődött egymásután úgy, mint a szántóeke után sorjázik egymásután a frissen felhasított föld.

Az emelőművet hajtó motor hol felnyögött, hol lehalkult, attól függően, hogy a föld mélyéből a fúró

rudakat húzta-e ki, vagy csak terhelés nélkül csévélte a csigasor kötelét az emelőműre.

Ilyen zajban nem csoda, ha nem hallotta amint a főfűrómester kiabált neki:

—*Leveled van Imre!*

A lánctalpas gép—amelyet irányított—szintén zörgött, csikorgott úgy, hogy még saját hangját sem lett volna képes megérteni, ha önmagához szólna.

A gépen megzörrent az ablaküveg egymásután többször, mire odafigyelt az ablakot zörgető főnökére, aki egy levelet tartva a kezében állt a gépe mellett és mutogatott feléje, mire ő kinyitotta a gép ablakát:

—*Leveled van!* —ismételte meg főnöke az előbbi mondatát, miközben nyújtotta feléje.

—*Köszönöm!* —mondta, miután átvette azt a levelet, amelyet akkor hoztak ki a falu postájáról, a falu határában kőolajat kutató fűrótoronyhoz.

A levélen anyja reszkető kezének írását ismerte fel, amelyet bizony sokan nem tudtak volna elolvasni, de ő mindig megértette belőle anyja mondanivalóját.

A szokásos módon futotta át a sorokat, de egy mondatnál megakadt. Többször is újra olvasta. Azonban bármennyiszer olvasta mindig az volt az értelme:

---„*Irénke elhagy Téged! Szabó Pistához megy feleségül*”.

—*Nem! Ez nem lehet igaz!*

Hogy őt mennyasszonya elhagyná? Kizárt dolog!—döbbsent meg a hihetetlen hírt olvasva.

Igaz, régen nem látta már, régen nem volt már otthon, több mint két hónapja.

Ilyen messziről nem lehet csak úgy haza ugrálni. Amikor utoljára volt, már akkor úgy tűnt, mintha Irénkét kicserélnék.

A kedves mosoly—ami eddig az arcán volt—már nem látszott, szeméből valami titkos fény sugárzott.

—*De miért nem szólt, ha már vége? Miért nem mondta, hogy eddig és nincsen tovább?*—ilyen és ehhez hasonló gondolatok úgy kergették egymást a fejében, mint a gép ablakából kitekintve látta, amint a száraz leveleket sodorta magával az őszi szél.

Tudta ő eddig is, Irénkére nagy hatással van az anyukája. És tudta azt is, hogy Szabó Pistát szeretné vejéül.

„—*Annak legalább van háza! Nem kell megszakadnod a munkában, mire a Ti házatok felépül!* „—mondta lányának, aki kezdetben még elmondta neki, nem szívleli a leendő anyósa, az ő anyukája.

Aztán Irénke nem mondott már semmit, de látszott rajta, szerelmük már nem az igazi. Anyja, könnyen tudta befolyásolni lányát, aminek, lám itt van az eredménye.

Gondolt egyet. Félre állt a géppel és leállította annak motorját, majd a térdére könyökölve nézett a semmibe, réveteg tekintettel.

Kint, a fűrótorony környékén a határ sivár látványt nyújtott. A Természet szomorú őszebe fordította az idő kerekét, mintha nem lett volna elég szomorú a levélben érkezett hír maga is. Kivágott kukoricaszárak csomókba rakva sorakoztak egymásután, egy letűnt forrónyár végét jelezve, csallhatatlanul. Úgy tűnt el a nyár, mint Irénkével folytatott forró szerelmük.

Gondolataival a múltban kalandozott, és a kapcsolatukra gondolt, amely régen kezdődött, még a gyerekkorban, amikor még játszótársak voltak és barátok. Az idő múlásával ez a barátság szerelemmé nőtt ki magát és tartott mindeddig.

Nem akarta elhinni; *ennek most már vége.*

—*Azonnal haza kell utaznom, és beszélnem kell Irénkével!*—határozta el egyik pillanatban, de a másikon már bölcsebben kezdte látni kapcsolatukat és elvetette a hazautazás gondolatát:

—*Mit teszek, ha hazaérek?*

Könyörgök majd Irénkének, ne a Szabó Pista felesége legyen, hanem az enyém?

Nem! Ezt nem szabad megtennem! Megaláznám előtte magamat, és mégsem lenne eredménye. Bele kell törődnöm, hogy elveszítettem.

Elveszítettem! Dobbant nagyobbat a szíve erre a visszafordíthatatlan szóra, amelynek még a pusztá gondolata is végtelen ürességet hagyott szívében.

—*Valami baj van Imre?* —kérdezte a főnöke, akit észre sem vett elmerülő gondolataiban, hogy a gép mellett áll.

—*Nincsen semmi, csak anyám betegeskedik egy kicsit, de semmi komoly baj.* —kegyes hazugsággal terelte el a szót az igazságról.

—*Biztos, hogy nincsen nagyobb baj? Olyan lehangolt lettél. Ha van valami gondod, szólj és elmehetsz haza szabadságra.* —mondta a főfűrómester jóindulatúan.

—*Köszönöm főnök, de nincsen semmi baj!*

—*Örülök neki. Látom, itt már elvégezted a munkát. Menjél be a géppel a faluba! Lagzi lesz az egyik háznál és a sáros utcában elakadt a teherkocsi, ami az asztalokat, székeket, és más egyéb felszereléseket vitte volna a helyszínre.*

Kihúzod a sárból, és talán még a lagziba is meghívnak. Lesznek ott szép lányok. —tette még hozzá főnöke mosolyogva.

—*Rendben van főnök, megyek.* —válaszolta, de nem valami vidáman.

„*Lesznek ott szép lányok is*” —csengett fülében az iménti mondat.

—*Pokolba minden széplánnyal!* —kesergett magában, és a lánc talpas gép ajtaját becsapva elindult. Elinduláskor a gép sebességváltóját a legmagasabb fokozatba téve, akár egy harckocsi, hatalmas robajjal robogott a falu irányába.

Negyedórás út után a domb tetejére ért, ahonnan már megpillanthatta falut, amely hosszan nyúlt el alatta, lent a völgyben.

Leereszkedett a házak közé, és a gép botkormányával a megadott cél felé irányította a lánctalpas gépóriást.

A megadott címen—az utca elején—egy teherautó tengelyéig süllyedve vesztegelt a sárban.

Emberek álltak körül és hosszú rudakkal próbálták kiszabadítani a sár fogságából. A sár azonban nem engedett. Nem volt tekintettel a küszöbön lévő lagzira, és arra sem, hogy a teherautónak még egy fuvart kellene hoznia a lagzi helyszínére. Hiányzott még a cigányzenekar a nagybőgővel és a cimbalommal együtt.

Ekkor vették észre az utcába beforduló lánctalpast.

—*Jöjjön csak, jöjjön csak!* —integettek és kiabáltak feléje, mintha a zajos fülkében egyáltalán megértené, mit kiabálnak.

Amint odaért, ráakasztották a teherautó drótkötélét és a gép minden erőlködés nélkül kiemelte a sárból az eddig ott veszteglő, megrakott autót és vontatta tovább a lagzi felé.

Ott aztán az emberek lerakodtak, a gép pedig visszavontatta a teherautót a kövesútig, hogy elhozza még a zenekart a felszerelésével a lagzi helyszínére.

Egy óra elmúltával már a zenekar is a helyén volt, amikor a gazda megszólította:

—*Álljon félre a géppel, és tartson velünk, az ünnepléssel!*

Egy pillanatig habozott, de aztán döntött. *Miért is ne?*—gondolta magában.

—*Köszönöm a meghívást, de előbb átöltözök.*—válaszolt a házurának meghívására.

—*Rendben van. Öltözzön csak át, de aztán feltétlen eljőjön.* —tette hozzá nyomatékkal.

Amikor visszament már javában állt a lagzi.

A lányok, legények ropták a táncot a cigányzenére. Az asztaloknál mulattak az emberek. Az új pár boldogságára üritették poharaikat, és ha valóban a poharak üritésétől függött a boldogságuk, akkor ők minden bizonnyal boldogok lesznek.

Vidám volt a hangulat, de mégsem érezte jól magát. Úgy érezte nem, illik ebbe a képbe.

—*„Minek vagyok én itt?”* —kérdezte magától minduntalan. —*Itt örülnek, mulatnak az emberek, de nekem nincsen miért örülnöm!* —gondolt akaratlanul az anyja levelére, amely most—százszor is átolvasottan—még mindig a belső zsebében lapult.

—*Ni csak! Ni csak, hát mégis eljött!* —nyújtotta kezét a menyasszony apja, miután tárt karokkal közeledett feléje.

Alig ismertem meg úgy kicsinosította magát. —tette hozzá egy huncut mosoly kíséretében, amellyel jelezhette azt; *a lányoknak is jobban teszik így, mint az előbbi olajos ruhájában.*

Leültette az asztalhoz, miután felszolgálták részére az ételt, és persze az italt.

Már éhes volt nagyon, ezért nem kínáltatta magát, hanem hozzálátott az evéshez, iváshoz.

Miután megitta az első pohár bort, majd a másodikat, harmadikat, és tovább, jóleső nemtörődömség kezdett eluralkodni rajta az elfogyasztott bor hatására.

Kellemes bódultság járta át a testét, lelkét. Ebből a bódultságból Irénke arca homályosan fel-felvillant előtte és ilyenkor vádlón nézett maga köré:

—*Hazug vagy Irénke! Álnok csaló! Hazug az egész élet! Egyeseknek mindent megad, míg másoktól mindent elvesz.* Morogta mámorosan a csillogó poharra nézve, amely újra és újra kiürült.

Odament a zenekarhoz és kérte húzzák el a legújabb nótáját, amely az ő érzéseit most leginkább kifejezi:

*„Hazugság volt minden szavad,
Hazugság volt most már ne is tagadd.
Mit tegyek, hogy ne gondoljak Terád,
Gyere vissza, hazudjál tovább. „*

A primás a gazdára nézett kérdőn, de gazdának nem volt ellenvetése, így a zenekar máris rázendített, és a mulató emberek dalolni kezdték a szép nótát.

Ő azonban meg sem várva a nóta végét, úgy érezte elég a mulatásból. Egy hűtlen lány képe villant fel előtte ismételten, amely nem engedte, hogy igaziból feloldódjon a lagziban mulatók vidám társaságában. Nem engedte számára a maradást, ezért imbolygó lépteivel elindult a kijárat felé.

—El innen! Ahol az emberek mulatnak, ottan nekem nincsen semmi helyem! —jött felszínre újra a keserű gondolat.

Az utcára kiérve, kinyitotta az utcán álló lánctalpas gépóriás ajtaját, és miután beült, beindította annak motorját, majd elindult a faluból kifelé vezető földúton. A lánctalpak csikorogtak és fröcskölték a sarat az utca mély kátyúiból, amelyek vendégmarasztaló sarában, sorra akadtak el a járművek.

A kutyák farkukat behúzva, tisztelettel álltak félre a gépóriás útjából, amelynek fényszórója végig pásztázta az időközben sötétségbe takart utcákat.

Szempillái ólomsúlyként nehezedtek szemére. A gép motorjának egyhangú morajlása, mint az altatódal próbálta álomba ringatni. A mámorító álommal egyre nehezebb volt megküzdnie, mert újra és újra elbóbiskolt.

Kiért a faluból:

—Már csak egy kilométer! Nem szabad el aludnom!—biztatta magát, de szempillái egyre gyakrabban csukódtak le és nem akartak újból kinyílni. Arra ébredt, hogy a gép egy nagyot billen.

Ijedten vette le a gázt, majd a gépet megállítva kiszállt, hogy megnézzé mitől billent ekkorát.

—*Egy nagy kőre mentem rá.*—állapította meg billenésének okát, miután megpillantotta a gép mögött heverő kődarabot.

Megdörzsölte szemeit, és körbejárta a gépet majd a fűrótorony irányába figyelt, ahová el kellett jutnia.

A domb mögött bujt meg a fűrótorony. A tetején a bakcsigát megvilágító lámpa fénye hívogatóan tűnt fel, amely nem is volt már túlságosan messze.

—*A nyavalya enne meg ezt a pár száz métert!*

Ki kell bírnom odáig! Nem szabad elaludnom! Legfeljebb nem az úton haladok. —határozta el és a gépbe ülve, egyenesen vette célba a fűrótoronyt, a földéken át, mindenén átázolva.

A korán leereszkedő őszi sötétségben, a toronytetején világító lámpa, igézően mutatta az irányt, csak a közbeeső akadályokat nem mutatta.

Keresztül-kasul ment a learatott kukoricatáblákon, amelyeken a kivágott kukoricaszárak csomói hadirendben sorakoztak egymás mögött.

A gépóriás lassan, de folyamatosan haladt a nem is olyan távoli cél irányába, a kivilágított fűrótorony felé.

Közelebb érve már nemcsak a bakcsigát megvilágító lámpa fénye csalogatta, hanem a torony többi lámpáinak fénye is, amelyek szintén láthatóvá váltak. Csalogatták a mámoros, álmos vezetőt, mintha ezt mondanák neki:

—*Erre gyere! Itt van a torony! Itt várnak rád a munkatársaid!*

A gépóriás, mint a sín pályán haladó vonat, nem tért sem jobbra, sem balra, mert a botkormányát már nem kezelte senki. Ő már mély álomba zuhant, a gép pedig eltéríthetetlenül ballagott a Mácsalma akácosának szakadéka felé.

Már csak tíz méter, öt méter és a következő pillanatban egy nagyot billent, be a szakadékba. A láncotalpak az égnek álltak. A vezetőfülke összeroggyant, maga alá temetve vezetőjét, aki az örökálomba merülve, olyan mozdulatlanul nyugodott, mint szakadék mélyén a gépóriás.

Nem gyötörte tovább a menyasszonya hűtlensége, akitől már soha többé nem kérdezheti meg:

*---Miért hagytál el? Miért nem szeretsz már?
Szerettél Te engem egyáltalán valaha?*

DRÁGA KISLÁNYOM, ARANYOS CSEPP FIAM.

A hideg szél messze hordta a havat, amelyet a háztetőkről sodort le, hogy aztán az utcán, vagy az udvarokon dűnékbe lerakja.

Még a lombjukat elhullató fákat is hajlítgatta, pedig azokon már egyetlen levél sem csüngött az ágakon. Nem beszélve a fenyőfákról, amelyek hosszú törzsükkel engedelmesen hajoltak a szél kívánta irányba.

Bizony, ilyen időben, aki csak teheti, valami oltalmat adó menedéket keres magának, hogy az arcbőrt csiszoló jeges szél elől elmeneküljön.

A házat őrző Bobi kutya mégsem bujt be teljesen a kutyaház fenekébe, hogy összegombolyodva próbáljon szunyókálni, ahogyan ezt máskor tette ilyen cudar időben.

E helyett, türelmetlenül tekintgetett ki a kisháza ajtaján, miközben apró csaholással jelezte, hogy vár valakire. Hazavár valakit.

A szürke téli nappalok egyike ez a mai nap is, amikor a Nap korongját már ő is csak emlékezetből ismeri. Az éjszakai Hold megugatásáról pedig már régóta szó sem lehet, hiszen a mindent eltakaró téli ködtől még csak sejteni sem lehet, hogy az égbolt mely tájékán járhat.

Ilyen hangulatban figyelte éberén, és aggodalmasan a porta bejáratát, amelyen gazdájának—az *öregasszonynak*—kellene megérkeznie, de az nem érkezett.

Ha nem lenne láncsal megkötve, minden bizonnyal a keresésére indulna türelmetlenségében, de így nem tehette, hanem türelmetlenül várta tovább.

Minden neszre figyelte abban a reményben, hogy egyszer csak mégis belép a kapun a várva-várt gazdija. Mert mi is lenne ő vele, ha egyszer a sok-sok várakozás ellenére sem jönne haza? Ki főzne neki meleg moslékot, és ki szólna hozzá ezekkel a kedves szavakkal:

—*Megjöttem, Bobi kutyám!*

Ilyenkor ő a hátsó lábain ágaskodik, és persze táncol örömeiben, hogy tudassa gazdijával, mennyire szereti, mint ahogyan az öregasszony is viszont szereti őt.

Az évek során összeszoktak. Élni csak egymással tudtak, mert mindkettőjük magánya így lett elviselhetőbb.

Az öregasszony még távolabb volt a háztól, amikor ő már észlelte. Az eddig szomorú és nyűgös csaholásból, hirtelen örömgugatásba kezdett. Majd szokása szerint két lábára állt, minél előbb megpillantsa őt, aki egy csomó gallyat húzott maga után az utca fagyos havában.

A gallyak, szántotta barázdákat, a jeges szél máris igyekezett eltüntetni, hogy sem előtte, sem utána ne maradjon semmi nyom.

Előrehajló, tüzelőt vonó teste, megingott egy-egy szélroham hatására, és a gallycsomó kanyargós nyomot firkált az utca havában, amelyet a szél ismét betakarta a finom hóval.

Az utca házainak ablakaiból sajnálattal figyelték az idős, gyűjtögető asszonyt és ilyenkor egy-egy sajnálkozó szó is elhangzott:

—Szegény Mari néni! Ilyen időben sem nyugszik!

Való igaz, nem feltétlenül kellett volna ebben a cudar időben a tüzelőt húzogatnia, de félt, hogy valaki más viszi haza, a szomszéd utcában, a fákról le gallyalt fahulladékot. Ezt pedig végképpen nem akarta, ezért hát nem várt a jobb időre.

Nem lehetett mondani, hogy sok nyugdija van, de azért tudott volna tüzelőt vásárolni belőle, ha akarja.

Ő azonban úgy gondolta, hogy a tüzelő árát inkább a lányának, fiának adja, akikkel nem élt közös háztartásban. Időnként meglátogatták, és ő ilyen alkalmakkor mindig boldogan átnyújtotta az így megspórolt pénzecskéjét.

Az ilyen látogatások után, boldogságtól sugárzó arccal dicsekedett a szomszédoknak:

—Itt volt a lányom! Itt volt a drága kislányom és a drága csepp fiam is! Mondták, hogy menjek hozzájuk lakni. De hát, ráérek még én arra, hiszen még csak hetvenöt éves vagyok!

Persze, azt mindenki tudta, hogy a lányának ilyen szándéka nincsen, és egyáltalán nem törekszik arra, hogy az anyját saját házába elvigye.

A látogatásait úgy időzítette, hogy azok a nyugdíj kifizetése után legyenek egy-két nappal.

Ilyenkor az öregasszony, nyugdíja nagy részét lánya, illetve fia zsebébe süllyesztette, akik egyetlen pillanatig sem tiltakoztak ellene. Miután a pénzt megkapták, rendszerint gyorsan elköszöntek, magára hagyva az idős asszonyt, a következő nyugdíj kifizetésének napjáig.

Nem merült fel bennük a gondolat:

„—*Vajon a következő nyugdíj kifizetéséig miből él meg az anyám?* „

Később már ezek a látogatások is megritkultak.

Ilyenkor Mari néni ült a buszra és vitte a pénzt, és ha bárki kérdezte, miért nem jön a lánya, fia, ő haraggal válaszolta:

—*Törődjön mindenki a maga dolgával! Az én gyerekeimnek nagyon sok dolguk van!*

Természetesen nagyon sok dolga volt a drága „*kislányának*” és az aranyos „*csepp fiamnak*”, aki két méter magasan és negyven évesen is szeretett „*csepp fiam*” maradt a szerető anya számára.

A portán pusztulásnak indult minden. Az ajtó, a záruk, kiskapu, nagykapu, kerítések és a háztető is beázott a sok törött cserép miatt.

A kertet benőtte a gaz, amelyben Mari néni térdepelve tépdeste ki a földből az oda nem való gyomnövényeket, de azok mégiscsak elburjánzottak az ő nagy bánatára, mert mások előtt ezt ugyancsak restellte.

A drága „*csepp fiam*” csak a hétvégi ebédeken jelent meg, amelyet az öregasszony nagy gonddal főzött az egyedül élő „*csepp fiának*” amíg bírta.

Az ebéd elfogyott, de a drága „*csepp fiú*” nem végzett érte semmilyen munkát a lepusztult portán,

amelyen a „*Pató Pálról*” szóló filmet lehetett volna forgatni minden átalakítás nélkül.

De az anyai szív soha nem panaszkodott lusta fiára. Sőt, apró hazugságokkal bizonygatta, hogy a fia sok mindent megjavított, rendbe tett a portán. A portáról azonban soha nem hallatszott semmilyen munkazaj, és maradt minden a régiben—pusztulásra ítelve.

A tél után jött a tavasz, a nyár, az ősz és ismét a tél. Mari néni portája egyre jobban pusztulásnak indult. Ő maga is egyre lassabban csoszogott az utcán, a házak falához lapulva, mert lépései elbizonytalanodtak. Különösen azután, miután megszedült az utcán és elesett.

Az orvos szerint kisebb agyvérzés érthette. Ez után már a botot is a kezébe vette annak ellenére, hogy ha ezt más javasolta neki, akkor haragosan tiltakozott ellene, mondván:

„—*Nem vagyok még én olyan öreg!* „

A tél ismét kitett magáért, az előző évhez hasonlóan. A hideg, évtizedes rekordokat döntött, és a hó egyre vastagabb lepellel borította be az öregasszony portáját, amely ezek után olyan szép fehér lett, mint bárki másé az utcában.

Nem látszott már a gaz, az összedült melléképület kőhalmaza, mert a hó mindent betakart, hogy ezt a portát is széppé varázsolja.

Sajnos, a hideg jégvirágokat rajzolt a háza ablakára, nem úgy, mint a többi ház ablakaira, ahol a fűtött szobák melege ezt megakadályozta.

Egyre kevesebb gallyat bírt már összehúzogatni, az egyre romló egészségi állapota miatt.

A szomszédok gyakran figyelmeztették, hogy vegyen több szénét, mert meg fog fájni. Ő azonban nem akart többet költeni tüzelőre, mert akkor kevesebbet

tudna adni a gyerekeinek, ezért eldöntötte, hogy melegebben öltözik nappal és éjjel is.

A nappali ruházatából alig vetett le valamit, amikor este az ágyába bujt, a dunnája alá.

A nedves, nyers gallyak sem adtak jó meleget a begyújtás után, így aztán nagyobb volt a füst, mint a meleg. Ennek a kevés melegnek alig maradt valami hatása a szellőztetés után. Ezek után nem lehet csodálkozni, ha Mari néni egyik este belázasodott. A szomszédok hívták ki az orvost, aki a beteg megfelelő ellátása után kérte a szomszédokat, hogy értesítsék a gyerekeit, mert a beteg nem maradhat felügyelet nélkül.

Az *édes kislányom* dühösen jelent meg az anyja házánál. Az „*aranyos csepp fiam*” pedig egyáltalán nem jött el, hogy a sok-sok eddigi szeretetet most elkezdje törleszteni az édesanya ápolásával.

—*Mit gondol, van nekem arra időm, hogy magát ápolgassam?* — fakadt ki lánya dühösen és haragja nem akart csillapodni, annak ellenére, hogy anyja kétségbe esve bizonygatta—*ő kérte az orvost, ne értesítse lányát, mert annak nagyon sok dolga van.*

Az orvos, meleg kádfürdőt javasolt, mert a veséje nagyon megfázott Mari néninek. De neki nem volt fürdőszobája, mert amikor a lakásához tartozó kertből kisajátítás történt, ő annak árát mind a gyerekeknek adta.

Hiába figyelmeztették a szomszédok jóakarattal:

—*Mari néni! Ebből a pénzből költsön valamennyit a lakására. Vezetesse be a gázt, készítesse el a fürdőszobát, mert ha beteg lesz ezekre sokkal jobban szüksége, lehet, mint máskor!*

Ő azonban mindennél jobban szerette gyerekeit—még magánál is---és így a jelentős összeget, széjjelosztotta közöttük.

Az orvos érthetően megmondta, hogy anyjukat nem hagyhatják ápolás nélkül, mert abból nekik bajuk lehet.

A törvénnyel pedig nem tanácsos újat húzni, ezért a lánya felpakolta az öregasszonyt és mégiscsak elvitte magához. Előtte azonban közölte anyja szomszédjaival, hogy oda ne menjen senki látogatni, mert ő nem ér rá vendégeket fogadni. Ezek után senki sem volt tanúja annak, hogy Mari nénit miképpen ápolták.

Annyi azonban bizonyos, Mari nénit öt nap multán, minden bajával, batyujával együtt hazapakolták.

Nagyon sok panasz volt rá:

—*A fürdővizet nem tudja elkészíteni neki senki, mert vagy melegen találja, vagy hidegnek!*

Ha felkel az ágyból, mindig olyan helyre ül le, ahol nem lehet tőle férni!

Egész éjjel horkol, de még sokszor nappal is.

A lakásban úgy vándorol, mint egy búzfáklya!

—*Meg aztán hiába mondtam, ne látogassák a többi öregasszonyok, úgy jártak hozzá, mintha az én házam egy búcsújáró hely lenne!* —panaszkodott anyjára, akit batyujával együtt hazapakolt pár nap multával, de a nyugdíjának nagy részét továbbra is elfogadta.

Mari néni nem szólt rá semmit, amikor lánya ő előtte másoknak panaszkodott. Nem szólt ő még akkor sem, amikor már a lánya eltávozott.

Az eddig beszédes öregasszony hallgatag és magába forduló lett, de soha nem panaszkodott.

Telt az idő, és egyszer jobban, máskor rosszabbul érezte magát. Majd ismét eljött a tavasz, a nyár és ő továbbra is fontosnak érezte, hogy nyugdíjának nagy részét a gyerekeinek adja, akik nem segítettek rajta semmit, amikor arra nagy szüksége volt.

Csak a Bobi kutya maradt hozzá hűséges annak ellenére, hogy feledékenységében nemcsak a saját ebédjéről feledkezett meg, hanem az övéről is. Egyszer főzött egy héten egy nagy fazék káposztát, és az volt kettőjük heti esésege.

Volt, amikor egyiken sem ebédeltek, mert Mari néni elfeledkezett arról, hogy néha enni is kell valamit. Ilyenkor a Bobi értetlenül szűkölt, nem tudva arról, hogy nemcsak az ő ebédje maradt el, hanem a gazdié is.

Csörgette láncát, mintha attól a gazdinak eszébe jutna az ő éhsége.

Így teltek-múltak a napok, hetek, amikor Mari néni ismét megszédült. A szomszédok vették észre, hogy a bejárati kiskapu tárva-nyitva, annak ellenére, hogy senki nem jön azon ki, és be sem.

Amikor a szomszédok benyitottak, zavartan beszélt, nem ismerte meg őket, és keresett valamit állandóan, csak azt nem tudta mit keres.

A lakásban a földre szórt mindent. Nyugdíja a szoba padlózatán szétszórva, annyi darabban, emenyiben a postástól megkapta.

—*Mari néni! Szóljunk a lányának?* —kérdezte egyik szomszéd tapasztalva, itt már komoly a baj.

Mari néni szavait alig lehetett megérteni, azt azonban érteni lehetett, amikor azt mondta:

—*Jaj ne! Csak neki ne!* —és amikor ezt mondta, riadalom tükröződött a szemében.

Ezután az orvost hívta szomszéd. Amikor az megérkezett ő szólt a lányának, jöjjön és hozza rendbe az édesanyját a kórházba szállításra, ahová kivizsgálásra be kell feküdnie.

Dühösen vonta felelősségre anyukáját a megérkező lánya. Szentül hitte, hogy betegsége színlelt és csakis őt akarja bosszantani, és persze lejártni mások előtt.

Anyukája nemigen volt abban az állapotban, hogy a fejére szórt sértéseket el ne tűrje.

A kórházi kivizsgálás újabb agyvérzést állapított meg. Miután a kezelés után ismét javult az állapota, hazaengedték. A gyerekei figyelmébe ajánlva, hogy a továbbiakban felügyeletet igényel az idős asszony.

Természetesen hazavitték a saját lakásába, és ismételten magára hagyták, pedig láthatóan zavart volt a gondolkodása és gyengén látott.

A Bobi kutya már csak a szomszédok gondoskodására számíthatott, mert az idős asszonytól akár éhen is pusztulhatott. Sokszor csaholt fájdalmasan éhségében, nem tudva, hogy mivel érdekelt ki ő ezt a sorsot, amikor ő mindig hűségesen őrizte a reá bízott portát.

A szomszédok felajánlották gyerekeinek a kutya elaltatásának a költségeit, hogy ne szenvedjen tovább, mert gazdit ismét kórházba szállították.

A gyerekek válasza csak ennyi volt:

—Hagyni kell a kutyát ott, ahol van, majd leszárad a láncáról!

Nem szántak jobb sorsot Mari néninek sem. Ritkán látogatták. Tudatánál volt annak ellenére, hogy beszélni már nem tudott. Várta gyerekeit, akik ritkán keresték meg a kórházi ágyánál, ahol azok még a többi beteg kérésére sem kínálták meg az idős asszonyt még vízzel sem.

Még betegen is restellte szobatársai előtt, hogy akikért ő életében keményen dolgozott, most egy jó szóval sem illetik.

Ha bementek hozzá látogatóba, nem az volt a céljuk, hogy anyjukon segítsenek. Az orvost keresték, de nem azért, hogy egy jobbellátás reményében hálapénzt csúszttassanak annak zsebébe.

Sokkal inkább keresték azért, hogy adjon egy olyan igazolást, amiből egyértelműen kitűnik az anyjukról a cselekvő képtelenség, és így a nyugdíját ők vehetnék fel.

Az érdeklődő ismerősöknek alig titkolt örömmel mondták, hogy Mari néni nem bírja már sokáig, mert szinte az egész teste be van feketedve. Ám a következő

alkalommal szomorúan panaszolták, hogy infúzióra van kötve, és már alig van a testén feketeség:

„—*Majd meglátják, még képes lesz meggyógyulni!*
Volt már ő beteg máskor is és akkor is meggyógyult.
Szívósabb ő a macskánál!”—jelentette ki lánya bosszankodva

Az utca, az ismerősök, annál inkább kívánták Mari néni felépülését, ha már egyszer a gyerekei nem ezt akarták. Átkutatták anyjuk lakásának minden szegletét, abban a reményben, találnak majd eldugott pénzt.

Pénzt persze nem találtak, mert a temetésre félre rakosgatott pénzecskéjét már korábban elkunyerálták.

Ami csak mozdítható volt, és ért valamit, azt elhordták a portáról, mert jól sejtették, hogy a kórházból élve már nem kerül ki anyjuk.

Pedig a kórház már elengedte volna, hogy élete utolsó napjait a családjában tölthesse el, de a családjának esze ágában sem volt őt az elfekvő osztályról hazavinni.

A Bobi kutya árván ugatott, mintha érezte volna, megvannak számláva a napjai. Természetesen az ő számára az elmúlás már csak a megváltás, az utóbbi idők nélkülözései miatt.

Szomorúan lesett ki a kutyaház ajtaján, majd időnként kijött onnan láncát megcsörgetni, jelezve környezetének, hogy ő még él és enni szeretne. Bizony, Mari néni gyerekei nem igen törődtek azzal, hogy a Bobi él-e még, és éhes e. A szomszédok etették. Elfoglalták magukat az udvari rózsabokrok irtásával, mintha mindenfajta rendcsinálásnak ez lenne a legfőbb akadálya.

Ezeknek a bokroknak sokszínű rózsáit hordta Mari néni a templomba. Soha nem adott el belőle egyet sem, mert mint mondta:

„---*Ezeket bizony azért teremtette a Jézuska, hogy a Máriácska előtt viruljon az oltáron!* „

Szentül hitte, ezekért a rózsákért lelki üdvösséget nyer, ami minden pénznél többet ér.

Milyen jó, hogy nem látta ezeknek a rózsabokroknek a pusztulását, mert még szomorúbb szívvel távozott volna az élők soraiból.

Amint a rózsabokrok kiirtásával végeztek, a Bobi kutyára került a sor.

Mintha ezt előre érezné, egyre beljebb húzódott házikójába abban a reményben, így talán elkerülheti a számára kitűzött végítélet napját. Azonban nem kerülhette el, mert kemény, durva hangok szólították, jelezve azt, hogy rá került a sor, pusztulnia kell.

Nem hallgatott a hívó szavakra, amelyeknek már a durva hangszíne is túlságosan rossz emlékeket idézett fel emlékezetében. Ezek az emlékek ütés, verés, rugdosás, és minden olyasmi, ami számára csak a rosszat jelenti.

Amikor hóhérja a kis házikójának tetejét verte, még vicsorgott is bentről. Ez a vicsorgatás a hangya vicsorgatása volt az elefánttal szemben, hiszen az ő ereje túlságosan kicsi volt a rátámadó erők ellenében.

A következő percben, láncával együtt húzta ki a gonosz ember a házából, hiába fékezett terpeszbe állított lábakkal, a túlerő győzedelmeskedett fölötte.

A gonosz ember miután a láncától megszabadította, egy lecsukható faládaiba rakta, majd ládástól együtt egy személykocsi csomagtartójába lökte, ahonnan hallatszott riadt szűkölése mindaddig, amíg csak a kocsi az utcából ki nem kanyarodott.

Az erdőig meg sem álltak. Itt a gonosz ember az egyik kezével felemelte a fadorongot, a másik kezével pedig a Bobi kutyát rejtő láda tetejét.

A Bobi kutya riadtan kémlelte, mi történik körülötte, majd a láda szélére felkapaszkodva próbált elrugaszkodni, rosszat sejtve, de a következő pillanatban lesújtott fejére a durva fadorong.

Bobi, a fejére mért ütéstől megszedült, majd egy újabb ütéstől elterült a sűrű erdő avarján. Lábai remegésbe kezdtek, majd egy utolsó nagy rúgás után nem mozdult tovább.

A gonosz ember, miután meggyőződött arról, hogy a Bobi már nem mozog, otthagyta őt az erdei állatok martalékául és ezután a kocsijába ülve nyugodtan elhajtott.

Még a delet sem hirdette a templom harangja, már nem éltek a rózsafák, és nem élt a Bobi kutya sem.

És hát milyen a véletlen? Vagy mégsem véletlen? Esetleg, mégis van telepátia? Nem tudni!

Talán mégis csak van, mert Mari néni megérezhette, hogy ami eddig kedves volt számára, már minden odaveszett.

Oda vannak a rózsafái, és bizony a Bobi kutyája sem létezik már többé. Még egy utolsó, mély sóhaj hagyta el ajkát a kórházi ágyán. Ebben a sóhajtásban, betegtársai, kutyája nevét vélték hallani, és ez után az utolsó sóhaj után, ő sem nyitotta ki a szemeit többé.

Milyen jó lenne tudni, hogy „**Odaát**” van –e még valami, mert ha van, úgy egészen bizonyos, hogy egymásra találtak kutyájával, egy rózsafáktól virágzó udvaron, ahol talán ismét boldogok lehetnek.

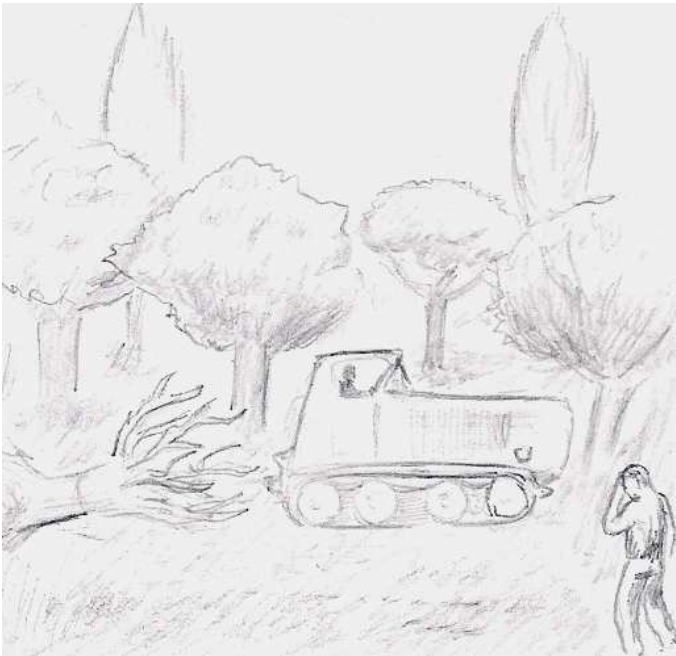
Ezt azonban, még senki sem tudja bizonyosan, mert **onnan** még közönséges ember nem érkezett vissza e napig.

A temetőben áll egy műkö keresztt, amelyet még ő állíttatott férje emlékére. Rávésve férje születésének és halálának dátuma. Még a saját születési dátuma, de azt, hogy az ő halálának évszáma mikor lesz rávésetve, azt csak a „*drága kislányom*” és az „*aranyos csepp fiam*” tudná megmondani.

Szerintük, nem az a fontos, hogy anyjuk mikor halt meg, hanem az, hogy mit hagyott rájuk. Lehetséges, hogy egyszer majd belőlük is „*Mari néni*” lesz, és a

kutyájukat majd Bobinak hívják? Minden előfordulhat, még ez is.

A FÁKAT KIVÁGJÁK, UGYE?

A gépmadár úgy úszott a báránnyelvtől tarkított égbolton, mint a hal a tenger hullámaiban.

A napsugár fényében csillogó szivar alakú teste, hol belefürödött az alig elmozduló felhőkbe, hol pedig kibukkant onnan.

Ilyenkor, áramvonalas teste ismételten meg csillant, amitől Kis János olyan hunyorgatásba kezdett, mint, aki már nem fogja látni többé az Isten szép világát.

—*Csillogj csak, villogj csak!* —suttogta hangtalanul a gépmadár felé, amelyből percek múltán már csak a mögötte oszladozó kondenzcsík volt látható.

Egy ideig bámulta még az oszladozó kondenzcsíkokat, miközben azon töprengett, kik ülhetnek vajon a gépben, és vajon merrefelé tartanak, hová utazhatnak.

Az utasszállító gép a Kelet—Nyugat irányt tartotta.

Hányszor, de hányszor gondolt már arra, hogy egyszer majd ő is egy ilyen gép fedélzetén utazik távoli tájak felé és átrepüli vele az óceánt. Megnézi majd milyen emberek élnek odaát, és hát milyen is ott az élet.

Mindez azonban csak álmodozás maradt—a kis emberek nagy álma, ami általában nem szokott beteljesedni, csak nagyon ritkán. Pedig, egész életében sokat dolgozott, de valahogyan a pénz mégsem akart szaporodni, amiből a repülőjegyet megvehetné erre az utazásra.

—*Bolond vagy te János!* —mondta neki a szomszéd, amikor elmondta neki, milyen terveket szövöget agytekervényeiben.

—*Ballagjál fel az Eged-hegyre, és onnan nézzél széjjel a vidéken, ne pedig hamis álmokat kergess!* —tette még hozzá jóindulatúan.

—*Márpedig én átrepülöm az óceánt!* —makacskodott Kis János tovább és a göcsörtös ujjáival előkotorászott egy szál cigarettát, amelyet meggyújtva egy nagyot szippantott belőle, majd faképnél hagyta a hitetlen szomszédját.

Az udvarán ballagott a kertjéből befelé, amikor a kapucsengő hangja hirtelen megszólalt, és egy pillanat alatt hozta le merész ábrándjait a földi valóságba.

—*Jöjjön közelebb János bácsi, mert ajánlott levelet hoztam, amelyet alá is kell írnia!* --szólította a postás a megrebbenő Kis Jánost, aki el sem tudta képzelni, ki írhat neki olyan levelet, amelyet még alá is kell írnia.

A csengetésre kikukkantott a házból Terka asszony, és meglepődve nézte, amint élete párja éppen akkor ír alá valamit, ezért nyomban rá kérdezett:

—*Mi az ördög már az megint?*

—*A városi tanács küldött levelet!* —mondta postás, és ezzel elkészönt.

—*Csak nem valami újabb adó már megint?* — kérdezte élete párját Terka asszony.

—*Mit tudom én mi ez?! Szemüveg nélkül nem látom elolvasni.* —válaszolt az öreg bosszúsan, majd átnyújtotta becses levelet élete párjának, akinek szemén ott csillogott a mindent látó szemüvege.

Terka asszony olvasni kezdte félhangosan:

---*„a városi tanács Igazgatási Osztálya értesíti a tisztelt címet, hogy a lakásukhoz tartozó kertből 600, azaz Hatszáz négyzetméter terület kisajátításra kerül tömblakások építése céljából”.*

Kis János egy pillanatig még hallgatott a hír okozta döbbenettől, majd keserűen kifakadt:

—*Nem! Azt nem! A kert nem eladó!*

—*Építesse a tanács másfelé lakásokat, de ne az én kertembe!* —kiabálta úgy, hogy az utolsó szavaknál már a hangja rekedtté vált.

—*Azt gondold, valaki megkérdezi Tőled, el akarod-e adni, vagy sem? Ez nem eladás! Ez, kisajátítás!*

—*Ez azt jelenti, hogy ők kényszerítenek, és ők szabják meg a vételárat is!* —hozta vissza a valós életbe Kis Jánost Terka asszony, akinek az arca lila szederkéséé változott a levél tartalmának megismerése után.

Nem válaszolt semmit az asszonyának magyarázkodására, hanem sarkon fordult és kiballagott ismét a kertjébe.

Az útjába eső első fánál megállt. Lehajtotta fejét és motyogni kezdett, miközben megsimogatta a kérges fa derekát, amelynek repedezett kérge legjobban az ő tenyeréhez hasonlított:

*—Te vagy a legjobb körtefám! Húsz éve annak, hogy beoltottalak három fajta körtével. Hogy figyeltelek megfakadnak-e az oltások. Locsolgattalak, és te nem hagytál cserben, még abban az évben szép hajtásokat növesztettél, és most ki akarnak vágni. Ők nem tudják mennyi jó körtét termettél. —*szólt a fához olyan meleg hanggal, mint ahogyan egy szerető anya szól az édes gyermekéhez.

Talán a fa megértette, mert lombjával közelebb hajolt, vagy talán egy enyhe szellő lebbentette meg a körtétől terhes ágait úgy, hogy az a vállához közelebb simult.

Az ágak között a kismadár békésen ült a fészken, mint aki bizton érzi, védőkezek, és szerető-éber szemek figyelése mellett költheti tojásait.

Ebben nem is tévedett! Ezért jött ő vissza messze délről, fiókáit kikölteni minden tavaszon, hogy aztán ősszel már a fiókáival mindannyian elrepüljenek a közélgő, zord tél elől. Nem felejtette el, hogy a fészekből kipottyanó fiókáját a fa gazdája tette vissza a fa lombjai közé épített fészkébe. Ezt ő úgy igyekezett ezt meghálálni, hogy népes családjával pusztította a lombokat rágó hernyókat. Nem tudta, nem tudhatta, ez az év az utolsó.

A fák élete fölött erős emberek törtek pálcát, nem gondolva arra, mi lesz a kismadarakkal, csenddel, nyugalommal és mi lesz az oxigénnel a fák kiirtása miatt. Nekik nagy házak kellenek, olyanok, amelyek a napfényt sem engedik be a könyörtelenül megcsonkított, maradék kertekre.

A kert gazdája pár lépéssel odébb állt, a diófához. A gerle ott ült a sebtében összeállított lapos fészken—az egyik kiálló ág végén—amit azért választott, hogy a macskától biztonságban lehessen.

Párja, fent—a facsúcsán—bűgta mélabús énekét, mintha a jövőbe látva siratná a fát, amely neki és népes családjának eddig nyugalmas otthont adott éveken át.

Odébb, egy öreg barackfánál, a harkály, vagy ahogyan Kis János nevezte, fakopács—szorgoskodott a fa derekán.

Hosszú csőrével ügyesen vágta ki a fát pusztító kukacot. Nem zavarta a gazda közeledése, végezte a fontos munkáját tovább.

A kora nyári napsugár be-bekukkantott a sűrű lombok közötti réseken, amelyeken keresztül a gazda kikémlelt az égboltra, ahol a bárányfelhők már úgy kergették egymást, mint a fejében a gondolatok:

—*A pénz! A pénz a repülőjegyre!* —villant agyába a repülőjegy megvásárlásának lehetősége, a kertért kapott pénzből.

Már ott állt az őszbarackfa alatt, amikor a hirtelen jött kisebb forgószél, szemeibe kavart egy-egy porszemet, amitől azok könnyezésbe kezdtek. De az is lehet, lelkiismerete szólalt meg, amiért a fák pusztulása árán akart utazni messzi tájakra. A feltámadó szélben a fák, furcsa, morajló zúgásba kezdtek, mintha elleneznék, hogy gazdájuk ilyen könnyen belenyugszik az ő pusztulásukba.

Nem tudhatták, hogy a gazdájuk semmit tehet értük. Sorsuk visszavonhatatlanul megpecsételődött egy puha szőnyeggel borított párnás irodában.

A cseresznyefa most érlelte termését. A csüngő, érett bogyók felkínálták magukat az alattuk szomorkodó gazdának.

Az, felnyúlt a lombok közé és egypár szemet levéve, ujjai között forgatta, nézegette, majd a szájába tett egy szemet. A máskor oly édes szomolyai cseresznye most keserűnek tűnt.

—*Legyetek átkozottak!* – fakadt ki szomorúságában és eldobta a bogyókat, amiért tehetetlennek érezte magát, és nem kelhetett a fák védelmére, a nagy emberekkel szemben. Úgy érezte, az életét veszik el a kertjének kisajátításával. Berohant a kertből, hogy ne lássa a fákat, melyekért semmit sem tehet. Tehetetlen dühében fel-alá járt-kelt a szobában, amíg Terka asszony le nem intette:

—*Mit toporogsz, ugrálsz össze-vissza?*

Majd veszünk egy másik kertet, amiben szintén lesznek fák!

—*Lesznek, de milyen fák? Nem olyanok, mint az én fáim! Ebben a kertben folyamatosan értek a gyümölcsök, májustól késő őszig.* — fakadt ki az öreg ismét szemrehányóan, mintha élete párja lenne oka mindenféle kisajátításnak.

—*Akkor ültetsz olyat, amilyen Neked teszik!* – próbálta csillapítani az élete párja haragját, de az tovább háborgott:

—*Hiába ültetek, mert az már nem nekem terem. Mert ahhoz, hogy teremjen sok évnek kell eltelnie, ami nekem már nincsen.* — mondta bánatosan.

—*A kert árából majd elutazhatunk, messzi tájakra!* — próbálta vigasztalni, de ő sarkon fordult és kiment az udvarra, mint akit már semmivel sem lehet megvigasztalni, ha az a vigasz a fák életébe kerül.

—*A fáim! Harmincöt darab, termő gyümölcsfa.* – morgott tovább, miközben fel s alá járkált az udvaron.

Egy pár nap múltán megtudhatta, hogy nem mindenkinek olyan értékesek az ő fái, mint neki. Egy újabb levelet hozott a postás, amelyben tételesen felsorolva, a kártalanítás összege szerepelt.

—*Nem! Nem és nem! Ezt már nem engedem, hogy ilyen potyán elvegyék tőlem a kertemet!* —kiáltott fel keserűen az egyezkedésül felajánlott összeget elolvasva.

Ez után, egy újabb levelet kapott, amelyben az egyezkedési tárgyalás időpontját közölték. A levél végén ez állt:

—*„a tulajdonosnak az egyezkedési tárgyalásról való távolmaradása nem akadályozza a tárgyalás lefolytatását”.*

—*No, ez már mindennek a teteje!* –dobta le a levelet az asztalra.

—*Hát ki a tulajdonos? Talán nem én vagyok?* – fordult válaszáért Terka asszony felé, mivel más nem volt a közelben.

—*Persze, hogy Te—meg én!* —javította ki élete párja.

—*Akkor kivel egyezkednek, ha nem velünk?
Vagy talán nem is egyezkednek?*

A kérdésére hamarosan válasz érkezett. A hivatalos nagy emberek nem adtak többet az egyezkedésen Kis Jánosnak.

—*„Ennyit tudunk adni! Amennyiben nem ért egyet a felajánlott összeggel, úgy indítson polgári pert”.* — mondta a hivatalos emberek egyike, olyan pöffeszkedés mellett, hogy jobb lett volna, ha azt mondja:

—*„Mehet az atyaúrstenhez, akkor is nekünk lesz igazunk”!*

Úgy ment ki a helyiségből, mint akit fejbekólintottak.

—*Ez bizony még egy repülőjegyre sem elegendő, nem még kettőre.* —gondolt Terka asszonyra is.

Elindult ügyvédet keresni, mert kettőévi termést sem ajánlottak fel a fák ellenértékeként, annyira leértékelték a bőven termő gyümölcsfáit. Pedig az

elültetett fáknak sok évre van szükségük ahhoz, hogy igazán termőre forduljanak.

—*Hát, Kis bácsil* —nyomta meg a „Kis” szót az ügyvéd erősebben—*mi itt nagyon kis emberek vagyunk! Ez közérdekű kisajátítás, ebbe bele kell törődni.*

—*Legalább adnának érte többet, ha már elveszik. Nem akarom elhinni, hogy egy húszéves fáért annyit adnak, mint egy facsemetéért.*

Nekem egyetlen évben teremnek annyi értéket, mint amennyit ők akarnak a fákért fizetni. —mondta, keserűen és most kicsordult egy könnyecsepp a szeméből.

—*Azt ajánlom, fogadja el a kártalanításul felajánlott összeget, mert manapság a pénz romlandóbb, mint a tej.* —ajánlotta jóindulattal az ügyvéd, az előtte idegesen toporgó, könnyező embernek, aki türelmetlenségében összegyúrte a kezében tartott kalapját.

Telt az idő. A nyár lassan-lassan őszbe hajlott. A fák már mind megérlelték finom termésüket. A szőlőtőkéken aranylóan sárga fürtök csüngtek alá, de a kerti fák színesedő lombjai is csendesebbek lettek. A költöző madarak már mind útra keltek a melegebb déli tájak felé, a közelgő, zord tél elől.

Még csak el sem búcsúztak az eddig otthont adó fáktól. De minek onnan elbúcsúzni, ahová újra és újra visszatérnek a tavasz érkezésével?

Nem tudhatták, hogy a tavasszal már nem lesz hová visszatérni, mert ezeken a fákon, akkor már nem pattannak rügyek, hiába jön az enyhe tavaszi szellő. Ágaikon ebben az évben termettek utoljára gyümölcsöt, mint ahogyan utoljára hajtották ki a lombkoronát alkotó leveleiket is.

Még a leveleiket sem hullajtották el a kertfái, amikor emberek jelentek meg a kertben, zörgő, dohogó, füstöt okádó gépeikkel.

A gépek között a legnagyobb, egy óriás lánctalpas gép, nyikorogva-csikorogva fordult az ideiglenesen odaállított bódé elé.

Az öreg, odaballagott a bódé mellett parancsra váró emberekhez, akik között a főnök már a feladatokat osztogatta, és ő bátortalanul kérdezte tőle:

—*Tessék, mondani, mi lesz a fákkal?*

—*Hogy-hogy mi lesz?* —kérdezett vissza a főnök az öreg naivnak tűnő kérdésére.

—*Kivágják ugye?* —tette fel most már egyértelműen kérdését a legnagyobb szerénységgel Kis János.

—*Dehogy vágjuk! Nem vacakolunk mi annyit velük! Kitépjük gyökerestől!* —mutatott a szunnyadó erőket rejtegető óriás lánctalpas gép felé, amely a parancsszó elhangzása után, könnyörtelenül kitépi a most még gyökereikkel gyanútlanul kapaszkodó gyümölcsfáit.

—*De most már, tessék arrébb menni, nehogy baleset érje!* —figyelmeztette a hírektől porig sújtott embert.

Egy munkás, vastag drótkötelet csavart a diófa törzsére, majd a kötél másik végét a távolabb álló lánctalpas gép vonóhorgára kötötte.

A gép lassan elindult. Az előbb még laza kötél megfeszült, mint a húr. A gép felnyögött, mire a drótkötél mélyen a diófa kérgébe vágott.

A diófa reménytelenül próbált ellenállni az életére törő, eddig még ismeretlen erőnek, amely minden eddigi vihar erejétől nagyobbnak bizonyult.

Azonban az ismeretlen erő—minden ellenállása ellenére—egy nagy reccsenés kíséretében a földre döntötte.

Az üres gerlefészek szerteszét repült a zuhanás következtében úgy, hogy a nyári lakója azt már soha többé nem lenne képes összerakni.

Ez után következett a körtefa, almafa, cseresznyefa, meggyfa és sorban egymásután valamennyi gyümölcsfa.

Egy órányi idő elmúltával a kert szomorú látványt nyújtott, a kitépett fák látványa miatt.

A letarolt kerten keresztül, az eddig rejtőzködő gyárkémények láthatóvá váltak, amelyek ezek után mintha vidámabban pőfékeltek volna, a letarolt kertnek örvendezve.

Csak Kis János volt a szokottnál is szomorúbb.

Hangtalan szavakkal suttogetta:

—Se pénz, se posztó! A fák már nem élnek, és ha a pénzromlás mértéke így marad, a telek ára sem fogja értékét sokáig megőrizni.

Az égbolton újra átrepült egy gépmadár, büszke fényes, szivar alakú testével. De most már a kondenzcsík is gyorsabban szertefoszlott, mint máskor. Olyan gyorsan, mint a kert gazdájának álma a tengerentúli utazásról.

Mindenből csak a letarolt kert lett a valóság, amelyben a kitépett fák gyökerei, mint tenger vizéből kidobott polipok karjai, kétségbeesetten meredeztek az Ég felé. Talán valamilyen képtelen csodát remélve, hogy leszáll majd egy tündér, és a varázserejével megtörtént dolgokat, meg nem történtté teszi.

A leszálló tündér majd valami csodát művel, hogy tavasszal újra virágozzanak majd a gyümölcsfák, és a lombjaik között ismét madarak énekeljenek a füstölő gyárkémények, és zajt okozó gépek helyett.

És a gyárkéményeket ismét eltakarják majd a fák lombjai, hogy a bodor füstjeiket messze fújja a szél, hogy több legyen az élőlényeket éltető oxigén.